

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

วารสาร ราย 4 เดือน ปีที่ 40 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2016/2559

เจ้าของ	วิทยาลัยแสงธรรม	
คณะที่ปรึกษา	อธิการบดี ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม คณบดีคณะศาสนศาสตร์
คณะผู้ทรงคุณวุฒิ	หมวดกฎหมายพระศาสนจักร หมวดกระแสเรียก หมวดคำสอน หมวดจริยธรรม หมวดชีวิตด้านจิตใจ หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร หมวดปรัชญา หมวดพระคัมภีร์ หมวดพระสังฆกรรม หมวดพิธีกรรม หมวดศาสนสัมพันธ์และคริสตสัมพันธ์	บาทหลวง ผศ.ดร.ไพยอง มณีราช บาทหลวงอดิศักดิ์ พรงาม มุขนายกวีระ อารณรัตน์ บาทหลวง ผศ.วัชศิลป์ กฤษเจริญ บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, M.I บาทหลวงสมชัย พิทยาพงศ์พร บาทหลวงเจริญ ว่องประชาบุญกุล บาทหลวงธีรพล กอบวิทยากุล บาทหลวง ดร.สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์ บาทหลวง ดร.อภัสสิน สุทธิโย ปิโตโย, S.J. บาทหลวง ดร.วิศักดิ์ วนาโรจน์สุวิษ มุขนายก ดร.เลื้อชัย ธาตุวิสัย บาทหลวง ผศ.ทักษิณย์ คมกฤต บาทหลวงสมเกียรติ ตรีนิกร บาทหลวงวิรัช นารินทร์ย์ บาทหลวงชาย ชันทะโฮม, C.Ss.R. บาทหลวง ดร.ฟรังซิส ไก่สี, S.D.B. บาทหลวงเคลาดิโอ เบร์ตูลอร์, O.M.I. บาทหลวงอนุสรณ์ แก้วจอร์ มุขนายกชูศักดิ์ สิริสุทธิ บาทหลวงชิกมุนด์ แลสเซินสกี, S.J.
บรรณาธิการบริหาร	บาทหลวงเจริญ ว่องประชาบุญกุล	
บรรณาธิการสร้างสรรค์	อาจารย์พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์	
กองบรรณาธิการ	อาจารย์สุจิตตรา จันทร์ลอย อาจารย์ชวนชม อาจณรงค์ นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ นางสาวพิมพ์ฤทัย วิชัยธรรมคุณ	
จัดพิมพ์โดย	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม	
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการในด้านเทววิทยาและปรัชญา 2. เพื่อเป็นสื่อกลางความรู้ และความสัมพันธ์อันดีทางด้านศาสนา	
กำหนดออก	ปีละ 3 ฉบับ ประจำเดือนมกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม และกันยายน-ธันวาคม	
ค่าบำรุงสมาชิก	สมาชิกรายปี ปีละ 300 บาท (จำนวน 3 ฉบับ/ปี) จำหน่ายปลีก ราคาฉบับละ 120 บาท สำหรับสมาชิกรายปี สามารถส่งเงินค่าบำรุงสมาชิกเป็นเงินสดหรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทศบาล ไลต์ส สามพราน นครปฐม ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4 หรือธนาคารดี ส่งจ่าย “บาทหลวงอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ” ปณ.อ้อมใหญ่ 73160	

|| บทบรรณาธิการ ||

ปีใหมากำลังจะกลับมาเยือน พร้อมกับการจากลาของปีเก่า 2016 เป็นการจากลาที่คลาคล่ำไปด้วยความโศกเศร้ากับการเสด็จสวรรคตของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ ที่ยากจะทำใจยอมรับได้โดยง่าย กับการจากไปของพ่อหลวงและศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทยในครั้งนี้

เมื่อพูดถึง “พ่อ” บิดามารดาของหลายท่านคงกำลังอยู่ในวัยผู้สูงอายุ ซึ่งกำลังเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของสังคมไทย จากรายงานของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2557 พบว่าประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มประชากรอยู่ที่ร้อยละ 0.5 ต่อปี และมีแนวโน้มลดลงไปอีก ขณะที่ประชากรสูงวัยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากถึง 10 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และในปี พ.ศ.2564 หรือในอีก 5 ปีข้างหน้า คาดว่า เราจะมีประชากรสูงวัยคิดเป็นร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับประชากรในวัยทำงาน ในเวลานี้ เรามีคนวัยแรงงาน อายุ 15-59 ปี คิดเป็น 4.3 คน ต่อผู้สูงอายุ 1 คน และในอีกประมาณ 20 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีคนในวัยแรงงาน 2 คนต่อผู้สูงอายุ 1 คน นั่นหมายความว่า เรากำลังจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในไม่ช้าแล้ว

การตระหนักและเตรียมรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะด้วยอัตราการเกิดที่ลดลง ย่อมส่งผลให้ผู้สูงวัยต้องเผชิญกับการอยู่ตามลำพัง หรือต้องอยู่กับคู่สมรสซึ่งมีอายุมากด้วยกันทั้งคู่ตามลำพัง ต้องเผชิญกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ ฯลฯ หากท่านลองจินตนาการว่าเป็นตัวท่านเอง หรือญาติผู้ใหญ่ที่ต้องอยู่ในสถานการณ์เหล่านี้ ท่านจะรู้สึกอย่างไร และชีวิตของท่านจะเป็นอย่างไร หากไม่มีการเตรียมความพร้อมในด้านใดๆ ไว้ล่วงหน้า

แสงธรรมปริทัศน์จึงขอถือโอกาสนี้ ชวนท่านมาตระหนักถึงสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น เพื่อพวกเราจะได้ไม่มองข้ามความจริง ไม่มองข้ามหัวใจของผู้สูงอายุ ที่ควรได้รับความใส่ใจ ความเคารพ ความรัก และโอกาสในการแบ่งปันประสบการณ์ชีวิตอันมีค่ายิ่ง ให้กับบรรดาลูกหลาน

เพื่อช่วยให้พวกท่านไม่ย่อท้อต่อสภาพภายนอกที่เปลี่ยนแปลงทรุดโทรมไป และได้รับการปรับเตรียมสภาพจิตใจภายในให้พร้อมกลับไปรับรางวัลนิรันดร์ในสวรรค์บ้านแท้ของเราทุกคน

บรรณาธิการสร้างสรรค์

ชาวประชาพันธ์... ขอเชิญชวนส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ฉบับต่อไป เดือนมกราคม-เมษายน 2560 ในหัวข้อ “คริสต์ศาสนสัมพันธ์” ส่งต้นฉบับได้ที่ อาจารย์พิรพัฒน์ ฤทธิรัตน์ E-mail : pi_santo@yahoo.com หรือ คุณสุกานดา วงศ์เพ็ญ E-mail : sukanda.1984@gmail.com ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 และขอขอบคุณล่วงหน้าสำหรับทุกบทความที่ส่งมาร่วมแบ่งปัน

บทความที่ดีพิมพ์ในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ ขอสงวนสิทธิ์ตามกฎหมาย
ในกรณีที่ต้องการบทความไปเผยแพร่ กรุณาแจ้งขออนุญาตอย่างเป็นทางการ

คำกล่าวถวายความอาลัย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

มหิตลาธิเบศรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

วันจันทร์ ที่ 7 พฤศจิกายน 2559

ณ หอประชุม LUXMUNDI สถาบันแสงธรรม

นับแต่วันที่ 9 มิถุนายน พุทธศักราช 2489 ที่องค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ พร้อมพระราชปณิธานอันประเสริฐว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ภายใต้ร่มพระบารมีของพระองค์เป็นเวลา 70 ปี พสกนิกรทั่วทั้งแผ่นดินต่างประจักษ์แจ้งถึงความรัก เมตตา เสียสละ อุทิศตนของพระองค์ เพื่อประเทศชาติ เพื่อความสุขร่มเย็นของปวงชนชาวไทย ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐล้ำเลิศ ทรงเป็น “พระราชอาณัติธรรม” ปฏิบัติพระองค์มั่นคง ในทศพิธราชธรรมอย่างบริบูรณ์ ทรงเปี่ยมด้วยความ پاکเพียร อดทน และเสียสละยิ่ง ทรงบำเพ็ญพระราช-กรณียกิจคุณูปการในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะ ทรงมีพระปรีชาสามารถในการผสานความร่วมมือของทุกศาสนา และในการพัฒนาด้านการศึกษาในทุกระดับ ทรงให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังพระบรมราโชวาท เมื่อพุทธศักราช 2512 ความตอนหนึ่งว่า “...งานด้านการศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุด อย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ จึงต้อง จัดการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น...” และพระบรมราโชวาทที่กล่าวเมื่อปีพุทธศักราช 2524 ความว่า “...ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาทุกๆ คน ต้องถือว่า ตัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อชาติบ้านเมืองอยู่อย่างเต็มที่ ในอันที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เที่ยงตรง ถูกต้อง สมบูรณ์ โตเต็มกำลัง จะประมาณหรือละเลยมิได้ เพราะถ้าปฏิบัติให้ผิดพลาดบกพร่องไปด้วยประการใดๆ ผลร้ายอาจเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมและประเทศชาติ ได้มากมาย...” อีกทั้งทรงตรัสสอนแก่นักศึกษา บัณฑิตในปีพุทธศักราช 2553 ว่า “...การศึกษา ขึ้นมหาวิทยาลัย คือ การศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างเสริมและสะสมความรู้ ความชัดเจน ในด้านวิชาการ อย่างสูง และด้านการใช้ความคิดวิจารณ์ญาณ ตามเหตุผลหลักวิชาความถูกต้อง ผู้มีปัญญาซึ่งได้ผ่านการศึกษาในระดับนี้ จัดว่าเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่า ผู้จะเป็นกำลังสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงทุกด้านของประเทศอย่างสำคัญต่อไป เหตุนี้ บัณฑิตทั้งหลายจึงมีหน้าที่รับผิดชอบเกิดขึ้น ที่จะต้องนำความรู้ ความคิด และความสามารถชัดเจนของตนออกปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมและบ้านเมือง...”

นอกจากนั้น พระองค์ได้มีพระราชดำริให้ดำเนินการพัฒนาทางด้านการศึกษารูปแบบต่างๆ เช่น การจัดทำสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน การก่อตั้งมูลนิธิ การก่อตั้งกองทุนการศึกษา การสร้างโรงเรียนในชนบทหรือถิ่นทุรกันดาร การสร้างโรงเรียนตามวัดในชนบท เพื่อให้เด็กนักเรียน ได้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับการศึกษาควบคู่กันไป อันจะทำให้เยาวชนของชาติ นอกจากจะมี ความรู้ด้านวิชาการแล้ว ยังจะทำให้มีจิตใจที่ดี ที่ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม เพื่อที่จะได้เป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติต่อไปในอนาคต

ยิ่งไปกว่านั้น พระองค์ได้ทรงเป็นแบบอย่างที่ดียิ่งในเรื่องของการศึกษาเรียนรู้ ทรงมีพระวิริยะ อุตสาหะในการศึกษาวิจัยใฝ่รู้ตลอดเวลา จนเกิดความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่างๆ แล้วทรงนำความรู้และแนวทางที่เป็นคุณประโยชน์มาปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง ประจักษ์แก่สาธารณชนอยู่เป็นนิจ ทั้ง พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท พระราชนิพนธ์ พระราชกรณียกิจ พระราชจริยวัตร และพระราชดำริ หลากหลายประการ ล้วนทรงสั่งสอนและทรงเป็นแบบอย่างแก่พสกนิกรทั้งสิ้น ทรงเปรียบประดุจครูของ ประชาชน ทั้งแผ่นดิน สมดังพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน”

พระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้นี้ ตราตรึงในหัวใจของพวกเราทุกคนและพสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดมิรู้ลืม ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมรำลึกในพระมหา กรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

การเสด็จสวรรคตขององค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พุทธศักราช 2559 เป็นความโศกเศร้าอาดูรและความสูญเสียอันใหญ่หลวงของพสกนิกรชาวไทยทุกคน หากแต่เป็นการจากไปเพียงพระวรกายเท่านั้น พระองค์จะยังทรงเป็น “ครูแห่งแผ่นดิน” ยังทรงเป็น “พระราชครูทรงธรรม” ของปวงชนชาวไทย และทรงสถิตมั่นในดวงใจพสกนิกรของ พระองค์ ตราบนิรันดร์กาล

ข้าพระพุทธเจ้า พร้อมด้วย คณะผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม และคณะผู้ให้การอบรม สามเณรลัยแสงธรรม ขอตั้งจิตอธิษฐานภาวนา วิงวอนของค์พระเยซูคริสต์ เจ้า โปรดให้ดวงพระวิญญาณอันประเสริฐสุด ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ได้พักผ่อนในสันติสุข นิรันดร์ ในพระสิริรุ่งโรจน์ ในสรวงสวรรค์พร้อมกับเหล่านักบุญด้วยเทอญ

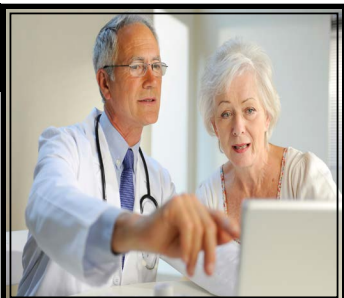
ข้าพระพุทธเจ้า บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ
อธิการบดีวิทยาลัยแสงธรรม

Content

S a e n g t h a m J o u r n a l

ปีที่ 40 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2016/2559

7

7 ผู้สูงอายุ: ความต้องการด้านจิตวิญญาณและการอภิบาล
บาทหลวงเชดชัย เลิศจิตรเลขา, M.I.

28

28 วัยชรา: วัยใกล้ชิดพระเจ้า
บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์

38

38 ผู้สูงอายุในพระคัมภีร์
บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไร้ส์, S.D.B.

63

51 Ad Deum Qui Laetificat SENECTUTEM meam
ศ.กิริติ บุญเจือ

63 เรียนรู้การดำเนินชีวิตผู้สูงวัย
บาทหลวงปรีชา ธรรมนิยม, O.M.I.

73

73 ความรักที่ยิ่งใหญ่ของกษัตริย์ผู้ให้
ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

81

81 คุณแม่เทเรซา นักบุญผู้เปี่ยมด้วยเมตตาธรรม
บาทหลวงเซบาสเตียน ไชยเดช

88

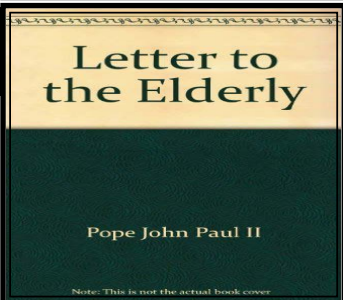
88 คุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ
ดร.สุภาวดี นิ่มกณิสร์

102

102 ประสบการณ์ก่อนจะได้ไปเรียนที่โรม
บาทหลวงเมธาสิทธิ์ นามละคร

117

109 การเสริมสร้างคุณธรรมความรักเมตตาผ่านโครงการ
ปีศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรม วิทยาลัยแสงธรรม
ครั้งที่ 2
ปณิดา ชัยพระคุณ และ กัญวสุ ศรีไทย

126

117 แนะนำหนังสือพระสมณลิขิตถึงผู้สูงอายุ
(Letter to the elderly)
บาทหลวง ผศ.สมชัย พิตยาพงศ์พร

126 แนะนำหนังสือสรุปพระสมณลิขิต
(Misericordia et misera)
บาทหลวงเซบาสเตียน ไชยเดช

ผู้สูงอายุ: ความต้องการด้าน จิตวิญญาณและการอภิบาล

(บทความอภิบาล)

บาทหลวงเชดชัย เลิศจิตรเลขา M.I.

ข้าพเจ้าได้รับหนังสือเชิญให้เขียนบทความเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จึงพยายามไตร่ตรองว่าในฐานะที่เป็นนักบวชคามิลเลียนที่ทำงานในสนามงานสุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นพระพรพิเศษของคณะผู้รับใช้คนป่วย บทความเกี่ยวกับผู้สูงอายุควรที่จะมีเนื้อหาสาระอะไรจึงจะเหมาะสม ที่เป็นการแสดงออกถึงความเข้าใจผู้สูงอายุ จากมุม

มองของพระสงฆ์คามิลเลียนที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตน ในสนามงานแห่งการรับใช้ผู้ป่วยเพื่อการเข้าใจ และปฏิบัติรับใช้ผู้สูงอายุในสังคมประเทศไทย ที่ในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

สังคมประเทศไทยให้ความสนใจผู้สูงอายุเป็นพิเศษ เนื่องจากสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว

จากสถิติปัจจุบัน จำนวนประชากรเฉลี่ยที่เป็นผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจำนวนอัตราเด็กที่เกิดใหม่มีจำนวนลดลง ซึ่งเป็นข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมประเทศไทย และเรื่องนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่ไกลตัวอีกต่อไป ข้อเท็จจริงนี้นำมาซึ่งการทำความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลง การปรับตัว ของคนไทยทุกๆ คนและในทุกๆ มิติของชีวิต

เนื่องจากผู้สูงอายุไม่ใช่เป็นเรื่องที่ไกลตัวอีกต่อไป เพราะปัจจุบันเราสัมผัสได้ถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่กำลังมีจำนวนมากขึ้น ซึ่งสืบเนื่องมาจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการพัฒนาด้านความเจริญด้านวิทยาศาสตร์ การบริโภคอาหาร การแพทย์ และเทคโนโลยีต่างๆ อย่างรวดเร็ว ที่เอื้ออำนวยให้แต่ละคนมีชีวิตที่สะดวกสบายมากขึ้นและมีอายุยืนยาวมากขึ้น ปัจจัยเหล่านี้เท่ากับเป็นการเพิ่มจำนวนผู้สูงวัยให้เพิ่มมากขึ้นในสังคมซึ่งเราสามารถสังเกตได้จากกลุ่มสังคมในทุกๆ ระดับ ตัวอย่างเช่น ในครอบครัวมีผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากขึ้น แม้ว่าปัจจุบันในเมืองใหญ่คนไทยมักนิยมรูปแบบของครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้นก็ตาม ตามวัดต่างๆ มีชมรมผู้สูงอายุที่นับแต่จะมีการรวมตัวและเพิ่มจำนวนมากขึ้น ในคณะนักบวชและคณะสงฆ์ มีจำนวนนักบวชผู้สูงวัยและพระสงฆ์ผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น

จากการค้นคว้าอย่างคร่าวๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ทำให้ทราบว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุในปัจจุบันพัฒนาขึ้นมาก มีหนังสือและบทความต่างๆ เขียนออกมาอย่างมากมาย ซึ่งบทความนี้ไม่มีจุดประสงค์จะให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับผู้สูงอายุได้ทั้งหมด เนื่องจากขอบเขตของเนื้อหาและสถานที่ที่จำกัด แต่บทความนี้เป็นความพยายามที่เขียนเกี่ยวกับผู้สูงอายุขึ้น เพื่อต้องการเสริมสร้างความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุจากมุมมองคริสตชน ซึ่งไม่เพียงแต่เข้าใจผู้สูงอายุจากมุมมองด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เท่านั้น แต่เข้าใจผู้สูงอายุในบริบทของความเชื่อของคริสตชน ซึ่งเป็นมิติที่สำคัญ นอกนั้น จะนำเสนอแนวทางในการอภิบาลผู้สูงอายุ ซึ่งคาดว่าบทความนี้ คงมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อผู้สูงอายุ ที่เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้เคียงที่ท่านเคารพรักไม่มากนักน้อย

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้สูงอายุในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้สูงอายุและกำลังก้าวเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวภายในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้ข้อมูลว่า “ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 ผลการคาดประมาณ

ประชากรในช่วงปี พ.ศ.2553-2583 พบว่า อัตราเจริญพันธุ์ที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และจะส่งผลให้ประชากรไทยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2553 ไปจนถึงระดับสูงสุดที่ 66.38 ล้านคนในปี พ.ศ.2569 ก่อนที่จะลดลงจนเหลือ 63.86 ล้านคนในปี พ.ศ. 2583 โดยสัดส่วนประชากรวัยเด็ก (0-14 ปี) และวัยทำงาน (15-59 ปี) จะลดลงเหลือร้อยละ 12.8 และ 55.1 ตามลำดับ ขณะที่สัดส่วนวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 13.2 ในปี พ.ศ.2553 เป็นร้อยละ 31.1 ในปี พ.ศ.2558” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558:17)

ทั้งนี้ “ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ หรือมีประชากรอายุมากกว่า 60 ปี ถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ.2668 โดยจะมีสัดส่วนผู้สูงอายุเป็นอันดับสองในอาเซียนรองจากประเทศสิงคโปร์ และเมื่อพิจารณากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้เกณฑ์การประเมินความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และข้อความจำกัดด้านร่างกายที่สัมพันธ์กับกลุ่มอายุสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีศักยภาพ (ติดสังคม) ช่วงอายุ 60-69 ปี กลุ่มที่ช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง (ติดบ้าน) ช่วงอายุ 70-79 ปี และกลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (ติดเตียง) ช่วงอายุ 80 ปีขึ้นไป

ไป โดยคาดประมาณว่า ประหว่างปี พ.ศ. 2553-2585 กลุ่มอายุ 60-69 ปี จะเพิ่มขึ้นในช่วงแรกก่อนลดลงในช่วงปีหลังปี พ.ศ.2577 ขณะที่กลุ่มอายุ 80 ปีขึ้นไป และ 70-79 ปีจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558:18)

จากข้อมูลข้างต้น ภาครัฐได้แสดงให้เห็นแนวโน้มจำนวนของผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นในอนาคต และการพึ่งพิงของผู้สูงอายุจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามลำดับ เนื่องจากผู้สูงอายุนับว่าเป็นกลุ่มวัยที่มีความเปราะบางในสังคม และเนื่องจากศักยภาพการทำงานที่ลดลงและสภาพร่างกายที่เสื่อมลงตามวัย จึงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ ดูแล และพัฒนาศักยภาพ นอกนั้น ภาครัฐยังได้มีนโยบายส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุ “เพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประโยชน์ต่อสังคมและสมควรส่งเสริมให้คงคุณค่าไว้ให้นานที่สุด แต่ในกรณีที่ตกอยู่ในสถานะที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น ครอบครัวและชุมชนจะต้องเป็นด่านแรกในการเกื้อกูล เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงอยู่ในชุมชนได้อย่างมีคุณภาพโดยมีสวัสดิการจากรัฐเป็นระบบเสริม เพื่อให้เกิดหลักประกันในวัยสูงอายุและความมั่นคงทางสังคม” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558:18)

จำนวนผู้สูงอายุที่เป็นพระสงฆ์ และนักบวชคณะต่างๆ ในประเทศไทยปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และอายุเฉลี่ยของพระสงฆ์และนักบวชคณะต่างๆ ก็เพิ่มสูงมากขึ้นตามลำดับ พระสงฆ์สังฆมณฑลและคณะนักบวชเริ่มสร้างบ้านผู้สูงอายุสำหรับสมาชิกของตนเอง และให้ความสนใจกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิคนักบวชเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่มີประโยชน์สำหรับเรา ในการเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ (change of mentality) เกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับช่วงวัยชีวิตมนุษย์

ชีวิตคือการเดินทางในการค้นพบความหมาย (Frankl, 1959); (เชิดชัย, 2553: 61-84) คำกล่าวนี้เป็นความจริง เราจึงไม่สามารถเข้าใจชีวิตมนุษย์เฉพาะเพียงช่วงใดช่วงหนึ่งในลักษณะคงที่ (statics) เพราะนับตั้งแต่เริ่มการปฏิสนธิ ชีวิตก็เริ่มต้นขึ้นแล้ว และเริ่มขบวนการแห่งการพัฒนาเจริญเติบโตสู่วัยต่างๆ เช่น วัยทารก วัยเด็ก เยาวชน วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ เนื่องจากชีวิตมีลักษณะเป็นพลวัต (dynamic) เราจึงไม่สามารถเข้าใจช่วงใดช่วงใดของชีวิตที่แยกออกมาต่างหากได้นอกจากนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นความสามารถที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติของมนุษย์คือ ความสามารถในการปรับตัวเอง (self-adaption)

ในการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงอายุ ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการปรับตนเองด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ในการเผชิญหน้ากับปัญหา และอุปสรรคแห่งชีวิต

แม้ว่าเราไม่สามารถแบ่งแยก (separation) ช่วงต่างๆ ของชีวิตได้ แต่ตามปกติเรามักจะแยกแยะ (distinction) ช่วงชีวิตออกเป็นช่วงวัยแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เยาวชน วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ โดยกำหนดให้แต่ละช่วงวัย มีคุณลักษณะเด่นเฉพาะ (characters) ซึ่งการกำหนดลักษณะเด่นเฉพาะของแต่ละวัย เป็นวิธีการเข้าใจช่วงระยะเวลาของการดำเนินชีวิตของมนุษย์เท่านั้น การแยกแยะช่วงเวลาต่างๆ แห่งชีวิตโดยกำหนดคุณลักษณะเด่นดังกล่าว เป็นวิธีการที่ง่าย ๆ แต่ควรกระทำด้วยความระมัดระวัง เพราะเราไม่สามารถกำหนดคุณลักษณะเด่นของแต่ละช่วงชีวิตได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากขอบเขตแต่ละช่วงของชีวิตมักมีความคลุมเครือ และเป็นวิธีการแยกแยะอย่างหยاب ๆ เท่านั้น (Cina', 2015:597)

ช่วงเวลาแต่ละวัยแห่งชีวิตนี้เป็นช่วงเวลาที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (unique) และไม่ซ้ำรอยใคร (unrepeatable) ที่มีคุณค่าเฉพาะตัว มีศักยภาพและรูปแบบศีลธรรมเป็นของตนเอง ช่วงเวลาแต่ละช่วงของชีวิต ตั้งแต่วัยเด็ก เยาวชน วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ จึงจำต้องเข้าใจ

ในบริบทของชีวิตทั้งครบตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงความตาย ในความเป็นบุคคลที่เป็นแก่นแท้ของตนเองที่กำลังเดินทางไปสู่ความสมบูรณ์ครบครัน จึงจะเป็นความเข้าใจที่สมบูรณ์ (Cina`, 2015:603)

นอกนั้น วิธีการแบ่งช่วงเวลาของชีวิตออกเป็นแต่ละช่วงวัย และกำหนดคุณลักษณะ เช่น วัยเด็กเป็นวัยแห่งช่วงชีวิตที่มีความไว้วางใจ วัยเยาวชนเป็นช่วงวัยแห่งการแสวงหาอัตลักษณ์ของตนเอง แสวงหาความรักและความรับผิดชอบส่วนบุคคล วัยผู้ใหญ่เป็นวัยแห่งการมีสมมุติ์ มีความบรรลุภาวะ ความรับผิดชอบชีวิต ความเข้าใจชีวิตตนเอง เป็นวัยที่สร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิต วัยผู้สูงอายุเป็นวัยแห่งปรีชาญาณ ความรอบรู้ ที่ได้มาจากประสบการณ์ชีวิต มีความสามารถในการแยกแยะลำดับความสำคัญของชีวิตในสิ่งที่เป็นสาระกะ เป็นต้น คุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่แต่ละช่วงชีวิตควรที่เป็นเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงมิได้เป็นเช่นนั้นสำหรับทุกคน เช่น ลักษณะของเด็กบางคนที่ดีอริ้น เยาวชนที่มีความเปราะบางต่อสิ่งล่อลวงต่างๆ ผู้ใหญ่ที่แสวงหาแต่ความร่ำรวย ความสุขสบายจนลืมครอบครัว และคุณค่าแห่งความเป็นเพื่อน วัยผู้สูงอายุที่เป็นผู้ที่ขี้บ่น บิดขังอยู่ในโลกของตัวเอง เป็นต้น ดังนั้น การเข้าใจวัยผู้สูงอายุในบริบทช่วงชีวิตทั้งครบตั้งแต่ทารกจนถึงความ

ตาย จึงเป็นประโยชน์สำหรับเราในการเข้าใจวัยผู้สูงอายุ

ร่างกายและจิตวิทยาของการเข้าสู่วัยชรา

มิติแรกในการเข้าใจผู้สูงอายุคือจากความคิดเรื่องสุขภาพ (well-being) จากมิติร่างกายและจิตใจ ที่มีความเกี่ยวข้องและพึ่งพิงต่อกันเสมอ ดังสัจพจน์ที่กล่าวว่า “จิตใจที่แจ่มใสมีอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์” (mens sana in corpore sano) และความหมายของสุขภาพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการเข้าใจผู้สูงอายุ เนื่องจากร่างกายและจิตใจเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ซึ่งในวัยผู้สูงอายुर่างกายที่ค่อยๆ เสื่อมสภาพลงมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ดังนั้น เราสามารถเข้าใจสุขภาพในผู้สูงอายุได้หรือไม่?

มนุษย์ทุกวัยซึ่งรวมทั้งผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะมีสุขภาพที่ดี (good health) สำหรับสุขภาพในวัยผู้สูงอายุ สุขภาพในที่นี้ความหมายถึง สุขภาวะ (state of well-being) กล่าวคือการทำผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ในมิติต่างๆ เช่น ร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณที่มีลักษณะเป็นองค์รวมแห่งชีวิต (integral life) เช่น ความสัมพันธ์กับตนเอง ความสัมพันธ์กับผู้อื่น และความสัมพันธ์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ (พระเจ้า) และความสัมพันธ์แห่งมิติต่างๆ แบบองค์รวมนี้เองที่เราใช้เป็นแนวทางในการ

เข้าใจสุขภาพของผู้สูงอายุ (Sandrin, 2015:11-14)

สุขภาวะ (well-being) ของผู้สูงอายุในที่นี้หมายถึงความสอดคล้องกลมกลืน (harmony) ของมิติต่างๆ ของชีวิต เช่น มิติด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งลักษณะความสอดคล้องในที่นี้มีลักษณะเป็นพลวัต (dynamic harmony) ที่ดำเนินก้าวไปอย่างต่อเนื่องอย่างมีคุณภาพชีวิต (quality of life) ในบริบทของชีวิตทั้งครบ ดังนั้น ความหมายสุขภาพ (heath) ในความหมายนี้เองเราสามารถกล่าวถึงสุขภาพของผู้สูงอายุได้ (Sandrin, 2015:456)

นักจิตวิทยาปัจจุบันส่วนใหญ่มักเข้าใจผู้สูงอายุในขบวนการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ (ageing psychology) ในฐานะที่การก้าวสู่วัยผู้สูงอายุเป็นขบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งครบ มากกว่าที่จะเข้าใจเพียงพฤติกรรมของบุคคลที่ก้าวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุเท่านั้น (Psychology of the elder person) เนื่องจาก การเข้าใจเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของชีวิตตามกาลเวลา (chronological) เท่านั้น เราจะได้ความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมของช่วงวัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (similarity) แต่ในความจริงพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ได้มากจากวัยของผู้สูงอายุตามระยะเวลาในช่วงของชีวิต ขึ้นกับองค์ประกอบและปัจจัยหลายๆ อย่างที่มีอิทธิพลต่อผู้สูงอายุ

นอกนั้น มโนทัศน์เกี่ยวกับการเข้าใจตนเองของผู้สูงอายุในแต่ละคนก็ไม่เหมือนกันตลอดไป (univocal) เพราะแต่ละคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตของตนเองจากมุมมองที่หลายหลากแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองว่าตนเองเริ่มก้าวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ทักษะคติของผู้อื่นที่มีความรู้สึกต่อผู้สูงอายุเองมีความแตกต่าง และไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกันเสมอไป และบางครั้งอาจมีความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ เช่น บุคคลอื่นดูจากสภาพร่างกายแล้วเป็นผู้สูงอายุ แต่สภาพภายในของตนนั้นยังรู้สึกหนุ่มสาวอยู่ จึงแสดงพฤติกรรมของวัยหนุ่มสาวออกมา และบุคคลเหล่านี้หลายๆ ครั้งได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับความรู้สึกของตนเองอย่างสิ้นเชิง (Sandrin, 2015:456)

ดังนั้น แทนที่จะเป็นการศึกษาจิตวิทยาของผู้สูงอายุ (Psychology of the elder person) ที่ศึกษาสภาพจิตใจของบุคคลที่เข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นเรื่องจิตวิทยาของวัยผู้สูงอายุที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน นักจิตวิทยาปัจจุบันมักชอบที่จะใช้คำว่าจิตวิทยาของการเข้าสู่วัยชรา (ageing psychology) มากกว่า ซึ่งจิตวิทยาของการเข้าสู่วัยชรา มีมุมมองว่าจิตวิทยาของบุคคลผู้สูงอายุ จากมุมมองและวิธีการที่ใช้ในการศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวิวัฒนาการ (evaluative) ประวัติชีวิต

(biography) และบริบทแห่งชีวิต (context) ในมุมมองของชีวิตทั้งครบ

นอกจากนี้ เนื้อหาจิตวิทยาของการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ (ageing psychology) จึงเป็นการศึกษาค้นคว้าขบวนการเข้าสู่วัยชราของผู้สูงอายุ ที่มีอิทธิพลต่อความทรงจำ ทักษะคิด ความคิด สถิติปัญญา และอารมณ์ความรู้สึก บุคคลิกภาพ ความสัมพันธ์ด้านอารมณ์กับครอบครัวและกับสังคม ของผู้ที่กำลังก้าวสู่วัยชราว่าผู้สูงอายุเผชิญกับปัจจัยต่างๆ เหล่านี้อย่างไร? และยังศึกษาผลกระทบที่ผู้สูงอายุได้รับในการเปลี่ยนแปลงสถานะภาพในครอบครัวที่ปัจจุบันกลายเป็นคุณปู่คุณย่า หรือคุณตาคุณยาย ผลกระทบที่ได้รับเมื่อคู่ชีวิตตายจากไป ความเจ็บป่วยหรือความพิการของตนเอง หรือ ชีวิตบั้นปลายที่ความตายกำลังคืบคลานเข้ามาว่าผู้สูงอายุควรปรับตัวในการเผชิญหน้าอย่างไร? เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและอย่างมีความสุข

ผู้สูงอายุ: วิฤติการณ์และความยืดหยุ่นทางจิตใจ

แม้ว่าการเป็นผู้สูงอายุจะไม่ใช่ว่าหมายถึงเป็นการเจ็บป่วยเสมอไป แต่หลายๆ ครั้งวัยผู้สูงอายุอาจนำมาซึ่งความเจ็บป่วยได้ เพราะเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่เกิดขึ้น เช่น ร่างกายเริ่มเสื่อมสภาพลง

และเป็นโอกาสนำไปสู่ความพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง ที่มีช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป การเกษียณจากงานประจำ การเป็นคุณปู่คุณย่าหรือคุณตาคุณยาย การเปลี่ยนแปลงสถานะภาพที่จำต้องพึ่งพิงคนอื่นมากยิ่งขึ้น การตายของคู่ชีวิตและชีวิตที่คืบใกล้ความตาย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อนักผู้สูงอายุในทุกๆ มิติแห่งชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม

เริ่มต้นจากประสบการณ์ของผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ มักจะมีความวิตกกังวล ความไม่แน่ใจในตนเอง ที่มักจะเกี่ยวข้องกับการปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ตัวอย่างเช่น การเกษียณจากงาน เป็นช่วงเวลาที่สำคัญและอ่อนไหวมากสำหรับผู้สูงอายุ เพราะงานไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่การทำงานเกี่ยวข้องกับมิติจิตวิทยาและสถานะภาพทางสังคมของบุคคลนั้นด้วย เพราะการทำงานช่วยให้เรารู้สึกถึงคุณค่าชีวิตของตนเอง และการทำงานยังช่วยให้บุคคลพัฒนาความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์มากขึ้น นอกจากนี้ งานยังทำให้เรามีสถานะภาพหรือตำแหน่งในสังคม งานทำให้เราสามารถสร้างอัตลักษณ์ของตนเองได้ และงานทำให้เรามีตารางเวลาประจำวันที่แน่นอน ฯลฯ

นอกจากนี้ สำหรับบุคคลที่ให้ความสำคัญกับงานเป็นพิเศษ หรือสังคมที่เน้นย้ำว่าคุณค่าของบุคคลอยู่ที่ผลของงานเท่านั้น

ก็มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้สูงอายุที่เกษียณจากงาน เช่น ในสังคมไทย เรามักพบเห็นคำกล่าวที่ว่า “ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน” ที่ติดประกาศอยู่ตามสถานที่ราชการบางแห่ง เป็นความคิดความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ที่มุ่งเฉพาะประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากงานเท่านั้น มองดูผิวเผินคำกล่าวนี้อาจเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ที่เรียกร่องให้ทุกคนมุ่งทำงานอย่างเต็มความสามารถ (ซึ่งเหมาะสมกับบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุของผู้ที่ในวัยทำงาน) แต่ถ้าเป็นความคิดหรือเป็นทัศนคติที่ติดตัว และเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตแล้ว ก็เป็นสิ่งที่อันตรายอย่างมาก โดยเฉพาะสำหรับทัศนคติของผู้สูงอายุเองที่มีต่อตนเอง และของบุคคลอื่นๆ ที่อยู่รอบข้างผู้สูงอายุ

ร่างกายที่เสื่อมสภาพลงจากบุคคลที่เคยทำงานและช่วยเหลือตนเองได้ กลายเป็นบุคคลที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น ซึ่งสืบเนื่องมาจากความพิการบางอย่าง อาจก่อให้เกิดความหงุดหงิด ความไม่มั่นใจในตนเอง นอกนั้น การเสื่อมถอยของความทรงจำ (ผู้สูงอายุมักมีความทรงจำในอดีตที่เป็นประสบการณ์ในชีวิตที่ตนเองเคยประสบได้ดี แต่เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสมองที่บางส่วนทำงานบกพร่อง ผู้สูงอายุมักหลงลืมเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นาน) สิ่งนี้อาจก่อให้เกิดความไม่

แน่ใจในตนเองของผู้สูงอายุ การเปลี่ยนสถานะสังคมในครอบครัว การกลายเป็นคุณปู่คุณย่าก็มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ เช่น จากสถานะภาพที่เคยเป็นผู้นำของครอบครัวที่สามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาครอบครัว กลายเป็นผู้ที่ต้องรับฟังและปฏิบัติตามผู้อื่น และความตายของคู่ชีวิตที่จากไป สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ออกมาจากสภาพจิตใจของผู้สูงอายุที่มีความวิตกกังวล ไม่แน่ใจ สิ้นหวัง ท้อแท้ ซึ่งอาจแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ก้าวร้าว เก็บตัว อารมณ์ฉุนเฉียว เกรี้ยวกราด ฯลฯ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดความโดดเดี่ยว (loneliness) และสภาพจิตใจต่างๆ ในผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นวิกฤติ (crisis) ที่พบได้ในวัยผู้สูงอายุ (Sandrin, 2015:459)

ผู้สูงอายุก็นั้นเดียวกับบุคคลทุกวัย ที่จำเป็นต้องมีสุขภาพหรือสุขภาวะ ซึ่งในที่นี้หมายถึงความสามารถในการผสมผสานสภาพต่างๆ ที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ ทั้งสภาพร่างกายที่เสื่อมสภาพตามอายุของวัย สภาพจิตใจต่างๆ ที่เป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สภาพสังคมรวมถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลง และสภาพจิตวิญญาณในฐานะที่เป็นวัยที่มองหาสิ่งที่เป็นแก่นแท้หรือความหมายของการดำเนินชีวิต หรือชีวิตหลังความตายที่ยิ่งยิ่งเข้มขึ้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งการผสมผสานมิติต่างๆ เหล่านี้ในการสร้างสมดุล (balance) เพื่อ

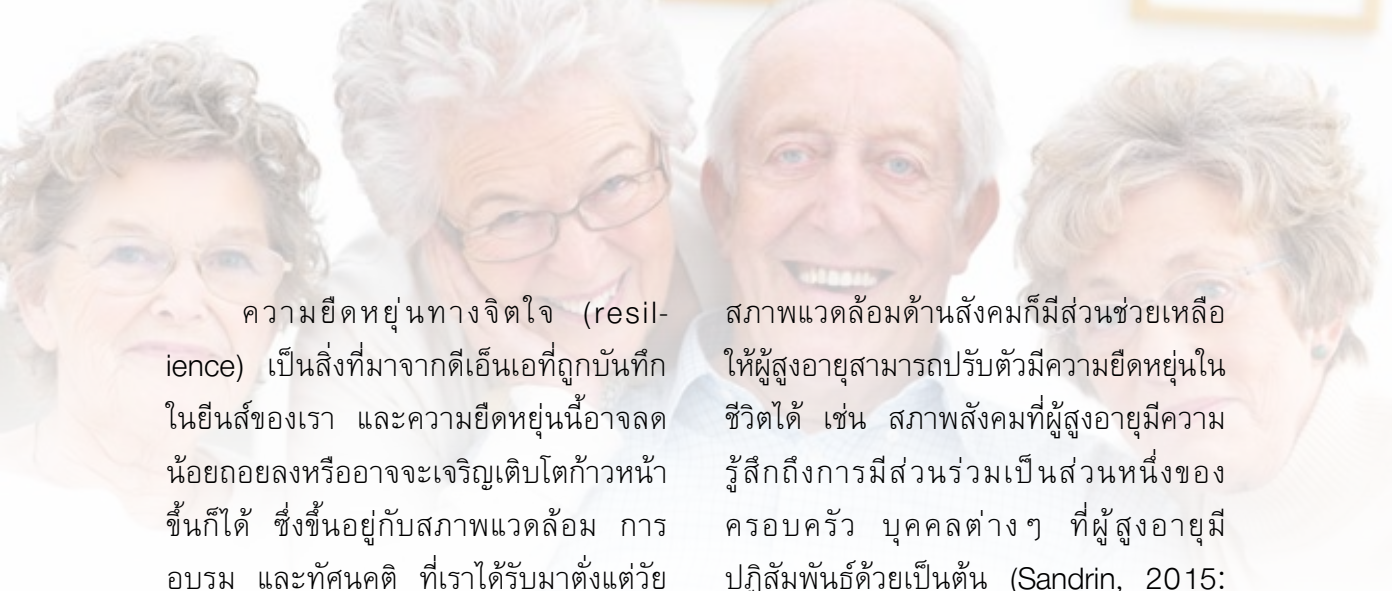

สามารถที่จะดำเนินชีวิตที่มีสุขภาวะ สำหรับผู้สูงอายุบางคนที่ไม่สามารถที่แสวงหาหรือสร้างความสมดุลในชีวิตได้ ก็นำไปสู่ความสิ้นหวังในการดำเนินชีวิต และอาจจะนำไปสู่การฆ่าตัวตาย (suicide) แต่ในผู้สูงอายุบางคนมีความสามารถในการจัดการ (coping) กับความวิตกกังวลต่างๆ ได้ และสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจที่นักจิตวิทยาเรียกว่าความยืดหยุ่นทางจิตใจ (resilience) (Sandrin, 2015: 467)

ความยืดหยุ่นหรือการปรับตัว (resilience) เป็นคำที่เริ่มใช้กับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมด้านร่างกาย เพื่อไม่ให้เกิดการแตกหัก ซึ่งทั้งวัตถุต่างๆ และสัตว์ต่างๆ โดยธรรมชาติมีความสามารถนี้เพื่อที่ดำรงสืบเผ่าพันธุ์ของตน แต่ในด้านจิตวิทยาหมายถึงปรากฏการณ์ของบุคคลที่แม้ว่าได้ผ่านชีวิตแม้แต่ในความรุนแรง ความโหดร้าย สงคราม ความหวาดกลัวต่างๆ สามารถค้นพบความสมดุล (balance) ในการดำเนินชีวิตที่สงบสุขและอย่างมีความสุขได้ เราอาจกล่าวได้ว่าความยืดหยุ่น (resilience) เป็นขบวนการดำเนินชีวิตในด้านบวก ในการแก้ไขตนเอง และแสวงหาความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต ท่ามกลางวิกฤติการณ์และปัญหาต่างๆ ได้อย่างประสบความสำเร็จ

ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (resilience) ไม่ได้หมายถึงการปฏิเสธปัญหา หรือมองข้ามปัญหา แต่บุคคลที่มีความยืดหยุ่นคือบุคคลที่สามารถเผชิญกับปัญหาที่รุนแรง และโดยอาศัยประสบการณ์ที่ร้ายแรงต่างๆ ในอดีตสามารถแสวงหาและค้นพบการเจริญเติบโตก้าวหน้าของชีวิต ซึ่งในที่นี้หมายถึงความเจริญเติบโตก้าวหน้าของชีวิต ในบริบทการเข้าใจถึงชีวิตแบบองค์รวมคือทั้งมิติด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ (Sandrin, 2015:468)

เมื่อเรากล่าวถึงความยืดหยุ่นทางจิตใจ (resilience) เราไม่ได้หมายถึงความสามารถในการต่อสู้กับสถานการณ์หรือปัญหาที่เป็นภัยอันตรายต่อตนเองเท่านั้น แต่รวมถึงความสามารถในการก่อสร้างขบวนการอยู่ร่วมกับปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (creative) ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตใหม่เชิงสร้างสรรค์ โดยผ่านทางประสบการณ์ร้ายแรง และสถานการณ์ที่เป็นภัยคุกคามในอดีต เป็นเครื่องมือในการสร้างขบวนการป้องกันตนเองให้สามารถดำเนินชีวิตเอาชนะอุปสรรคและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความหมายและอย่างมีความสุข ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (resilience) สามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับส่วนบุคคล ระดับครอบครัว และระดับสังคม (Sandrin, 2015:468)

ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (resilience) เป็นสิ่งที่มาจากดีเอ็นเอที่ถูกบันทึกในยีนส์ของเรา และความยืดหยุ่นนี้อาจลดน้อยถอยลงหรืออาจจะเจริญเติบโตก้าวหน้าขึ้นก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรม และทัศนคติ ที่เราได้รับมาตั้งแต่วัยเด็กเรื่อยมาตลอดช่วงชีวิตของเรา ในประสบการณ์ความสัมพันธ์ที่เรามีต่อผู้อื่น หรือ การขาดประสบการณ์เหล่านั้นก็ได้

ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (resilience) สามารถเกิดขึ้นได้ในวัยผู้สูงอายุโดยผ่านทางผู้ปกป้อง (resilience guardian) ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่สามารถค้นพบความหมายใหม่ของการยึดติดกับสิ่งต่างๆ (attach) ที่ความยืดหยุ่นด้านจิตใจช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถเผชิญหน้ากับความโดดเดี่ยว ความเศร้าโศกได้ ผู้ปกป้อง (resilience guardian) เหล่านี้อาจเป็นบุคคลที่ผู้สูงอายุให้ความมั่นใจและความไว้วางใจ ซึ่งอาจจะเป็น บุคคลในครอบครัว เพื่อน ผู้ที่ให้การดูแลรักษา นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักบวชชายหญิง พระสงฆ์ หรือบุคคลที่สามารถอยู่เคียงข้างให้การปลอบประโลมและความมั่นใจแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ มีความเห็นอกเห็นใจ เมตตาสงสาร นอกนั้น

สภาพแวดล้อมด้านสังคมก็มีส่วนช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวมีความยืดหยุ่นในชีวิตได้ เช่น สภาพสังคมที่ผู้สูงอายุมีความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว บุคคลต่างๆ ที่ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์ด้วยเป็นต้น (Sandrin, 2015: 456)

ผู้สูงอายุในทัศนะของพระศาสนจักรคาทอลิก

พระศาสนจักรคาทอลิกให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุ ที่เด่นชัดที่สุดคือจดหมายของสมเด็จพระสันตะปาปานักบุญยอห์น ปอลที่ 2 ที่ทรงเขียนถึงผู้สูงอายุในปี ค.ศ.1999¹ ซึ่งเป็นการเตรียมสหประชาชาติได้มีมติประกาศให้เป็นปีผู้สูงอายุสากลในปี ถัดไป โดยที่สหประชาชาติได้ประกาศหัวข้อในวันผู้สูงอายุสรุปได้ว่า “สังคมสำหรับคนทุกวัยคือสังคมที่ไม่ยึดถือผู้สูงอายุเป็นเพียงแค่บุคคลที่เกษียณแล้วและไม่แข็งแรง ในทางตรงกันข้าม กลับถือว่าพวกเขาเป็นตัวแทนและผู้รับประโยชน์จากการพัฒนา” ดังนั้นสังคมสำหรับคนทุกวัยจึงเป็นสังคมของชนหลายรุ่นที่มุ่งมั่นสร้างเงื่อนไขของชีวิต ให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ศักยภาพที่ตนมีอยู่ได้อย่างเต็มที่

¹ จดหมายฉบับนี้ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย โดยคณะอนุกรรมการคาทอลิกเพื่อผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ.2546 โดยใช้ชื่อหนังสือว่า พระศาสนจักรกับผู้สูงอายุ

ในจดหมายของสมเด็จพระสันตะปาปา นักบุญยอห์น ปอลที่ 2 ที่ทรงเขียนถึงผู้สูงอายุ สามารถสรุปได้ในประเด็นสำคัญๆ ดังนี้ ทรงเปรียบเทียบวันผู้สูงอายุว่าเป็น “ฤดูใบไม้ร่วงของชีวิต” ที่นักปราชญ์กรีกซีเซโรได้เปรียบเทียบไว้ และพระองค์ทรงเสริมว่า “อย่างไรก็ตาม ในเวลาเดียวกันนั้น มนุษย์ถูกแยกออกมาจากความ เป็นจริงอื่นๆ ทั้งหมดที่อยู่รอบตัวเขา เป็นเพราะเขาเป็นบุคคล ที่ถูกสร้างตามรูปแบบ และภาพลักษณ์ของพระเจ้า เป็นผู้ที่ มีมโนธรรมและความรับผิดชอบ แม้กระทั่งในมิติจิตวิญญาณของเขาเหล่านั้น” (พระศาสนจักรกับผู้สูงอายุ: 2003 หน้า 17)

สมเด็จพระสันตะปาปา นักบุญยอห์น ปอลที่ 2 ได้ทรงบรรยายถึงบุคคลที่เป็นผู้สูงอายุในพระคัมภีร์ โดยเห็นว่าพระคัมภีร์ให้ความสำคัญต่อชีวิตเพราะชีวิตทุกระยะเวลาช่วงแต่ละวัยนั้นเป็นสิ่งที่ดีและมีพันธกิจเฉพาะของตน พระองค์ทรงกล่าวถึงบุคคลที่เป็นผู้สูงอายุในพระคัมภีร์ที่มีบทบาทสำคัญในพระวัติศาสตร์แห่งความรอดของมนุษยชาติ บุคคลในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมคือ อับราฮัม นางซาร่าห์ โมเสส โตเบีย เอลเอซาร์ และในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่คือ เอลิซาเบธ เซคาริยาห์ ซีเมออน อันนา นิโกเดมัส และนักบุญเปโตร ซึ่งเป็นผู้ที่ถูกเลือกให้เป็นมรดกสักขี

“ผู้พิทักษ์ความทรงจำร่วมกัน” เป็นหัวข้อที่พระองค์ทรงกล่าวถึง โดยชี้ให้เห็นความคิดของคนปัจจุบันว่า “หากเราหยุดพิจารณาสถานการณ์ปัจจุบัน เราจะเห็นว่าในบรรดาประชาชาติบางส่วน ผู้สูงอายุจะได้รับการเคารพยกย่อง ในขณะที่ประชาชาติอื่นๆ ไม่ค่อยมีการเคารพยกย่องกันเท่าไรนัก ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติที่ให้ความสำคัญแก่ผลประโยชน์ และความสามารถเป็นหลัก ทัศนคติดังกล่าวมักจะนำไปสู่การถูกเหยียดหยามในช่วงปีท้ายๆ ของชีวิต ในขณะที่ผู้สูงอายุเองก็รู้สึกแปลกใจว่าชีวิตของพวกเขายังมีคุณค่าอยู่อีกหรือไม่? (พระศาสนจักรกับผู้สูงอายุ: 2003 หน้า 23)

“จิงนับถือบิดามารดา” เป็นพระบัญญัติที่มีความเป็นสากล และถ้าบทบัญญัตินี้ได้รับการยอมรับการปฏิบัติอย่างซื่อสัตย์แล้ว อันตรายจากการที่ผู้สูงอายุจะถูกมองว่าไร้ประโยชน์ และเป็นภาระที่ยุ่งยากก็จะมีเพียงเล็กน้อย นอกนั้นพระองค์ทรงกล่าวเสริมว่า ในประเทศที่เศรษฐกิจมีความเจริญก้าวหน้ากว่านั้น จำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวโน้มที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้สูงอายุสามารถมีชีวิตยืนยาวด้วยศักดิ์ศรีโดยไม่ต้องหวาดกลัวว่า พวกเขาจะจบชีวิตโดยไม่เกิดประโยชน์อันใดเลย (พระศาสนจักรกับผู้สูงอายุ: 2003 หน้า 26)

เราทุกคนคุ้นเคยกับแบบอย่างของผู้สูงอายุที่ยังคงมีจิตใจสดใสอย่างวัยรุ่นและเปี่ยมด้วยพลัง ผู้ที่เข้ามาสัมผัสกับพวกเขาจะพบว่าคำพูดของพวกเขาเป็นแรงบันดาลใจ และแบบอย่างของพวกเขาเป็นบ่อเกิดของความบรรเทาใจ สังคมหลายๆ สังคม...คุ้นเคยกับศักยภาพเต็มเปี่ยมของผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับการยกย่องอย่างถูกต้องว่า “เป็นสาธารณกรรมาแห่งภูมิปัญญาที่มีชีวิต” เป็นผู้พิทักษ์มรดกทรัพย์ประสพการณ์ของมนุษย์และจิตวิญญาณ ที่ไม่สามารถคำนวณได้ ขณะที่พวกเขามีแนวโน้มต้องการความช่วยเหลือทางด้านกายภาพ แต่ในความเป็นจริงเช่นเดียวกันที่วัยสูงอายุของพวกเขาสามารถให้คำแนะนำ และการสนับสนุนช่วยให้คนรุ่นหนุ่มสาวเผชิญกับอนาคต และเตรียมตัวก้าวเดินบนเส้นทางแห่งชีวิต (พระศาสนจักรกับผู้สูงอายุ: 2003 หน้า 28)

จดหมายปิดท้ายด้วยหัวข้อ “กำลังใจให้ดำเนินชีวิตอย่างสมบูรณ์” พระองค์ทรงเขียนว่า “ในขณะที่ข้าพเจ้าให้กำลังใจท่านแต่ละคนให้ดำเนินชีวิตด้วยความสงบ ตามวันเวลาที่พระเจ้าประทานให้แก่ท่าน ข้าพเจ้ารู้สึกที่ต้องแบ่งปันความรู้สึกของข้าพเจ้าเองในช่วงวาระนี้ของชีวิตข้าพเจ้า หลังจากระยะเวลากว่า 20 ปีที่ทำหน้าที่บนบัลลังก์ของนักบุญเปโตร ... แม้ว่าจะมีข้อจำกัดที่เกิดมาจากอายุขัย แต่ข้าพเจ้าก็ยังชื่นชมชีวิต ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงโมทนาคุณพระเจ้า นับว่าเป็นสิ่งยอดเยี่ยมที่

ข้าพเจ้าสามารถถวายตัวเองจนถึงวาระสุดท้าย เพื่อพระอาณาจักรของพระเจ้า” พระองค์ทรงกล่าวสรุปในบทสุดท้ายของจดหมายว่า “ในเวลาเดียวกัน ข้าพเจ้าก็พบสันติสุขในการคิดถึงวันเวลาเมื่อพระเจ้าจะทรงเรียกข้าพเจ้า จากชีวิตหนึ่งไปสู่อีกชีวิตหนึ่ง (พระศาสนจักรกับผู้สูงอายุ: 2003 หน้า 37)

ความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ

ความต้องการด้านจิตวิญญาณเป็นสิ่งที่คุณอภิบาลให้ความสนใจมากขึ้นในทุกช่วงวัยของชีวิต ความต้องการด้านจิตวิญญาณมักแสดงออกมาได้ชัดเจนในผู้ที่กำลังเผชิญหน้ากับความตาย เช่น ผู้ป่วยในระยะสุดท้ายหรือผู้ที่อยู่ในวันที่ต้องการแสวงหาความหมายในการดำเนินชีวิต ซึ่งรวมถึงผู้สูงอายุ โดยเฉพาะเมื่อร่างกายเริ่มเสื่อมสภาพและเป็นโอกาสที่นำไปสู่การพึ่งพิงผู้อื่นอันสืบเนื่องมาจากความพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้บ้างในช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป นับเป็นกลุ่มที่แสดงความต้องการด้านจิตวิญญาณออกมาได้ง่าย ดังนั้นที่บุคคลที่อยู่เคียงข้างทุกคนควรให้ความสนใจต่อความต้องการด้านจิตวิญญาณนั้น ซึ่งอาจแสดงออกมาเป็นคำถามง่ายๆ เช่น ทำไมต้องเป็นฉันที่ต้องทุกข์ทรมานด้วย? ชีวิตในช่วงบั้นปลายนี้มีความหมายอะไร? เมื่อตายแล้วจะไปไหน? ฯลฯ

ปัจจุบันมีผู้ที่ได้มีความพยายามค้นหาความหมายของจิตวิญญาณ Soravito (1984: 91) ให้คำนิยามว่า “จิตวิญญาณหมายถึงประสบการณ์ที่เป็นแก่นแท้ของชีวิตของบุคคล ที่รวมทั้งความสำเร็จ ความผิดหวัง ความสุขและความทุกข์ จิตวิญญาณยังหมายถึง สิ่งที่เป็นภูมิหลัง วัฒนธรรม ประสบการณ์ด้านการงาน ด้านชีวิตในครอบครัวและชีวิตสังคม และรวมทั้งทุกสิ่งทุกอย่างที่ช่วยเสริมสร้างความเป็นหนึ่งของบุคคล และยังรวมถึงความสามารถในการตอบรับเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต”

Mollier A. และ Lecomte C. (1990:7) เล็งเห็นความสำคัญของจิตวิญญาณในผู้ที่กำลังเผชิญหน้ากับความตาย และให้คำนิยามความหมายของจิตวิญญาณว่า “จิตวิญญาณเป็นสถานที่เฉพาะที่มีในแต่ละบุคคล ที่เราไม่สามารถกำหนดตำแหน่งของสถานที่ดังกล่าวได้ ซึ่งในสถานที่ดังกล่าวบุคคลสามารถตั้งคำถามหรือสนทนาเกี่ยวกับแก่นแท้ของชีวิต และความหมายของชีวิตในโลกนี้ได้ว่าชีวิตที่เกิดขึ้นมีความหมายอะไร? ซึ่งเป็นคำถามที่บุคคลต้องแสวงหาคำตอบในช่วงที่ชีวิตของตนเองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นความหมายของชีวิตที่มีความสำคัญสำหรับมนุษย์ ในช่วงที่ชีวิตประสบวิกฤตในการเผชิญหน้ากับความตาย”

คำนิยามความหมายของจิตวิญญาณดังกล่าวมาข้างต้น ซึ่งเป็นการเน้นการแสวงหาความหมายของชีวิต การค้นพบคุณค่าของการดำเนินชีวิต และความสำเร็จในการเป็นตัวของตัวเอง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดมาจากศาสนา แม้ว่าศาสนาจะมีอิทธิพลอยู่อย่างมากในการแสวงหาความหมายของชีวิตก็ตาม Jung (1933) กล่าวถึงจิตวิญญาณประเภทเดียวกันนี้ว่า “จากบรรดาผู้ป่วยในช่วงที่สองของชีวิต กล่าวคือผู้ป่วยที่มีอายุเกิน 35 ปีขึ้นไป ไม่มีปัญหาอะไรที่ค้นพบในพวกเขาที่เป็นปัญหาที่แยกตัวต่างหาก โดยไม่เกี่ยวกับมิติความเชื่อของศาสนาที่ตนเองเชื่อเกี่ยวกับชีวิตของตน ซึ่งอาจจะเกี่ยวกับความเชื่อของตนตามลัทธิต่างๆ หรือความเชื่อของตนที่มีต่อศาสนา”

Brusco การตระหนักถึงความต้องการด้านจิตวิญญาณในความเชื่อของศาสนา เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการอภิบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยระยะสุดท้าย จิตวิญญาณในที่นี้หมายถึง “การแสวงหาความหมายของชีวิต การแสวงหาความหมายของคุณค่าการมุ่งสู่สิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งมีอยู่ในศาสนา แต่ไม่จำเป็นว่าต้องเกิดมาจากศาสนา และมีอยู่เฉพาะในศาสนาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น” และยังกล่าวอย่างน่าสนใจว่า “เมื่อใดที่จิตวิญญาณที่แสวงหาความหมายและคุณค่าของชีวิต สามารถค้นพบบ่อเกิดและคำตอบที่สำคัญต่อปัญหาดัง

กล่าว และที่ตรงตามความเชื่อหรือความศรัทธาของศาสนา ซึ่งมีระบบการแสดงออกของความเชื่อที่เฉพาะเจาะจงแล้ว มนุษย์ก็จะสามารถค้นพบความหมายของชีวิต ในรูปแบบการแสดงออกมาภายนอกของศาสนา เช่น พิธีกรรม สัญลักษณ์ หรือความเชื่อถึงผู้ที่เป็นคนกลางระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า เราก็สามารถกล่าวถึงจิตวิญญาณของแต่ละศาสนาได้ เช่น จิตวิญญาณของคริสต์ศาสนา จิตวิญญาณของพุทธศาสนา จิตวิญญาณของศาสนาอิสลาม ตามระบบการแสดงความเชื่อของแต่ละศาสนา”

ดังนั้น จิตวิญญาณของมนุษย์จึงเป็นมิติที่มีลักษณะเป็นแก่นแท้แห่งความเป็นบุคคล ที่ชี้นำมิติอื่นๆ และทำให้มิติอื่นๆ ของมนุษย์ เช่น ร่างกาย จิตใจ มุ่งตรงไปสู่การเป็นตัวของตัวเอง (self-realization) ในฐานะที่เป็นอยู่อย่างแท้จริง ซึ่งสามารถบรรลุถึงการเป็นบุคคลอย่างแท้จริงได้ โดยจากการแสวงหาความหมายของชีวิต ที่ตนเองกำลังดำเนินอยู่ ซึ่งเป็นความพยายามที่จะกล่าวถึงความหมายของจิตวิญญาณของมนุษย์ ในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่ยังไม่มีความเชื่อและผู้ที่มีความเชื่อหรือความศรัทธาของศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง

แนวทางการอภิบาลผู้สูงอายุ

ความต้องการด้านจิตวิญญาณมักแสดงออกอย่างชัดเจนในผู้ที่กำลังเผชิญกับ

ความตาย ผู้สูงอายุในแต่ละระดับของช่วงวัยแห่งชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่กำลังที่พึ่งพาตนเองได้บ้างมักแสดงออกซึ่งความต้องการด้านจิตวิญญาณเป็นพิเศษ ดังนั้น แนวทางการอภิบาลผู้ป่วยระยะสุดท้ายจึงสามารถประยุกต์ใช้ในการอภิบาลผู้สูงอายุในช่วงวัยดังกล่าวได้ (เชิดชัย 2547:42-49) ซึ่งการอภิบาลเป็นสิ่งที่มีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก ดังนั้น แนวทางปฏิบัติในการอภิบาลผู้สูงอายุ จึงต้องการความเสียสละอย่างมาก การให้การอภิบาลจึงมีทั้งลักษณะที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทั้งในด้านสติปัญญาและจิตใจ กล่าวคือ ต้องการความพร้อมทั้งในด้านบุคลิกลักษณะของผู้อภิบาล ความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการอภิบาลด้วย โดยแนวทางในการอภิบาลด้านจิตวิญญาณต้องการความร่วมมือในการเดินทางไปด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งในส่วนของผู้สูงอายุเองและผู้ให้การอภิบาล ซึ่งแนวทางในการปฏิบัติที่สำคัญๆ นั้นสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

การเป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณของตนเองที่มั่นคงหนักแน่น ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้อภิบาล โดยก่อนที่จะทำหน้าที่การอภิบาลผู้อื่นตนเองต้องเป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณที่มั่นคงเสียก่อน ความมั่นใจในการแสดงออกว่าตนเองเป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณที่มีความมั่นคง

หนักแน่น สามารถทำให้ผู้สูงอายุ มีความรู้สึกสัมผัสถึงเสรีภาพภายใน (interior freedom) ของตนเอง ซึ่งเสรีภาพภายใน เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเปิดเผยความต้องการด้านจิตวิญญาณออกมาภายนอก และหลีกเลี่ยงการปิดกั้นตนเองของผู้ป่วย

Rumbold (1986:57-58) ได้กล่าวอย่างถูกต้องว่า การอภิบาลด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยในระยะสุดท้ายที่ถูกต้องนั้น ไม่สามารถเริ่มต้นจากผู้ที่ยังไม่มีความมั่นคงในวุฒิภาวะด้านจิตวิญญาณ และเป็นต้นเรื่องที่เกี่ยวกับคุณค่าเป็นของตนเองได้ ซึ่งการแสดงออกคุณค่าของชีวิตที่ตนเองมี อาจจะแสดงออกมาในรูปของการให้คำอธิบายความหมายของความทุกข์ทรมานของชีวิต มาตรการที่ตนเองใช้เมื่อเผชิญหน้ากับความตาย และการเป็นผู้ที่มีความหวัง เป็นต้น และยังกล่าวว่าผู้อภิบาลที่ไม่มีความมั่นคงในจิตวิญญาณของตนเอง ไม่สามารถทำให้ผู้อื่นเปิดตนเองออกและรับรู้เรื่องจิตวิญญาณของตนเองได้ แต่ในทางกลับกัน จะทำให้ผู้อื่นนั้นปฏิเสธ และละเลยชีวิตจิตวิญญาณของตนเอง

Odier (1990:35) นักสอนศาสนาชาวสวิสเซอร์แลนด์กล่าวอย่างน่าสนใจว่า “เพื่อที่จะสามารถเป็นผู้ที่อยู่เคียงข้างผู้ป่วยหนักในเรื่องของจิตวิญญาณ เราจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อความต้องการในด้านต่างๆ ของเราเสียก่อน เราต้อง

พยายามที่จะเข้าใจส่วนที่ลึกซึ่งในจิตวิญญาณของตนเองก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เรามีพลังในการก้าวไปข้างหน้า เราจำเป็นต้องเอาใจจริงเอาใจและให้ความสำคัญในจิตวิญญาณของตนเองก่อน เพื่อที่จะสามารถยอมรับรูปแบบต่างๆ ของความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้อื่นที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ และสามารถช่วยให้ผู้ป่วยสามารถค้นพบส่วนที่ลึกซึ่งที่สุดในชีวิตของตนเองได้ ทีมสุขภาพไม่สามารถเป็นผู้ที่หยิบนั่นคุณค่าให้ผู้ป่วยได้ แต่ทีมสุขภาพต้องทำหน้าที่อยู่เคียงข้างจนผู้ป่วยสามารถค้นพบคุณค่านี้เองได้ ซึ่งเป็นตัวจักรที่ผลักดันที่ทำให้ก้าวไปข้างหน้าได้ และไม่ว่าใครจะเรียกชื่อสิ่งนี้ว่าอะไร แต่สำหรับข้าพเจ้า สิ่งนี้คือองค์พระจิตเจ้า ซึ่งเป็นบ่อเกิดของชีวิต”

ดังนั้น ผู้ให้การอภิบาลต้องเป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณที่มั่นคงและหนักแน่น และยึดมั่นต่อคุณค่าต่างๆ ที่ให้ความหมายแก่ชีวิตของตนเอง มีความมั่นคงต่อคุณค่าต่างๆ ที่ให้ความหมายต่อชีวิตที่กำลังเผชิญความทุกข์ทรมานและความตาย และเมื่อทั้งผู้สูงอายุและผู้อภิบาลมีสิ่งนี้แล้ว เขาทั้งสองก็สามารถเป็นผู้ที่อยู่เคียงข้าง หรือเดินทางไปข้างหน้าด้วยกัน

การตระหนักว่าบุคคลเป็นผู้ที่ลึกลับ การให้การดูแลรักษาพยาบาลในปัจจุบันที่แนวโน้มที่จะแบ่งแยกบุคคลออกเป็นส่วนต่างๆ และพยายามที่จะรักษาพยาบาลบุคคลซึ่งให้

ความสนใจบุคคลในด้านใดด้านหนึ่งเฉพาะอย่าง โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง แต่วิธีการรักษาพยาบาลที่เราเลือกใช้เป็นวิธีแบบองค์รวม ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ในการให้การรักษาพยาบาล ที่ไม่ใช่เป็นการสนใจบุคคลเฉพาะในด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่เข้าใจบุคคลในมิติรวมแห่งความเป็นมนุษย์ทั้งครบ ซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้เราเข้าใจและตระหนักว่าบุคคลเป็นผู้ที่ลึกลับ ที่เราไม่สามารถเข้าใจได้อย่างหมดเปลือก กล่าวคือบุคคลเป็นความจริงที่มีความซับซ้อนเกินกว่าวิธีการคิดของเราที่มีขอบเขตจำกัดที่จะเข้าใจได้ เราไม่สามารถใช้วิธีการคิดที่เราที่อยู่เข้าใจธรรมชาติที่ลึกลับของบุคคลได้ทั้งหมดได้ เพราะวิธีการคิดของเรามีขอบเขตจำกัด และจากคุณลักษณะของบุคคลที่มีความลึกลับดังกล่าว ผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นบุคคลก็เช่นเดียวกัน เป็นผู้ที่มีความค่าต่างๆ ที่เราไม่สามารถเข้าใจได้ทั้งหมด ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องให้การเคารพต่อคุณค่าและศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคลอย่างที่เขาเป็น

การรับฟังคำถามที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณ คำถามของผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณ สามารถแสดงออกได้หลายรูปแบบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือผ่านทางสัญลักษณ์ต่างๆ ผู้อภิบาลจำเป็นต้องรู้จักรับฟังและแยกแยะความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ ตัวอย่าง สัญญา

ลักษณะหรือคำสนทนากับผู้สูงอายุต้องการเอ่ยถึงเรื่องจิตวิญญาณของตนเอง เช่น ไม่รู้ว่าจะมีชีวิตอยู่ไปทำไม? อยากจะตายให้รู้แล้วรู้รอดไปเสียที ทำไมพระเจ้าปล่อยให้ตนทุกข์ทรมานอย่างนี้ ชีวิตนี้ไม่รู้ว่าทำอะไรกรรมอะไรเอาไว้ ถ้าชาติหน้ามีจริงไม่ขอเกิดมาอีกแล้ว

ข้อเรียกร้องของผู้ป่วยในด้านจิตวิญญาณเป็นข้อเรียกร้องของความเป็นบุคคล การแยกแยะระหว่างความต้องการด้านจิตวิญญาณ ในสังคมที่มีความหลากหลาย ที่แต่ละบุคคลมีความหลากหลายด้านความเชื่อ ความศรัทธาในแต่ละศาสนา อุดมคติ และแนวความคิดที่ไม่เน้นถือศาสนา ดังนั้น การอภิบาลในสถานการณ์เช่นนี้ เราไม่ควรจำกัดการอภิบาลด้านจิตวิญญาณเป็นเพียงเฉพาะการให้บริการด้านศาสนา หรือจารีตพิธีกรรม ตามความเชื่อความศรัทธาของเขา เช่น การโปรดศีลเจิมคนไข้ การส่งศีลมหาสนิท การโปรดศีลกลับคืนดีเท่านั้น แต่ควรให้ความสนใจในความเป็นบุคคลที่บุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีศักดิ์ศรี ที่ต้องเคารพในความเป็นบุคคลทั้งครบ

จงแสวงหากรอบและบริบทที่ผู้สูงอายุต้องการที่จะกล่าวเกี่ยวกับจิตวิญญาณของตนเอง ถ้าหากว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการด้านจิตวิญญาณ แต่ไม่ใช่ทุกคนที่ต้องการที่จะแสดงความต้องการดังกล่าวออกมา และในบรรดาผู้ที่อยากที่จะเอ่ยถึง

ความต้องการด้านจิตวิญญาณ ก็ไม่ใช่ทุกคน ที่อยากจะกล่าวถึงในบริบทของความเชื่อ และความศรัทธาของศาสนา เพียงแต่ว่า พวกเขามีความต้องการที่จะพูดระบายความ ในใจนั้นออกมาให้คนบางคนรับทราบเท่านั้น ซึ่งบุคคลผู้นั้นอาจจะเป็นคนใดคนหนึ่ง หรือเป็นผู้ที่ทำงานในด้านสุขภาพที่อยู่เคียง ข้างก็ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีความ พร้อมของผู้ที่ทำงานในด้านสุขภาพ ในการ ที่จะต้องเข้าใจความต้องการด้านจิตวิญญาณ ในขณะที่แสดงออกมา ซึ่งต้องการจากทุก คนที่มีความรับผิดชอบในการที่จะรับฟัง ความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ

จงให้การเคารพจังหวะชีวิต ในผู้ สูงอายุกำลังอยู่ในระยะสุดท้าย เป็นสภาพ ที่ต้องการความหวังในการดำเนินชีวิตที่เหลือ อยู่ ความหวังมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง คำพูดและวาทะที่ให้ความหวังจากผู้ที่อยู่ เคียงข้างสามารถทำให้ผู้ป่วยดำเนินชีวิตที่ เหลือและพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับความตาย ได้ E. Kübler-Ross (1979:45) กล่าว เกี่ยวกับความหวังของผู้ป่วยในระยะสุดท้าย ว่า “มีความหวังอยู่ 2 ประเภท ที่เราต้อง รู้จักแยกแยะ ในขณะที่ผู้ป่วยเริ่มเข้าสู่ระยะ สุดท้าย ผู้ป่วยมีความหวังที่เกี่ยวกับการ รักษาพยาบาล เช่น หวังว่าจะหายจากการ รักษา หวังว่าจะมีชีวิตยืนยาวขึ้น ซึ่งเป็น ความหวังที่มีอยู่ทั้งในคนป่วยเอง ญาติของ ผู้ป่วย และทีมสุขภาพ แต่เมื่อความหวังดัง

กล่าวไม่มีโอกาสที่จะเป็นไปได้ ความหวังใน ผู้ป่วยก็จะเปลี่ยนรูปแบบไป ที่ไม่ใช่เป็น ความหวังที่เกี่ยวกับการรักษาอีกต่อไป ความหวังประเภทที่สอง ที่มีอยู่ในช่วงเวลา สั้นๆ เป็นความหวังที่เกี่ยวกับการมีชีวิต หลังความตาย หรือเกี่ยวกับบุคคลบุคคลที่ ผู้ป่วยจะลาจากไป ตัวอย่างเช่น มารดาที่ ใกล้เสียชีวิต มีความหวังว่าลูกๆ ของเธอ สามารถดูแลตนเองได้ หรือผู้ป่วยที่มีความ เชื่อในศาสนาหวังว่า พระเจ้าจะทรงมารับ วิญญาณสู่สรวงสวรรค์ ดังนั้นจึงเป็นสิ่ง จำเป็นที่จะต้องรับฟังและให้กำลังใจผู้ป่วย เพื่อจะได้มีความหวัง”

ดังนั้น จงให้เวลาที่เหมาะสมและ เคารพจังหวะชีวิตของผู้สูงอายุ อย่าทำอะไร แบบเร่งรีบ เช่น การตอบคำถามผู้สูงอายุ แบบเร่งรีบ การตัดสินใจผิด หรือการให้ กำลังใจแบบเร่งรีบ อาจจะก่อให้เกิดความ วิตกกังวลในผู้ป่วยมากกว่าที่จะเป็นผลดี จึง ต้องให้เวลากับผู้สูงอายุจนท่านมีความพร้อม ที่จะกล่าวถึงเรื่องที่เกี่ยวกับการกับความ ต้องการด้านจิตวิญญาณของตน

จงสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับ ผู้สูงอายุ การเดินทางอยู่โดดเดี่ยวในความ หุบกหรือในความมืดเป็นสิ่งที่น่ากลัว ดังนั้น ความความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุและผู้ที่ ทำหน้าที่อภิบาลจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ อย่างยิ่ง ต่อการอภิบาลด้านจิตวิญญาณของ ผู้สูงอายุ ในปัจจุบันวิธีการและแนวทางใน

A group of elderly people, mostly women, are shown in a close-up, smiling and engaged in conversation. The background is slightly blurred, showing an indoor setting with a window and some furniture.

การให้คำปรึกษาที่ใช้จิตวิทยาได้พัฒนาขึ้นเป็นอย่างมากในการสร้างความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ เช่น ลักษณะหรือท่าทีที่ช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ เช่น ท่าทีในการพร้อมที่จะรับฟัง ท่าทีแห่งความเมตตา สงสาร ท่าทีเป็นผู้ที่มองชีวิตและมองโลกในแง่บวก

ในการอยู่เคียงข้างผู้สูงอายุในระยะสุดท้าย ท่าทีเป็นผู้ที่พร้อมที่จะรับฟังมีความสำคัญอย่างมาก ในการใช้เป็นวิธีที่เข้าถึงความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วย การรับฟังที่เหมาะสมสามารถป้องกันไม่ให้เกิดคำตอบล่วงหน้า ก่อนที่ผู้สูงอายุเริ่มที่จะเอ่ยถึงคำถามเรื่องจิตวิญญาณ และในขณะเดียวกันก็เป็นพยานที่บ่งบอกว่ามีผู้ป่วยเป็นจุดศูนย์กลางที่สำคัญที่เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมด้วย Catalan (1994:154) กล่าวย้าว่า “การอยู่เคียงข้างไม่ได้หมายถึงการเป็นผู้นำทางพาให้เดินตาม แต่เป็นผู้ที่ช่วยให้เขาค้นพบหนทาง สนับสนุนเขาในการเดินทางให้ความกระจ่างในสิ่งที่ยังมีติดมน บางครั้งอาจจะชี้แนะแนวทางให้เท่านั้น และไม่ทำอะไรนอกเหนือมากไปกว่านี้”

จึงช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ทรัพยากรภายในให้เป็นประโยชน์ ผู้สูงอายุทุกคนมีความสามารถหรือสมรรถภาพภายในต่างๆ เช่น บุคลิกภาพ พลังจิต ทักษะคติต่างๆ และประสบการณ์ส่วนบุคคล ที่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อ

ตนเอง บ่อยๆ สมรรถภาพเหล่านี้ที่ซ่อนอยู่ในผู้สูงอายุและถูกละเลยไป ซึ่งอาจจะเป็นเพราะความไม่รู้ หรือความหวาดกลัวเพราะความเจ็บป่วยปิดกั้นเอาไว้ ทรัพยากรภายในที่มีอยู่ในผู้สูงอายุนี้อาจเป็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ สำหรับผู้ที่ไม่มีศาสนา จิตวิญญาณ หรือความเชื่อความศรัทธาของศาสนาก็ได้ ซึ่งอาจจะใช้สัญลักษณ์ภายนอกที่สามารถกระตุ้นให้ผู้ป่วยสามารถแสดงสมรรถภาพภายในออกมา เช่น พระวาจาที่ทรงชีวิตจากพระคัมภีร์ เครื่องหมายแห่งกางเขน สายปะคำ หนังสือบำรุงความศรัทธา หนังสือธรรมะ หรือคำเทศนาของพระภิกษุสงฆ์

จึงช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถค้นพบตนเองที่แท้จริงที่ก่อให้เกิดความสุขแท้ ผู้สูงอายุทุกคนมีความปรารถนาที่จะค้นพบความสุขแท้ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสุดท้ายของมนุษย์ทุกคน ความสุขแท้ี้สามารถเข้าใจได้ในบริบทของศาสนาต่างๆ เช่น สำหรับคริสต์ศาสนาเข้าใจความสุขแท้คือการได้พบพระเจ้าแบบหน้าต่อหน้า สำหรับพุทธศาสนา ความสุขแท้คือนิพาน สำหรับศาสนาอิสลามความสุขแท้คือการเข้าสู่สวรรค์กับพระเจ้า สำหรับผู้ที่ไม่มีศาสนา ความสุขแท้ คือการความสุขสุดท้ายที่ได้รับในความสำเร็จแห่งการเป็นมนุษย์ทั้งครบซึ่งมีลักษณะของศีลธรรมด้วย เป็นต้น

สรุป

ปัญหาของการเข้าสู่วัยชรามีมากมาย ซึ่งการแก้ไขปัญหาไม่ใช่เป็นการเดินเข้าไปหยิบยื่นความช่วยเหลือให้แก่ผู้สูงอายุเท่านั้น แต่เป็นการสร้างสถานะสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ผู้สูงอายุสามารถมองเห็นตนเองภายในด้วยตนเอง โดยการรับฟัง เติบโตขึ้นข้างเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่สร้างสมดุลในชีวิตด้วยตนเอง ซึ่งสภาพแวดล้อมต่างๆ นั้นรวมถึงมิติด้านจิตวิญญาณด้วย สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ไม่ง่าย

และเป็นสิ่งที่ท้าทาย เพราะเราเมื่อกล่าวถึงผู้สูงอายุ มักจะมีทัศนคติที่ปฏิเสธที่มีต่อไม่เพียงแต่บุคคลผู้สูงอายุเท่านั้น และรวมถึงความความชราภาพที่เล็กน้อยที่อยู่ในตัวของเราแต่ละคนด้วย การให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุคือการยอมรับถึงความเป็นผู้สูงอายุที่อยู่ภายในตัวเราเช่นกัน ที่เรายอมรับถึงความเปราะบางและความเสื่อมซึ่งเป็นเครื่องมือในการรักษาเรา ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่มีคุณค่าในการยอมรับสภาพที่แท้จริงภายในตัวเรา เช่นกัน

คณะอนุกรรมการคาทอลิกเพื่อผู้สูงอายุ. พระศาสนจักรกับผู้สูงอายุ. ยานนาวา: กรุงเทพฯ, 2003.

เชิดชัย เลิศจิตรเลขา. “ความต้องการและการอภิบาลด้านจิตวิญญาณในผู้สูงอายุที่ใกล้ตาย.” รวบรวมองค์ความรู้การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก: กรุงเทพฯ. 2507, 30-51.

เชิดชัย เลิศจิตรเลขา. “มนุษย์บุคคลที่แสวงหาความหมายแห่งชีวิต.” แสงธรรมปริทัศน์ 34, 3 (2553, กันยายน-ธันวาคม), 61-84.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “การจัดการระบบการดูแลและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในสังคมสูงวัย.” วารสารเศรษฐกิจและสังคม 52, 3 (2558, กรกฎาคม-กันยายน), 17-25.

- American Psychology Association. [Online]. Available: <https://www.apa.org/pi/aging/resources/guides/aging.pdf>. [n.d.]. Retrieved November 14, 2016.
- Bumbold, B. *Helplessness and hope: pastoral care in terminal illness*. London, SCM Press LTD, 1986.
- Brusco, A. "L'accompagnamento spirituale del morente". *Camillianum*. (13) 1986, 25-59.
- Catalan, J.F. *Esperienza spirituale e psicologia*, San Paolo, Cinisello Balsamo (MI), 1994.
- Cina`, G. La persona anziana nella comunità cristiana: una prospettiva teologica. *Camillianum*. (45) 2015, 597-627.
- De Henzenel, M. and Montigny, J. *L'amour ultime: L'accompagnement des mourant*. Paris: Hatier, 1987.
- Frankl, E. V. *Man's Search for Meaning*. New York: A Touchstone Book, 1959.
- John, Paul II. *Letter of his Holiness Pope John Paul II to the Elderly*, 1959.
- Jung, C. *Modern man in search of soul*. New York: Brace and World inc., 1933.
- Kübler-Ross, E. *On Death and Dying*. London: Tavistock Publications, 1979.
- Mollier, A. and Lecomte, C. "Quelques enjeux autour de la notion de spiritualita", in: *JAMALV*, (22), 1990.
- Odier, C. "L'accompagnement spirituel- Les besoins des mades dans la pratique quotidienne", in: *JALMALV*. (22), 35-40, 1990.
- Sandrin, L. *Psychologia del malato. Comprendere la sofferenza, accompagnare la speranza*. EDB: Bologna, 2015.
- Sandrin, L. "La Psicologia dell'invecchiamento". *Camillianum*. (45), 2015, 455-470.

Soravito, L. "Educare alla spiritualita". *Credere oggi* (22/4), 1984, 91-98.

The Australian Psychological Society Ltd. (2000) *Psychology and Ageing*.
"A position paper prepared for the Australian Psychology Society."
[Online]. Available:<https://www.psychology.org.au/Assets/Files/Position-Paper-Ageing.pdf>. [n.d.]. Retrieved November 14, 2016.

วัยชรา: วัยใกล้ชิดพระเจ้า

(หมายเหตุผู้เรียบเรียง)

บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, C.S.S.

ความแก่ชราเป็นเรื่องหนึ่งที่มนุษย์เราไม่ต้องการ จึงไม่มีใครอยากแก่ และออกจะกลัวๆ ที่จะแก่ชราเสียด้วย ความแก่ชรา มีมิติที่น่าสะพรึงกลัวอยู่หลายประการด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีโอกาสที่จะเจ็บป่วยได้ง่าย พละกำลังก็เริ่มถดถอยลง ทั้งยังรู้สึกว่าตัวเองไม่ค่อยจะมีประโยชน์เท่าไรนัก เพื่อนสนิทมิตรสหายก็เริ่มลดน้อยลงเนื่องจากค่อยๆ ล้มหายตายจากกันไป มีความรู้สึกว่าความตายเข้ามาใกล้ตัวเองมากขึ้นแล้ว เริ่มรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้างและรู้สึกว่าถูกทอดทิ้งจากลูกหลานอันมีเหตุมาจากแต่ละ

คนต้องวุ่นอยู่กับงานประจำที่ต้องทำ และบ่อยครั้งก็เผชิญกับปัญหาเรื่องความเป็นอยู่ด้วย คือ รายรับไม่พอกับรายจ่าย เป็นต้น

ในประเทศจีน คนแก่ชราหรือคนสูงอายุได้รับการเคารพและการเอาใจใส่ดูแลอย่างดีมากกว่าประเทศอื่นๆ ในโลก นี่เป็นเรื่องที่น่ายกย่องมากทีเดียว ว่ากันว่า ที่มหานครชางไห่หรือเซี่ยงไฮ้ เมืองที่ใหญ่ติดอันดับหนึ่งในห้าของโลก มีบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุอย่างมาก เหตุเพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคงพักอยู่กับลูกหลานของตน นี่หมายความว่า ลูกๆ หลานๆ ยังคงให้

ความเคารพและเอาใจใส่ดูแลพ่อแม่และปู่ย่าตายายของตน สังคมไทยในอดีตก็เคยเป็นสังคมที่ให้ความเคารพและเอาใจใส่คนแก่ชราหรือผู้สูงอายุมากเหมือนกัน นี่ทำให้ผู้คนแก่ชราอยู่ได้อย่างมีความสุข เพราะรู้สึกตัวเองไม่ได้ถูกทอดทิ้งและอยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่ยังมีค่า มีความหมายและมีประโยชน์ต่อลูกๆ หลานๆ แต่สภาพเช่นนี้กำลังค่อยๆ เปลี่ยนไป คนไทยในปัจจุบันเน้นตัวเองเป็นศูนย์กลางมากขึ้น เน้นประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก คนรุ่นใหม่ๆ จึงเริ่มมองคนแก่ชราว่าเป็นภาระทางเศรษฐกิจเสียมากกว่า เพราะเรียกร้องเวลา เอาใจใส่ และค่าใช้จ่ายในการดูแล

ทุกวันนี้ มนุษย์เราก่อนข้างจะมีอายุยืนยาวขึ้น ทั้งนี้ ก็ด้วยเพราะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ที่สามารถค้นพบยาต่างๆ ในการรักษาโรค และด้วยเพราะสภาพการเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งในเรื่องที่พักอาศัยและอาหารการกิน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นเงื่อนไขส่งเสริมให้คนมีอายุยืนยาวขึ้น คนที่อายุ 60 ปีในเวลานี้จึงมีโอกาสมากขึ้นที่จะอยู่ถึง 80 ปี กระทรวงสาธารณสุขเปิดเผยข้อมูลเมื่อไม่นานมานี้ว่า ผู้สูงอายุชาวไทยตอนนี้เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 5 แสนคน ซึ่งคาดว่าในอีกปี 10 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ โดยจะมีผู้สูงอายุ 1 คนในประชากรทุกๆ 5 คน นี่หมายความว่า

ว่า ในประมาณปี พ.ศ.2569 ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุกว่า 14 ล้านคน และเราหรือท่านก็อาจจะเป็นหนึ่งในจำนวนผู้สูงอายุนั้นด้วย เราแต่ละคนจึงควรหันมาถามตัวเองกันแล้วว่า “แล้วเราละ เราจะเตรียมตัวของเราเพื่อเข้าสู่วัยแก่ชรานั้นอย่างไร?” ความจริงก็คือ เราเป็นอย่างไรในขณะนี้ เมื่อยามเราแก่ชราเราก็จะเป็นในแบบนั้น หมายความว่า ถ้าเราเป็นคนไม่มีความเชื่อในตอนี้ ก็ยากที่เราจะกลายเป็นคนที่มีความเชื่อในตอนแก่ชรา ถ้าเราเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย ก็ยากที่เราจะเปลี่ยนเป็นคนมองโลกในแง่ดียามเมื่อเราแก่ชรา และถ้าเราเป็นคนที่ไม่เคยมีสัมพันธ์กับพระเจ้าในตอนี้ เราก็จะกลายเป็นคนไม่มีพระเจ้าในตอนที่สุด

ในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิม เราพบว่า “เพลงสดุดี 71” เป็นทั้งตัวอย่างและคำแนะนำที่ดีสำหรับการเข้าสู่วัยชราของคริสตชนผู้มีความเชื่อ ผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้เป็นคนแก่ชราที่มองดูชีวิตที่ผ่านมาของตนว่าท่านได้รับความรักและความเมตตาจากพระเจ้ามากมายทีเดียว ท่านเป็นคนที่มีความวางใจในพระเจ้าตลอดมานับตั้งแต่วัยเยาว์ แม้ในปัจจุบันนี้ที่แม้ยังจะต้องเผชิญหน้ากับปัญหาและความทุกข์ลำบากต่างๆ แต่ท่านก็ยังคงมีความไว้วางใจในพระเจ้าอยู่ต่อไป ในคำอ้อนวอนขอความช่วยเหลือของท่าน แม้จะต้องเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ

มากมาย แต่ท่านก็ยังมีความสุข เพราะท่านยึดองค์พระผู้เป็นเจ้าไว้คอยช่วยเหลือ เพลงสดุดีบทนี้จึงแสดงให้เห็นถึงการเข้าสู่วิถีชีวิตตามวิถีทางของพระเจ้า นั่นคือ การพัฒนาชีวิตของตนให้เดินไปพร้อมกับพระเจ้า

เนื้อหาของเพลงสดุดี 71 มีดังนี้

(1) ข้าแต่พระยาห์เวห์ ข้าพเจ้าลี้ภัยมาพึ่งพระองค์ ข้าพเจ้าไม่มีวันจะต้องได้รับความอับอายเลย

(2) พระองค์ทรงเที่ยงธรรม โปรดทรงช่วยชีวิตข้าพเจ้า โปรดทรงปลดปล่อยข้าพเจ้า โปรดทรงเงี่ยพระกรรณฟังข้าพเจ้า และทรงช่วยข้าพเจ้าให้รอดพ้นด้วยเถิด

(3) ขอพระองค์ทรงเป็นหลักศิลาที่กำบังสำหรับข้าพเจ้า ขอทรงเป็นที่มั่นที่ข้าพเจ้าจะเข้าถึงได้เสมอ พระองค์ทรงสัญญาจะช่วยข้าพเจ้าให้รอดพ้น เพราะพระองค์ทรงเป็นหลักศิลาและทรงเป็นป้อมปราการของข้าพเจ้า

(4) ข้าแต่พระเจ้า โปรดทรงช่วยข้าพเจ้าให้พ้นจากมือของคนชั่ว พ้นจากเงื้อมมือของคนอธรรมและคนใจอำมหิตด้วยเถิด

(5) ข้าแต่พระยาห์เวห์ องค์พระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงเป็นความหวังของข้าพเจ้า พระองค์คือผู้ที่ข้าพเจ้าวางใจมาแต่เยาว์

(6) ข้าพเจ้าพึ่งพิงพระองค์มาตั้งแต่กำเนิด ตั้งแต่ข้าพเจ้าอยู่ในครรภ์มารดา พระองค์ก็ทรงเป็นที่พึ่งของข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าสรรเสริญพระองค์ตลอดมา

(7) คนจำนวนมากพิศวงในตัวข้าพเจ้า พระองค์คือแหล่งลี้ภัยอันมั่นคงของข้าพเจ้า

(8) ปากข้าพเจ้าเต็มเปี่ยมด้วยถ้อยคำสรรเสริญพระองค์ กล่าวถ้อยคำถวายพระเกียรติตลอดวัน

(9) ขอพระองค์อย่าทรงทอดทิ้งข้าพเจ้าในวัยชรา อย่าทรงละทิ้งข้าพเจ้าไปเมื่อข้าพเจ้าอ่อนกำลัง

(10) เพราะศัตรูของข้าพเจ้ากำลังพูดใส่ร้ายข้าพเจ้า ผู้ที่มุ่งเอาชีวิตข้าพเจ้ากำลังร่วมกันวางแผนอยู่

(11) พูดว่า “พระเจ้าทรงทอดทิ้งเขาแล้ว จงไล่ตามเขาเถิด จงจับกุมเขาไว้ไม่มีใครจะมาช่วยเขาได้”

(12) ข้าแต่พระเจ้า ขอพระองค์อย่าทรงอยู่ห่างจากข้าพเจ้า ข้าแต่พระเจ้าของข้าพเจ้า โปรดเสด็จมาช่วยข้าพเจ้าโดยเร็วเถิด

(13) ขอให้ผู้ที่ใส่ร้ายข้าพเจ้าต้องได้รับความอับอายและความพินาศเถิด ขอให้ผู้ที่ต้องการทำร้ายข้าพเจ้าได้รับแต่ความอัปยศเถิด

(14) ส่วนข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าจะมีความหวังตลอดไป จะสรรเสริญพระองค์มากยิ่งขึ้น

(15) ปากข้าพเจ้าจะประกาศถึงความเที่ยงธรรมของพระองค์ จะประกาศตลอดวันถึงพระราชกิจมากมายเหลือคณานับที่ทรงช่วยให้รอดพ้น

(16) ข้าแต่พระยาห์เวห์องค์พระผู้เป็นเจ้า ข้าพเจ้าจะมาเล่าถึงพระราชกิจอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ จะระลึกว่าพระองค์เพียงพระองค์เดียวทรงเที่ยงธรรม

(17) ข้าแต่พระเจ้า พระองค์ทรงสั่งสอนข้าพเจ้ามาตั้งแต่วัยเยาว์ และข้าพเจ้ายังเฝ้าประกาศการมหัศจรรย์น่าพิศวงของพระองค์ตลอดมา

(18) บัดนี้ เมื่อข้าพเจ้าชราลงและผมก็เป็นสีดอกเลา ข้าแต่พระเจ้า ขอพระองค์อย่าทรงละทิ้งข้าพเจ้า จนกว่าจะได้ประกาศถึงพระอานุภาพแก่ชนรุ่นหลัง

(19) ข้าแต่พระเจ้า พระอานุภาพและความเที่ยงธรรมของพระองค์สูงถึงท้องฟ้า พระองค์ทรงกระทำกิจการยิ่งใหญ่ ข้าแต่พระเจ้า ใครเล่าจะเหมือนพระองค์?

(20) พระองค์ทรงบันดาลให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จทุกชั่ววันและเคราะห์ร้ายมากมาย แต่พระองค์จะประทานชีวิตให้ข้าพเจ้าอีก พระองค์จะทรงนำข้าพเจ้าขึ้นมาจากส่วนลึกของแผ่นดิน

(21) พระองค์จะทรงเสริมความยิ่งใหญ่ของข้าพเจ้า และจะประทานกำลังใจแก่ข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง

(22) แล้วข้าพเจ้าจะบรรเลงพิณสรรเสริญพระองค์ ข้าแต่พระเจ้าของข้าพเจ้า พระองค์ทรงความซื่อสัตย์ องค์ผู้ศักดิ์สิทธิ์แห่งอิสราเอล ข้าพเจ้าจะบรรเลงพิณเขาคู่สุดดีพระองค์

(23) ริมฝีปากของข้าพเจ้าจะโห่ร้องด้วยความยินดี เมื่อข้าพเจ้าถวายสดุดีแด่พระองค์ จิตวิญญาณของข้าพเจ้าที่ทรงไถ่กู้นั้นก็สรรเสริญพระองค์ด้วย

(24) ลิ้นของข้าพเจ้าจะประกาศความเที่ยงธรรมของพระองค์ทุกวัน ไขแล้วผู้ที่ต้องการทำร้ายข้าพเจ้าจะต้องรับความอับอายและความอับยศ

จากเพลงสดุดี 71 นี้ เราพบว่าเหตุผลที่ผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้สามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้ แม้ตัวท่านเองจะเข้าสู่วัยชราแล้วก็คือเพราะท่านเดินไปพร้อมกับพระเจ้าและพัฒนาความสัมพันธ์ให้ชิดสนิทกับพระองค์ยิ่งที่ยิ่งมากขึ้น พระเจ้าจึงทรงเป็นแหล่งพลังของท่าน ทรงทำให้จิตวิญญาณของท่านเข้มแข็ง แม้ร่างกายภายนอกจะอ่อนแรงไปตามอายุชียก็ตาม

ที่จริง เราไม่รู้แน่ชัดว่าใครเป็นคนแต่งเพลงสดุดีที่ 71 นี้ ผู้รู้บางท่านสันนิษฐานว่าเป็นประกาศกเยเรมีย์ แต่ก็มีผู้รู้อีกบางท่านที่เชื่อว่าเป็นกษัตริย์ดาวิดที่เป็นผู้เขียน

ขึ้นในตอนที่ยับซาโลม พระโอรสของท่าน ได้ทำการกบฏต่อท่าน เพลงสดุดีบทนี้ยังรวบรวมเนื้อหาจากบทเพลงของดาวิดหลายบทเพลงด้วยกัน (เช่น สดด.22, 31,35,40,109) โดยอ้างถึงการสรรเสริญพระเจ้าด้วยพิณเขาคู่ (สดด.71:22) คล้ายกับการกระทำของกษัตริย์ดาวิด และการอ้างถึงความยิ่งใหญ่ที่เพิ่มมากขึ้นของพระเจ้า (สดด.71:21) ก็สามารถเทียบเคียงได้กับการที่ดาวิดได้กลับมาครองราชย์อีกครั้งหนึ่ง สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีกล่าวถึงในเพลงสดุดีบทนี้ยังสอดคล้องกับสมัยของดาวิดในครั้งที่ยับซาโลมก่อการกบฏต่อท่าน เช่น ความรู้สึกอับอาย (สดด.71:1) การตกอยู่ในเงื้อมมือของคนอธรรม (สดด.71:4) ศัตรูของท่านกำลังพูดใส่ร้ายท่าน (สดด.71:10,13,24) ชีวิตที่ทุกข์ร้อนและมีเคราะห์กรรมต่างๆ มากมาย (สดด.7:20) พระเจ้าทรงเป็นผู้ที่ท่านวางใจมาแต่วัยเยาว์ (สดด.71:17) และตอนนี้ ท่านชราลงและผมก็เป็นสีดอกเลา (สดด.71:9,18)

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้ได้แสดงให้เห็นว่าในการเดินไปพร้อมกับพระเจ้าตลอดวันเวลาชีวิตของท่านนั้น มีมิติสำคัญอยู่ 3 ประการ ซึ่งเป็นเหมือนคำแนะนำสำหรับคริสตชนทุกคนที่กำลังจะเข้าสู่วัยชราด้วยว่า ในการเผชิญหน้ากับความทุกข์ยากลำบากต่างๆ ในวัยชราของเรามนุษย์นั้น เราต้องพัฒนาความสัมพันธ์ของเรากับพระเจ้าพร้อมกันไปด้วย นั่นคือ

- เราต้องพัฒนาความรู้ของเราที่มีต่อพระเจ้าให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

- เราต้องพัฒนานิสัยของเราให้มีความวางใจในพระเจ้า รู้จักสรรเสริญพระเจ้า และมีความหวังในพระองค์

- เราต้องพัฒนาวิถีชีวิตของเราในการทำงานศาสนบริการเพื่อพระเจ้า

1. เราต้องพัฒนาความรู้ของเราที่มีต่อพระเจ้าให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เพลงสดุดี 71 มีเนื้อหาที่เต็มไปด้วยความเข้าใจและความรู้ส่วนตัวของผู้เขียนที่มีต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า ท่านได้รับการสอนจากพระโอษฐ์ของพระเจ้าเอง (71:17) ท่านรู้จักพระเจ้าในฐานะเป็นที่ลี้ภัยของท่าน (71:1,7) และเป็นความเที่ยงธรรมของท่าน (71:2) และท่านยังเรียกพระเจ้าว่าทรงเป็นหลักศิลาที่กำบังและที่มั่นของท่าน (71:3) เป็นความหวังและความวางใจของท่าน (71:5)

ผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้ยังได้พูดถึงพระราชกิจยิ่งใหญ่ของพระเจ้า (71:16) พระอานุภาพของพระองค์ (71:18) และกิจการยิ่งใหญ่ที่พระองค์ได้ทรงกระทำ (71:19) ท่านมั่นใจว่าเป็นพระเจ้าที่ทรงนำท่านไปสู่ความทุกข์ร้อนและเคราะห์ร้ายต่างๆ แต่ก็เป็นพระองค์ที่ได้ทรงช่วยท่านและประทานชีวิตให้แก่ท่าน (71:20) พระเจ้าจึงทรงเป็นแหล่งในการประทาน

กำลังใจให้แก่ท่าน (71:21) พระเจ้าทรงได้
ภูจิตวิญญาณของท่าน (71:23) ด้วยเหตุนี้
ท่านจึงร้องออกมาว่า “ข้าแต่พระเจ้า ใคร
เล่าจะเหมือนพระองค์?” (71:19) แล้ว
ปากของท่านก็เต็มเปี่ยมไปด้วยถ้อยคำ
สรรเสริญพระเจ้า กล่าวถ้อยคำถวายพระ
เกียรติตลอดวัน” (71:8,22,23,24)

ผู้เขียนเพลงสดุดีท่านนี้เป็นคนที่รู้จัก
พระเจ้าที่ท่านนับถือ จากเนื้อหาของเพลง
สดุดีเราเห็นอย่างชัดเจนว่าท่านรู้จักพระเจ้า
ของท่านมานานแล้ว และท่านก็ได้พิสูจน์
ความซื่อสัตย์ของพระเจ้าของท่านขณะที่
ท่านอยู่ท่ามกลางความทุกข์ยากลำบาก
ต่างๆ มากมายมาหลายครั้งหลายหนแล้ว
ดังนั้น ในครั้งนี้ ท่านจึงไม่ได้สงสัยเลยว่า
พระองค์ยังทรงดำรงอยู่หรือไม่และพระองค์
เป็นใคร แต่สิ่งที่ท่านต้องการคือความวางใจ
ในพระเจ้า ท่านไม่ได้ต้องการมีความเชื่อ
อย่างก้าวกระโดดแต่อย่างใด เพราะท่าน
รู้จักพระเจ้าของท่านเป็นการส่วนตัวแล้ว
และได้ผ่านการพิสูจน์มาหลายต่อหลายครั้ง
แล้ว

คำถามคือ “แล้วเราละ? เรารู้จัก
พระเจ้าในแบบเดียวกันนี้หรือเปล่า?” “เรา
กำลังอยู่ในขั้นตอนของการรู้จักพระเจ้าอย่าง
ลึกซึ้งผ่านทางพระวาจาและประยุกต์พระ
วาจาของพระองค์มาสู่การปฏิบัติของเราหรือ
เปล่า?”

สิ่งหนึ่งที่สำคัญที่สุดที่เราแต่ละคน
สามารถทำได้ก็คือ การเตรียมตัวเราให้
พร้อมที่จะเผชิญหน้ากับวิกฤติการณ์ต่างๆ
ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ไม่ว่าจะออกมาในรูปแบบ
แบบใดก็ตาม โดยการให้เวลากับพระวาจา
ของพระเจ้าและเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับ
พระเจ้าของเราให้มากขึ้น และทุกครั้งที่อ่าน
พระวาจา ให้เราถามตัวเองว่า “พระวาจา
ของพระเจ้าตอนนี้ต้องการสอนอะไรแก่เรา?”
เมื่อได้คำตอบแล้ว ก็นำคำตอบนั้นมา
ประยุกต์ใช้กับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต
ประจำวันของเรา

2. เราต้องพัฒนานิสัยของเราให้มีความ วางใจในพระเจ้า รู้จักสรรเสริญพระเจ้า และมีความหวังในพระองค์

นิสัยเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ผ่านทางการทำ
ซ้ำบ่อยๆ อย่างต่อเนื่อง จนในที่สุดจะ
กลายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยเราแทบจะไม่รู้ตัว
เลย อย่างปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต
ประจำวัน บางเรื่องเราสามารถจัดการได้
โดยที่เราแทบจะไม่รู้ตัวเลย เพราะเราทำ
เช่นนั้นประจำจนเคยชินเป็นนิสัย คนบางคน
มีนิสัยวิตกกังวล บางคนมีนิสัยขี้นิน
คนมีนิสัยมองคนและสิ่งต่างๆ ในแง่ลบ
มองโลกในแง่ร้ายและขี้โมโห แต่ก็มีบางคน
ที่มีนิสัยว่าเร่ สนุกสนานและมองโลกในแง่
บวก นิสัยใดที่เริ่มปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเยาว์จะ
กลายเป็นสิ่งที่ติดตัวไปในยามที่เราเติบโต
เป็นผู้ใหญ่

ในเพลงสดุดี 71 มีคำฮีบรูอยู่คำหนึ่งที่ถูกล่าวซ้ำอยู่บ่อยๆ พบได้ในข้อที่ 3,6 และ 14 ที่แปลเป็นคำไทยว่า “เสมอ” หรือ “ตลอดมา (ตลอดเวลา)” หรือ “ตลอดไป” คำนี้สื่อความหมายถึงการกระทำจนเป็นนิสัยของผู้เขียน ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือบังเอิญ แต่เป็นสิ่งที่ฝึกฝนกระทำมาอย่างยาวนานและต่อเนื่องจนกลายเป็นนิสัยที่ทำเป็นประจำ นิสัยเหล่านี้คือ การมีความวางใจในพระเจ้าเสมอ รู้จักสรรเสริญพระเจ้าตลอดเวลา และมีความหวังในพระเจ้าตลอดไป

(ก) วางใจในพระเจ้าเสมอ (71:3)

เพลงสดุดี 71 ทั้งบทมีเนื้อหาเน้นย้ำถึงความวางใจของผู้เขียนที่มีต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า ท่านต้องต่อสู้ดิ้นรนเพราะอยู่ในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่ยากลำบากหลายคนคอยจ้องทำลายชีวิตท่าน แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้ความเชื่อของท่านซวนเซไปแต่อย่างใด เพราะท่านรู้ว่าผู้ที่ท่านเชื่อและวางใจได้นั้นเป็นใคร

การมีความเชื่อเช่นนี้มีที่มาจากการรู้จักพระเจ้านั่นเอง การมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระเจ้าจะช่วยขจัดความสงสัยและความหวาดกลัว เรามนุษย์มีความกลัวและไม่ไว้วางใจในสิ่งที่เราไม่รู้จัก ในทางตรงกันข้ามเราโน้มเอียงที่จะไว้วางใจในสิ่งที่เรารู้จักอย่างดีมากกว่า จนสิ่งนั้นกลายเป็นสิ่งที่

ไว้วางใจได้สำหรับเรา เช่นเดียวกับผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้ เนื่องจากท่านรู้จักพระเจ้าของท่านดี ท่านจึงเรียนรู้ที่จะวางใจในพระองค์เสมอ (71:3) แม้จะประสบความทุกข์ร้อนและเคราะห์ร้ายในบางครั้งก็ตาม (71:20) แต่ท่านก็รู้ว่าพระเจ้าจะทรงมองเห็นท่านผ่านทางช่วงเวลาที่ยากลำบากนั้น

ในยามที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากลำบากในชีวิต เราเคยพัฒนานิสัยของเราให้มีความวางใจในพระเจ้าอยู่เสมอบ้างหรือไม่? หรือว่าเรายังคงตกอยู่ในความวิตกกังวลบ่อยๆ มีความสงสัยและรู้สึกกลัว?

หากเรายังมีปัญหาเรื่องการขาดความไว้วางใจอยู่ จงเริ่มต้นใหม่เถิด เริ่มต้นด้วยการพยายามรู้จักพระเจ้าก่อน ทบทวนชีวิตของเราดูว่าพระเจ้าได้ทรงทำอะไรให้เราบ้างแล้ว เพลงสดุดี 71 ได้เน้นย้ำอย่างมากถึงสิ่งต่างๆ ที่พระเจ้าได้ทรงกระทำเพื่อเรามนุษย์ และนั่นควรทำให้ความเชื่อของเราเข้มแข็งและมั่นคงขึ้น เราจึงควรทบทวนดูว่าพระเจ้าได้เคยช่วยรักษาชีวิตของเราไว้หรือไม่? พระองค์ได้เคยช่วยเราให้รอดพ้นจากบาปหรือไม่? พระองค์ได้เคยช่วยคำจูนในยามที่เราอ่อนแอหรือไม่? ถ้าพระองค์ได้ทรงทำสิ่งต่างๆ ทั้งหมดนี้เพื่อเรามาแล้ว เราก็คงที่จะวางใจในพระองค์ ฝากปัญหาและความทุกข์ยากลำบากต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตไว้กับพระองค์

(ข) รู้จักสรรเสริญพระเจ้าตลอดเวลา
(ตลอดมา) (71:6)

การรู้จักยกย่องและกล่าวคำสรรเสริญ
คนอื่นไม่ใช่นิสัยตามธรรมชาติของมนุษย์
ตรงกันข้าม มนุษย์มีนิสัยของการบ่นและ
ตำหนิตะเยียนผู้อื่นเสียมากกว่า แต่พระเจ้า
ทรงต้องการให้เราเป็นคนที่มีนิสัยชอบกล่าว
ยกย่องสรรเสริญผู้อื่น พระเจ้าทรงปรารถนา
ให้เราเรียนรู้ที่จะกล่าวคำสรรเสริญพระองค์
(71:8, 14, 22, 23, 24) ซึ่งผู้เขียนเพลงสดุดี
บทนี้ก็ยืนยันว่าท่านได้ทำเช่นนั้นตลอดเวลา
(ตลอดมา) (71:6)

แต่เราจะกล่าวสรรเสริญพระเจ้าได้
อย่างไรในยามที่เราประสบกับความทุกข์ยาก
ลำบากในชีวิต?

คำตอบคือ จงเรียนรู้ที่จะวางใจใน
พระองค์ก่อน เหตุเพราะความวางใจมีที่มา
จากการรู้จักพระเจ้า ดังนั้น การยกย่อง
สรรเสริญจึงมีที่มาจากพระเจ้าด้วย ลักษณะ
เช่นนี้เป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์เราเอง
เรามนุษย์ไม่อาจกล่าวยกย่องใครที่เราไม่รู้จัก
และไม่ไว้วางใจได้ หากเรารู้สึกว่ามีอะไรบาง
อย่างในบุคคลคนนั้นที่เรารู้สึกไม่ไว้วางใจ
เราก็จะไม่พูดยกย่องสรรเสริญเขาต่อหน้า
ใครๆ กับพระเจาก็เช่นกัน หากในส่วนลึก
ของจิตใจเรายังมีความสงสัยในพระทัยดีของ
พระเจ้า เหตุเพราะพระองค์ทรงปล่อยให้
เกิดความทุกข์ยากต่างๆ ในชีวิตของเรา
เราก็จะไม่รู้สึกวางใจในพระองค์ และเมื่อ

เราไม่วางใจในพระเจ้า เราก็จะไม่พูด
สรรเสริญพระเจ้าด้วย

(ค) มีความหวังในพระเจ้าตลอดไป
(71:14)

ผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้มีได้เพียงพัฒนา
ตัวท่านเองให้มีนิสัยรู้จักวางใจและสรรเสริญ
พระเจ้าเท่านั้น แต่ยังได้พัฒนาให้มีนิสัยที่
จะมีความหวังในพระเจ้าตลอดไปด้วย แต่
เราต้องทำความเข้าใจในที่นี้ก่อนว่า ความ
หวังตามความหมายของโลกกับความหวัง
ตามความหมายของพระคัมภีร์นั้นต่างกัน
จริงอยู่ที่ความหวังทั้งสองประเภทล้วนเป็น
เรื่องของความคาดหวังในสิ่งที่จะเกิดขึ้นใน
อนาคต แต่ความหวังฝ่ายโลกนั้นไม่แน่นอน
เหตุเพราะมีเป้าหมายไม่แน่นอน แต่ความ
หวังในความหมายของพระคัมภีร์มีความ
แน่นอนและเที่ยงตรง เหตุเพราะมีพระเจ้า
เป็นเป้าหมาย (71:5) ตัวอย่างเช่น เมื่อ
เราพูดว่า “ผมหวังว่าเงินลงทุนของผมจะทำ
กำไร 10%” ความหวังลักษณะเช่นนี้มีความ
ไม่แน่นอนอยู่ด้วย เหตุเพราะเป้าหมาย
ในอนาคตนั้นไม่แน่นอน มีความคลาด
เคลื่อนได้ตลอดเวลา และเราก็ไม่อาจ
กำหนดเป้าหมายให้เป็นไปตามนั้นได้ แต่
หากเราพูดว่า “ผมหวังว่าพระเยซูคริสต์เจ้า
จะทรงบันดาลให้ผมกลับคืนชีพมีชีวิตใหม่”
เท่ากับเรากำลังพูดถึงสิ่งที่แน่นอนและเป็น
จริง เพียงแต่ยังไม่เกิดขึ้นในเวลานี้เท่านั้น
ดังนั้น ความหวังในความหมายของพระ

คัมภีร์จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความวางใจในพระเจ้าของเราและความสัตย์ซื่อของพระองค์

คริสตชนผู้มีความเชื่อจึงควรเป็นคนที่มึนสับสนมีความหวังในพระเจ้าเสมอและตลอดไป ซึ่งเป็นความหวังที่มาจากพระสัญญาและความสัตย์ซื่อของพระองค์

แต่ก็น่าเสียดายที่คริสตชนเราจำนวนมากกลับมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องนี้ในแง่ลบ เหตุเพราะเรามองที่ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากกว่ามองที่พระเจ้าและพระสัญญาของพระองค์ หากเราสามารถพัฒนามึนสับสนของเราให้รู้จักมีความหวังในพระเจ้า ก็จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเราในปัจจุบันดีขึ้นอย่างแน่นอน ประชากรของพระเจ้าควรเป็นประชากรที่มีความหวังในพระองค์เสมอและตลอดไป ดังเช่นผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้ แม้ท่านจะอยู่ในวัยชราแล้ว แต่ก็ยังมีความมั่นคงในความหวัง เหตุเพราะท่านได้พัฒนาตัวท่านเองให้มีความรู้ในพระเจ้าอย่างลึกซึ้งและยังได้พัฒนามึนสับสนของตัวท่านเองให้มึนสับสนแบบพระเจ้า คือ มีความไว้วางใจ รู้จักยกย่องสรรเสริญ และมีความหวังในพระเจ้าเสมอ

3. เราต้องพัฒนาวิถีชีวิตของเราในการทำงานศาสนบริการเพื่อพระเจ้า

แม้ผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้จะชรามากแล้ว (71:9,18) และสามารถที่จะพูดได้

ว่า “ข้าพเจ้าสมควรจะได้พักผ่อนแล้ว” ก็ตาม แต่ท่านก็ไม่ได้ทำเช่นนั้น ท่านยังคงมีความห่วงใยในงานศาสนบริการ เพื่อท่านจะได้สามารถเป็นประจักษ์พยานแก่ผู้อื่นถึงความสัตย์ซื่อและพระพลานุภาพของพระเจ้าได้ (71:15-18,24) พูดอีกอย่างคือ ตราบใดที่ท่านยังมีลมหายใจ ท่านก็ยังคงต้องการที่จะบอกเล่าเรื่องราวของความยิ่งใหญ่และพระเกียรติมงคลของพระเจ้าแก่ผู้อื่นต่อไป

ทุกวันนี้ เมื่อพูดถึงคำว่า “เกษียณ” นอกจากเราจะคิดถึงการหยุดทำงานประจำแล้ว เรายังมักจะคิดถึงด้วยว่าหมายถึงช่วงเวลาของการทำอะไรก็ได้ที่เราต้องการทำ แต่ในฐานะเป็นคริสตชนผู้มีความเชื่อ เราไม่เคยมีสิทธิที่จะทำในสิ่งที่เราต้องการทำอย่างนั้นได้เลย เราคริสตชนไม่เคยมีสิทธิที่จะดำเนินชีวิตอย่างคนเห็นแก่ตัวได้เลย แต่เราต้องดำเนินชีวิตตลอดเวลา ไม่เคยมีวันหยุด ไม่เคยเกษียณ ในการให้พระคริสต์เจ้าเข้ามาเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของเรา พระคัมภีร์ไม่เคยบอกเลยว่าเมื่อถึงอายุเท่าไรเราถึงสามารถหยุดติดตามพระเยซูเจ้าได้ ดังนั้น หากเราเกษียณจากภาระหน้าที่การทำงานฝ่ายโลกในขณะที่เรายังมีกำลังและร่างกายที่แข็งแรงอยู่ ก็ยังเป็นโอกาสและช่วงเวลาที่เราจะสามารถทำงานรับใช้พระเจ้าผ่านงานศาสนบริการต่างๆ ได้อย่างเต็มที่มากขึ้น คงเป็นเรื่องที่งดงามอย่างมากทีเดียว

หากเราจะเห็นคนสูงอายุเข้าห้องเรียนพระคัมภีร์หรือแม้แต่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับพระคัมภีร์ เพื่อจะได้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปรับใช้พระเจ้าผ่านทาง การประกาศและการสอนคำสอนในภาคสนามจริง และหากพระเจ้าอวยพรให้มีอายุยืนยาวมากขึ้นเท่ากับเรามีเวลาทำงานรับใช้พระเจ้ามากขึ้นด้วย

ผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้ แม้ท่านจะชรามากแล้ว แต่ท่านก็ได้ต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้หลุดพ้นจากปัญหาต่างๆ เพื่อจะได้มีเวลาไปพักผ่อนและทำสิ่งต่างๆ ตามความต้องการตามประสามนุษย์ ตรงกันข้าม ท่านต้องการความช่วยเหลือจากพระเจ้า เพื่อท่านจะได้สามารถประกาศ

และสรรเสริญพระพยานภาพของพระเจ้าให้แก่คนรุ่นใหม่ต่อไปได้ (71:18) จึงนับว่าผู้เขียนเพลงสดุดีบทนี้มีวิสัยทัศน์ในการ “ส่งไม้ต่อ” ไปยังคนรุ่นใหม่ ท่านมองเห็นการมีชีวิตที่ยืนยาวว่าเป็นโอกาสที่จะทำงานให้พระเจ้าและพระศาสนจักรได้มากยิ่งขึ้น และงานศาสนบริการของท่านก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรู้จักพระเจ้าและนิสัยของการเป็นคนมีความไว้วางใจเสมอ รู้จักกล่าวคำสรรเสริญตลอดเวลา และมีความหวังในพระเจ้าตลอดไปนั่นเอง และดังนั้น การวางมือของท่านจึงกลายเป็นสิ่งมีค่ายิ่ง

แล้วเราล่ะ? เราได้พัฒนาชีวิตการทำงานศาสนบริการของเราบ้างแล้วหรือยัง? รีบทำเถอะ เพราะนั่นจะทำให้วัยชราของเรามีค่าและมีความหมายมากขึ้นทีเดียว

Henry, Matthew. “Commentary on Psalm 71.” [Online]. Available: <http://www.christianity.com/bible/commentary.php?com=mhc&b=19&c=71>. Retrieved November 11, 2016.

“God’s Plan for Older Men and Older Women.” [Online]. Available: <http://www.gty.org/resources/sermons/56-13/gods-plan-for-older-men-and-older-women>. Retrieved November 11, 2016.

“Psalm 71: Growing Old Gods’ Way.” [Online]. Available: <https://bible.org/book/export/html/21957>. Retrieved November 11, 2016.

Spurgeon, Charles H. “Psalm 71: The Treasury of David” [Online]. Available: <http://www.spurgeon.org/treasury/ps071.php>. Retrieved November 11, 2016.

ผู้สูงอายุในพระคัมภีร์

บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไรล์ S.D.B.

(นสสย.ประเทศไทย)

1. บทนำ

ในข้อความนี้ เราจะพยายามค้นหาความคิดหลักเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตของผู้สูงอายุตั้งที่เราพบในพระคัมภีร์ แนนอนพระคัมภีร์ไม่ได้แก้ปัญหาคือเกี่ยวกับสภาพของผู้สูงอายุในมุมมองทางสังคมวัฒนธรรมและงานอภิบาลดังที่เราเผชิญอยู่ทุกวันนี้ ปัจจุบันเราดำเนินชีวิตในสถานการณ์แตกต่างกันมากจากบริบทของพระคัมภีร์ ดังนั้น พระคัมภีร์จึงไม่สามารถตอบคำถามทั้งหมดที่เป็นปัญหาสำหรับเราในวันนี้ แต่ได้บันทึกทัศนคติพื้นฐานของ

ประสบการณ์ผู้สูงอายุตามแผนการของพระเจ้า แผนการนี้เรียกว่า “ประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้น” ซึ่งมนุษย์ทุกคนทุกวัยมีส่วนร่วม

ประสบการณ์เฉพาะของผู้สูงอายุตามแผนการของพระเจ้าเป็นอย่างไร เราจะตอบคำถามนี้โดยไตร่ตรองความคิด 3 ประเด็นคือ

1. วัยผู้สูงอายุในแง่ที่เป็นประสบการณ์ของความยากจนและความอ่อนแอ

2. คุณค่าของวัยผู้สูงอายุคือความ มั่งคั่งและชีวิตที่เต็มเปี่ยม ซึ่งในพระคัมภีร์มี คุณลักษณะเฉพาะบางประการ เช่น ปรีชา ญาณ ความเชื่อ และชีวิตทางสังคม

3. สภาพของผู้สูงอายุเป็นโอกาส สำหรับชีวิตแห่งความเชื่อในพระหัตถ์ของ พระเจ้า เพราะเปิดใจเขาให้มุ่งสู่ความหวังที่ เกินพละกำลังทั้งทางด้านกายภาพและ จิตวิทยา

2. วัยผู้สูงอายุในแง่ที่เป็นประสบการณ์ของ ความยากจนและความอ่อนแอ

2.1 บารซิลลีย์ ชาวกิเลอาด

ข้อความจากพระคัมภีร์ที่จะช่วยให้ เข้าใจประสบการณ์ของผู้สูงอายุคือ เรื่อง เล่าในหนังสือซามูเอล ฉบับที่ 2 เมื่อ อับซาโลมเป็นกบฏต่อกษัตริย์ดาวิด พระ ราชนิดา พระองค์ทรงเสี่ยงที่จะสูญเสียพระ ราชนสมบัติและชีวิต ต่อมาเพราะทรงได้รับ คำแนะนำและความช่วยเหลือจากบางคนก็ ทรงหลบหนีไป เพื่อจะไม่ถูกจับกุมและทรง รวบรวมพลทหารต่อสู้กับศัตรู ในที่สุด พระองค์ทรงมีชัยชนะและเสด็จกลับยัง กรุงเยรูซาเล็ม เพื่อทรงลงโทษคู่อริและ ทรงตอบแทนผู้จงรักภักดี ในขณะนั้น บารซิลลีย์ชาวกิเลอาดผู้สูงอายุที่มั่งคั่ง และเคยช่วยเหลือกษัตริย์ดาวิดในเหตุการณ์ นั้น ก็มาเข้าเฝ้าพระองค์

“กษัตริย์ตรัสกับบารซิลลีย์ว่า ‘จงมา อยู่กับเราที่กรุงเยรูซาเล็มเถิด เราจะ เลี้ยงดูท่านอย่างดี’ แต่บารซิลลีย์ทูล กษัตริย์ว่า ‘ข้าพเจ้าจะมีชีวิตอยู่อีก นานเท่าไร ที่จะขึ้นไปอยู่กับพระราชา ที่กรุงเยรูซาเล็ม ข้าพเจ้าอายุแปดสิบ ปีแล้ว ไม่รู้สึกอ่อนรู้สึกล้าอีกต่อไป กินและดื่มอะไรก็ไม่มีรสแล้ว แยกไม่ ออกกว่าเป็นเสียงร้องเพลงของชายหรือ หญิง ทำไมผู้รับใช้ของพระองค์จะ ต้องเป็นภาระสำหรับพระราชเจ้า นายของข้าพเจ้าอีก ผู้รับใช้จะตาม เสด็จพระราชไปสักระยะหนึ่ง ทำไม พระราชาจึงจะต้องประจานบำเหน็จ รางวัลให้ข้าพเจ้าเช่นนี้ ขอพระองค์ ทรงอนุญาตให้ผู้รับใช้กลับบ้านไปตาย ในบ้านเมืองของตน ใกล้ที่ฝังศพของ บิดามารดาเถิด คิมฮามบุตรของ ข้าพเจ้า ผู้รับใช้ของพระองค์อยู่ที่นี่ ให้เขาไปกับพระราชเจ้านายของ ข้าพเจ้าเถิด ขอทรงปฏิบัติต่อเขาตาม ที่พอพระทัยเถิด’ (2 ซมอ 19:34-38)

ถ้อยคำเหล่านี้ของบารซิลลีย์มีความ สำคัญ เพราะแสดงความรู้สึกโศกเศร้าต่อ ชีวิตที่กำลังจะจบลง แต่ยังยอมรับความเป็น จริงโดยรู้ตัว เขาอายุแปดสิบปีและเข้าใจ สถานการณ์ของตนชัดเจน ดังที่เพลงสดุดี 90 บรรยายว่า “ช่วงอายุชีวิตของข้าพเจ้า

ทั้งหลายยาวนานเจ็ดสิบปี อาจจะถึงแปดสิบสำหรับผู้ที่แข็งแรง แต่ส่วนใหญ่ก็มีแต่ความเหน็ดเหนื่อยและความกังวล วันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว แล้วข้าพเจ้าทั้งหลายก็จากไป” (สดด 90:10) บารซิลลีย์รู้สึกว่าจะดำเนินชีวิตที่ตึงเครียดทางการเมืองในพระราชวังของกษัตริย์ดาวิดที่กรุงเยรูซาเล็มต่อไปไม่ไหวอีกแล้ว จริงอยู่ ชีวิตในพระราชวังน่าตื่นเต้นและเต็มไปด้วยประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งนำความสุข แต่สิ่งเหล่านี้ไม่เหมาะสมสำหรับตนอีกแล้ว เขา “ไม่รู้สึกร้อนรู้สึกหนาวอีกต่อไป” หมายความว่าเขามีชีวิตอยู่ไปวันๆ ไม่มีความกระตือรือร้นในสิ่งที่ดีและไม่ถูกปล่อยลงในสิ่งที่ไม่ดีเหมือนแต่ก่อน บารซิลลีย์เลือกที่จะกลับไปในบ้านเกิดของตนและเตรียมตัวตาย เพราะความตายเป็นการรวมตัวกับบรรพบุรุษของตน เขาทูลขอสิ่งเดียวจากกษัตริย์ดาวิดคือ ให้ทรงรับคิมฮามเข้าไปอยู่ในพระราชวัง เพราะบุตรของเขายังเป็นหนุ่มและพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในพระราชวังได้ด้วยการต่อสู้อย่างมีความสุข

ข้อความนี้แสดงคุณลักษณะสำคัญบางประการของประสบการณ์ผู้สูงอายุคือ

ก. การรับรู้ความจำกัดของชีวิต วัยสูงอายุเป็นการลดพลังชีวิตคือ กำลังและความสามารถถดถอยลง ผู้มีจิตสำนึกเช่นนี้และยอมรับสถานการณ์ของตนด้วยใจสงบ แม้อาจมี

ความโศกเศร้าบ้างก็ย่อมเป็นผู้มีปรีชาฉลาด

ข. ความปรารถนาของบารซิลลีย์ที่จะกลับไปยังบ้านเกิดของตน ดูเหมือนเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของชีวิตผู้สูงอายุทุกคน คือปรารถนาอยู่ในบรรยากาศรอบค้วอย่างปลอดภัย ต้องการมีความรู้สึกดี ๆ ถึงความสัมพันธ์กับบุคคลที่เขาเคยรักและเสียชีวิตไปแล้ว เพราะดูเหมือนว่าความคิดถึงผู้ล่วงลับช่วยเขาให้กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาความตายของตนด้วยใจสงบ

ค. บารซิลลีย์ยอมปล่อยให้บุตร (ชายสืบทอดตำแหน่งจากตน เขาชนะการถูกประจัญที่จะคิดว่า ชีวิตของตนช้าน่าสงสารเพราะไม่สามารถลิ้มรสความสุขทั้งหมดของชีวิต ตรงกันข้าม เขารู้และยอมรับว่าชีวิตนั้นเป็นของอีกบุคคลหนึ่ง คือคิมฮามบุตรของตน จึงยอมถอยทอดตำแหน่งให้แก่บุตรด้วยความยินดีและความภาคภูมิใจ เพราะบุตรของตนได้ตำแหน่งที่มีเกียรติในพระราชวังของกษัตริย์ดาวิด

ง. บารซิลลีย์เป็นคนปรีชาฉลาด เขาได้เรียนรู้การตีคุณค่าชีวิตอย่างถูกต้องดังที่เพลงสดุดี 90 ยังกล่าวอีกว่า “โปรดทรงสอนข้าพเจ้าทั้งหลาย

ให้รู้จักนับวันแห่งชีวิตได้ถูกต้อง เพื่อจะได้มีจิตใจปราศจากมลทิน” (สดด 90:12) หมายความว่า โปรดช่วยข้าพเจ้าทั้งหลายให้เข้าใจความเปราะบางของชีวิต ช่วยให้รู้จักนับวันแห่งชีวิตของตน และตระหนักว่าวันเหล่านั้นช่างสั้นเหลือเกิน สิ่งนี้แหละจะทำให้เราเป็นคนปราศจากมลทิน มีสมดุลงในการเลือก

เรายังพบความคิดนี้ในพระคัมภีร์อีกหลายตอนที่กำลังพูดถึงผู้สูงอายุยอมรับความจริงอย่างตรงไปตรงมาว่า วัยสูงอายุคือการมีชีวิตชีวา เป็นประสบการณ์แห่งความอ่อนแอและความเปราะบาง เป็นจิตสำนึกที่ก้าวกำลังเดินไปสู่ความตาย จริงอยู่ การเดินไปสู่ความตายเริ่มต้นตั้งแต่วันแรกที่มีชีวิต แต่ก็ยังเป็นความจริงที่ว่า เพียงในวัยผู้สูงอายุเท่านั้น ความตายกลายเป็นเหตุการณ์ที่เป็นไปได้และอยู่ใกล้เขา

2.2 หนังสือปัญญาจารย์

อีกตัวอย่างที่งดงามในด้านวรรณกรรมคือ บทสุดท้ายของหนังสือปัญญาจารย์ เป็นการไตร่ตรองของผู้สูงอายุคนหนึ่งที่มีประสบการณ์ชีวิตอย่างลึกซึ้ง เพราะเขาได้ตั้งคำถามที่ว่า การดำเนินชีวิตคุ้มค่าหรือไม่ เป็นงานที่ได้รับคำตอบแทนหรือไม่ การดำเนินชีวิตเป็นงานชนิดหนึ่งที่เรียกร้องความเหน็ดเหนื่อย จึงสมควรที่จะได้รับการ

ตอบแทน ปัญญาจารย์ได้มีประสบการณ์นี้และเพราะเป็นกษัตริย์แห่งอิสราเอลที่กรุงเยรูซาเล็ม จึงทรงมีโอกาสมากกว่าพลเมืองอื่นๆ มีประสบการณ์มากมายในการรำพึงถึงประสบการณ์นั้น แล้วได้ประเมินผลที่ค้นพบว่า “ไม่เที่ยงแท้ที่สุด ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยงแท้” (ปัญญา 1:2) คำว่า “ไม่เที่ยงแท้” ในต้นฉบับภาษาฮีบรู หมายถึงหมอกไอน้ำ ลมหายใจ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความไม่จีรังยั่งยืน เปรียบเหมือนกับสายลมที่จับต้องไม่ได้ บทสุดท้ายเขียนไว้ว่า

“จงระลึกถึงพระผู้สร้างของท่านขณะที่ท่านยังเยาว์วัย ก่อนที่วันแล้วร้ายจะมาและเวลาจะมาถึง เมื่อท่านจะต้องพูดว่า ‘ข้าพเจ้าไม่มีความสุขเลย’ เวลานั้นดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวทั้งหลายจะดับแสงสำหรับท่าน และท้องฟ้าจะมีเมฆปกคลุมอยู่เสมอ เวลานั้นแขนของท่านที่ปกป้องท่านไว้จะสั่นสะท้าน ขาของท่านที่เคยค้ำจุนท่านจะอ่อนล้า พันจะลดจำนวนลงจนเคี้ยวอาหารไม่แกลกลิ้นตาของท่านจะฝ้าฟางจนเห็นไม่ชัด หูของท่านจะตึงจนไม่ได้ยินเสียง อีกทั้งจากถนน ท่านจะไม่ได้ยินเสียงไม้แป้ง เสียงนกร้องและเสียงของท่านจะอ่อนลงและสิ้นเครือ ท่านจะกลัวที่สูง และแต่ละก้าวก็มีอันตรายที่จะหกล้ม ผมของท่านจะหงอกขาว

เหมือนดอกอัลมอนด์ ท่านเดินแทบจะไม่ไหว และความปรารถนาใดๆ จะหมดสิ้นไป ท่านจะไปสู่ที่พำนักถาวร ขณะที่ผู้ร้องให้และไวทุกข์ตามถนน ก่อนที่สายเงินจะขาดตะเกียงทองคำจะล้มแตก หย็อกน้ำจะแตกที่พุน้ำ ล้อเชือกตักน้ำจะตกลงไปในบ่อ ร่างกายของท่านจะกลายเป็นฝุ่นดินดังเดิม และลมปรานจะกลับไปหาพระเจ้าผู้ประทานลมปรานแก่ท่านปัญญาจารย์พูดว่า “ไม่เที่ยงแท้ที่สุด ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยงแท้” (ปฐม 12:1- 8)

ข้อความนี้พยายามบรรยายว่า ที่ละเล็กทีละน้อยการมีชีวิตชีวาจะค่อยๆ อ่อนล้าลง สำหรับผู้สูงอายุแม้ดวงอาทิตย์จะอัสดง ดวงจันทร์ แสงสว่างและดวงดาวทั้งหลายอัสดงด้วย เมื่อพระเจ้าทรงสร้างโลกทรงทำให้แสงสว่างส่องแสงในที่มืด (เทียบปฐม 1:3-4) แต่บัดนี้ สำหรับผู้สูงอายุแม้แสงนี้จะอัสดงและความมืดดูเหมือนจะกลับมีชัยชนะอีกครั้งหนึ่ง ในทำนองเดียวกันดวงดาวและดวงอาทิตย์ซึ่งพระเจ้าทรงสร้างขึ้นเพื่อกำหนดวันและคืน (เทียบปฐม 1:16) แต่บัดนี้ สำหรับผู้สูงอายุกาลเวลาไม่มีความแตกต่างกันเลย วันและฤดูกาลปะปนกัน มีสุภาษิตกล่าวว่า “เมื่อฝนตกแล้ว อากาศจะแจ่มใส” แต่ปัญญาจารย์บอกว่า นี่เป็นความจริงที่ราบใดที่ยังอยู่ใน

วัยเยาว์ แต่เมื่อชราแล้วก็เกิดเหตุการณ์ตรงกันข้ามคือ “ท้องฟ้าจะมีเมฆปกคลุมอยู่เสมอ” เวลานั้น “แขนของท่านที่ปกป้องท่านไว้จะสั่นสะท้าน ขาของท่านที่เคยค้ำจุนท่านจะอ่อนล้า พันจะลดจำนวนลงจนเคี้ยวอาหารไม่แหลก นัยน์ตาของท่านจะฝ้าฟางจนเห็นไม่ชัด หูของท่านจะตึงจนไม่ได้ยินเสียงอีกทีก็จากถนน” การบรรยายเช่นนี้แสดงการมีชีวิตที่อ่อนแรงลงทั้งในด้านกายภาพ จิตใจและสังคม

เมื่อความมั่งคั่งของชีวิตลดถอยลงก็เกิดความโศกเศร้า แต่ปรัชญาฉลาดอยู่ในการยอมรับว่า นี่คือโครงสร้างของชีวิต และเราต้องเรียนรู้ที่จะยอมรับคำสอนนี้คือ เรียนรู้ที่จะใช้ความมั่งคั่งของชีวิต トラบใดที่พระเจ้าประทานพละกำลัง “จงระลึกถึงพระเจ้าผู้สร้างของท่านขณะที่ท่านยังเยาว์วัย ก่อนที่วันเลวร้ายจะมาและเวลาจะมาถึง เมื่อท่านจะต้องพูดว่า ‘ข้าพเจ้าไม่มีความสุขเลย’” (ปฐม 12:1) จงรับรสชาติของชีวิตที่ราบใดที่พระเจ้ายังประทานให้

3. วัยผู้สูงอายุเป็นประสบการณ์ชีวิตที่เติมเปี่ยม

เรายังต้องพิจารณาอีกลักษณะหนึ่งของวัยผู้สูงอายุ พระคัมภีร์อธิบายว่าวัยผู้สูงอายุยังเป็นความมั่งคั่งและชีวิตที่เติมเปี่ยม แม้มุมมองด้านกายภาพและสังคมวัยนี้เป็นเหมือนการลดชีวิต แต่ในแง่ปรัชญาและภูมิปัญญาเป็นชีวิตเติมเปี่ยม

3.1 ศิลปะการดำเนินชีวิตในมุมมอง ปรัชญาญาณและภูมิปัญญา

คำว่า “ปรัชญาญาณ” แปลมาจากคำว่า “ohk'mah” ในพระคัมภีร์ต้นฉบับภาษาฮีบรู หมายถึงศิลปะการดำเนินชีวิต คือความสามารถในการจัดการชีวิตที่ซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เมื่อเข้าใจปรัชญาญาณเช่นนี้ก็ต้องยอมรับว่า มนุษย์ทุกคนมีปรัชญาญาณ แต่ยังเป็นลักษณะพิเศษของผู้สูงอายุ วัยผู้สูงอายุเป็นวัยของปรัชญาญาณในมุมมองของพระคัมภีร์ผมถือว่าเป็นเครื่องหมายของประสบการณ์ชีวิตที่แข็งแกร่ง แต่สังคมปัจจุบันสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป ผู้เยาว์ยากที่จะรับรู้ปรัชญาญาณในผู้สูงอายุ สองพันกว่าปีมาแล้ว เมื่อพระคัมภีร์เขียนขึ้นวิถีชีวิตเรียกร้องให้ผู้เยาว์เรียนรู้เทคนิคต่างๆ จากผู้สูงอายุ เช่น ชาวนาเรียนรู้วิธีการไถ การหว่านเมล็ดพืชและการเก็บเกี่ยวจากผู้เป็นชาวนามาก่อน เขาไม่ได้เรียนรู้จากสถาบันการศึกษา แต่เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาทางประสบการณ์จากพ่อสู่ลูก ปัจจุบันสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภูมิปัญญาของบิดาในด้านเทคนิคไม่ค่อยมีประโยชน์เท่าไรนักสำหรับลูก ซึ่งต้องเรียนรู้เทคนิคใหม่ๆ ที่เพิ่งค้นพบและวางจำหน่ายในตลาดเมื่อไม่นานมานี้ ด้วยเหตุนี้ เขาจึงต้องแสวงหาความรู้จากสถาบันการศึกษาหรือทางโทรทัศน์ ความรู้ของ

ผู้สูงอายุในด้านเทคโนโลยีไม่สำคัญเหมือนในอดีต เพราะผู้เยาว์เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพการงานจากบริบทอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัว และไม่เป็นการถ่ายทอดทางประสบการณ์

อย่างไรก็ตาม ศิลปะการดำเนินชีวิตไม่เป็นเพียงเรื่องอาชีพเท่านั้น แต่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นศิลปะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ในการตัดสินใจว่าสิ่งใดมีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่าในชีวิต และในการเรียงลำดับความสำคัญของคุณค่าต่างๆ อย่างถูกต้อง ในเรื่องนี้ผู้สูงอายุสามารถเป็นและต้องเป็นครูบาอาจารย์ แม้ปัจจุบันเขาสอนเทคนิคการประกอบอาชีพไม่ได้แล้ว แต่จะสอนคุณค่าทางมนุษยธรรมได้ เช่น มิตรภาพ ความรัก ความเคารพและความจริงในการติดต่อกับผู้อื่น ความสมานฉันท์ เราเรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากการติดต่อกันและการถ่ายทอดประสบการณ์จากบุคคลที่รู้จักดำเนินชีวิตเช่นนี้ คือบุคคลที่บรรลุวุฒิภาวะซึ่งได้เรียนรู้จากชีวิตที่รักด้วยใจกว้างและซื่อสัตย์ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ถ้าเราดำเนินชีวิตใกล้ชิดกับบุคคลเหล่านี้ เราจะเรียนรู้ความมั่งคั่งและค่านิยมในเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมจากเขาด้วยความเป็นกันเอง การมีบุคคลหนึ่งที่เราไว้วางใจอย่างไม่มีข้อสงสัยก็ทำให้เรารู้จักความซื่อสัตย์ ซึ่งมีความสำคัญมากในชีวิตทางสังคม ความซื่อสัตย์เป็นลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตทางสังคม แต่คุณธรรม

นี้ไม่มาจากการศึกษาเล่าเรียน ถึงแม้ว่าการเรียนหนังสือทำให้เรารู้ในด้านทฤษฎีเกี่ยวกับความสำคัญของความซื่อสัตย์ในชีวิตทางสังคม แต่เราจะเรียนรู้การปฏิบัติความซื่อสัตย์จากบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดซึ่งถ่ายทอดคุณลักษณะนี้โดยอาศัยแบบอย่างและคำพูดของเขา

ในการถ่ายทอดประสบการณ์นี้ ผู้สูงอายุเป็นครูบาอาจารย์สอนปรีชาญาณและภูมิปัญญาโดยปริยาย ดังที่ปรากฏชัดเจนในหนังสือสุภาษิต สุภาษิตเป็นบทความสั้นๆ ที่สรุปประสบการณ์ชีวิตซึ่งช่วยส่องสว่างพฤติกรรมของบุคคลรุ่นหลัง ในสุภาษิตเราพบประสบการณ์ชีวิตของผู้สูงอายุ เพราะในอดีตสุภาษิตเป็นวรรณกรรมธรรมดาที่ผู้สูงอายุถ่ายทอดความรู้ของตนแก่ชนรุ่นหลัง

3.2 ศิลปะการดำเนินชีวิตในมุมมองภูมิปัญญาทางพระคัมภีร์

แม้เป็นความจริงที่ว่า ผู้สูงอายุมีปรีชาฉลาดโดยธรรมชาติ แต่ก็ยังเป็นความจริงอีกว่าการมีอายุยืนนานไม่เพียงพอที่ทำให้มนุษย์มีปรีชาฉลาดอย่างแท้จริงโดยอัตโนมัติ ผู้สูงอายุเป็นผู้มีปรีชาฉลาดเพราะเขามีประสบการณ์ชีวิต ได้ผ่านอุปสรรคชนะความยากลำบากของชีวิตทางสังคม และยิ่งกว่านั้น เพราะเขาได้เรียนรู้ชีวิตอย่างแท้จริง จึงทำให้ประสบการณ์นั้นฝังลึกลงในจิตใจ ดังที่หนังสือบุตรสิราเขียนไว้ว่า

“ถ้าท่านไม่เก็บบอมไว้ในวัยเยาว์ เมื่อแก่เฒ่าแล้วท่านจะมีสมบัติอะไร สิ่งที่น่าชมยิ่งคือคนผมขาวที่รู้จักวินิจัยและผู้อาวุโสที่รู้จักให้คำแนะนำ สิ่งที่น่าชมยิ่งคือปรีชาญาณของผู้ชรา การรู้จักไตร่ตรองและการตัดสินใจของบุคคลสำคัญ มงกุฏของผู้ชราคือการมีประสบการณ์มากมาย ความภูมิใจของเขาคือความยำเกรงองค์พระผู้เป็นเจ้า” (บสร 25:3-6)

ดังนั้น พรสวรรค์และลักษณะเฉพาะของผู้สูงอายุคือความสามารถในการตัดสินใจประเมินค่าสิ่งต่างๆ มีความเชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาและในการวินิจฉัยประสบการณ์หลากหลายที่ผู้สูงอายุที่เคยประสบมาก่อน ช่วยเขาให้ใช้คำพูดที่ปรีชาฉลาดและรู้จักประเมินค่าสิ่งต่างๆ อย่างชัดเจนก็จริง แต่มีเงื่อนไขว่าผู้สูงอายุคนนั้นต้องมีความยำเกรงพระเจ้า

“ความยำเกรงพระเจ้า” หมายถึงการยอมรับด้วยความเคารพว่า พระเจ้าทรงปกครองชีวิตของตน ซึ่งทำให้เขามีทัศนคติที่ถูกต้องต่อชีวิต โดยไม่อ้างสิทธิพิเศษและไม่มี ความทะเยอทะยาน จึงบรรลุปรีชาญาณ ผู้สูงอายุสามารถใช้ประสบการณ์ให้เป็นประโยชน์ ถ้าเขาดำเนินโดยยอมรับพระเจ้าและพระประสงค์ของพระองค์ การมีอายุยืนยาวอย่างเดียวไม่เพียงพอ โดยแท้จริงแล้ว อาจมีสถานการณ์ของผู้สูงอายุ

ที่ดูเหมือนโง่เขลา และขาดปรีชาญาณซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของผู้สูงอายุ ดังที่หนังสือบุตรลียาห์กล่าวว่า

“จิตใจข้าพเจ้าเกลียดชังคนสามประเภท ชีวิตของเขาน่ารังเกียจมาก คือคนยากจนที่ยิ่งยโส คนมั่งมีที่พูดเท็จ ชายชราเจ้าชู้ที่ขาดสามัญสำนึก” (บสร 25:2)

บุคคลเหล่านี้มีลักษณะ 2 ประการที่ขัดแย้งกันในตัว คนยากจนเป็นผู้หยิ่งยโสไม่ได้ คนมั่งมีไม่มีเหตุผลที่จะต้องพูดเท็จ ชายชราไม่ควรเป็นคนเจ้าชู้ คนชราที่แม้มีอายุยาวนานยังไม่ได้เรียนรู้ความซื่อสัตย์ ความรัก การอุทิศตน เป็นภาพที่ไม่งดงาม เป็นรูปแบบไม่ถูกต้อง มีบางสิ่งบางอย่างที่ขัดแย้งในตัว ซึ่งบุตรลียาห์รับไม่ได้ ดังนั้นบทสอนคือวัยสูงอายุเป็นบ่อเกิดของภูมิปัญญา ถ้าคนชราดำเนินชีวิตโดยนอบน้อมเชื่อฟังพระวาจาของพระเจ้ามีท่าทีแสดงความซื่อสัตย์และพร้อมที่จะปฏิบัติตามพระวาจานั้น ดังที่เพลงสดุดี 119 กล่าวว่า

“ข้าพเจ้ามีความเข้าใจยิ่งกว่าบรรดาครูของข้าพเจ้า เพราะข้าพเจ้าครุ่นคำนึงถึงกฎของพระองค์ข้าพเจ้ามีความเข้าใจมากกว่าผู้อาวุโส เพราะข้าพเจ้าปฏิบัติตามข้อบังคับของพระองค์ (สดด 119:99-100)

การเชื่อฟังพระวาจาของพระเจ้าทำให้ชีวิตมีความมั่งคั่ง การมีอายุยืนยาวอย่างเดียวไม่สามารถที่จะให้ได้ หนังสือปรีชาญาณซึ่งสรุปธรรมประเพณีของบรรดาผู้มีปรีชาฉลาดในเรื่องนี้จึงกล่าวว่า

“วัยชราที่น่านับถือไม่ใช่การมีอายุยืนหรือวัดได้ด้วยจำนวนปี ความรอบรู้เป็นเสมือนพมหอกสำหรับมนุษย์ ชีวิตไร้มลทินเป็นเสมือนวัยชราที่ยืนยาว” (ปชญ 4:8-9)

ปรีชาญาณและชีวิตปราศจากมลทินคือวัยสูงอายุอย่างแท้จริง

ในพันธสัญญาใหม่เรายังพบการไตร่ตรองและคำตักเตือนที่อ้างถึงผู้สูงอายุอีกด้วย เช่น จดหมายของนักบุญเปาโลถึงทิโมธีบรรยายอุดมการณ์ของผู้สูงอายุที่มีความเชื่อว่า

“จงสอนชายสูงอายุให้มีอัยสถิในการกินการดื่ม ทำตนเป็นที่ควรเคารพนับถือ มีเหตุผล มีความมั่นคงในความเชื่อ ความรัก และความอดทน ทำนองเดียวกัน จงสอนสตรีสูงอายุให้ประพฤติตนเหมาะสมกับการเป็นผู้มีความเชื่อ ไม่โลภความ ไม่นินทา และไม่ติดสุรา พวกเขາเหล่านั้นจะเป็นผู้อบรมสั่งสอนหญิงที่เยาว์วัยกว่าให้รู้ว่าจะต้องรักสามีและบุตรของตนอย่างไร จะต้องมีเหตุผลและทำตนให้บริสุทธิ์อย่างไร จะต้องทำงานบ้าน

ต้องสุภาพอ่อนโยนและนอบน้อมต่อ
สามีอย่างไร เพื่อจะไม่ทำให้พระ
วาจาของพระเจ้าถูกกล่าวร้าย” (ทต
2:2-5)

เบื้องหลังความคิดและวิธีพูดเช่นนี้
คือธรรมประเพณีของหนังสือประเภทปรีชา
ญาณที่ว่า เราเรียนรู้ศิลปะการดำเนินชีวิต
จากผู้สูงอายุซึ่งเป็นครูบาอาจารย์โดย
ธรรมชาติ

3.3 ศิลปะการดำเนินชีวิตจากมุมมองความเชื่อ

ผู้สูงอายุมีทรัพย์สินสมบัติมั่งคั่งทาง
ประสบการณ์ชีวิต ซึ่งทำให้เขามีความ
ชำนาญสอนปรีชาฉลาดแก่ผู้เยาว์ ยิ่งกว่านั้น
เขายังสามารถถ่ายทอดความเชื่อ โดย
แท้จริงแล้ว เป็นผู้ถ่ายทอดความเชื่อโดย
ธรรมชาติ เพราะความเชื่อเกิดขึ้นและ
ถ่ายทอดทางประสบการณ์ อะไรเป็นเนื้อหา
สำคัญของความเชื่อ คำตอบก็คือการระลึก
ถึงเหตุการณ์ยิ่งใหญ่ที่พระเจ้าทรงกระทำเพื่อ
ช่วยประชากรของพระองค์ให้รอดพ้น ดังนั้น
ผู้สูงอายุจึงเป็นผู้เฝ้าพิทักษ์รักษา “ความ
ทรงจำ” เพราะชีวิตของเขาคือการระลึกถึง
อดีต และผู้สูงอายุที่มีความเชื่อก็ดำเนินชีวิต
โดยระลึกถึงความเชื่อ เขาจึงเป็นครูบา
อาจารย์สอนสอนความเชื่อโดยธรรมชาติ
เราเรียนรู้ความเชื่อจากผู้สูงอายุและจากบิดา
มารดา ซึ่งถ่ายทอดการศึกษาอบรมและ
ความทรงจำแห่งความเชื่อ ซึ่งช่วยให้เรามี

ประสบการณ์ส่วนตัว ดังที่เพลงสดุดี 44
กล่าวว่า

“ข้าแต่พระเจ้า ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ได้ยืนด้วยहुแล้ว บรรพบุรุษบอกเล่า
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ถึงกิจการที่
พระองค์ทรงกระทำในสมัยของเขา
ในโบราณกาล” (สดด 44:1)

พื้นฐานของความเชื่อจากมุมมองพระ
คัมภีร์คือ การบอกเล่าเหตุการณ์พระเจ้า
ทรงกระทำเพื่อประชากรซึ่งเคยเป็นทาสใน
อียิปต์และเป็นผู้รับใช้ที่กรุงบาบิโลน พระ
ยาห์เวห์ทรงนำเขากลับไปสู่แผ่นดินอิสราเอล
ประสบการณ์ทั้งหมดของความเชื่อมาจากการ
เรื่องเล่าเหตุการณ์ในอดีต ประสบ-
การณ์แห่งความเชื่อในพระคัมภีร์ และใน
ชีวิตคริสตชนคือ การระลึกถึงความรักที่
พระเจ้าทรงสำแดงในเหตุการณ์ต่างๆ ของ
ประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้น

ผู้สูงอายุสามารถถ่ายทอดความเชื่อ
อย่างเข้มแข็งและคมชัดมากกว่าผู้อื่น เพราะ
ความเชื่อของเขาได้เผชิญหน้าและมีชัยชนะ
ต่อการทดลองของชีวิต ถ้าผู้สูงอายุได้รักษา
ความเชื่อหมายความว่า การทดลองของ
ชีวิตไม่สามารถทำลายความเชื่อนั้น บัญญัติ
พื้นฐานบทหนึ่งที่เรพบในหนังสือเฉลยธรรม
บัญญัติก็คือ จะต้องถ่ายทอดสิ่งที่ได้รู้และมี
ประสบการณ์ให้แก่บุตรหลาน ชนรุ่นที่ออก
มาจากอียิปต์มีหน้าที่ถ่ายทอดประสบการณ์
ของตนแก่บุตร หลาน เหลน และชนรุ่น

ต่อๆ ไปในอนาคต (เทียบ ฉธบ 6:1-9) ในแง่นี้ผู้สูงอายุเป็น “ผู้เฝ้าพิทักษ์รักษาธรรมประเพณี” หมายความว่ารักษาเหตุการณ์ที่นำความรอดพ้นคือผู้รักษาพื้นฐานแห่งความเชื่อ เพราะเราสร้างความเชื่อเช่นนี้ นักบุญเปาโลเตือนทิโมธีให้ระลึกว่าความเชื่อของเขาเป็นหนี้บุญคุณต่อมารดาและยาย “ข้าพเจ้ายังระลึกถึงความเชื่อที่จริงใจของท่านเป็นความเชื่อแต่เดิมของโลอิสยายของท่าน เป็นความเชื่อของยูนิสมาธาของท่าน และข้าพเจ้ามั่นใจว่าเป็นความเชื่อของท่านด้วย” (2 ทธ 1:5) จากมุมมองนี้วัยผู้สูงอายุไม่เป็นเพียงทรัพย์สินสมบัติแห่งปรีชาญาณและปรีชาฉลาด แต่ยังเป็นทรัพย์สินสมบัติแห่งความเชื่อที่จะต้องถ่ายทอดต่อไป

3.4 อำนาจของผู้สูงอายุในสังคม

ในบรรดาองค์ประกอบที่แสดงความมั่งคั่งของผู้สูงอายุ เรายังต้องพิจารณาอำนาจในสังคม ในโครงสร้างทางสังคมของอิสราเอล ผู้สูงอายุเคยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นผู้ตัดสินเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตในเมือง และเมื่อมีการพิจารณาคดีบรรดาผู้อาวุโสจะเป็นผู้พิพากษาในศาล เพราะเขามีปรีชาฉลาดเพียงพอที่จะประเมินค่าและตัดสินใจ เพื่อความดีของชุมชนที่เขาดำเนินชีวิตอยู่

พระคัมภีร์ใช้คำว่า “ผู้อาวุโส” ไม่เพียงสำหรับผู้สูงอายุเท่านั้น แต่ยังใช้สำหรับผู้นำชุมชนในด้านศาสนา ซึ่งเราเรียก

ว่า “สมณะ” เพราะ “สมณะ” ไม่ว่าจะอายุเท่าใดก็ตาม เขามีอำนาจปกครองซึ่งเป็นอำนาจของผู้สูงอายุหรือผู้อาวุโสอย่างเต็มเปี่ยม

4. สภาพของผู้สูงอายุเป็นโอกาสสำหรับชีวิตแห่งความเชื่อและความหวังซึ่งอาจสำเร็จเป็นจริงอย่างเต็มเปี่ยม

ในหนังสือของประกาศกอิสยาห์ เรายังพบลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของชีวิตผู้สูงอายุคือเป็นผู้มีความหวัง

“ยาโคบเอ๋ย ทำไมท่านจึงพูดว่าอิสราเอลเอ๋ย ทำไมท่านจึงย่ำว่า ‘ทางเดินของข้าพเจ้าถูกซ่อนไว้จากพระยาห์เวห์ สิทธิของข้าพเจ้าถูกพระเจ้าของข้าพเจ้ามองข้ามไป’ ท่านไม่รู้หรือ ท่านไม่เคยได้ยินหรือ พระยาห์เวห์เป็นพระเจ้านิรันดร์ เป็นพระเจ้าผู้เนรมิตสร้างแผ่นดินจนถึงปลายสุด พระองค์มิได้ทรงอ่อนเปลี้ยหรือเหน็ดเหนื่อย พระดำริของพระองค์เหลือที่จะหยั่งรู้ได้ พระองค์ประทานกำลังแก่ผู้อ่อนเปลี้ย ทรงเพิ่มเรี่ยวแรงแก่ผู้ไม่มีกำลัง แม้คนหนุ่มจะอ่อนเปลี้ยและเหน็ดเหนื่อย แม้ชายฉกรรจ์จะสะดุดและล้มลง แต่ผู้มีความหวังในพระยาห์เวห์จะได้รับพลังใหม่ เขาจะกางปีกบินขึ้นเหมือนนกอินทรี เขาจะวิ่งและไม่

เหน็ดเหนื่อย เขาจะเดินและไม่อ่อน
เปลี่ยน” (อสย 40:27-31)

ข้อความนี้น่าประทับใจอย่างแท้จริง
ชาวอิสราเอลถูกเนรเทศอยู่ในกรุงบาบิโลน
และดำเนินชีวิตน่าสมเพช เขาจึงคร่ำครวญ
และรู้สึกว่พระเจ้าทรงทอดทิ้งเขา ประกาศ
อิสยาห์ให้คำตอบแก่ชาวอียิปต์ที่ผิดหวังเหล่านี้
ว่า “ทำไมท่านจึงพูดว่พระเจ้าทรงทอดทิ้ง
เรา ท่านไม่รู้หรือว่พระเจ้าทรงยิ่งใหญ่ ไม่
ทรงอ่อนเปลี้ยหรือทรงรู้สึกเหน็ดเหนื่อย เรา
ไม่สามารถเข้าถึงพระตำริของพระองค์ อย่า
กลัวไปเลย ต่อหน้าอำนาจของบาบิโลน
พระองค์ไม่ทรงอ่อนแอ ทรงเป็นผู้เยาว์
ตลอดไป”

พระวาจาพื้นฐานคือ “ผู้มีความหวัง
ในพระยาห์เวห์จะได้รับพลังใหม่” พละ
กำลังทางกายภาพที่ถดถอยลงตามเวลาที่
ผ่านไป แต่ขณะที่เวลาผ่านไปความหวังจะ
ฟื้นฟูขึ้นใหม่อยู่เสมอ เพราะความหวังใน
พระเจ้าเป็นวัยเยาว์ตลอดไป ดังนั้น แม้
ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตที่มั่งคั่งเพราะมี
ความหวัง นอกเหนือจากสภาพทาง
กายภาพและจิตวิทยาของผู้สูงอายุ ยังมี
ความหวังที่สามารถสร้างชีวิตใหม่ เพราะ
เขาพักพิงในพระอาณูภาพของพระเจ้าซึ่งไม่
ถดถอยในกาลเวลา ดังที่นักบุญเปาโลเขียน
ถึงอัคราษัมในจดหมายถึงชาวโรมว่า

“แม้ดูเหมือนจะไม่มี ความหวัง แต่
อัคราษัมก็หวังและเชื่อว่า เขาจะเป็น

บิดาของประชาชาติจำนวนมาก
สมจริงตามพระสัญญาที่ว่า ลูก
หลานของเจ้าจะมีจำนวนมากเช่นนั้น
ความเชื่อของเขายังมั่นคง แม้เมื่อเขา
คิดว่าร่างกายของตนดูเหมือนตายไป
แล้ว ขณะนั้นเขามีอายุหนึ่งร้อยปี
และครรภ์ของนางซาร่าห์ก็นับว่าตาย
ไปแล้วเช่นเดียวกัน เขาไม่สงสัย
เพราะความไม่เชื่อในพระสัญญาของ
พระเจ้า แต่กลับได้รับพลังกำลังจาก
ความเชื่อ และถวายพระเกียรติแด่
พระองค์ โดยเชื่อมั่นอย่างเต็มเปี่ยม
ว่า สิ่งใดที่พระเจ้าทรงสัญญาไว้
พระองค์ย่อมมีพระอำนาจที่จะทำสิ่ง
นั้นให้เป็นจริงตามพระสัญญาได้ นี่
คือความเชื่อซึ่งนับได้ว่าเป็นความ
ชอบธรรมสำหรับเขา ประโยคนี้มิได้
เขียนขึ้นโดยหมายถึงอัคราษัมเท่านั้น
แต่หมายถึงเราทุกคนด้วย ความเชื่อ
จะนับได้ว่าเป็นความชอบธรรม
สำหรับเราเช่นกัน เพราะเราเชื่อใน
พระองค์ผู้ทรงบันดาลให้พระเยซู
คริสต์ องค์พระผู้เป็นเจ้าของเราทรง
กลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย
พระเยซูคริสต์เจ้าทรงยอมสละพระ
ชนมชีพเพราะบาปของเรา และทรง
กลับคืนพระชนมชีพเพื่อให้เราเป็นคน
ชอบธรรม” (รม 4:18-25)

ในมุมมองของมนุษย์ เมื่ออับราฮัมมีอายุหนึ่งร้อยปี เขาไม่มีความหวังที่จะมีบุตรแล้ว แต่เขาได้มีความหวังในพระสัญญาของพระเจ้าผู้ทรงสัญญาว่า เขาจะได้มีบุตรกับนางซาราห์ภรรยาของตน สภาพอ่อนแอทางด้านกายภาพของอับราฮัมเป็นโอกาสทำให้พระเจ้าทรงสำแดงพระอานุภาพและความรักของพระองค์ โดยทรงทำให้ความหวังของมนุษย์สำเร็จลุล่วงไป

ในกรณีนี้เราเห็นชัดเจนว่า แม้วัยผู้สูงอายุเป็นการสูญเสียพลังทางด้านร่างกายก็จริง แต่ไม่เป็นการพ่ายแพ้ต่อชีวิต เพราะในขณะนั้นมนุษย์ต้องเรียนรู้ที่จะมีความหวัง ความหวังเป็นเรื่องง่ายสำหรับผู้วัยเยาว์ เพราะเขายังมีโอกาสเลือกความเป็นไปได้มากมาย แต่เมื่อเวลาผ่านไปความเป็นไปได้เหล่านั้นก็ลดลงเรื่อยๆ และความหวังเป็นสิ่งที่ให้ความหมายแก่ชีวิต คือเป็นการค้นพบคุณค่าชีวิตในการอยู่กับผู้อื่นด้วยความรัก การให้และการรับ วัยผู้สูงอายุจึงเป็นช่วงเวลาที่ต้องมีความเชื่อในพระสัญญาของพระเจ้า

ผู้สูงอายุระลึกถึงอดีตอย่างดี แต่อาจลดความหวังเกี่ยวกับอนาคต ประเด็นนี้แหละที่เขาต้องมีความหวังอันเป็นของประทานจากพระเจ้า ซึ่งไม่ได้เป็นโครงการชีวิตในระยะสั้น แต่เป็นความหวังในความซื่อสัตย์และความรักของพระเจ้า เป็นความหวังในความหมายของชีวิต ความสามารถที่

จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนด้วยความรัก และการดำเนินชีวิตโดยมอบตนเองแด่องค์พระผู้เป็นเจ้าด้วยความไว้วางใจ จากมุมมองนี้ วัยผู้สูงอายุเป็นเวลาที่ชีวิตแห่งความเชื่อและความหวังสำเร็จลุล่วงไปอย่างบริบูรณ์

ในจดหมายฉบับที่สองถึงชาวโครินธ์ นักบุญเปาโลกล่าวถึง “หนามทิ่มแทงเนื้อหนัง” ของตน ซึ่งเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้ดำเนินชีวิตตามกระแสเรียกอัครสาวกอย่างเต็มเปี่ยม จึงกล่าวว่า “ข้าพเจ้าอ่อนของค์พระผู้เป็นเจ้าสามครั้ง ขอให้พ้นไปจากข้าพเจ้า” คือขอให้พระองค์ทรงปลดปล่อยให้เขาพ้นจากสภาพความอ่อนแอ คำตอบของพระเจ้าคือ “พระหรรษทานของเราเพียงพอสำหรับท่าน เพราะพระอานุภาพแสดงออกเต็มที่เมื่อมนุษย์มีความอ่อนแอ” (2 คร 12:7-9)

นี่เป็นเหตุผลที่ทำให้เราจึงเข้าใจว่า วัยผู้สูงอายุเป็นช่วงเวลาพิเศษในประสบการณ์แห่งความหวัง “พระอานุภาพของพระเจ้าแสดงออกเต็มที่เมื่อมนุษย์มีความอ่อนแอ” เพราะวัยผู้สูงอายุเป็นความอ่อนแอด้านกายภาพก็เป็นช่วงเวลาที่พระอานุภาพของพระเจ้าสามารถแสดงออกอย่างมีพลังยิ่งใหญ่และชัดเจน นักบุญเปาโลเขียนต่อไปว่า “ข้าพเจ้าจึงเต็มใจที่จะอ้อวตเรื่องความอ่อนแอ เพื่อให้พระอานุภาพของพระคริสต์เจ้าพำนักอยู่ในข้าพเจ้า ฉะนั้นเพราะความรักต่อพระคริสต์เจ้า ข้าพเจ้าจึงพอใจความ

อ่อนแอต่างๆ เมื่อถูกสบประมาท เมื่อมีความคับแค้น เมื่อถูกข่มเหงและอับจน เพราะข้าพเจ้าอ่อนแอเมื่อใด ข้าพเจ้าก็ยอมเข้มแข็งเมื่อนั้น” (2 คร 12:9ข-10)

ดังนั้น วัยผู้สูงอายุเป็นความอ่อนแอด้วยเพราะเหตุนี้ จึงเป็นโอกาสที่เปิดทางนำไปสู่ความเชื่อที่เข้มข้นและบริสุทธิ์มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นความเชื่อที่ไม่มีพลังของมนุษย์ คำจูนอีกต่อไป เมื่อมนุษย์เผชิญหน้ากับ

ความจำกัดของตน พระเจ้าจะทรงสำแดงพระอานุภาพแก่เขา เวลานั้นความเชื่อและความหวังจะสุกใสมากยิ่งขึ้น ซึ่งหมายความว่า เราต้องพยายามดำเนินชีวิตที่จำกัดในวัยชราโดยไม่ยอมพ่ายแพ้ แต่ค้นหาการทำนายของความเชื่อและความหวัง เช่นเดียวกับอัมราฮัมผู้มีความหวัง “แม้ดูเหมือนไม่มีความหวัง”

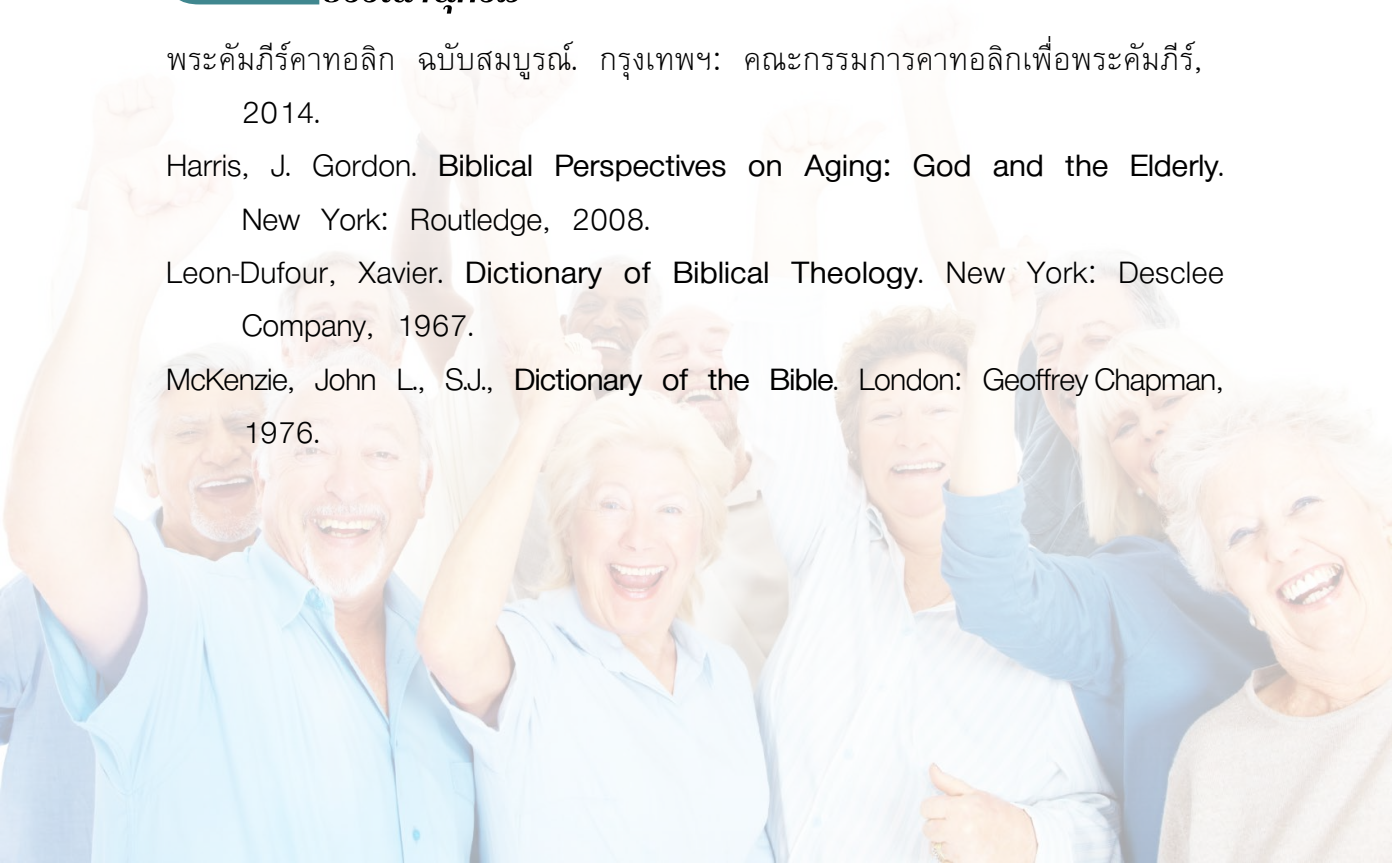
บรรณานุกรม

พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์, 2014.

Harris, J. Gordon. Biblical Perspectives on Aging: God and the Elderly. New York: Routledge, 2008.

Leon-Dufour, Xavier. Dictionary of Biblical Theology. New York: Desclee Company, 1967.

McKenzie, John L., S.J., Dictionary of the Bible. London: Geoffrey Chapman, 1976.

Ad Deum Qui laetificat SENECTUTEM meam

อิด เดอุม กวี เลตีฟีกัด เซแนกตุแตม เมอัม

ศ.กীরติ บุญเจือ (แปลเรื่อง)

บทนำ

ชื่อเรื่องแปลมาจากข้อความภาษาละตินว่า “Ad Deum qui laetificat JUVENTUTEM meam. อิด เดอุม กวี เลตีฟีกัด ยูแวนตุแตม เมอัม” ซึ่งแปลว่า “ข้าพเจ้าเข้าหาองค์พระผู้เป็นเจ้า ผู้ทรงทำให้วัยหนุ่มของข้าพเจ้าเบิกบาน” (เทียบเพลงสดุดี 43 ฉบับภาษาละติน 42)

ประโยคภาษาละตินทั้งประโยคติดปากผู้เขียนมาตั้งแต่วัย 8 ขวบ (ทั้งๆ ที่ไม่เข้าใจ) มาจนทุกวันนี้ที่เข้าใจจนมีโอกาเสามาเขียนเป็นบทความนี้

เงื่อนไขสำหรับเด็ก (เอกลักษณ์ของเด็กผู้ชายเท่านั้นในสมัยโน้น) ที่อยากเป็นเด็กช่วยมิสซาก็คือต้องท่องอิดเดอุมให้ได้

ศาสตราจารย์และราชบัณฑิต, อติต สนช. อดีตหัวหน้าภาควิชาปรัชญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อดีตคณบดีคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, ประธานโครงการปริญญาเอกปรัชญาและจิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ประธานบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมปรัชญาของราชบัณฑิตยสถาน, บรรณาธิการจัดทำสารานุกรมวิสามานยนามศาสนาสาทุกของราชบัณฑิตยสถาน, กรรมการสหวิทยาการในสมเด็จพระเทพฯ ออกอากาศวิทยุศึกษาเรื่องราชปรัชญาเพื่อความสุขของมหาประชาชนชาวสยาม วันจันทร์ เวลา 9.10 น. สัปดาห์แรกและสัปดาห์ที่ 4 ของทุกเดือน FM92, AM1161, www.moeradiothai.net, กรรมการตำแหน่งทางวิชาการของวิทยาลัยแสงธรรม, มหาวิทยาลัยคริสเตียน, มหาวิทยาลัยมิชชั่น ประธานกิตติมศักดิ์องค์การศาสนาเพื่อสันติภาพแห่งเอเชีย สอบถามเรื่องปรัชญา โทร. 086-0455299.

เพื่อตอบโต้กับผู้ทำมิสซาได้แต่ต้นจนจบ เพราะเป็นระเบียบการของทุกมิสซาในสมัย ก่อนสังคายนาว่าติดกันที่ 2 ว่า มิสซาเริ่ม ด้วยพระสงฆ์ออกจากห้องแต่งตัวนำเครื่อง บูชาขึ้นไปวางบนพระแท่น (หันหลังให้ สัตบุรุษ) แล้วให้เดินลงมาที่เชิงพระแท่น ยืนหันหลังให้สัตบุรุษ โดยมีเด็กช่วยมิสซา คุณเข้าข้างๆ (หันหลังให้สัตบุรุษเช่นกัน) ทำเดชะพระนามพร้อมกัน (เพื่อหมายถึงว่าพิธีมิสซาจริง ๆ เริ่ม ณ จุดนี้) ต่อ จากนั้นพระสงฆ์กับเด็กช่วยมิสซาก็จะสลับ กันท่องขึ้นใจบทสวดที่กล่าวถึงข้างต้นสลับ กันฝ่ายละข้อ

พระสงฆ์ อินโตรอโบ อีดี อัล ตาเร เดอี = ข้าพเจ้าจะเข้าไปยัง พระแท่นขององค์พระผู้เป็นเจ้า

เด็กช่วยฯ อีดี เดอุม กวี เลติ ฟีกัต ยูแวนตูแตม เมอัม = ไปให้ถึงองค์ พระผู้เป็นเจ้าผู้ทรงกระทำให้อยู่หนุ่มของ ข้าพเจ้าเบิกบาน

ปัญหาการแปลบทเพลงสวด

บทเพลงสวดที่ 150 บท เป็น บทเพลงที่ใช้ขับร้องในการประกอบพิธี ศาสนาของศาสนายูดาห์ เชื่อกันมาแต่เดิม ว่ากษัตริย์ดาวิดเป็นผู้นิพนธ์ไว้สำหรับ ประกอบพิธีกรรมและปลุกเร้าศรัทธาโดย แต่งให้เหมาะสำหรับร้องด้วยทำนองลำนำ ผู้ใดจะนำเอาไปร้องด้วยศรัทธาส่วนตัวเมื่อใดก็ย่อมทำได้ เดิมเป็นภาษาฮีบรู ซึ่งเมื่อ

คัดลอกต่อๆ ไปก็อาจจะผิดเพี้ยนกันไป บ้าง ต่อมาเมื่อชาวอียิปต์ก็มิลังจะเข้าใจ ภาษาฮีบรูแล้ว ก็มีผู้ช่วยความรู้และเข้าใจ โดยแปลเป็นภาษาถิ่นของชาวยิวแต่ละถิ่น เช่น ภาษาอราเมก ภาษาซีเรีย ภาษา กรีก ซึ่งแต่ละภาษาก็มีหลายสำนวนแปล พระศาสนจักรในตอนเริ่มต้นอยู่ถิ่นไหน ก็ใช้ตามที่คนถิ่นนั้นใช้ตามอัครอัครย ต่อมา แต่ละท้องถิ่นก็ตกลงกันเองว่าภาษาซีเรียให้ ใช้สำนวนที่นักบุญดามาสซีน (Damascene) ใช้ ภาษากรีกให้ใช้สำนวนฉบับเจ็ดสิบ (Septuagint) เพราะผู้นำของพระศาสน จักรใช้กันมาก ภาษาฮีบรูไม่มีการกำหนด ใช้ ต่อมาเมื่อมหาอาณาจักรโรมันตะวันตก ใช้ภาษาละตินกันมากขึ้นจนคนจำนวนหนึ่ง ไม่รู้ภาษากรีกเสียแล้ว นักบุญเยโรมจึงใช้ เวลาแปลพระคัมภีร์ทั้งเล่มคือทั้งพระธรรม เดิมจากฉบับเจ็ดสิบและพระธรรมใหม่จาก ฉบับดั้งเดิม เป็นภาษาละตินซึ่งสันตะ สำนักประกาศใช้เป็นฉบับทางการของพระ ศาสนจักรสากล พระศาสนจักรออร์ทอดอกซ์ประกาศใช้ฉบับเจ็ดสิบต่อไป และ ศาสนายูดาห์ประกาศใช้ฉบับภาษาฮีบรูแห่ง เยรูซาเลมเป็นทางการซึ่งไม่รับรู้ 7 เล่ม ของฉบับเจ็ดสิบซึ่งได้ชื่อทางวิชาการว่า คัมภีร์อัครธรรม (Deutero-canonical)

ผลกระทบต่อบทสวดที่ 43

เมื่อก่อนเชื่อกันว่า บทสวดที่ ทั้งหมดกษัตริย์ดาวิดแต่งขึ้น พระองค์ทรง

ชอบเล่นพิณด้วย พระองค์แต่งตั้งให้มีเนื้อหาสำหรับร้องลำนาคล่อด้วยพิณอย่างไพเราะ น่าจับใจ นักบุญเยโรมแปลจากภาษากรีกฉบับเจ็ดสิบด้วยความเข้าใจอย่างนี้ และเมื่อพระศาสนจักรรับรองเป็นฉบับทางการของพระศาสนจักรแล้ว ก็ได้มีผู้แต่งทำนองเพลงเกรโกเรียนสำหรับร้องลำนาคล่อเพลงสดุดีทั้ง 150 บทโดยเลียนทำนองเสนาะของภาษาฮีบรู ประกาศให้เป็นบทสวดทางการของพระศาสนจักร และแทรกเข้าไปอย่างมากในพิธีกรรมต่าง ๆ ของพระศาสนจักรด้วย ซึ่งจะเพียงแต่อ่านออกเสียงก็พอ หรือจะมีทำนองขับร้องด้วยก็ยิ่งดี แม้ผู้ร่วมพิธีจะไม่เข้าใจก็ไม่เป็นไร และนี่คือที่มาของการบังคับให้ทุกมิสซาต้องเริ่มด้วยบทเพลงสดุดีที่ 43 ตามฉบับแปลของนักบุญเยโรม และจะต้องแบ่งกันโต้ตอบคนละตอนระหว่างพระสงฆ์ซึ่งเข้าใจภาษาละตินกับเด็กช่วยมิสซาซึ่งขอให้ท่องได้อย่างนกออย่างกา ผิดบ้างถูกบ้าง ก็ถือว่าสวดในนามของพระศาสนจักรก็แล้วกัน

ที่เป็นปัญหาก็คือข้อ 4 ที่เป็นตอนของเด็กช่วยมิสซา “Ad Deum Qui laetificat JUVENTUTEM MEAM เข้าถึงพระ พาวัยรุ่น อุ่นอร่า” มีในฉบับภาษากรีกฉบับเจ็ดสิบตามนี้พอดี แต่ฉบับภาษาฮีบรูแห่งกรุงเยรูซาเลมซึ่งศาสนายูดาห์รับรองอย่างเป็นทางการของศาสนายูดาห์นั้น ไม่ระบุวัย แต่กล่าวอย่างกลางๆ ว่า “เข้าถึงพระ พาดัวซ้า เบิกบานอร่า”

ซึ่งหมายถึงทุกวัย รวมทั้งวัยรุ่นและวัยชราด้วย ไม่ต่างกัน ดังนั้นจะว่าวัยรุ่นเบิกบานก็ถูก วัยชราเบิกบานก็ถูก และวัยไหนพระองค์ก็ทรงทำให้เบิกบานทั้งนั้น ทั้งนี้ก็เพราะฉบับภาษาฮีบรูแห่งกรุงเยรูซาเลมนั้นไม่เชื่อว่าเพลงสดุดีบทนี้แต่งขึ้นในสมัยดาวิดและดาวิดไม่รู้จักเสียด้วยซ้ำ เพราะความจริงแล้วแต่งขึ้นโดยผู้ช่วยปุโรหิต (Levite) ที่ถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลยณกรุงบาบิโลน ในคราวที่กรุงเยรูซาเลมเสียเมืองและพระวิหารถูกทำลาย ผู้ช่วยปุโรหิตแต่งเพลงบทนี้ขึ้นเพื่อชักชวนให้เพื่อนร่วมอุดมการณ์มีศรัทธาและวางใจว่าสักวันหนึ่งพระยาห์เวห์จะให้มีพระวิหารขึ้นมาใหม่ และพวกเขาและลูกหลานจะได้ไปหาพระยาห์เวห์ในพระวิหาร เข้าถึงพระแท่นที่ประทับของพระองค์ และพระองค์จะประทานความเบิกบานใจแก่ทุกคน ซึ่งผู้แปลเป็นภาษากรีกฉบับเจ็ดสิบเชื่อว่ากษัตริย์ดาวิดเป็นผู้แต่งในวัยชรา จึงมองย้อนหลังจำได้ว่าพระยาห์เวห์ได้ประทานพระพรเป็นพิเศษมากมายตั้งแต่วัยรุ่น จึงสันนิษฐานว่าน่าจะมีเจตนาอย่างนั้น จึงช่วยระบุให้ชัดเจนเสียเลยในฉบับแปล ก็คงจะดี และพระศาสนจักรก็รับรองฉบับเจ็ดสิบเพราะอัครสาวกใช้อ้างอิงอยู่มาก แต่ก็ไม่ละเลยความหมายเพิ่มเติมที่ยังติดค้างอยู่ในฉบับที่ดั้งเดิมกว่า ดังนั้นชื่อเรื่องที่เลือกไว้สำหรับงานวิจัยนี้ก็หาอยู่นอกขอบข่ายเจตนาของพระศาสนจักรไม่ ไม่ว่าจะตีความเป็น

เจตนาของกษัตริย์ดาวิด หรือของผู้ช่วย
บุโหิตนिरนามก็ตาม

ความเบิกบานกับความสุข

ความเบิกบาน (joy, ละติน
laetitia) เป็นการแสดงออกภายนอกของ
ความสุขอย่างตรงไปตรงมา ปราศจากการ
เสแสร้งใดๆ หากมีการเสแสร้งก็จะมี
ความเบิกบานอย่างไม่ปกติและไม่มี
ความสุขแท้ อยู่ภายใน แต่มีความ
หลอกลวงแฝงอยู่แทน ในกรณีที่
ความเบิกบานแสดงความสุขอย่าง
ตรงไปตรงมา ไม่ต้องมีสะพาน
แห่งการเสแสร้งเป็นตัวกลาง
ความเบิกบานจะปริ่มล้นออกมา
เองโดยอัตโนมัติ

หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ

จากพากฟ้าสุลาลัยสู่แดนดิน

ก็หมายความตามบทสวดได้ว่า
ทุกคนมีสิทธิ์มีความสุข ณ สูงวัย
ทุกคนมีศักยภาพที่จะมีความสุข ณ สูงวัย
ทุกคนสามารถมีความสุขได้ ณ สูงวัย
ทุกคนต้องมีความสุข ณ สูงวัย

ความสุขคืออะไร

ตอบแบบง่ายที่สุดอย่างกำปั้นทุบ
ดินได้ว่า ความสุขคือสิ่งที่มนุษย์ทุกคน
(และทุกสิ่งที่มีความเป็นอยู่) ต้องการ
มนุษย์นั้นชัดเจน เพราะเรารู้ตัวเราเองและ
ถามไถ่จากคนอื่นได้ สังเกตอากัปกริยา
กันได้ ไม่มีใครพูดได้อย่างจริงจังว่าฉัน
ต้องการความทุกข์ เป็นได้ที่บางครั้ง
ใจจริง

ของเขายากได้ (desire) ความทุกข์
แต่ไม่ใช่ความต้องการ (need) เขายาก
ได้ความทุกข์ด้วยเงื่อนไขว่าความทุกข์
นั้นจะนำไปสู่ความสุขในบั้นปลาย
มิฉะนั้นก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่
เขาจะอยากรับความทุกข์ เหมือน
วิญญาณในแดนชำระที่ยินดีรับ
ความทุกข์ทุกอย่างเพราะรู้ว่ามัน
เป็นเงื่อนไขที่จะนำไปสู่ความสุข
ในที่สุด ให้สังเกตว่าเราให้ความ
หมายต่างกันระหว่างความต้องการ
(need) กับความอยาก (want) หลาย
ครั้งเรายากในสิ่งที่ความเป็นมนุษย์
ของเราไม่ต้องการและให้ร้ายเสีย
ด้วยซ้ำ และบางครั้งสิ่งที่ความเป็น
มนุษย์ต้องการจริงๆ เรากลับ
ไม่อยากและกลับไปอยากสิ่งที่ให้โทษ
ความต้องการเป็นสัจชาตญาณที่
ให้ความสุขแท้ตามความเป็นจริง
ส่วนความอยากเป็นสัจชาตญาณที่
ให้ความสุขไม่จำเป็นต้องแท้
เพราะไม่เดินตามความเป็นจริง
ผู้สูงวัยที่ต้องการ “เข้าถึงองค์พระผู้
เป็นเจ้า ผู้ทรงประทานความสุข
เบิกบานแก่วิธชา” ก็ควรต้องเข้าใจ
เรื่องนี้ให้ชัดเจนเป็นปฐม

มนุษย์นั้นชัดเจนว่าต้องการ
ความสุขตามสัจชาตญาณแท้แต่บางทีก็
อยากได้ความสุขตามสัจชาตญาณที่ไม่แท้
แต่สิ่งอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์เราเห็นได้ชัดเจน
บ้าง ไม่ชัดเจนบ้าง ว่าสุขแท้
อยู่ตรงไหน ก็ต้องใช้วิจ
ารณญาณคาดการณ์เอาเอง
วิธีที่สะดวกที่สุดก็คือดูตัวเอง
มนุษย์ทุกคนมีร่างกาย
ร่างกายเป็นสสาร เราสังเกตว่า
ร่างกายของเรามีสัจชาตญาณหา
ความสุข

อย่างไร ก็สรุปได้ว่านั่นน่าจะเป็นความสุขของสสารทั้งหลายด้วย เรียกว่า สัจชาตญาณก้อนหินคือไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง คือบางครั้งร่างกายของเราต้องการพักผ่อนอย่างมีความสุข และไม่ชอบให้ใครรบกวน เช่นเดียวกันกับก้อนหิน ถ้ามันตั้งมั่นอยู่ที่ไหนก็ไม่อยากย้ายที่ ถ้ามันกำลังวิ่งเหมือนลูกปืนก็ไม่ชอบให้ใครมาขวางทางมัน ใครฝ่าฝืนก็รับผิชอบตัวเองก็แล้วกัน ถ้าเราอยากพักผ่อนตามความต้องการของร่างกายก็ถือว่าถูกต้อง แต่ถ้าอยากโดยไม่จำเป็นก็ถือว่าเกินต้องการมนุษย์เราเป็นสิ่งมีชีวิตเหมือนพืชและมีความสุขกับการหากินเพื่อยังชีพ จึงสรุปได้ว่าพืชก็น่าจะมีความสุขกับการหากินหาหารู้งามค่ายิ่งได้มากเท่าไรยิ่งมีความสุขมากเท่านั้น มนุษย์เรามีส่วนหนึ่งเหมือนสัตว์คือมีความสุขกับการมีทายาทและดูแลทายาทเรียกว่าสัจชาตญาณอารักขาอื่น ซึ่งเห็นได้ง่ายว่าสัตว์มีความสุขกับการตอบสนองสัจชาตญาณดังกล่าวเช่นเดียวกับมนุษย์ แต่มนุษย์ผิดกับสิ่งสร้างอื่นๆ ทั้งมวลตรงที่ว่ามนุษย์มีสัจชาตญาณทั้ง 3 อย่างที่กล่าวมาแล้วอยู่ในตัวและมีความสุขกับการตอบสนองมันทั้ง 3 อย่างก็จริงแต่มนุษย์ (ซึ่งแปลว่าสัตว์ที่มีมโน ยืนยันโดยอริสโตเติลว่า Anthropos zoon logon echon estin แปลเป็นภาษาละตินของโทมัส อไควนัสว่า Homo est animal rationalis ซึ่งควรแปลว่ามนุษย์

เป็นสัตว์มีปัญญา (ที่แปลว่ามนุษย์เป็นสัตว์เหตุผล จึงไขว้เขว เพราะไม่จริงเสมอไป) ในเมื่อมนุษย์มีปัญญาจึงมีสัจชาตญาณปัญญาซึ่งสิ่งอื่นทั้งหลายไม่มี สัจชาตญาณปัญญาบังคับให้มีความสุขแท้ของมนุษย์อยู่ที่การสร้างสรรค์ ปรับตัว ร่วมมือ แสวงหา (Creativity, Adaptivity, Co-operativity, Requisitivity) ซึ่งเป็นความต้องการแท้ของมนุษย์ แต่บางครั้งมนุษย์ก็ไม่ได้อยากทำเช่นนั้น เพราะมัวไปใช้เวลาตอบสนองสัจชาตญาณที่ต่ำกว่าและอยากได้ความสุขที่ต่ำกว่าปัญญาซึ่งไม่ใช่ความสุขแท้ตามความเป็นจริงของมนุษย์ ถึงเวลาแล้วที่ผู้สูงวัยทั้งหลายพึงรับรู้ถึงความเป็นจริงแห่งมนุษย์ในเรื่องนี้อันเป็นแผนการสร้างโลกและสร้างมนุษย์ซึ่งเปิดเผยโดยพระวจนาตถ์ในพระธรรมเดิมและตีความกระจ่างชัดโดยพระบุตร ที่ทรงเรียกคนทุกวัย ตั้งแต่วัยเช้า (เด็ก) วัยสาย (รุ่น) วัยเที่ยง (หนุ่มสาว) วัยบ่า (กลางคน) วัยเย็น (สูงวัย) เข้ามาในสวนองุ่นของพระองค์ และทุกวัยมีสิทธิ์ได้รับความสุขเบิกบานเช่นเดียวกัน คือได้รับคนละ 1 เหยี่ยวเท่ากัน (คู่มือ 20: 1-15)

ความสุขเบิกบานเฉพาะของผู้สูงวัย

ผู้สูงวัยได้เปรียบกว่าวัยก่อนๆ ตรงที่

1. รู้สึกว่าจบเกมชีวิตแล้ว ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะต้องตะเกียกตะกายคิด

อะไรหรือทำอะไรเพื่ออนาคตอีกแล้ว มีเท่าไรก็พอแค่นั้น แล้วก็เตรียมตัวตาย

2. ไม่มีความต้องการทางเพศอีกแล้ว ซึ่งหลายคนยกย่องว่าเป็นสภาพของผู้มีความศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีใครคอยแอบจับผิดว่ามีความเจ้าชู้แฝงอยู่หรือไม่ พุดง่าย ๆ ก็คือไม่ต้องเป็นห่วงเรื่องกูกัก

3. ไม่ค่อยจะโลภ คือ ไม่สนใจโลกเลย หรือโลกก็เพียงเล็กน้อยเพราะคิดว่าไม่ช้าจะตายแล้วจะโลกไปทำวิมานอะไร

4. เป็นห่วงเรื่องชื่อเสียงหลังความตายยิ่งกว่าสิ่งใดอื่น

งานอภิบาลควรตระหนักว่า

1. ผู้สูงวัยเป็นผู้มีเวลา จับกลุ่มกันง่าย พร้อมมาประชุมเพราะตึกว่าอยู่เปล่า ๆ

2. พร้อมใจทำอะไรเพื่อประโยชน์ของโลกหน้ามากกว่าเพื่อโลกนี้

3. สนใจฝากผลงานไว้ให้คนรุ่นหลังได้รู้ยิ่งกว่าทำพิธีกรรมปิดทองหลังพระ

4. กลัวเสียชื่อพอ ๆ กับอยากมีผลงานฝากไว้ให้คนรุ่นหลังรับรู้

5. เต็มใจทำอะไรให้เป็นประโยชน์ต่อโลกหน้าของคนอื่นมากกว่าของตนเอง เช่น อุทิศให้วิญญาณในแดนชำระ พิธีกรรมเพื่อคนบาปกลับใจ สนับสนุนงานแพร่ธรรมกับคนต่างศาสนา

ผู้สูงวัยเสียเปรียบวัยก่อน ๆ ตรงที่ว่า

1. กลัวตาย รู้สึกเป็นต้นไม้ใกล้ฝั่ง จะตายวันตายพรุ่งมิรู้ได้ หลายคนกังวลจนไม่อยากจะทำอะไร บางคนถึงกับเป็นโรคประสาทไม่มากก็น้อย

2. ไม่ชอบรับรู้ของใหม่และไม่ชอบคิดอะไรใหม่ ๆ ถ้าพูดก็จะชอบพูดเรื่องเดิมพูดแล้วพูดอีก เรื่องเก่าเล่าใหม่ เพราะไม่จำว่าได้พูดอะไรไปแล้วบ้าง

3. ชอบวิจารณ์นโยบายใหม่ ๆ ด้วยเกณฑ์เดิม ๆ และเมื่อไม่มีใครรับฟังก็จะไม่พอใจและอาจถึงกับมีอาการผกผันและงอนแบบผู้สูงอายุ

4. แต่ละคนมีโรคประจำตัวต่าง ๆ กัน จึงมีความอ่อนแอทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิตใจต่าง ๆ กัน

งานอภิบาลผู้สูงวัยจึงควรเน้นบริการต่อไปนี้

1. ให้การศึกษาเรื่องเทววิทยาแห่งอันตะวาระ (eschatology วาระปลายหรือสุดท้าย ไม่ใช่อีสานหรือจบ) อย่างสม่ำเสมอ ไม่ต้องกลัวว่าจะเป็นการอบรมซ้ำซาก

2. มีบริการแนะแนวพลบโยนและปลอบใจผู้มีขวัญอ่อนกลัวตกรกกลัวเผชิญหน้ากับพระมหาตุลาการ (ซึ่งแม้ผู้ชอบธรรมก็ยังหวั่นไหว) และความไม่แน่ใจในคำสอนของพระศาสนจักร

3. จัดพิธีกรรมทางการของพระศาสนจักรโดยแทรกการปฏิบัติบางอย่างที่

น่าประทับใจ เช่น การจัดการให้คารวะผู้อาวุโส รื้อฟื้นการปฏิญาณตนวันรับศีลล้างบาป

4. จัดการสวดมนตร์ภาวนาเป็นพิเศษให้...

5. จัดอบรมฝึกจิตให้สงบนิ่งอย่างมีความสุขโดยรู้สึกตัวว่าเป็นของพระเยซู หรือแม่พระอย่างสมบูรณ์

6. ให้ทุกคนได้ฝึกเมตตาจิตต่อกัน โดยรับรู้ความอ่อนแอของกันและกันและช่วยเหลือเจือจานแก่กัน

7. แนะนำให้แต่ละคนสมัครเป็นสมาชิกสุขภาพตามความต้องการของสุขภาพของแต่ละคน เพื่อนำคำแนะนำดีๆ มาแบ่งปันกัน

8. มีพิธีประทานพรบ่อยๆ

รักแม่พระ อย่ารักตน (ไม่เอาใจตัวเองเป็นที่ตั้ง)

รักแม่พระ อย่ารักคน (ไม่หวังใช้คนอื่นเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์)

รักแม่พระ อย่ารักงาน (ไม่หวังว่างานจะสำเร็จตามใจตนทุกอย่าง)

แล้วแต่แม่ จะประทาน

ตนคนงาน ประสานรักเอเยฯ

อบรมให้ทำใจกับโลกหน้า

ผู้สูงวัยบางคนอาจจะกังวลว่าโลกหน้าเป็นอย่างไรกันแน่ เพราะศาสนาต่างๆ สอนกันต่างๆ นานาชนิด ประนีประนอมกันไม่ติด ยิ่งพระสังคายนา

วาติกันที่ 2 สอนให้เคารพความเชื่อของศาสนาอื่น เพราะพระจิตเจ้าทำงานในศาสนาอื่นด้วย และคนนับถือศาสนาอื่นก็มีสิทธิ์ในสวรรค์ของพระเยซู เพราะในวาระสุดท้ายพระเยซูเจ้าจะไม่สนใจว่าใครทำอะไรในพระนามของพระองค์ แต่จะทรงสนพระทัยมากกว่าว่าใครไปช่วยดูแลผู้ด้อยโอกาสบ้างแม้ไม่รู้จักพระพระนามของพระองค์เสียด้วยซ้ำไป อาณาจักรของพระเจ้าเป็นอาณาจักรของคนดี ผู้รับศีลล้างบาปเพื่อทำดีก็จะได้ไปสวรรค์ ถ้าไม่ทำดีก็ตกนรกได้ ตกลงใครเล่าจะได้ไปสวรรค์แน่ๆ (ดูมัทธิว 7: 22)

ความคิดสับสนเหล่านี้อาจจะทรมานใจผู้สูงอายุบางคนที่ชอบคิดเล็กคิดน้อยกับพระเยซูเจ้า ควรตัดบทไปเสียเลยว่าพระเยซูเจ้ามิใช่ผู้คิดเล็กคิดน้อยอย่างนั้นเอากันง่าย ๆ อย่างนี้ก็แล้วกันว่า

1. พระองค์ได้ทรงกระทำอย่างสุดท้ายที่จะทำได้แล้วเพื่อให้มนุษย์เข้าใจพระเจตนาของพระองค์ว่ามีได้ทรงสร้างมนุษย์มาให้เสียวิญญาน แต่เพื่อให้ถึงความรอดร่วมสุขกับพระองค์ในสวรรค์ ดังนั้นผู้ไม่ได้ความรอดจริงๆ ก็คือผู้ที่รู้ว่าจะรอดอย่างไรอย่างดีแล้วแต่ไม่ยอมและไม่อยากรอดทั้งๆ ที่พระเป็นเจ้าทรงเปิดโอกาสให้อย่างเต็มที่แล้วก็ตาม พุดง่าย ๆ ก็คือได้เห็นพระเป็นเจ้าทรงกวักพระหัตถ์เรียกอยู่ชัดๆ แต่ถือทิฐิอะไรไม่รู้ ถ้าเดินเข้าไปหาพระองค์เท่านั้นก็จะได้รับความรอด แต่กลับ

เดินหนีพระองค์ไปเสีย ตัวเองทำตัวเอง
ตัวเองลงโทษตัวเอง และสมัครใจเอง ก็
ไม่รู้จะว่าอย่างไร พระองค์ทรงช่วยทุก
อย่างแล้ว เหลือแต่ตัวเองต้องตัดสินใจเอง
คนอื่นทำแทนไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วยัง
อาจจะมีใครใจแข็งพอที่จะไม่หันหน้ามาหา
พระองค์อีกหรือ อาจจะมี แต่ไม่ใช่ตัวเรา
เองก็แล้วกัน ยังไงก็ไม่ใช่ฉัน อย่างนี้แล้วก็
สบายใจได้

2. ทางด้านของพระองค์ทรงทำให้
ทุกอย่างให้มนุษย์เข้าใจว่าทรงใช้เกณฑ์
เมตตาจนถึงที่สุด ทางด้านมนุษย์ก็ทรงวาง
เกณฑ์ไว้อย่างสะดวกที่สุดซึ่งผู้สูงวัยทำได้
ทุกคน ยกเว้นไม่อยากจะทำ คือ 1) ให้
เชื่อในพระเมตตาของพระองค์ที่อยากให้
มนุษย์รับรู้พระเมตตาของพระองค์ คือทรง
สร้างให้มนุษย์มีวิญญานอมตะนิรันดร์ 2)
ให้วางใจในพระเมตตาของพระองค์ที่ทรง
ประสงค์ให้มนุษย์ทุกคนได้บรรลุความสุขที่
พระองค์ทรงจัดเตรียมไว้ให้ 3) มีความรัก
หวังดี ไม่ใช่ความรักหวังได้

3. มองความชราในแง่บวก ให้
มองว่าอายุของตนเป็นพระพรพิเศษของ
พระเป็นเจ้า เพราะคนส่วนใหญ่ตายไป
ก่อนแล้ว ไม่ได้สิทธิพิเศษแห่งการมีชีวิตถึง
วัยนี้ ซึ่งแต่ละวันได้ประสบการณ์พิเศษ
เฉพาะตัวและเฉพาะวันเฉพาะชั่วโมง
เฉพาะนาที เฉพาะวินาที ประสบการณ์
พิเศษนี้จะเป็นประวัติศาสตร์ส่วนตัวติดตัวไป
ตลอดนิรันดร์ น่าอัศจรรย์มาก ยิ่งอายุมาก

ขึ้นเท่าใดก็ยิ่งน่าอัศจรรย์มากขึ้นเท่านั้น เป็น
สิทธิพิเศษและเป็นพรพิเศษจริงๆ จึงควร
รับไว้อย่างรู้คุณค่า อย่าเบื่อและอย่าบ่นว่า
แก่เฒ่าแล้วไร้ประโยชน์ ไม่รู้จะอยู่ไปทำไม
ใครจะบ่นข้างเขา แต่เราภูมิใจของเราอายุ
ยิ่งมากขึ้นน่าภูมิใจ แม้จะต้องลำบากลำบาก
กับความบกพร่องของสังขารก็เหลือคัม
ควรจะขอบคุณพระเป็นเจ้าสำหรับทุกวันที่
ทรงเพิ่มให้จึงจะถูก และเพราะฉะนั้นจึง
ทำให้ทุกวันนี้ยิ่งชรายิ่งมีคุณค่าที่ควรขอบคุณ
องค์พระผู้เป็นเจ้าให้มากยิ่งขึ้น ขอบขอบคุณทุก
วันใหม่ที่ทรงประทาน

4. มองลมหายใจสุดท้ายในแง่บวก
ลมหายใจสุดท้ายเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีใครมี
ประสบการณ์จริงในชีวิต ผู้มีประสบการณ์
แล้วก็ไม่เคยมีโอกาสมາเล่าประสบการณ์ให้
ฟัง มีแต่คำยืนยันของพระเยซูเจ้าที่บอกไว้
และบันทึกไว้ในพระคัมภีร์ว่า “เราจะกลับ
ไปหาพระบิดาเพื่อเตรียมที่ไว้ให้พวกท่าน”
ซึ่งจะต้องใช้ความเชื่อ ความวางใจความรัก
และพระพรหรรษาเพื่อจะรับรู้และเชื่ออย่าง
แน่นแฟ้น มนุษย์เราจึงอดไม่ได้ที่จะต้อง
รู้สึกหวาดหวั่นว่าอะไรจะเกิดขึ้นณวินาทีนั้น
และในความหวาดหวั่นนั้นก็ยังมีสิทธิ์ที่จะ
อยากได้ความแน่ใจ และที่คิดว่าแก้ปัญหา
ได้ดีที่สุดก็คือไม่ต้องตายได้ก็จะเป็นดีที่สุด
เรื่องนี้เด็กๆ ไม่คิด คนหนุ่มสาวไม่ยาก
คิด คนยิ่งชรายิ่งชอบคิด จะเป็นเพราะ
ไม่มีอะไรจะคิดหรือคิดว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว
ก็ตามที ในประวัติความคิดของมนุษยชาติ

มีหลักฐานเป็นเบื้องต้นว่าอยากให้วิญญาณไม่รู้ตายเป็นปฐม ต่อมาก็อยากให้ร่างกายไม่รู้ตายด้วย หลักฐานเก่าแก่ที่สุดก็คือวรรณกรรมของเมโสโปเตเมียเรื่องกิลกาเมช (Gilgamesh) แสวงหาความไม่รู้ตายของร่างกายด้วยสมุนไพรแต่ก็ล้มเหลวเลยต้องทำใจ แต่ก็ได้บทเรียนทิ้งท้ายไว้ว่าชีวิตชูดาหรืออุนาปิชติม (Ziusuda or Unapishtim) ได้ความไม่รู้ตายทั้งกายและวิญญาณซึ่งแสดงว่าเป็นไปได้ แต่ต้องให้เทพสูงสุดประทานให้เป็นรายบุคคล ก็เลยต้องทำใจรับสภาพแท้ของมนุษย์ เพราะไม่มีใครจะอาจไปบังคับน้ำพระทัยได้ตามใจตัวเอง ในวรรณคดีกรีกโบราณก็มีเฮสเสียด (Hesiod) เป็นตัวอย่างของผู้อยากได้ความไม่รู้ตายแต่ก็ต้องทำใจเมื่อรู้ว่าเทพสร้างมนุษย์เพื่อรับใช้เทพ ไม่ต้องการให้ขึ้นไปเกาะกะในสวรรค์ ชูสยกเว้นให้เพียง 2 คนคือ เฮอรัคลีส (Hercules) และ ดายเออนายลีสหรือบักคัส (Dionysus or Bacchus) นอกนั้นถ้าทำดีก็ให้วิญญาณอยู่ในสวรรค์ได้บาดาลชั่วระยะหนึ่งเพื่อตอบแทนความดี แล้วก็ให้จางหายไป คัมภีร์ไบเบิลเหมือนจะรู้ใจคนทั้งโลก จึงเปิดเผยตั้งแต่หน้าแรกให้ตีใจจนน้ำลายสอว่าพระยาห์เวห์ทรงประสงค์สร้างมนุษย์ให้ไม่ต้องตายทั้งกายและวิญญาณ แต่ความหวังก็ลึนสลายในหน้าต่อมาเมื่ออาดัมกินผลไม้ต้องห้าม รวมความว่าความไม่ต้องตายทั้งกายและวิญญาณเป็นยอดปรารถนา

สูงสุดของมนุษย์ทุกคน หากไม่ได้ก็เอาแค่วิญญาณอมตะก็ยังดี พระเยซูเจ้าทรงประณิษฐานว่าพระองค์ทรงยอมให้วิญญาณไม่รู้ตาย แต่ร่างกายต้องตายก่อน และเมื่อฟื้นคืนชีพแล้วต่อไปจะไม่รู้ตายอีกเลย พอใจหรือยัง

เชื่อเถอะ ผู้สูงวัยยังอดต่อรองไม่ได้ว่า ไหนๆ ก็ยอมให้ร่างกายเป็นอมตะแล้ว ก็ให้ไปเสียเลยไม่ได้หรือ ทำไมจะต้องขยักขย่อนเกี่ยงให้ต้องตายลึนลมหายใจจริงๆ เสียก่อน แล้วสัญญาว่าจะให้ฟื้นคืนชีพที่หลัง ถ้ารักกันจริงก็ตัดสินใจไปเสียไม่ได้หรือ จะได้ไม่ต้องหวาดเสียวตอนลึนลมหายใจสุดท้าย เรื่องนี้ต้องขยายความกันหน่อย เพราะเป็นเรื่องของแผนการความรอดของพระเจ้า (The Divine Economy of Salvation)

แผนการแห่งความรอด

เป็นพระธรรมล้ำลึก (Divine Mystery) ข้อหนึ่งที่พระตรีเอกภาพได้ทรงกำหนดไว้ในพระทัยแต่ในวันตรึงซึ่งพระองค์ทรงค่อยๆ ทำให้เป็นจริงขึ้นเป็นขั้นตอนและทรงค่อยๆ เผยให้มนุษย์ค่อยๆ ทำความเข้าใจตามลำดับขั้นตอน จึงได้ชื่อว่าเป็น Oeconomia คือ ดำเนินการอย่างประหยัดเป็นขั้นตอน ในเมื่อเป็นพระธรรมล้ำลึก มนุษย์ก็ย่อมมีสิทธิ์ที่จะตั้งข้อกังขาได้ พระศาสนจักรมีหน้าที่ชี้แจงได้ในระดับหนึ่ง ต่อจากนั้นต้องปล่อยให้เป็นหน้าที่

ของพระหรรษทาน ในเรื่องนี้จึงหมายความว่ามนุษย์ยอมตั้งปัญหาถามได้เสมอว่าพระเจ้าจะทรงเมตตาให้มนุษย์ไม่ต้องตายอันเป็นยอดความปรารถนาของมนุษย์ทุกคนไม่ได้หรือ คำตอบก็คือว่าได้ ดังที่พระคัมภีร์ปฐมกาลได้เปิดเผยไว้ชัดเจนตามเงื่อนไขที่ได้ประทานไว้กับอาดัมว่าถ้าเชื่อสัตย์ก็จะไม่ต้องตาย เพื่อแสดงว่าเป็นไปได้ และก็เคยได้ไม่ยากกว่าอย่างไรเสียอาดัมก็อยากได้ความไม่รู้ตายทางลัดและมีสิทธิ์ตัดสินใจเลือกทางของตนเอง เลือกทางผิดไม่เป็นไร ขอให้ไม่ดันทุรัง รู้ผิดรู้ถูกแล้วก็เลือกใหม่ได้จนถึงการเลือกสุดท้ายที่ตัวเองรู้ว่าสุดท้ายจริงๆ และอยากเลือกเป็นครั้งสุดท้าย แผนการความรอดของพระเจ้าจะต้องมีเอกลักษณ์หนึ่งที่จะผิดพลาดไม่ได้ แม้แต่ชนิดเดียวซึ่งนักบุญเปาโลเรียกว่า “ความชอบธรรม (justification)” ไม่ใช่เพราะพระองค์ต้องอยู่ใต้กฎนี้ แต่เป็นเพราะเอกลักษณ์นี้เป็นตัวพระองค์เองทุกอย่างที่พระองค์ทรงวางแผนและกระทำ ต้องมีความชอบธรรมเสมอ หากในโลกนี้ยังตีบทไม่แตกก็จะกระจำง้างในสวรรค์เห็นได้ชัดว่ามนุษย์ไม่ต้องตายไม่อยู่ในแผนการความรอด พระองค์จะต้องมีความชอบธรรมในแผนการนี้แม้มนุษย์จะรู้สึกว่าจะไม่เห็นหน้าจะเน้นตรงจุดนี้ซึ่งมนุษย์ไม่ต้องการ แต่ขอให้สังเกตว่าเมื่อพระองค์ทรงเลือกแผนการให้มนุษย์ต้องตาย ก็ได้ทรงกระทำเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่จริงๆ เพื่อ

ให้มนุษย์อย่างน้อยก็รู้ว่าพระองค์ทรงมีความชอบธรรมจริงๆ จึงได้ทรงเน้นเรื่องนี้อย่างไม่ทรงยอมยกเว้นให้ใครง่าย ๆ ที่สำคัญก็คือแผนการแห่งการกอบกู้ของพระองค์นั้น ยิ่งใหญ่ครบวงจรโดยให้พระบุตรมารับเอากายเกิดเป็นมนุษย์ (ซึ่งไม่จำเป็น) ให้มีชีวิตอย่างประหยัด (ซึ่งไม่จำเป็น) ทรงสิ้นลมหายใจสุดท้าย (ซึ่งไม่จำเป็น) และสิ้นลมหายใจสุดท้ายอย่างลำบากยากเข็ญที่สุดเพื่อเป็นตัวอย่างให้มนุษย์ทุกคนได้เห็นว่าการมีประสบการณ์สิ้นลมหายใจสุดท้ายไม่ใช่สิ่งน่ารังเกียจที่พึงอยากและดั้นรนหลีกเลี่ยง เพราะพระเยซูเจ้าเองทรงมีสิทธิ์หลีกเลี่ยงได้ก็ไม่หลีกเลี่ยง แต่ทรงเต็มพระทัยรับเพื่อผลคือความชอบธรรมในแผนการความรอดนิรันดร์ ตัวอย่างนี้จะบอกกับผู้สูงวัยทั้งหลายว่า การมีโอกาสได้ผ่านการมีลมหายใจสุดท้ายนั้นไม่น่ากลัวและไม่ควรรังเกียจแต่ประการใด แต่ตรงข้ามควรเป็นประสบการณ์ครั้งเดียวในชีวิตที่มีคุณค่ายิ่งในแผนการแห่งความรอดของพระตรีเอกภาพ อาณิสงค์นั้นมีมากมายหลายอย่างนัก เช่น

1. ได้น้อมรับน้ำพระทัยของพระตรีเอกภาพที่จัดให้ประสบการณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนความรอดนิรันดร์
2. ได้มีประสบการณ์เดียวกับที่พระเยซูเจ้าได้ผ่านไปก่อนเพื่อผ่านไประบสิ่งดีๆ อีกมากมายที่รออยู่ข้างหน้า

3. เชื่อได้ว่าแม่พระแม่ไม่จำเป็น ต้องผ่านลมหายใจสุดท้าย เพราะไม่มีบาป กำเนิด แต่ก็เชื่อได้ว่าแม่พระเต็มใจผ่าน ประสบการณ์นี้เพื่อจะมีการฟื้นคืนชีพ เหมือนพระบุตร

4. เมื่อถึงวาระการฟื้นคืนชีพของ มนุษย์ทุกคน เราก็คจะมีประสบการณ์เล่าสู่ ผู้ฟังอย่างไม่น้อยหน้าคนอื่น ๆ

5. พระเจ้าทรงเปิดเผยให้เราเข้าใจ รหัสธรรมความชอบธรรมของพระองค์อย่าง เพียงพอเมื่อใด เราจะมีความสุขอย่างยิ่งที่ ได้เต็มใจมีส่วนร่วมและร่วมยินดีในขณะ ปฏิบัติตามแผนการของพระองค์อย่างเต็ม กำลัง

6. ความชอบธรรมหลักสำหรับ มนุษย์ก็คือได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกทำดี ด้วยตนเองจึงจะน่าภูมิใจ

7. พระเป็นเจ้าจะไม่ให้มนุษย์รับผิดชอบ สิ่งเลวหรือรับสิ่งดีใดโดยไม่มีส่วนร่วม ตัดสินใจทำเพื่อพระองค์

สรุป

เป็นที่หวังได้ว่าหากผู้สูงวัยได้เข้าใจ พระพรแห่งชราภาพ ก็จะมีความสุขกับ ความชราภาพนั่นเอง จะเรียกว่าชราหรือ สูงวัยก็ไม่ต่างอะไรกัน กล่าวคือ

1. ทุกวันแห่งวัยชราเป็นวันแห่ง ความสุข เพราะองค์พระผู้เป็นเจ้าทรง ทำให้วัยชราของข้าพเจ้าเบิกบาน (อีด เด อุม กวี เลตีฟีกัด เซแนกตูแตม เมอัม)

2. เมื่อพระเจ้าทรงทำให้วัยชรา ของข้าพเจ้าเบิกบาน ข้าพเจ้าก็ตอบสนอง ให้ทุกวันแห่งวัยชราของข้าพเจ้าเป็นของ พระองค์ทุกลมหายใจเข้าออก (All my days for God)

3. ทั้งนี้ก็เพราะพระองค์เป็นผู้ ประทานวัยชราแก่ข้าพเจ้าเป็นพิเศษกว่า เพื่อนๆ ที่สิ้นชีวิตไปแล้ว (กวีอา ตู แอส เดอัส ฟอ์ติตูโด เมอา)

4. เมื่อครบรอบวันเกิด แทนที่ ข้าพเจ้าจะใจหายเพราะเป็นสัญญาณเตือน ว่าใกล้ฝั่งเข้าไปอีกแล้ว ก็จะได้คิดว่า ชอบคุณพระเจ้าที่ให้โอกาสข้าพเจ้ามากกว่า อีกหลายคนที่ตายไปปีที่แล้ว (กวาเร ตรี สติส อินเซโด)

5. เมื่อความลังเลใจหรือความ สงสัยสนเท่ห์อะไรเกิดขึ้น (กวันโด อ็ฟฟ ลียิต เม อีนีมิกุส) ก็จะตัดสินใจสลัดทิ้งได้ นับพลัน ด้วยการตระบัดไปสู่ข้อความ เบื้องต้นว่า ข้าพเจ้าเข้าถึงพระเจ้าผู้ทรง กระทำให้วัยชราของข้าพเจ้าเบิกบานและ จะไม่ยอมออกห่างจากพระองค์อีกแล้ว (อีด เดอุม กวี เลตีฟีกัด เซแนกตูแตม เมอัม)

พระธรรมคัมภีร์. ฉบับใดก็ได้

กীরติ บุญเจือ. ศรัทธากับเหตุผล. นครปฐม: วิทยาลัยแสงธรรม, 2557.

กীরติ บุญเจือ. ขาวดีคือขาวที่ท้าทาย. กรุงเทพฯ: ชมรมนักเขียนคาทอลิก, 2525.

กীরติ บุญเจือ. คู่มือจริยศาสตร์. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม, 2551.

กীরติ บุญเจือ. วันละก้าวเข้าหาพระ. กรุงเทพฯ: สื่อมวลชนคาทอลิก, 2547.

เรียนรู้... การดำเนินชีวิตผู้สูงวัย

(หมวดชีวิตด้านจิตใจ)

บาทหลวงปรีชา ธรรมนิยม

เกิด แก่ (เจ็บ) ตาย เป็นหนทางธรรมดาที่ทุกคนต้องประสบหลังคลอดออกมาจากครรภ์มารดา ในช่วงแรกของชีวิต อายุของแต่ละคนค่อยๆ ผ่านพบพลวัตของความกระตือรือร้น การเรียนรู้ และประสบการณ์ชีวิต แกว่งไกวไปตามกระแสอิทธิพลของโลก จนสามารถเป็นตัวของตัวเองได้ ในช่วงสองของชีวิตดูเหมือนจะเป็นการพลิกกลับของประสบการณ์ที่ได้สร้างสมไว้ พลังของความหนุ่มแน่น

ค่อยๆ ผ่อนลงและเปลี่ยนแปลงไปในทุกมิติของชีวิต สองช่วงเวลาของชีวิตคน ส่วนมากได้มีโอกาสเรียนรู้การเจริญเติบโตในประสบการณ์ การอบรมหลากหลายวิธี ช่วยให้เจริญชีวิตจากวัยรุ่นเปลี่ยนผ่านไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว

แต่เมื่อกำลังข้ามธรณีสู่ความเป็นผู้สูงวัย หลายต่อหลายท่านตกอยู่ในเงาของความขมขื่น และความหม่นหมอง แต่มีอีกหลายท่านที่สามารถก้าวเข้าสู่วัยนี้ได้อย่างสงบ เยือกเย็นและมีสติ

บาทหลวงสังกัดคณะธรรมทูตแห่งมารินิมล (O.M.I.)

ความสูงวัยในสายตาของสังคม

“พวกเราแก่แล้ว” เป็นประโยคที่เราได้ยินบ่อยๆ แสดงออกถึงความรู้สึกทั่วไปที่ควบคู่ไปกับการถูกมองว่า “ชั่บ่น” “อืดอาด” ทักษะคติต่อการเป็นผู้สูงอายุด้านร่างกายและจิตใจยังเจือปนความคิดเห็นในภาพลักษณ์เชิงลบ เช่น ผิวน้ำ สิวผมหงอก และอารมณ์ที่ยังมีความวิตกกังวล เหงา และซึมเศร้า มากกว่าคนวัยอื่น ทั้งนี้เป็นผลจากความเข้าใจ การยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงและความสามารถในการปรับตัวของแต่ละบุคคล แต่ที่พบว่าผู้สูงอายุมีระดับทัศนคติต่อความสูงอายุดูโดยรวมในทางบวก เป็นผลมาจากการยอมรับและปรับตัวที่ดี และทำให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ผู้สูงอายุ มักมองว่าตนเองด้อยค่า ต้องพึ่งพาผู้อื่น และร่างกายก็เสื่อมโทรม ไม่สามารถทำอะไรได้ดี แต่แท้จริงแล้ว ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อสังคมเป็นอย่างมากเป็นแหล่งความรู้ความชำนาญ และเป็นผู้ธำรงไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นสายใยสำคัญของครอบครัวอีกด้วย

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ จึงกำหนดให้วันที่ 13 เมษายน ของทุกปี เป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ(ถ้าจำไม่ผิด=ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์) ที่สื่อความหมายตรงกับความสำคัญของผู้สูงอายุ

ดอกไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของผู้สูงอายุคือดอกกลาดวน เพราะกลาดวนเป็นต้นไม้ที่มีอายุยืน ให้ความร่มเย็น ให้ร่มเงา และมีใบเขียวตลอดปี ไม่ร่วงง่าย เห็นได้ว่าผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อครอบครัวและเป็นกลุ่มคนสำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง

ผู้สูงอายุ เป็นบุคคลที่สร้างคุณประโยชน์แก่ลูกหลาน เป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า จากการที่ท่านได้สั่งสมประสบการณ์จากชีวิตของท่าน ท่านจึงควรเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่อง เคารพนับถือของผู้ที่อ่อนวัยกว่าอันเป็นประเพณีที่ยึดถือกันมาตั้งแต่สมัยก่อน

ปัจจุบัน วัฒนธรรมตะวันตกได้แผ่ขยายเข้ามามาก ชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปจากครอบครัวขยาย ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้สูงอายุกับผู้อ่อนวัยกว่าผู้สูงอายุจึงอาจไม่ได้รับการเคารพนับถือเหมือนสมัยก่อน

ผู้สูงอายุจึงเป็นกลุ่มที่ควรได้รับความห่วงใย ในฐานะที่ท่านเคยเป็นผู้ให้ทั้งลูกหลานและบ้านเมือง ในประเทศไทย ปัจจุบันพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุมิใช่อยู่อายุซึ่งเป็นเพียงตัวเลขอย่างเดียวเท่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เห็นได้ชัดนั้น จะขึ้นอยู่กับการประกอบหลายๆ อย่าง เช่น พันธุกรรม การดำเนินชีวิต และสภาพจิตใจด้วย จะเห็น

ว่า บางคนแม้อายุมากทำไมจึงดูไม่แก่ แต่บางคนอายุไม่มาก ทำไมดูแก่เกินวัย ทั้งนี้เป็นเพราะองค์ประกอบดังได้กล่าวมาแล้ว

ในผู้สูงอายุ เมื่อร่างกายเสื่อมสมรรถภาพ ทำให้เสียบทบาทของตัวเอง ทำให้ความเชื่อมั่นในตัวเองลดลง และส่งผลไปถึงกิจกรรมประจำวัน

* **อารมณ์ของผู้สูงอายุ** ผู้สูงอายุมักมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ที่เห็นได้ชัด

จากการสูญเสีย การสูญเสียคนใกล้ชิด ทำให้อารมณ์หวนไหว ผู้สูงอายุจะรู้สึกเศร้า ว้าเหว และมีความรู้สึกกลัวว่าจะจะเป็นไปในสภาพอย่างนั้น วัยที่กำลังวังชาลดลงเสียประสาทสัมผัสต่างๆ เกิดความรู้สึกว่าคุณค่าในตนลดลง

จากการต้องพ้นจากหน้าที่การงาน ทำให้รู้สึกว่ามีความปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ ต้องพึ่งพาคนอื่น เป็นภาระแก่ลูกหลาน และวัยเกษียณอายุทำให้ขาดอำนาจ ขาดคนเคารพนับถือ

จากความเข้าใจหรือความจำมีน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความจำใหม่จะเสื่อมแต่จะจำเรื่องเก่าๆ ได้ดี

อาจชอบเก็บตัว ไม่ชอบเข้าสังคม บางคนคิดว่าตัวเองแก่เลยปล่อยให้รู้สึกว้าเหว หงุดหงิดง่าย

มีความทุกข์ในเรื่องในอดีต ด้วยความเสียดาย และวิตกกังวลต่ออนาคต ดึงเครียด โกรธง่าย มีความรู้สึกว่าถูกรบกวน และสังคมทอดทิ้ง ว่าไม่มีคน

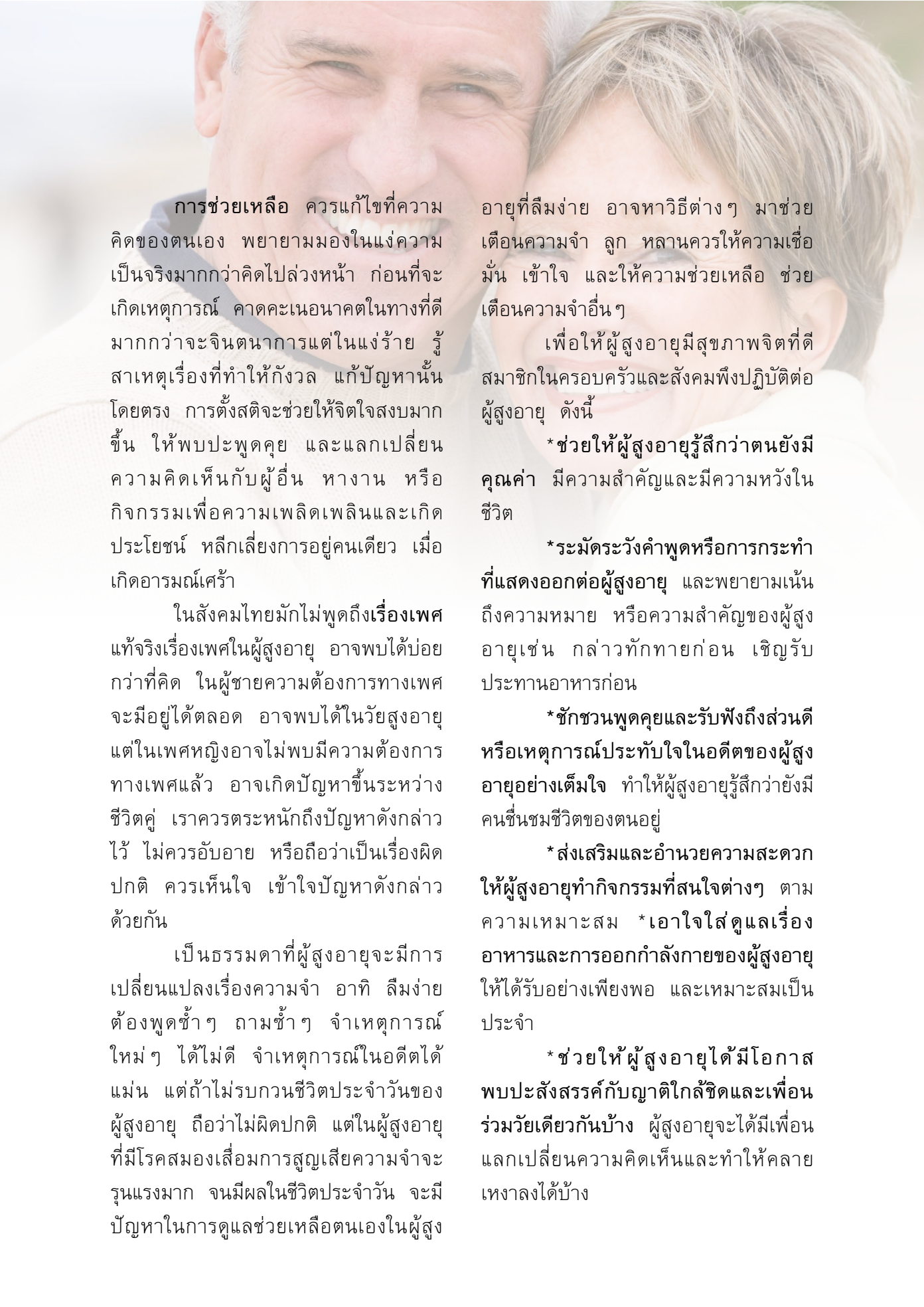
สนใจตนเอง เลยมักปฏิเสธการช่วยเหลือจากคนอื่น แต่กลายเป็นคนขี้น

ผู้สูงอายุต้องการให้คนยกย่อง เอาใจใส่ เอาอกเอาใจ เห็นใจ ต้องการให้มีคนคอยพยาบาล

ผู้สูงอายุมักจะประสบปัญหาความวิตกกังวล กลัวว่าจะต้องพึ่งลูกหลาน นอนไม่หลับ กลัวถูกทอดทิ้ง ผู้สูงอายุมักกลัวไปต่างๆ นานา อาจแสดงออกทางอารมณ์ทั้งด้านกายและใจ

การเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ ทำให้ผู้สูงอายุบางคนซึมเศร้า หงุดหงิดระแวง เอาแต่ใจตนเอง ผู้สูงอายุที่มีปัญหามักชอบตื่นกลางดึก ตื่นเช้ากว่าปกติ ตื่นแล้วหลับต่อไม่ได้ นอนหลับยากกว่าปกติ โดยทั่วไปในวัยสูงอายุ มักต้องการเวลานอนน้อยลง จากการเปลี่ยนแปลงของสรีระ แต่ผู้สูงอายุบางท่านอาจกังวลมาก ทำให้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น และผู้สูงอายุมักมีปัญหาสุขภาพอื่นๆ อาทิ ปวดเข้า ปวดท้อง ทำให้เป็นสาเหตุของการนอนไม่หลับด้วย โรคซึมเศร้าถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ที่พบบ่อยเพราะวัยสูงอายุจะพบความสูญเสียได้บ่อยส่วนใหญ่มักจะมีอารมณ์ เบื่อหน่าย ท้อแท้ใจหรือไม่ดี

ผู้สูงอายุบางท่านจะบ่นว่าความจำแย่ลง ซึ่งจริงๆ แล้วไม่ใช่โรคสมองเสื่อม แต่เป็นจากสมาธิ ไม่ดี ทำให้ลืมง่ายมากกว่า

การช่วยเหลือ ควรแก้ไขที่ความคิดของตนเอง พยายามมองในแง่ความเป็นจริงมากกว่าคิดไปล่วงหน้า ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ คาดคะเนอนาคตในทางที่ดีมากกว่าจะจินตนาการแต่ในแง่ร้าย รู้สาเหตุเรื่องที่ทำให้กังวล แก้ปัญหานั้นโดยตรง การตั้งสติจะช่วยให้จิตใจสงบมากขึ้น ให้พบปะพูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น หางาน หรือกิจกรรมเพื่อความเพลิดเพลินและเกิดประโยชน์ หลีกเลี่ยงการอยู่คนเดียว เมื่อเกิดอารมณ์เศร้า

ในสังคมไทยมักไม่พูดถึงเรื่องเพศ แท้จริงเรื่องเพศในผู้สูงอายุ อาจพบได้บ่อยกว่าที่คิด ในผู้ชายความต้องการทางเพศจะมีอยู่ได้ตลอด อาจพบได้ในวัยสูงอายุ แต่ในเพศหญิงอาจไม่พบมีความต้องการทางเพศแล้ว อาจเกิดปัญหาขึ้นระหว่างชีวิตคู่ เราควรตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวไว้ ไม่ควรอับอาย หรือถือว่าเป็นเรื่องผิดปกติ ควรเห็นใจ เข้าใจปัญหาดังกล่าวด้วยกัน

เป็นธรรมดาที่ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องความจำ อาทิ ลืมง่าย ต้องพูดซ้ำๆ ถ้ามซ้ำๆ จำเหตุการณ์ใหม่ๆ ได้ไม่ดี จำเหตุการณ์ในอดีตได้แม่น แต่ถ้าไม่รบกวนชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ ถือว่าไม่ผิดปกติ แต่ในผู้สูงอายุที่มีโรคสมองเสื่อมการสูญเสียความจำจะรุนแรงมาก จนมีผลในชีวิตประจำวัน จะมีปัญหาในการดูแลช่วยเหลือตนเองในผู้สูง

อายุที่ลืมน่าย อาจหาวิธีต่างๆ มาช่วยเตือนความจำ ลูก หลานควรให้ความเชื่อมั่น เข้าใจ และให้ความช่วยเหลือ ช่วยเตือนความจำอื่นๆ

เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี สมาชิกในครอบครัวและสังคมพึงปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ ดังนี้

***ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่า** มีความสำคัญและมีความหวังในชีวิต

***ระมัดระวังคำพูดหรือการกระทำ** ที่แสดงออกต่อผู้สูงอายุ และพยายามเน้นถึงความหมาย หรือความสำคัญของผู้สูงอายุ เช่น กล่าวทักทายก่อน เชิญรับประทานอาหารก่อน

***ชักชวนพูดคุยและรับฟังถึงส่วนดี** หรือเหตุการณ์ประทับใจในอดีตของผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่าของคนชื่นชมชีวิตของตนอยู่

***ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก** ให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมที่สนใจต่างๆ ตามความเหมาะสม ***เอาใจใส่ดูแลเรื่องอาหารและการออกกำลังกาย** ของผู้สูงอายุ ให้ได้รับอย่างเพียงพอ และเหมาะสมเป็นประจำ

***ช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาส** พบปะสังสรรค์กับญาติใกล้ชิดและเพื่อนร่วมวัยเดียวกันบ้าง ผู้สูงอายุจะได้มีเพื่อนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำให้คลายเหงาได้บ้าง

*ให้ความเคารพยกย่องและ
นับถืออย่างสม่ำเสมอ

*เพียรทนและให้อภัยในความ
หลงลืมและความผิดพลาดที่ผู้สูงอายุ
กระทำ

ผู้สูงวัยในพระคัมภีร์

พระคัมภีร์เชื้อเชิญให้พวกเรามอง
ผู้สูงอายุว่า เขาผู้นั้นเป็นคนมีชื่อเสียง
เรียงนาม มีประวัติที่ก่อปรด้วยความสุข
และความทุกข์ ผู้สูงวัยก็ต้องได้รับเกียรติ
เหมือนทุกคนแม้ว่ายิ่งอายุมากขึ้น เขาต้อง
จำยอมรับรู้ความด้อยค่าและการต้องขึ้นกับ
คนอื่น องค์พระเยซูได้ตรัสกับนักบุญ
เปโตรว่า “เมื่อเธอยังหนุ่ม เธอคาดสะเอว
ด้วยตัวเอง และเดินไปไหนตามใจชอบ
แต่เมื่อเธอชรา เธอจะต้องยื่นมือ แล้วคน
อื่นจะคาดสะเอวให้พาเธอไปในที่ที่เธอไม่
อยากไป” (เทียบ ยอห์น 21:18)

พระคัมภีร์บอกเราให้มองความรู้สึก
ด้อยค่าหรือความมีประโยชน์ในชีวิต ไม่ใช่
ในเชิงผลผลิตหรือรายได้ อันพวกเราอาจ
ชิงพูดได้ว่าเป็นประโยชน์หรือไร้ประโยชน์
แต่พระคัมภีร์เชื้อเชิญให้พวกเรามองข้าม
ความคิดนี้ไปสู่ความคิดของความเป็น
มนุษย์ชาติร่วมกันรับพระพรจากพระเจ้า
นักบุญเปาโลได้เขียนไว้ว่า “ข้าพเจ้าขอร้อง
ท่านเพื่อบุตรคนหนึ่งของข้าพเจ้า ซึ่ง
ข้าพเจ้าได้ให้กำเนิดขณะที่ถูกจองจำ คือ
โอเนสิมัส ในอดีต เขาไม่มีประโยชน์ใดต่อ

ท่าน แต่ขณะนี้เขามีประโยชน์ทั้งต่อท่าน
และต่อข้าพเจ้า ข้าพเจ้ากำลังส่งเขากลับ
ไปหาท่าน นั่นคือข้าพเจ้าส่งดวงใจของ
ข้าพเจ้าไปด้วย” (ฟีโลเมน 10:12)

ส่วนการมีชีวิตที่ต้องขึ้นอยู่กับผู้อื่น
นั้น เป็นความจริงตั้งแต่แรกของชีวิตของ
คนเราทุกคน เราต้องผ่านความเปราะ
บาง/ความอ่อนแอของชีวิตมาไม่มากนักน้อย
เพราะเรา คือ สิ่งสร้าง ภาพลักษณ์ของ
พระเจ้า เราจึงมีขีดจำกัดหลายอย่างใน
ชีวิตเพราะเราไม่ใช่พระเจ้า สิ่งสร้างอัน
เป็นนายของพระเจ้านี้ มีความผูกพัน ดัง
น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่าต่อกันและกัน (มิใช่มา
แข่งกัน) ก่อให้เกิดมนุษยชาติ

ชีวิตคือพระพร/ของขวัญที่พระเจ้า
ทรงประทานให้ มนุษย์ในพระคัมภีร์จึงฝัน
ที่จะต่อชีวิตของตนบนโลก แต่พวกเขาก็
ทราบดีว่าชีวิตนี้แยกจากความตายไม่
ได้ “อาดัมมาจากดินและจะกลับไปเป็น
ดิน ‘พวกเธอจะมีอาหารกินก็ด้วยหยาด
เหงื่อบนใบหน้าจนกว่าพวกเธอจะกลับเป็น
ดินอีก เพราะพวกเธอถูกปั้นมาจากดิน
พวกเธอเป็นฝุ่นดินและจะกลับไปเป็นฝุ่น
ดินอีก’” (เทียบ ปฐมกาล 3:19)

ในสมัยที่ความหวังแห่งการกลับ
คืนชีพยังไม่ปรากฏ ทุกคนมองความตาย
ว่าเป็นของธรรมดาที่ต้องผ่านตาม
ธรรมชาติ “เราทุกคนต้องตาย เราเป็น
เหมือนน้ำที่ตกลงบนพื้นแล้วจะเก็บคืนมา
ไม่ได้” (เทียบ 2 ซามูเอล 14:14) ดู

เหมือนไม่มีความกลัว/ความกังวลใจหรือ การประท้วงใดๆ ในจิตใจอาจเป็นเพราะว่า ประชากรของพระเจ้าไม่คิดว่าความตายคือจุดจบ พวกเขาจึงยังคงมีความสัมพันธ์/ความผูกพันกับบรรพบุรุษของพวกเขาอยู่ แนวความคิดนี้สรุปได้เป็นสองประเด็น

- ประเด็นแรก คือ ความชราภาพควบคู่ไปกับความตาย เป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ

- ประเด็นที่สอง ชีวิตมิได้ไร้ความหมาย แต่มีเป้าหมาย/จุดหมาย

การที่ซีเมโอนได้พบองค์พระกุมารเยซูในพระวิหารกรุงเยรูซาเลม และคำกล่าวของซีเมโอนเป็นแบบอย่างผู้ที่มีความหวังและเชื่อว่าชีวิตมีเป้าหมายและมีความหมาย “องค์พระจิตทรงนำซีเมโอนเข้าไปในพระวิหาร... รับพระกุมารเยซูมาอุ้มไว้ และกล่าวถวายพระพรแด่พระเจ้าว่า ‘ข้าแต่องค์เจ้าเหนือหัว บัดนี้ขอพระองค์ทรงปล่อยผู้รับใช้ของพระองค์ไปเป็นสุขได้แล้ว ตามพระคำรับสั่งของพระองค์เพราะนัยน์ตาของข้าพระองค์ได้เห็นความรอดพ้นที่พระองค์ทรงนำมาแล้ว’” (ลูกา 2:27-30)

ดังนั้น อาศัยแรงบันดาลใจขององค์พระจิตเหนือชีวิตของซีเมโอน การรอคอยของท่านผู้สูงอายุผู้นี้ มิได้เปล่าประโยชน์ ตรงกันข้าม กลับทำให้เกิดความหวังและเหตุผลในการดำเนินชีวิตจนถึงปัจจุบัน เพราะจุดปลายทางของชีวิตของท่านมีความหมาย

“อับราฮัมสิ้นชีวิตในวัยชราอันยาวนานและผาสุก ไปร่วมอยู่กับบรรพบุรุษ” (ปฐมกาล 25:8) “อิสอัคมีชีวิตอย่างผาสุกจนถึงวัยชราจึงสิ้นใจ ไปอยู่ร่วมกับบรรดาบรรพบุรุษ...” (ปฐมกาล 35:29) “พระองค์ (ดาวิด) สิ้นพระชนม์ในวัยชราอันยาวนานและผาสุก” (1 พงศาวดาร 29:28) “แล้วโยบก็สิ้นชีวิตในวัยชราอันยาวนานและผาสุก” (โยบ 42:17)

สำนวนเหล่านี้เป็นสำนวนพิเศษที่มักใช้กับบุคคลพิเศษในประวัติศาสตร์ของชนชาติอิสราเอล เพราะว่าบุคคลเหล่านี้มีความอาจหาญเผชิญหน้ากับชีวิตประจำวันเผชิญกับความหลากหลายของการต่อสู้ทดลอง จึงเปรียบเสมือนเป็นแม่แบบการดำเนินชีวิตที่มีความหมายตลอดชีวิตบนโลกอับราฮัมได้ไปรวมเป็นหนึ่งในเดียวกับบรรพบุรุษของท่าน ในเวลาเดียวกันก็เป็นหนึ่งเดียวกับผู้ที่ได้เกิดเป็นลูกหลานของท่าน ผู้เกิดจากสายเลือดของท่านรวมถึงผู้ที่ยอมรับเป็นพวกของท่าน

เป็นที่แน่นอนว่าทุกคนไม่เหมือนอับราฮัม แต่ทุกคนต้องถือว่าวัยชราคือช่วงเวลาหลังจากผ่านพบทั้งความเมตตา กรุณา ความอ่อนโยน และความโหดร้ายของชีวิต ต้องทำบัญชีชีวิตของตน ต้องตัดสินใจ และวิจัยชีวิตของตน ที่อาจผ่านความขมขื่นแล้วจมปรักอยู่เช่นนั้น หรือว่าเปลี่ยนที่ทัศนคติโดยการกลับเป็นความพยายามลืมอดีตอันแสนเศร้า เป็นช่วง

เวลานี้เองที่ต้องคิดถึงบาดแผลของตน และพยายามเย็บเย็บให้แผลหายสนิท เป็นช่วงเวลาของการพยายามให้อภัยและรอการได้รับอภัย

“โยเซฟบอกพี่น้องว่า ‘ฉันคือโยเซฟพ่อยังมีชีวิตอยู่หรือ’ แต่พวกพี่ไม่รู้จะตอบประการใดเพราะตกใจกลัวมากที่เผชิญหน้ากับเขา กลัวว่าโยเซฟจะแค้น โยเซฟจึงบอกพี่น้องว่า ‘เข้ามาใกล้ๆ เกิด’ พวกเขาก็เข้ามาใกล้ โยเซฟพูดต่อว่า ‘ฉันคือโยเซฟน้องชายของพี่ ที่พี่ขายมาอีิปต์บัดนี้ อย่าเสียใจไปเลย อย่าโกรธตนเองที่ขายฉันมาที่นี้พระเจ้าทรงส่งฉันล่วงหน้ามาก่อนเพื่อช่วยชีวิตของพวกพี่’” (ปฐมกาล 45:3-5)

ประวัติชีวิตของโยเซฟผู้ต้องผ่านความรุนแรง ความเกลียดชัง ความอิจฉา คือการเปิดเผยภาพลักษณ์ของภราดรภาพความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การกลับคืนดีกัน ลูถึงจุดนี้ได้ แต่ละคนต้องขยับตัวเองเข้าในหนทางแห่งการเตือนสติถึงความรับผิดชอบชีวิตของตน ยอมรับความผิดพลาดยกโทษความบาปผิด ของคนอื่นที่มีชีวิตแตกต่างกัน...

จากประวัติของโยเซฟนี้

ประเด็นหนึ่งก็คือ มนุษย์ทุกคนเป็นพี่น้องกัน ดังนั้นจึงมีบิดาเดียวกัน

อีกประเด็นหนึ่งก็คือ แม้อยู่ภายใต้บรรยากาศของความโหดร้ายของมนุษย์ สิ่งที่สำคัญและจำเป็น คือต้องแยกแยะ

ว่าแผนการของพระเจ้ามีต่อมนุษยชาติเป็นอย่างไร

พระคัมภีร์เชื้อเชิญสังคมเราให้เปลี่ยนทัศนคติ ผู้สูงวัยต้องเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อตนเอง พวกเขาไม่ใช่สิ่งของที่ต้องเอาไปปาทิ้ง แต่เป็นผู้ที่ได้สะสม พอกพูนประสบการณ์ชีวิตซึ่งมองดูแล้วได้มาจากการยอมรับความผิดพลาดเสียมากกว่า พวกเขาถูกเชื้อเชิญให้อ่านชีวิตของพวกเขาใหม่ เพื่อให้ความหมาย และคุณค่าของมัน ให้มองชีวิตของตนภายใต้สายพระเนตรอันเปี่ยมรักเปี่ยมเมตตาของพระเจ้า เพื่อให้ชีวิตของตนสมบูรณ์แบบ

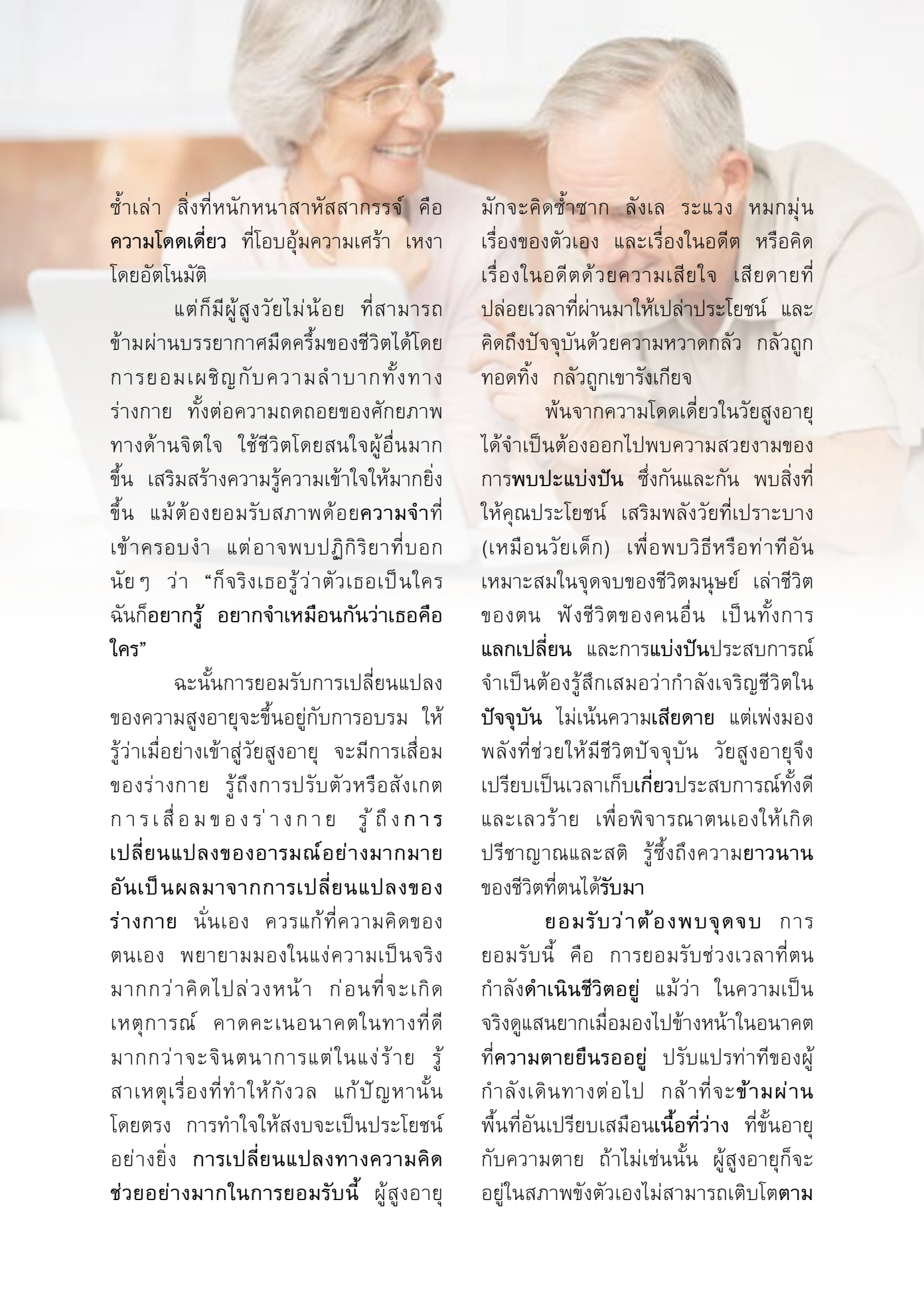
หลายคนอาจลึถึงจุดสูงสุดสุดนี้ได้ แต่หลายคนยังคงต้องอยู่ในความสงสัยกังวลคำตอบคงอยู่ที่ คำตรัสขององค์พระเยซู

“พระเจ้าข้า พระเจ้าข้า ทอดทิ้งลูกทำไม” (เยเรมีย์ 27:26)

อันเป็นการเปล่งเสียงร้องวอนด้วยความหวังใจ จากส่วนลึกของพระทัย หาใช่เสียงของความสิ้นหวังไม่

ฝึกตนยอมรับความสูงวัย

แท้จริงแล้ว ความเป็นผู้สูงวัยสวม/สลักไว้ในกรมองของคนอื่น แต่สามารถผ่านไปถึงแนวความคิดที่ว่า “อายุเป็นแค่เพียงตัวเลข” ได้ภาพลักษณ์ที่เราเห็นทั่วๆ ไปคือ คนขี้นุ่น พุดเข้าไปเข้ามาถึงเหตุการณ์ในอดีต ถามโน่นถามนี้ซ้ำแล้ว

ช้าเล่า สิ่งที่น่าทึ่งสำหรับศาสตราจารย์ คือ ความโดดเด่น ที่โอบอุ้มความเศร้า เหนงา โดยอัตโนมัติ

แต่ก็มีผู้สูงวัยไม่น้อย ที่สามารถข้ามผ่านบรรยากาศมืดครึ้มของชีวิตได้โดยการยอมเผชิญกับความลำบากทั้งทางร่างกาย ทั้งต่อความถดถอยของศักยภาพทางด้านจิตใจ ใช้ชีวิตโดยสนใจผู้อื่นมากขึ้น เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้มากยิ่งขึ้น แม้ต้องยอมรับสภาพด้วยความจำที่เข้าครอบงำ แต่อาจพบปฏิกิริยาที่บอกน้อยๆ ว่า “ก็จริงเธอรู้ว่าตัวเธอเป็นใคร ฉันก็อยากรู้ อยากรู้เหมือนกันว่าเธอคือใคร”

ฉะนั้นการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของความสูงอายุนั้นขึ้นอยู่กับกรอบมให้รู้ว่าเมื่ออย่างเข้าสู่วัยสูงอายุ จะมีการเสื่อมของร่างกาย รู้ถึงการปรับตัวหรือสังเกตการเสื่อมของร่างกาย รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์อย่างมากมายอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย นั่นเอง ควรแก้ที่ความคิดของตนเอง พยายามมองในแง่ความเป็นจริงมากกว่าคิดไปล่วงหน้า ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ คาดคะเนอนาคตในทางที่ดีมากกว่าจะจินตนาการแต่ในแง่ร้าย รู้สาเหตุเรื่องที่ทำให้กังวล แก้ปัญหานั้นโดยตรง การทำใจให้สงบจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงทางความคิดช่วยอย่างมากในการยอมรับนี้ ผู้สูงอายุ

มักจะคิดซ้ำซาก ลังเล ระวัง หกมุ่น เรื่องของตัวเอง และเรื่องในอดีต หรือคิดเรื่องในอดีตด้วยความเสียใจ เสียหายที่ปล่อยเวลาที่ผ่านมาให้เปล่าประโยชน์ และคิดถึงปัจจุบันด้วยความหวาดกลัว กลัวถูกทอดทิ้ง กลัวถูกเขารังเกียจ

พ้นจากความโดดเด่นในวัยสูงอายุได้จำเป็นต้องออกไปพบความสวยงามของการพบปะแบ่งปัน ซึ่งกันและกัน พบสิ่งที่คุณประโยชน์ เสริมพลังวัยที่เปราะบาง (เหมือนวัยเด็ก) เพื่อพบวิธีหรือทำที่อันเหมาะสมในจุดจบของชีวิตมนุษย์ เล่าชีวิตของตน ฟังชีวิตของคนอื่น เป็นทั้งการแลกเปลี่ยน และการแบ่งปันประสบการณ์ จำเป็นต้องรู้สึกเสมอว่ากำลังเจริญชีวิตในปัจจุบัน ไม่เห็นความเสียดาย แต่เฟื่องมอพลังที่ช่วยให้มีชีวิตปัจจุบัน วัยสูงอายุจึงเปรียบเป็นเวลาเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทั้งดีและเลวร้าย เพื่อพิจารณาตนเองให้เกิดปรัชญาและสติ รู้ซึ่งถึงความยาวนานของชีวิตที่ตนได้รับมา

ยอมรับว่าต้องพบจุดจบ การยอมรับนี้ คือ การยอมรับช่วงเวลาที่คุณกำลังดำเนินชีวิตอยู่ แม้ว่า ในความเป็นจริงดูแสนยากเมื่อมองไปข้างหน้าในอนาคตที่ความตายยืนรออยู่ ปรับแปรท่าทีของผู้กำลังเดินทางต่อไป กล้าที่จะข้ามผ่านพื้นที่อันเปรียบเสมือนเนื้อที่ว่าง ที่ชั้นอายุกับความตาย ถ้าไม่เช่นนั้น ผู้สูงอายุก็จะอยู่ในสภาพขังตัวเองไม่สามารถเติบโตตาม

สภาพอายุอาวุโสของตนได้ การมอง/คิดแบบนี้ช่วยสร้างหนทางแห่งชีวิตที่ปูไปจนถึงจุดสุดท้ายของชีวิต

การสร้างนี้ ก็คือ การลงทุนนั่นเองในทุกกิจการที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตที่ยังเหลืออยู่จากพลังจากหัวใจ จากเวลาจากการสร้างมโนภาพ วิธีการเหล่านี้ต้องการความวางใจในตนเองอย่างมีสติ เพื่อมีความอาจหาญ กล้าทำกล้าปฏิบัติหน้าที่อันทรงคุณค่า อะไรก็ได้ให้เกิดการยอมรับตนเอง ยอมรับชีวิตโดยมีต้องกีดพันทนมานจากความไม่คล่องตัวหลากหลาย อาจดูเป็นการทวนกระแสในสังคม แต่ที่ทัศนนี้เอื้อให้สามารถเห็นสภาพความเป็นจริง

การสร้างนี้ ก็คือ เลือกทำในสิ่งที่อยู่ในความรู้ความสามารถ รวมทั้งประสบการณ์ของตน วันนี้ และ ตรงนี้ แม้เป็นเพียงสิ่งที่ดูเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตของคนทั่วไป สานต่อความฝันความปรารถนาแม้เล็กน้อย โดยคำนึงและรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาถึงขีดจำกัดของตัวเอง จะช่วยให้กล้าเผชิญกับความโดดเดี่ยวของตนกับบั้นปลายจุดจบของชีวิตของตน การยอมรับสภาพของการเปลี่ยนแปลงอายุจะช่วยให้สามารถเจริญชีวิต ของผู้สูงวัยได้อย่างเต็มเปี่ยมอัดแน่นด้วยพลังและความแข็งแกร่ง

การสร้างนี้ เรียกร้องให้มีสายตาที่มองกว้างไปถึงทุกช่วงชีวิต เรียกร้องการไตร่ตรองถึงความหมายของชีวิตของตน

อันจะทำให้เกิดพัฒนาการด้านจิต เมื่อวิเคราะห์ชีวิตของตนได้ ก็จะสามารถเปลี่ยนผ่านประสบการณ์ของตนและมีส่วนให้คุณค่าของชีวิต อันจะเป็นแรงโน้มน้าวจิตใจต่อลูกหลาน และชั่วอายุคนต่อไปในอนาคต

พวกเราคริสตศาสนิกชน มีความหวังในการกลับคืนชีพ ทำให้การตายของพวกเรามีความหมาย ของการผ่านจากชีวิตไปสู่อีกชีวิต ก็มีได้หมายความว่า เป็นการง่ายที่พวกเราต้องผ่านเวลาแห่งการตายนี้ ตรงนี้เองที่คริสตศาสนิกชนต้องหวังไว้ใจในพระเจ้า ซึ่งบอ่ยครั้งความกังวลความกลัวทำให้พวกเราลืมกิจปฏิบัตินี้ ในเวลาเดียวกันก็ต้องไว้ใจในตัวเอง เพราะรู้อยู่เสมอว่าพวกเรามีคุณค่าในสายพระเนตรของพระเจ้าและเมื่อเราล้มลงองค์พระคริสต์จะเป็นพลังให้พวกเรายืนหยัดต่อสู้ได้ถ้าเรามีความปรารถนา จะผ่านพ้นช่วงเวลานั้น ข้ามผ่านความเสียใจน้อยใจ ข้ามผ่านการเสียชีวิต หรือบางครั้งข้ามผ่านความไม่เชื่อสัตย์อันคือการทรยศของเรา

การมีสติและยอมรับความเปราะบางของตน ยอมรับความผิดพลาดของตน ไม่ถือกรรมสิทธิ์กำชีวิตตั้งเป็นเจ้านายของชีวิตตน จะเอื้อในการสร้างความแข็งแกร่งและพัฒนาการของการรู้จักให้ ดูเหมือนจะย้อนแย้งกัน แต่ความอาจหาญในการยอมรับความสูงอายและการตาย คือพลัง

ทำให้เจริญชีวิตอยู่ได้อย่างผาสุก

ผู้ถอดบทความใคร่ขอจบด้วยจดหมายที่ได้อ่านพบในอินเทอร์เน็ต มาแบ่งปันแก่ผู้อ่านทุกท่าน

หัวข้อจดหมายเขียนไว้ว่า “ฉันขอตัดสินใจให้ความสูงอายุนั้นเป็นของขวัญ”

“เป็นครั้งแรกในชีวิตที่ได้พบตนเองมาอยู่ในช่วงที่เคยอยากเป็น โอ๊ย! ไม่ใช่ในเรื่องร่างกายดอก เพราะบางครั้งฉันก็สิ้นหวังกับร่างกายอันเหี่ยวเฉา ดวงตาอันอิดโรยเสียจริงๆ เมื่อมองตัวเองในกระจกแต่ฉันก็ได้แต่ตัวในความคิดนี้นาน ฉันไม่เคยคิดเปรียบตัวฉันกับเพื่อนๆ คนอื่น... ยิ่งฉันแก่ตัวขึ้น ฉันค่อยๆ ใจดีกับตัวฉัน ฉันจะว่า/ดู/ตำหนิ ตัวฉันน้อยลง ฉันเลยกลายเป็นเพื่อนสนิทกับตัวฉัน

ฉันได้เห็นหลายๆ คนจากไปโดยไม่ใช้เวลาเรียนรู้อิสรภาพอันยิ่งใหญ่ที่มากับความอาวุโส

ใครจะมาแคร์ถ้าฉันจะนั่งทำงานอยู่ที่คอมพิวเตอร์จนถึงตีสี่แล้วก็ไปนอน และตื่นมาตอนเที่ยง...

ฉันรู้ บางครั้งฉันก็หลงลืมไปบ้างก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่ฉันพยายามจดจำสิ่งสำคัญๆ สำหรับฉัน

ก็เป็นของแน่นอนว่า ในอดีตหัวใจของฉันต้องร้าวราน เพราะการจากไปของผู้ที่เป็นที่รัก หรือบางที เพราะการจากไป

ของสัตว์เลี้ยงตัวหนึ่ง แต่ความร้าวรานแตกสลายของหัวใจนี้ ฉันถือว่ามันเป็นพลังให้แก่นั่นเป็นความเข้าใจโลกและสิ่งรอบข้าง เป็นความรักห่วงใยในหัวใจ หัวใจหินจะไม่รู้จักความยินดีที่รู้ว่าตนยังไม่สมบูรณ์แบบ

ฉันคิดว่าฉันได้รับพระพรมาก เพราะได้มีโอกาสเจริญชีวิตยาวนานจนชรา ถึงปานนี้ฉันกำลังจะขาวโพน เพราะได้มีโอกาสร่ำเริงหัวเราะในวัยรุ่น จนรอยยิ้มมันคุ้นชินบนใบหน้าของฉัน มีคนมากมายไม่เคยยิ้มและหลายคนสิ้นชีวิตก่อนที่ผมของพวกเขายังไม่ออกด้วยซ้ำไป

เมื่อเราเริ่มมีอายุ แก่ลงๆ เป็นเรื่องง่ายที่เราจะมองโลกในแง่ดีได้ เราจะกังวลน้อยลง ว่าคนอื่นเค้าจะมองจะคิดกับเราอย่างไร ฉันไม่ตั้งคำถามกับตัวเอง ฉันกลับได้มาซึ่งสิทธิในการทำผิดได้

ทั้งนี้เพื่อบอกกับทุกคนว่า ฉันพอใจในความอาวุโสของฉัน เพราะมันทำให้ฉันมีอิสระ... ฉันรู้ว่าฉันจะไม่มีชีวิตอย่างอมตะ แต่ขณะนี้ เวลาที่ฉันจะไม่เสียเวลามากับเสียตายสิ่งที่ฉันควรทำ หรือกังวลว่าอนาคตของฉันจะเป็นอย่างไร...”

ความรัก ที่ยิ่งใหญ่ของกษัตริย์ผู้ให้

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

(หมวดทั่วไป)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ขณะที่ยังทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานแก่บุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังสราญดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2538 โดยตอนหนึ่งพระองค์ได้ทรงมีพระราชปรารภถึงสมเด็จพระราชชนนี ซึ่งสวรรคตเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2538 ความว่า “... สมเด็จพระราชชนนี ท่านเคยรับสั่งนานมาแล้วอย่างน้อยสิบปี รับสั่งว่า ‘แม่นี้จะ เกิดมานาน

แล้ว ก็แก่มาแล้ว’ ตอนนั้นแก่มากคือ 80 กว่า ก็นับว่าแก่ แต่ทูลว่า ‘แก่อย่างนี้ดี ยิ่งแก่ยิ่งดี’ เพราะว่า ลูกหลาน นี่นะ ถ้าพ่อหรือแม่แก่ ก็เป็นกำลังใจสำหรับลูกหลาน ว่าเรามีแม่ที่อายุยืน เราก็คงอายุยืนเหมือนกัน มีแม่ที่แข็งแรง เราก็คงแข็งแรงเหมือนกัน ก็เลยทูลว่า ‘แม่ต้องรักษาตัว’ ทูลว่า ‘แม่ต้องสวย’ เพราะตอนนั้นสวยนิดเดียว ก็บอกว่าอ๊ะแล้ว ท่านก็พอมองทุกที หมดแรง ไม่หิว แล้วก็รับสั่งว่า ‘แก่แล้วจะอยู่ทำไม’ ก็ทูลว่า ‘อยู่สิ เป็นประโยชน์ เป็นกำลังใจสำหรับลูกหลาน’

และนอกจากนี้ท่านรับสั่งว่า ‘เวลาไปที่เขื่อนหรือที่ไหน ทำให้คนเขาเดือดร้อน ต้องมาเฝ้า’ เลยทูลว่า ‘ขอรับรองว่าเจ้าหน้าที่เขายินดี ทรงเป็นกำลังใจให้เขา เขาถึงเรียกท่านว่า “สมเด็จพระเจ้า”’ ในที่สุดทรงฟังแล้วเริ่มเสวย ก็แข็งแรงขึ้น ทรงแข็งแรงขึ้นเป็นลำดับ จนถึงคราวที่ประชวรเมื่อ 4 ปีที่แล้ว ต้องเสด็จประทับโรงพยาบาล ก็ไปเฝ้าเกือบทุกวัน เมื่อ 4 ปีนั้น กำลังสร้างอนุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย วันหนึ่งทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เสร็จแล้วก็รีบวิ่งรถ ไปเฝ้าที่โรงพยาบาลศิริราช ก็พอดีทันเวลาเสวย ท่านรับสั่งว่า ‘อ้าว! ตะกั่วอยู่ที่โน่น มาแล้วหรือ’ ก็บอกว่ามาแล้ว ก็ถวายให้เสวย ก็

ทรงแข็งแรงขึ้น จนกระทั่งอยู่อีก 4 ปีเป็นกำไรที่ได้ ท่านเข้าพระทัยแล้วยังแหย่ดีสำหรับแม่หรือใครๆ ที่เรานับถือ เรารัก ถ้าผู้นั้นอายุมาก และโดยเฉพาะอย่างท่าน ถ้าท่านทรงแข็งแรง ท่านรับสั่งรู้เรื่อง ทำงานอะไรๆ ได้ ก็มีประโยชน์ ท่านทรงมีประโยชน์ เมื่อสวรรคต ก็ทำตามที่ท่านรับสั่งไว้ว่า ‘แม่แก่แล้ว จะตายเมื่อไหร่ก็ได้ตายแล้ว ห้ามร้องไห้ ไม่ให้ร้องไห้ เพราะเป็นของธรรมดา คนเราก็ต้องตาย’ แต่ว่าตอนหลังนี้ ที่เห็นท่านทรุดลง ทรุดลง ก็รู้สึกว่าคุณจะอยู่ไม่ได้ แต่ก็ไม่อยากให้ท่านสิ้น อย่างไรก็ตามเมื่อสิ้นก็เป็นของธรรมดาที่เราอาลัย เป็นของธรรมดาเหมือนกัน ฉะนั้นเมื่อท่านสิ้นแล้ว และได้เห็นความรักความนับถือที่คนทั้งชาติมีต่อท่าน ก็ปลื้มใจ ปลื้มใจว่ามีแม่ที่คนรัก ที่ถือว่าท่านเป็น “สมเด็จพระเจ้า” ซึ่งก็แปลกดีเหมือนกัน ถ้าใครต่อใครเรียกว่า “สมเด็จพระเจ้า” คนที่เรียกสมเด็จเจ้า ก็เป็นหลานๆ ของเรา เป็นหลาน เพราะว่าท่านเป็นแม่ แล้วท่านเป็นย่าของคนทั่วๆ ไป และเป็นสมเด็จเจ้าของลูกๆ ที่อยู่ข้างหลังนี้ ฉะนั้นเราก็เป็นญาติกันทั้งหมดแล้ว แต่อย่างไรก็ตามทุกคนก็รู้สึกว่าคุณมีความอาลัย และทำให้ประชาชนทั้งชาติได้มีโอกาสแสดงความอาลัย เป็นประโยชน์ จะว่าครั้งสุดท้ายของท่าน ที่จริงไม่ใช่ครั้งสุดท้าย ท่านยังเป็นประโยชน์ต่อไปชั่วกาลนิรันดร์...”

ประชาชนคนไทยทุกคน คงต่างประจักษ์ชัดในหัวใจถึงความรักขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงมีต่อสมเด็จพระบรมราชชนนี หรือ “สมเด็จพระย่า”¹ ของปวงชนชาวไทย ได้เป็นอย่างดี พระองค์ทั้งสองทรงเป็นแบบอย่างที่ดียิ่ง ในเรื่องของการให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่บุตรให้เติบโตเป็นบุคคลที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และการรัก กตัญญูทดแทนต่อบิดามารดา ทุกคนจึงต่างรัก เกิดทุนสมเด็จพระย่า และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เพราะทั้งสองพระองค์ได้ทรงปกครองดูแลประชาชนชาวไทยด้วยความรักเมตตาอันเป็นพระกรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ โดยเฉพาะองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นผู้มีความรักที่ยิ่งใหญ่ นอกจากทรงรักและดูแลพระมารดาเป็นอย่างดีแล้ว พระองค์ยังทรงรักและเมตตาเหล่าพลสกลนิกรชาวไทย ทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกชนชั้น อย่างที่ไม่มีกษัตริย์ใดในโลกเสมอเหมือน

ความรักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็น “ความรักที่ปราศจากเงื่อนไข (agape)”² เปรียบประดุจดังความรักของพระเจ้าที่ทรงมีต่อมนุษยชาติ เป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองราชย์กว่า 70 ปี พระองค์ทรงแสดงให้เห็นถึงความรักของพระองค์ที่ทรงมีต่อทุกๆ คนรอบข้าง พระองค์ทรงเป็นผู้รักและผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ทรงมีความรักแบบอกาเป (agape) ตามทรรศนะของท่านนักบุญเปาโล “ความรักย่อมอดทน มีใจเอื้อเฟื้อ ไม่อิจฉา ไม่โอ้อวดตนเอง ไม่จองหอง ไม่หยาบคาย ไม่เห็นแก่ตัว ความรักไม่ฉุนเฉียว ไม่จดจำความผิดที่ได้รับ ไม่ยินดีในความชั่ว แต่ร่วมยินดีในความถูกต้อง ความรักให้อภัยทุกอย่าง เชื่อทุกอย่าง หวังทุกอย่าง อดทนทุกอย่าง” (1คร13:4-7)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมี “ใจเอื้อเฟื้อ” ต่อพลสกลนิกรทุกคนทั้งแผ่นดิน ทรงคอยดูแลเอาใจใส่

¹ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พระนามเดิม สว่างัลย์ ตะละกัญ) พระราชสมภพเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2443 ณ จังหวัดนนทบุรี เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2538 ณ โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร สิริพระชนมายุ 94 พรรษา พลสกลนิกรนิยมเรียกพระองค์ว่า สมเด็จพระย่า พลสกลนิกรชาวไทยเขาานิยมเรียกท่านว่า “แม่ฟ้าหลวง”

² อกาเป (agape) มาจากภาษากรีก (ἀγάπη) หมายถึง ความรัก ซึ่งในภาษากรีก คำว่า ความรัก มีอยู่ 4 คำ ได้แก่ 1) เอรอส (Eros) เป็นความรักไคร้ระหว่างชายกับหญิง 2) ฟิเลียส (Philia) เป็นความรักระหว่างเพื่อนฝูง มิตรสหาย 3) สตอร์เก้ (Storge) เป็นความรักระหว่างพ่อแม่กับลูกหลาน ญาติพี่น้อง 4) อกาเป (agape) เป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ ไม่มีเงื่อนไข เป็นความรักของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์

ความเป็นอยู่ คอยช่วยบรรเทาทุกข์ แก้ไข พัฒนา สร้างความสุขสงบให้ทุกคน โดยผ่านทางพระราชกรณียกิจ และโครงการในพระราชดำริต่างๆ กว่าสี่พันโครงการ ไม่ว่าจะเป็น โครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับป่า เช่น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี ฯลฯ โครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับดิน เช่น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม จังหวัดราชบุรี โครงการทดลองแก้ปัญหาดินเปรี้ยว จังหวัดนครนายก แนวพระราชดำริแก้แล้งดิน แนวพระราชดำริห่มดิน แนวพระราชดำริการนำหญ้าแฝกมาใช้ป้องกันการพังทลายของดิน โครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับน้ำ เช่น แนวพระราชดำริแก้มลิง กักหน้้น้ำช่วยพัฒนาโครงการพระราชดำริฝนหลวง โครงการบำบัดน้ำเสียโดยใช้พืช บึงมกกะสัน กรุงเทพฯ โครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำป่าสัก จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี โครงการป้องกันน้ำท่วมด้วยการเบี่ยงน้ำคลองลาดโพธิ์ กรุงเทพฯ ศูนย์การศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี ฯลฯ โครงการทางด้านสาธารณสุข เช่น โครงการหน่วยแพทย์พระราชทาน โครงการแพทย์หลวง

เคลื่อนที่พระราชทาน หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ พระราชทาน โครงการอบรมหมอหมู่บ้านในพระราชประสงค์ ฯลฯ โครงการด้านการศึกษา เช่น โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โครงการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนพระดาบส ฯลฯ โครงการด้านวิศวกรรม เช่น โครงการทางคู่ขนานลอยฟ้าบรมราชชนนี โครงการไบโอดีเซลและแก๊สโซฮอล์จากพืชของไทย ฯลฯ การดำเนินงานในแต่ละโครงการไม่ได้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีในเร็ววัน พระองค์ทรง “อดทน” ต่อความยากลำบาก ในการเดินทางไปเยี่ยมเยียนราษฎร รับรู้ถึงปัญหา คิดหาวิธีแก้ไขปัญหาต่างๆ การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น จนกว่างานโครงการต่างๆ จะสำเร็จลุล่วง ทรงมี “ความเชื่อ ความหวัง” ที่จะช่วยให้พสกนิกรของพระองค์ ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างดีมีความสุข

ในการเสด็จเยี่ยมเยียนบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ราษฎรนั้นจะเห็นได้ว่า พระองค์ทรง “ไม่เห็นแก่ตัว ไม่โอ้อวดตนเอง ไม่จองหอง ไม่หยาบคาย ไม่ฉุนเฉียว” ทรงมีความเรียบง่าย ไม่ถือพระองค์ ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับประชาชนอย่างสุภาพ อ่อนโยน ไม่ว่าจะยากดีมีจนเพียงใด เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของประชาชน ยังไม่เคยเห็นภาพ ไม่ได้ยินใครพูดเลยว่า พระองค์ทรงกริ้ว แม้จะทรงเหนื่อยยาก

สักเพียงใด ทรงงานตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า แม้แต่ขณะทรงพระประวร พระองค์ท่านก็ยังทรงงาน จะมีใครสักกี่คนที่จะมีความรักที่ยิ่งใหญ่ให้แผ่นดินไทยแห่งนี้ได้เท่ากับพระองค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช “ทรงไม่ยินดีในความชั่ว แต่ร่วมยินดีในความถูกต้อง” พระองค์ทรงปกครองบ้านเมืองด้วยทศพิธราชธรรม ตามปณิธานที่ตรัสไว้ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” นอกจากจะทรงเป็นราชาผู้ทรงธรรมแล้ว พระองค์ยังคงให้คำสอน คำชี้แนะที่ถูกต้องแก่พลสกนิกรชาวไทย ผ่านทางพระราชดำรัส พระบรมราโชวาทที่ทรงประทานให้แก่องค์กร คณะบุคคลต่างๆ ทั้งบุคคลทั่วไป ข้าราชการ นักศึกษา บัณฑิต ฯลฯ ให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมในหลายๆ ด้าน อาทิเช่น หลักในการดำเนินชีวิต เช่น ทรงสอนให้รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัดอดออม กระทำแต่สิ่งดีงาม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ตอกรองรับบ้านเมือง ตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” (พระราชดำรัสฯ จากวารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม

พ.ศ.2542) “การใช้จ่ายอย่างประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเองและครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวนี้ จะมีผลดีไม่เฉพาะแก่ผู้ที่ประหยัดนั้น ยังเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย” (พระราชดำรัสฯ เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2502) “การทำความดีนั้น โดยมากเป็นการเดินทวนกระแสความพอใจและความต้องการของมนุษย์ จึงทำได้ยากและเห็นผลช้า แต่ก็จำเป็นต้องทำ เพราะหาไม่ ความชั่ว ซึ่งทำได้ง่ายจะเข้ามาแทนที่ แล้วจะพอกพูนขึ้นอย่างรวดเร็วโดยไม่ทันรู้สึกตัว” (พระบรมราโชวาทฯ ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2529) “สังคมใดก็ตาม ถ้ามีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน ด้วยความมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน สังคมนั้นย่อมเต็มไปด้วยไมตรีจิต มิตรภาพ มีความร่มเย็นเป็นสุขน่าอยู่” (พระราชดำรัสฯ เพื่ออัญเชิญลงตีพิมพ์ในนิตยสารที่ระลึกครบรอบ 36 ปีของสโมสรไลออนส์กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2538) หลักในการทำงาน เช่น ทรงสอนให้ทำงานด้วยความตั้งใจ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต “ถ้าทำงานด้วยความตั้งใจที่จะให้เกิดผลอันยิ่งใหญ่ คือ ความเป็นปึกแผ่นของประเทศ

ชาติ ด้วยความสุจริตและด้วยความรู้ความสามารถด้วยจริงใจ ไม่นึกถึงเงินทองหรือนึกถึงผลประโยชน์ใดๆ ก็เป็นการทำหน้าทีโดยตรงและได้ทำหน้าที่โดยเต็มที่” (พระบรมราโชวาทฯ พระราชทานแก่ศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2511) “การมีเสรีภาพนั้น เป็นของที่ดีอย่างยิ่ง แต่เมื่อจะใช้ จำเป็นต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง ตามความรับผิดชอบมิให้ล่วงละเมิดเสรีภาพของผู้อื่นที่เขามีอยู่เท่าเทียมกัน ทั้งมิให้กระทบกระเทือนถึงสวัสดิภาพและความเป็นปกติสุขของส่วนร่วมด้วย” (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ.2514) หลักในการดูแลรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เช่น ทรงสอนให้มีความรับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ “ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม อันเนื่องมาจากมลพิษหรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในที่หนึ่งที่ใดก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงที่อื่นๆ ด้วยเหตุนี้ทุกคนทุกประเทศในโลกจึงย่อมมีส่วนร่วมรับผิดชอบอยู่ด้วยกัน ทั้งในการแก้ไข ลดปัญหาและปรับปรุงสร้างเสริมสภาวะแวดล้อมให้กลับคืนสู่สภาพอันจะเอื้อต่อการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขของตนเองและเพื่อนมนุษย์” (พระราชดำรัสฯ พระราชทานเพื่อเชิญลงตี

พิมพ์ในหนังสือที่ระลึก ในพิธีมอบเรือขจัดคราบน้ำมัน ซึ่งรัฐบาลเดนมาร์กน้อมเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539) หลักในการรักษาชาติบ้านเมือง เช่น ทรงสอนให้ทุกคนมีความสามัคคี รักษาชาติ รักแผ่นดิน “สามัคคี คือ การเห็นแก่บ้านเมือง และช่วยกันทุกวิถีทางเพื่อที่จะสร้างบ้านเมืองให้เข้มแข็ง ด้วยการเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา นึกถึงประโยชน์ส่วนรวมนั้นคือ ความมั่นคงของบ้านเมือง” (พระราชดำรัสฯ ในพิธีประดับยศนายตำรวจชั้นนายพล เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2519) “คนไทย รักษาชาติ รักษาแผ่นดิน เป็นปึกแผ่นมั่นคงมาได้ ด้วยสติปัญญาความสามารถ และด้วยคุณความดี อีสรรภาพ เสรีภาพ ความร่มเย็นเป็นสุข ตลอดจนความเจริญ ทุกอย่างที่มีอยู่บัดนี้ เราทั้งหลายในปัจจุบัน จึงต้องถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบอย่างสำคัญ ในอันที่จะรักษาคุณความดี พร้อมทั้งจิตใจที่เป็นไทยไว้ให้มั่นคงตลอดไป” (พระราชดำรัสฯ ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2521) โดยเฉพาะหลักที่สำคัญคือ

การเป็นผู้ให้ “คุณธรรมข้อหนึ่งที่ยังมีอยู่อย่างบริบูรณ์ในจิตใจของคนไทยก็คือ ‘การให้’ การให้ไม่ว่าให้สิ่งใด แก่ผู้ใด โดยสถานการณ์ใดก็ตาม เป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องประสานไมตรีอย่างสำคัญระหว่างบุคคลกับบุคคลและให้สังคมมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นด้วยสามัคคีธรรม” (พระราชดำรัสฯ เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2545)

ตามที่ได้ประจักษ์แจ้งในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงเป็น “ผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่” ตลอดมา สิ่งที่พระองค์ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยนี้ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นหาที่สุดมิได้ สิ่งที่จะสามารถตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านได้แม้เพียงน้อยนิด ก็คือ การประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของพระองค์ และเชื่อว่า พระองค์จะทรงแผ่ทอดพระเนตรพสกนิกรของพระองค์ ด้วยความรักที่ยิ่งใหญ่ของพระองค์เสมอ ไม่ว่าพระองค์จะทรงประทับอยู่ ณ แห่งหนใดก็ตาม

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาใหม่. กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิ่ง, 2007.

แผนกคริสตศาสนธรรมอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. “ความรัก.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.kamsonbkk.com/index.php/bible/bible-vocabulary/4231-love-mercy>. สืบค้น 10 ตุลาคม 2559.

ศูนย์บริหารกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.cca.chula.ac.th/protocol/organizations-individuals.html>. สืบค้น 30 พฤศจิกายน 2559.

คุณแม่เทเรซาแห่งกัลกัตตา นักบุญผู้เปี่ยมด้วยเมตตาธรรม แบบอย่างของผู้สววยที่หัวใจไม่เคยหยุดรัก

บาทหลวงเซฐา ไชยเดช

(บทสวดทำใจ)

เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 4 กันยายน ค.ศ.2016 ณ ลานหน้ามหาวิหารนักบุญ เปโตร สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้ เป็นประธานในพิธีบูชาขอบพระคุณ และพิธี สถาปนาคุณแม่เทเรซาแห่งกัลกัตตาเป็น นักบุญ นับเป็นความชื่นชมยินดีของพระ ศาสนจักร และของอีกหลายๆ ท่านที่

ประทับใจในคุณธรรม ความดี และงาน เมตตาธรรมที่คุณแม่เทเรซาได้กระทำใน ในฐานะผู้รับใช้พระเจ้าต่อบรรดาผู้ยากจน ก่อนอื่นผู้เขียนขอเริ่มบทความนี้ด้วยการแบ่งปันถึงพิธีสถาปนาคุณแม่เทเรซาเป็นนักบุญ นะครับ

บาทหลวงสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ, อาจารย์ประจำสาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

1. พิธีสถาปนาคุณแม่เทเรซาแห่งกลักตดาเป็นนักบุญ

พิธีสถาปนานักบุญอยู่ในส่วนของการเริ่มพิธี โดยมีลำดับขั้นตอนโครงสร้างของพิธีโดยสรุป ดังนี้

เริ่มพิธีด้วยเพลงแห่เข้า เพลงจงเป็น ผู้เมตตากรุณาคุณพระบิดา (Misericordes sicut Pater) ซึ่งเป็นบทเพลงของปีศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรม (การสถาปนาคุณแม่เทเรซาเป็นนักบุญอยู่ในบริบทของปีศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรม) ต่อด้วยเพลงเริ่มพิธีซึ่งนำมาจากหนังสือสดุดี (สดด 119:137,124) บทเพลงนี้เป็นเพลงเริ่มพิธีของพิธีบูชาขอบพระคุณวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 23 เทศกาลธรรมดา (พิธีบูชาขอบพระคุณของวันอาทิตย์ที่ 4 กันยายน ค.ศ.2016)

เมื่อขับร้องบทเพลงเริ่มพิธีจบแล้ว สมเด็จพระสันตะปาปาทรงเริ่มพิธีด้วยการทำสำคัญมหากางเขน และทักทายที่ประชุมว่า “สันติสุขจงอยู่กับท่าน”

ต่อจากนั้นที่ประชุมขับร้องเพลงข้าแต่พระจิตเจ้า พระผู้สร้าง โปรดเสด็จมาเถิด (Veni Creator Spiritus) เมื่อขับร้องบทเพลง Veni Creator Spiritus จบแล้ว พระคาร์ดินัลอังเยโล อามาโต สมณมนตรีของ สมณกระทรวงเพื่อการแต่งตั้งนักบุญ กล่าวขอต่อสมเด็จพระสันตะปาปาให้สถาปนาคุณแม่เทเรซาเป็นนักบุญ และอ่านประวัติของคุณแม่เทเรซา

จากนั้นที่ประชุมขับร้องบทรำวงวน นักบุญทั้งหลาย ต่อด้วยการประกาศรับรองคุณแม่เทเรซาให้อยู่ในสารบบนักบุญของพระศาสนจักรโดยสมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิสด้วยถ้อยคำดังนี้

“เพื่อพระเกียรติมงคลแด่พระตรีเอกภาพ เพื่อความปิติยินดีของความเชื่อคาทอลิก และเพื่อการเพิ่มทวีชีวิตคริสตชนอาศัยอำนาจของพระเยซูคริสตเจ้าองค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา และของอัครสาวกเปโตรและเปาโลผู้ศักดิ์สิทธิ์ และของข้าพเจ้าเอง หลังจากได้พิจารณา และภาวนาวอนขอความช่วยเหลือจากพระเจ้า และหลังจากได้ปรึกษาบรรดาพระสังฆราชแล้ว เราขอประกาศและยืนยันการเป็นนักบุญของบุญราศีเทเรซาแห่งกลักตดา ให้ชื่อของท่านบรรจุอยู่ในสารบบของนักบุญทั้งหลาย และขอประกาศให้ท่านจงได้รับความเคารพนับถือโดยพระศาสนจักรทั้งหมด เดชะพระนามพระบิดา และพระบุตร และพระจิต”

ที่ประชุมตอบรับการสถาปนาคุณแม่เทเรซาเป็นนักบุญโดยขับร้องว่า “อาแมน” อย่างสง่า พร้อมทั้งแสดงความยินดีด้วยการปรบมือ

ต่อจากนั้นเป็นการอัญเชิญพระธาตุนักบุญเทเรซาแห่งกลักตดามาประดิษฐานพร้อมขับร้องบทเพลงสดุดีที่ 33 “เพลงจงให้ร้องแด่องค์พระผู้เป็นเจ้า” (Jubilate

Deo) พิธีสถาปนานักบุญจบลงด้วยพระคาร์ดินัลอามาโต้กล่าวขอบคุณสมเด็จพระสันตะปาปาในนามของพระศาสนจักร และขอถวายฎีกาจากพระองค์เพื่อรับรองการเป็นนักบุญของคุณแม่เทเรซา พระสันตะปาปาทรงอนุญาตให้ทำตามที่พระคาร์ดินัลอามาโต้ทูลขอ ต่อจากนั้นพิธีบูชาขอบพระคุณดำเนินไปตามปกติ โดยที่ประชุมขับร้องเพลงพระสิริรุ่งโรจน์ (ใช้พิธีบูชาขอบพระคุณของวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 23 เทศกาลธรรมดา)

2. เส้นทางสู่การเป็นนักบุญของคุณแม่เทเรซา

ในปัจจุบันพระศาสนจักรกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าสู่กระบวนการแต่งตั้งบุญราศีและนักบุญ คือ ผู้ที่จะเข้ากระบวนการแต่งตั้งฯ ได้นั้น จะต้องเสียชีวิตไปแล้ว 5 ปี จึงจะดำเนินเรื่องได้ แต่พระสันตะปาปาทรงมีอำนาจดเว้นกฎเกณฑ์นี้ได้ คุณแม่เทเรซาเสียชีวิตได้เพียงสองปีก็ได้รับอนุญาตให้ดำเนินเรื่องแต่งตั้งท่านเป็นบุญราศีและนักบุญ โดยนักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 พระสันตะปาปา โดยการร้องขอจากพระอัครสังฆราช Henry D'Souza พระอัครสังฆราชแห่งกัลกัตตา

วันที่ 9 มีนาคม ค.ศ.1999 คุณพ่อไบรอัน โคลเดียจชุก (Brian Kolodiejchuk, M.C.,) สมาชิกของคณะสงฆ์

แห่งเมตตาธรรม (Missionaries of Charity Fathers) ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ดำเนินเรื่องในการะบวนการรับรองการเป็นบุญราศีและนักบุญของคุณแม่เทเรซา (postulator of Mother Teresa's cause) กระบวนการนี้เริ่มที่วัดพระนางมารีย์ (St.Mary Parish) ณ เมืองกัลกัตตา วัดนี้เป็นวัดที่คุณแม่เทเรซามาร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณเป็นประจำ และตั้งอยู่ใกล้กับบ้านศูนย์กลางคณะของคุณแม่เทเรซา

ขั้นตอนแรกของกระบวนการฯ จบลงที่เมืองกัลกัตตา เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ.2001 และขั้นตอนที่สองของกระบวนการฯ กระทำที่กรุงโรมระหว่างปี ค.ศ. 2001-2002 เอกสารในการพิจารณาเพื่อสถาปนาคุณแม่เทเรซาเป็นบุญราศีมีถึง 35,000 หน้า อัครราชย์ของคุณแม่เทเรซาได้รับการรับรองในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2002 อัครราชย์นี้เกิดขึ้นกับ “โมนิกา เบสรา” (Monica Besra) หญิงชาวอินเดียซึ่งอาศัยอยู่ที่เบงกอลตะวันตก เวลานั้น เธอป่วยเป็นเนื้องอกที่รังไข่ในท้องน้อย เธอยากจนมากและไม่มีเงินรักษาพยาบาลอาการของเธอแยลงเรื่อยๆ คื่นที่เธอหายจากโรคคือคื่นวันที่ 5 กันยายน ค.ศ. 1998 (วันครบ 1 ปีแห่งการจากไปของคุณแม่เทเรซา) คื่นนั้น เธอปวดท้องและไม่มีแรง แต่ซิสเตอร์คณะธรรมทูตแห่งเมตตาธรรมได้นำรูปของคุณแม่เทเรซามาวาง

ไว้ที่ท้องของโมนีก้า เธอสวดขอพระเจ้าผ่าน คำเสนอวิงวอนของคุณแม่เทเรซา หลังจาก นั้นเธอได้หลับไป เธอตื่นขึ้นตอนเช้ามืด และไม่มีเสียงออกที่ท้องน้อยของเธออีกต่อไป แล้ว เธอไม่รู้สึกเจ็บอีก เธอแจ้งให้ซิสเตอร์ คณะธรรมทูตแห่งเมตตาธรรมทราบถึง อัจศจรรย์ที่เกิดขึ้นกับเธอ และอัครธรรมนี้ถูก นำเข้าสู่กระบวนการเพื่อพิจารณาสถาปนา คุณแม่เทเรซาเป็นบุญราศี นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 พระสันตะปาปา ได้สถาปนา คุณแม่เทเรซาเป็นบุญราศี ณ ลานหน้า มหาวิหารนักบุญเปโตร เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม ค.ศ.2003 ซึ่งเป็นวันแพร่ธรรมสากล

เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม ค.ศ.2015 สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้รับรอง อัจศจรรย์ที่สองของคุณแม่เทเรซา ซึ่งทำให้ ท่านได้รับการสถาปนาเป็นนักบุญ

อัครธรรมนี้เกิดขึ้นในปี ค.ศ.2008 ที่ เมืองซานโตส ประเทศบราซิล อัครธรรมเกิดขึ้นกับมาร์ซิลิโอ ฮัดดาต อาดรีโน วิศวกร เครื่องกลชาวบราซิล เขาป่วยด้วยโรคติดเชื้อ ไวรัสในสมอง (อันทำให้มีฝีขึ้นหลายจุดและมีภาวะที่สมองขยายตัวและมีน้ำขัง) การ รักษาไม่เกิดผล เขาป่วยหนักมาก และทุกคนคิดว่าเขาคงไม่รอดชีวิตแน่ แต่เฟร์นัน ด้า โรซา ภรรยาของเขา ยังคงภาวนาวอนขอพระเจ้าผ่านคำเสนอวิงวอนของคุณแม่เทเรซาทุกวัน นอกจากนี้เพื่อนๆ ญาติ

พี่น้อง และคุณพ่อเจ้าวัดยังภาวนาวอนขอพระเจ้าผ่านทางคุณแม่เทเรซาให้รักษาเขาให้หาย

วันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ.2008 อาการของเขารุนแรงมากจนทำให้โคม่าและ อาจจะเป็นเหตุให้เสียชีวิต เวลา 18.10น. เขาถูกนำไปยังห้องผ่าตัดแต่ยังผ่าตัดไม่ได้ ระหว่างเวลา 18.10น.-18.40น. ภรรยาของเขาได้กลับไปวัดของเธอและสวดภาวนาพร้อมกับคุณพ่อเจ้าอาวาส วอนขอพระเจ้าผ่านทางคุณแม่เทเรซาให้สามีของเธอหายจากโรคร้ายนี้

เวลา 18.40น. เมื่อศัลยแพทย์เข้าไปที่ห้องผ่าตัดอีกครั้งหนึ่ง ก็พบเขาฟื้นขึ้นมาแล้ว เขาสามารถนั่งได้ และไม่มีอาการเจ็บปวดอีก เขาถามแพทย์ว่า “คุณหมอครับผมมาทำอะไรที่นี่ครับ” และในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.2008 เวลา 7.40น. เมื่อแพทย์ตรวจเขาอีกครั้งหนึ่ง เขามีสติดีและไม่มีอาการปวดหัวอีกเลย เขาไม่มีอาการป่วยและการรับรู้ของเขาเป็นไปตามปกติ ปัจจุบันมาร์ซิลิโอ ฮัดดาต อาดรีโน หายเป็นปกติแล้ว และกลับมาทำงาน วิศวกรเครื่องกลได้เหมือนเดิม อย่างไรก็ตาม แม้จะหายจากโรคร้ายนี้แล้ว แต่จากผลการตรวจของแพทย์พบว่าสามีภรรยาคู่นี้ไม่สามารถมีลูกได้อีกแล้ว แต่ทั้งสองก็สวดขอพระเจ้าผ่านทางคุณแม่เทเรซาอีกครั้ง ปัจจุบันนี้ทั้งคู่มีลูกด้วยกัน 2 คน และทั้ง

สองมีสุขภาพดี (ลูกคนแรกเกิดในปี ค.ศ. 2009 และลูกคนที่สองเกิดในปี ค.ศ. 2012)

3. คุณแม่เทเรซาแห่งกัลกัตตา นักบุญผู้เปี่ยมด้วยเมตตาธรรม แบบอย่างของผู้สูงวัยที่หัวใจไม่เคยหยุดรัก

ชีวิตของคุณแม่เทเรซาทั้งชีวิต เป็นชีวิตที่อุทิศตนเพื่อพระเจ้า โดยรักพระองค์ในบรรดาผู้ยากไร้ที่สุด ชีวิตของคุณแม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่มนุษย์ทุกคน อาจกล่าวได้ว่าคุณแม่เทเรซาเป็นแบบอย่างของผู้สูงวัยที่หัวใจไม่เคยหยุดรัก (พระเจ้าและเพื่อนมนุษย์)

คุณแม่เทเรซา เกิดวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ.1910 ท่านได้รับศีลล้างบาป ณ วัดดวงพระหฤทัยศักดิ์สิทธิ์ของพระเยซูเจ้าที่เมืองสกอปเจ เมืองหลวงของสาธารณรัฐอัลบาเนียแห่งมาเซโดเนีย ในวันที่ 27 สิงหาคม ค.ศ.1910 และได้รับนามว่า กอนซา หรือ อักแนส ท่านเป็นลูกคนที่สามและคนสุดท้อง มีพี่สาวคนโตชื่ออาก้า พี่ชายชื่อลาซาร์ ท่านสูญเสียคุณพ่อซึ่งเป็นเสาหลักของครอบครัวเมื่ออายุเพียง 9 ขวบ ท่านอยู่กับคุณแม่ซึ่งเป็นคริสตชนใจศรัทธา พี่ชายของท่านได้กล่าวถึงชีวิตด้านศาสนาของแม่และพี่สาวน้องสาวของท่านว่า “เรามีบ้านอยู่ใกล้วัดดวงพระหฤทัยศักดิ์สิทธิ์ของพระเยซูเจ้า บางครั้งดูเหมือนว่าคุณแม่และพี่

สาวน้องสาวของผมจะอยู่ในวัดพอๆ กับอยู่ที่บ้านทีเดียว ... คุณแม่ไม่เคยปล่อยให้คนจนที่มาเคาะประตูบ้านของเราต้องกลับไปมือเปล่าเลย คุณแม่มักจะพูดเสมอว่า จำไว้ล่ะว่า แม้คนเหล่านั้นจะไม่ใช้ญาติพี่น้องของเรา แม้ว่าเขาจะยากจนก็ตาม เขาก็เป็นพี่น้องของเราด้วย”

จะเห็นว่าเส้นทางแห่งความรักพระเจ้า และชีวิตที่เปี่ยมด้วยเมตตาธรรมของคุณแม่เทเรซาเริ่มจากครอบครัว จากคำสอนและแบบอย่างที่ดีของคุณแม่ของท่าน

คุณแม่เทเรซาสมัครเข้าคณะซิสเตอร์แม่พระแห่งลอเรโต ท่านประทับใจการทำงานธรรมทูตของซิสเตอร์คณะนี้ ท่านถูกส่งมาที่ประเทศอินเดีย และได้ปฏิญาณตัวครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม ค.ศ. 1931 และเปลี่ยนชื่อนักบุญองค์อุปถัมภ์จากนักบุญอักแนสเป็นนักบุญเทเรซาแห่งพระกุมารเยซู หลังจากปฏิญาณตนชั่วคราวแล้ว ท่านก็มาอยู่ที่กัลกัตตา และได้ปฏิบัติหน้าที่ครูที่โรงเรียนเซนต์แมรี ท่านถวายคำปฏิญาณตนตลอดชีพเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม ค.ศ.1937

วันที่ 10 กันยายน ค.ศ.1946 ขณะที่ท่านกำลังเดินทางโดยรถไฟจากกัลกัตตาไปดาร์จีลิง ท่านรู้สึกว่าได้รับกระแสเรียกใหม่ให้ออกจากอารามและอุทิศตนช่วยเหลือคนยากจน โดยไปใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางพวกเขา เพื่อจะทำเช่นนั้นท่านต้องได้รับอนุญาต

จากทางกรุงโรม หลังจากมีการตกลงเรียบร้อยแล้วในขณะของท่าน ที่สุดท้ายท่านก็ได้รับอนุญาตให้เจริญชีวิตเป็นซิสเตอร์นอกอารามได้ ท่านออกจากอารามเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม ค.ศ.1948 หลังจากเปลี่ยนชุดนักบวชซิสเตอร์แม่พระแห่งลอเร็ตโตแล้ว ท่านสวมชุดสำหรับชีสว ซึ่งก็ดูเหมือนกับพวกผู้หญิงยากจนที่สุดในอินเดียสวมใส่อยู่ สำหรับนั้นมีแถบสีฟ้าเป็นสัญลักษณ์ถึงความปรารถนาของคุณแม่เทเรซาที่อยากเลียนแบบพระแม่มาเรีย มีสตรีกลุ่มหนึ่งได้สมัครใจมาดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของท่าน ต่อมาในวันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ.1950 ทางสันตะสำนักได้รับรองคณะนักบวชธรรมทูตแห่งเมตตาธรรม โดยคุณแม่เทเรซาเป็นอธิการคนแรกของคณะ

คุณแม่เทเรซาใช้พระเยซูเจ้าในบรรดาคนยากจน โดยทำงานเมตตาธรรมทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิตมากมาย เช่น ในปี ค.ศ.1952 คุณแม่เทเรซา ได้ก่อตั้งบ้านเพื่อผู้ยากจนและใกล้จะสิ้นชีวิตด้วยโรคต่างๆ เพื่อพวกเขาจะได้มีชีวิตในช่วงท้ายสุดที่เหลืออย่างอบอุ่นและสงบ อีก 3 ปีต่อมา ผู้มีจิตศรัทธาได้มอบบ้านหลังหนึ่งให้คณะธรรมทูตแห่งเมตตาธรรม ทางคณะ (โดยข้อเสนอของคุณแม่เทเรซา) จึงใช้บ้านหลังนี้เพื่อดูแลเด็กกำพร้า ปี ค.ศ.1957 คุณแม่เทเรซาเห็นว่าคนเป็นโรคเรื้อนได้รับความทรมานทางจิตใจจากความเจ็บป่วยของตน

และจากสังคมที่รังเกียจพวกเขา ดังนั้นท่านจึงเริ่มลงพื้นที่พร้อมหน่วยรพพยาบาลเคลื่อนที่ เพื่อออกรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อน ปี ค.ศ.1965 คุณแม่เทเรซาจับมือที่ดินจากผู้ว่าการรัฐเบงกอลตะวันตกที่ได้ให้คุณแม่เทเรซาเป็นเพื่อใช้เป็นสถานสงเคราะห์แก่ผู้ป่วยโรคเรื้อน ส่วนเงินที่จะสร้างอาคารรักษาผู้ป่วยนั้น คุณแม่ได้ตกลงขายรถยนต์เปิดประทุนซึ่งพระสันตะปาปาเคยมอบให้โดยทำเป็นสลากการกุศล ด้วยรายได้นี้ทำให้ “หมู่บ้านสันติสุข” สถานที่รักษาและพักฟื้นของผู้ป่วยโรคเรื้อนเกิดขึ้น และเปิดใช้อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.1968 โดยมีผู้ป่วยโรคเรื้อนเข้ารับการรักษากว่า 15,000 คน ท่านได้ทำกิจการแห่งความรักและความเมตตาอีกมากมาย รวมทั้งได้รับรางวัลต่างๆ และได้รับเชิญให้ไปเป็นวิทยากรบรรยายในหลายๆ ประเทศ ท่านจะเน้นย้ำให้ผู้ที่มาฟังท่านใส่ใจและรักพระเยซูเจ้าในบรรดาคนยากจน และรักพระองค์ในคนที่อยู่ใกล้ชิด โดยเฉพาะสมาชิกในครอบครัวของพวกเขา

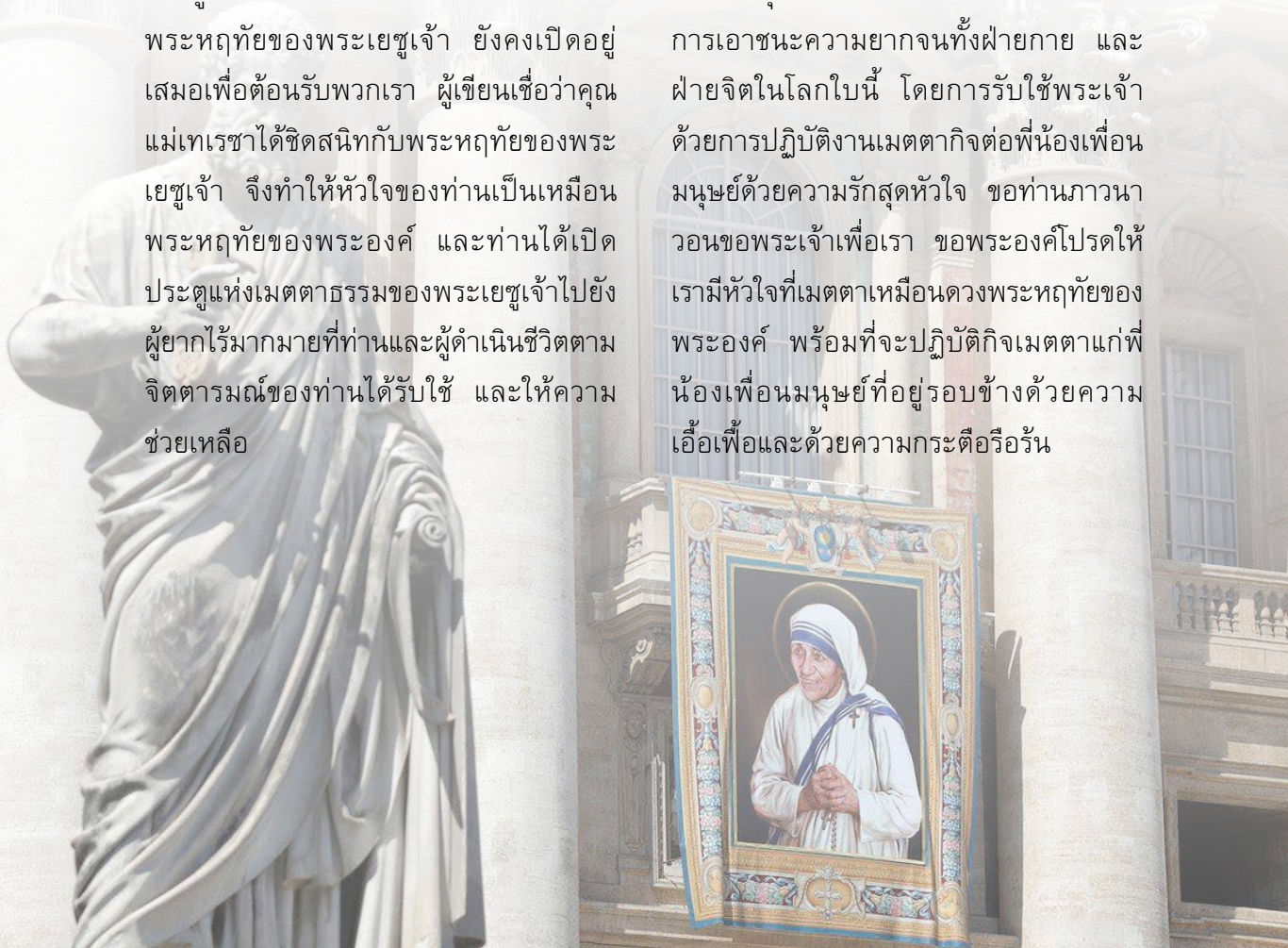
ระหว่างปี ค.ศ.1988-1989 คุณแม่เทเรซาป่วยเป็นโรคหัวใจ และต้องเข้าโรงพยาบาลถึง 2 ครั้ง แม้สุขภาพของท่านไม่สู้ดีนักพร้อมกับอายุที่มากขึ้น แต่ท่านก็ยังรับใช้พระเจ้า โดยทำงานแห่งความเมตตาธรรมอย่างเต็มที่ด้วยหัวใจรักอย่างเต็มเปี่ยม คุณแม่เทเรซาได้คืนชีวิตของท่านแด่

พระเจ้าอย่างสงบเมื่อวันที่ 5 กันยายน ค.ศ.1997 เวลานั้นคณะนักบวชที่ท่านได้ตั้งขึ้นมีซิสเตอร์ จำนวน 3,842 คน ทำงานในบ้านสงเคราะห์ของคณะ 594 แห่ง ใน 120 ประเทศ

บทสรุป

ในพิธีบูชาขอบพระคุณและพิธีปิด ประมุขศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรมที่ลานหน้า มหาวิหารนักบุญเปโตร สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงสอนเราว่า แม้ประมุขศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรมจะปิดลงแล้ว แต่ประมุขศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรมที่แท้จริง คือพระหฤทัยของพระเยซูเจ้า ยังคงเปิดอยู่เสมอเพื่อต้อนรับพวกเรา ผู้เขียนเชื่อว่าคุณแม่เทเรซาได้ชิดสนิทกับพระหฤทัยของพระเยซูเจ้า จึงทำให้หัวใจของท่านเป็นเหมือนพระหฤทัยของพระองค์ และท่านได้เปิดประตูแห่งเมตตาธรรมของพระเยซูเจ้าไปยังผู้ยากไร้มากมายที่ท่านและผู้ดำเนินชีวิตตามจิตตารมณ์ของท่านได้รับใช้ และให้ความช่วยเหลือ

ในพระสมณลิขิตของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส “Misericordia et misera” โอกาสปิดปีศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรม ข้อ 19 พระองค์ทรงสอนเราว่า “โลกของเรายังคงก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ๆ ของความยากจนทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิตซึ่งทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้พระศาสนจักรจึงต้องมีความพร้อมอยู่เสมอที่จะปฏิบัติงานเมตตากิจใหม่ๆ และปฏิบัติงานเมตตากิจเหล่านี้ด้วยความเอื้อเฟื้อและด้วยความกระตือรือร้น” ขอบคุณคุณแม่เทเรซา นักบุญผู้เปี่ยมด้วยเมตตาธรรม และผู้สูงวัยที่หัวใจไม่เคยหยุดรัก ท่านเป็นแบบอย่างแก่เราในการเอาชนะความยากจนทั้งฝ่ายกาย และฝ่ายจิตในโลกใบนี้ โดยการรับใช้พระเจ้า ด้วยการปฏิบัติงานเมตตากิจต่อพี่น้องเพื่อนมนุษย์ด้วยความรักสุดหัวใจ ขอท่านภาวนาวอนขอพระเจ้าเพื่อเรา ขอพระองค์โปรดให้เราหัวใจที่เมตตาเหมือนดวงพระหฤทัยของพระองค์ พร้อมทั้งจะปฏิบัติกิจเมตตาแก่พี่น้องเพื่อนมนุษย์ที่อยู่รอบข้างด้วยความเอื้อเฟื้อและด้วยความกระตือรือร้น

คุณค่าและศักดิ์ศรี ของผู้สูงอายุ

(บททั่วไป)

ดร.สุภาวดี นัมคณิสสรณ์

บทนำ

ในศตวรรษนี้ การสูงวัยของประชากรเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ปัจจุบันนี้ประชากรเกือบทุกประเทศในโลกกำลังมีอายุสูงขึ้น อันเป็นผลมาจากการที่อัตราการเกิดของประเทศต่าง ๆ นั้นลดต่ำลงในขณะที่ประชากรจะมีอายุยืนขึ้น ดังนั้นประเด็นที่

เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากทั้งในระดับชาติและในระดับโลก ทั้งนี้ก็เพราะว่า การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากรในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนั้นจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิต

ของคนในประเทศ ดังนั้น การศึกษาวิจัย เพื่อให้มีข้อมูล ความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ และเป็นเรื่องที่ต้องทำเป็นเพราะจะเป็นสิ่งที่สามารถช่วยในการเตรียมความพร้อมที่จะรองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ จะมีวิธีการใด ที่จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ บุตรหลาน ครอบครัวและสังคมได้มีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณค่า

นิยามที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, UN) ได้นิยามว่า “ ผู้สูงอายุ” (Older person) คือ ประชากรทั้งเพศชายและเพศหญิงซึ่งมีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป และได้แบ่งระดับของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) หมายถึงสังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปี มากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ
2. ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) หมายถึงสังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 20 ของประชากร

ทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุ 65 ปี มากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ

3. ระดับสังคมผู้สูงอายุเต็มที่ (Super-aged society) หมายถึงสังคมหรือประเทศที่มีประชากร อายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่า ร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ

ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติได้คาดการณ์ไว้ว่า ในช่วงปี 2001-2100 เป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ โลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งแต่ละประเทศจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ เช่น ความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านการแพทย์ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย “ผู้สูงอายุ” ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ในประเทศไทยถือว่าอายุ 60 ปี เป็นวัยที่เกษียณอายุราชการ ขณะที่บางแห่งอาจจะใช้อยู่ 55 ปี หรือ 65 ปี ก็ได้ ความสูงอายุนี้อาจมีอัตราการเปลี่ยนแปลงในแต่ละคนไม่เท่ากัน บางคนแม้จะมีอายุเพียง 50 ปี ก็อาจมองดูสูงอายุทั้งร่างกายและจิตใจ ในขณะที่บางคนอายุ 65 ปี แต่ก็มองดูไม่ต่างจากคนอายุ 50 ปีก็เป็นได้

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าหนักใจและหลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับผู้สูงอายุทุกรายก็คือเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสรีรวิทยาและจิตใจตลอดจนสัมพันธภาพในสังคมและกับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด

การเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุทางด้านสรีรวิทยา

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีรวิทยาของผู้สูงอายุนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงของระบบต่างๆ ในร่างกายดังนี้คือ

- ตา สายตายาวและมีอาการตาชู้่น อาจเป็นต้อกระจก การปรับสายตาช้าลง ความไวในการมองภาพลดลง
- หู มักมีการสูญเสียความสามารถในการได้ยิน การได้ยินเสียงโทนสูงจะลดลงแต่จะได้ยินเสียงโทนต่ำชัดกว่าเสียงพูดธรรมดา
- ผมและขน เส้นผมเปลี่ยนเป็นสีขาว มีขนาดเล็กกลวง บางและหลุดร่วงง่าย
- ระบบผิวหนัง ผิวหนังจะแห้ง บาง เหี่ยวย่น ขาดความมันและความยืดหยุ่น ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกหนาวได้ง่าย เนื่องจากไขมันใต้ผิวหนังลดลง มีรอยเขียวช้ำเกิดขึ้นได้ง่ายเนื่องจากเส้นเลือดเปราะ
- ระบบกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้อจะมีขนาดเล็กกลวง มีกำลังกล้ามเนื้อลดลง

อ่อนล้าเร็วและไม่สามารถออกกำลังกายได้มาก

- ระบบทางเดินปัสสาวะ กระเพาะปัสสาวะจะมีความจุลดลง มีการคั่งค้างปัสสาวะเพิ่มขึ้นหลังการถ่ายจึงส่งผลให้ปัสสาวะบ่อยและอาจมีปัสสาวะราดได้
- ระบบทางเดินหายใจ การทำงานของปอดจะมีประสิทธิภาพลดลง มีอาการเหนื่อยง่าย กล้ามเนื้อทรวงอกทำงานได้ลดลง
- ระบบหัวใจและหลอดเลือด กล้ามเนื้อหัวใจมีการอ่อนแรง มีไขมันเกาะผนังหลอดเลือดหนาขึ้นและทำให้หลอดเลือดแข็งตัว มีความยืดหยุ่นลดลงจึงมีผลทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น
- ระบบประสาทและสมอง เนื่องจากเซลล์ประสาทมีจำนวนที่ลดลงจึงส่งผลทำให้เกิดสมองเสื่อม มีความรู้สึกช้า การเคลื่อนไหวช้า ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานของสมอง กล้ามเนื้อและข้อต่อจะผิดปกติ การทรงตัวจะแย่ลง มีอาการสั่นตามร่างกาย บางรายอาจจะมีภาวะหลงลืมได้ง่าย
- ระบบต่อมไร้ท่อ มีฮอร์โมนเพศน้อยลงและมีการเปลี่ยนแปลงของพาราไทรอยด์ฮอร์โมน ทำให้การ

สร้างเซลล์จากกระดูกลดลง เกิดภาวะกระดูกพรุน เปราะและหักง่าย โดยเฉพาะกระดูกสันหลัง สะโพก กระดูกต้นขาและข้อมือ ทำให้เกิดอาการปวดหลังและปวดข้อได้ง่าย

(www.prorehab2home.com/th/.../Changes%20in%20the%20elderly.pdf)

นอกจากการเปลี่ยนแปลงที่สามารถสังเกตได้จากภายนอกซึ่งก็คือการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาแล้วผู้สูงอายุยังมีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน จิตใจ อารมณ์ และสังคมอีกด้วย

การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ อารมณ์

- ภาวะทางอารมณ์ อาจจะมีการซึมเศร้า หงุดหงิด ขี้ระแวง วิตกกังวล โกรธง่าย เอาแต่ใจตนเอง รวมไปถึงอาการนอนไม่หลับในเวลากลางคืน
- ภาวะทางความคิด มักจะมีการคิดซ้ำซาก ลังเล หวาดระแวง หมกมุ่นแต่เรื่องของตนเองทั้งเรื่องในอดีตและรวมถึงในปัจจุบัน กลัวการถูกทอดทิ้งจากลูกหลาน
- ภาวะความจำ มักจะจำเหตุการณ์ในปัจจุบันไม่ค่อยได้ หลงๆ ลืมๆ และชอบย้ำคำถามบ่อยๆ
- ภาวะทางพฤติกรรม มักเอาแต่ใจตนเอง จู้จี้ขี้บ่น ชอบยุ่งเรื่องของคน

อื่นแต่ บางคนก็อาจจะเก็บตัว ไม่ชอบเข้าสังคมเพราะคิดว่าตัวเองแก่แล้ว

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

1. ภาระหน้าที่และบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุจะลดน้อยลง ทำให้ผู้สูงอายุถูกมองข้ามไปในสังคม
2. คนส่วนใหญ่มักจะมองว่า ผู้สูงอายุมีสุขภาพไม่แข็งแรงและมีความสามารถลดน้อยลงจึงไม่ให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุ
3. ผู้สูงอายุสูญเสียบทบาทที่เคยเป็นอยู่ จากการที่เคยเป็นผู้นำของครอบครัว แต่ เมื่ออยู่ในวัยสูงอายุต้องกลายเป็นเพียงแค่สมาชิกของครอบครัวเท่านั้น

(Rama4.mahidol.ac.th/ramamental/?q=generalknowledge/general...)

การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุนั้นถือว่าเป็นเรื่องปกติแต่บ่อยครั้งที่การเปลี่ยนแปลงอันนี้เป็นไปตามภาวะธรรมชาตินี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาที่เหมือนเป็นโรคภัยไข้เจ็บของผู้สูงอายุโดยเฉพาะปัญหาทางด้านจิตใจ ทั้งนี้ก็เพราะว่าเมื่อผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกสูญเสีย โดยเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนเอง เช่น การที่เคยเป็นที่พึ่ง เป็นผู้นำให้กับคนอื่น

การเป็นที่ยอมรับและยกย่องจากคนข้างเคียง เพื่อนฝูงหรือสังคม การขาดที่พึ่ง เช่น ผู้ใกล้ชิด หรือเพื่อนสนิทถึงแก่กรรม เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้สูงอายุบางคนเมื่อมีสุขภาพไม่แข็งแรงก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติภารกิจต่างๆในชีวิตประจำวันได้ ขาดการติดต่อไปมาหาสู่กับผู้อื่น บุตรหลานก็เติบโตมีครอบครัวและแยกย้ายกันไป ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกเหงาว่าเหวและเกิดความเครียดทางด้านจิตใจ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกน้อยใจ เสียใจ เบื่อหน่ายและแยกตนเองจากสังคมและเกิดความรู้สึกสูญเสียคุณค่าในตนเอง

สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติของประเทศไทยสรุปว่า ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2005 โดยมีประชากรผู้สูงอายุร้อยละ 10.4 ของประชากรทั้งประเทศและคาดว่าประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในช่วงปี 2024-2025

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คาดว่าประชากรของไทยจะเพิ่มขึ้นจาก 66.48 ล้านคนในปี 2551 เป็น 70.65 ล้านคนในปี 2568 และจะค่อยๆ ลดลง (Depopulation) เป็น 70.63 ล้านคนในปี 2573 จำนวนประชากรวัยเด็ก (อายุ

0-14ปี) จะลดลงอย่างสม่ำเสมอ จาก 15.95 ล้านคนในปี 2533 เหลือเพียง 9.54 ล้านคนในปี 2573

โดยเมื่อคิดเป็นสัดส่วนจะลดลงจากร้อยละ 29.23 เหลือเพียงร้อยละ 13.50 ประชากรวัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี) จะเพิ่มจาก 34.59 ล้านคนในปี 2560 จากนั้นจะลดลง เป็นลำดับ เหลือ 43.35 ล้านคนในปี 2573 เมื่อคิดเป็นสัดส่วนจะเพิ่มจากร้อยละ 63.40 เป็นร้อยละ 67.67 แล้วลดลงเป็นร้อยละ 61.38

ส่วนประชากรวัยสูงอายุ (อายุ 60ปีขึ้นไป) จะเพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่า จาก 4.02 ล้านคนในปี 2533 เป็น 17.74 ล้านคนในปี 2573 เมื่อคิดเป็นสัดส่วนจะเพิ่มจากร้อยละ 7.36 เป็นร้อยละ 25.12 และตามนิยามของผู้สูงอายุ ประเทศไทยเริ่มก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในปี 2547 เมื่อประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 10 และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี 2567 เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 20 (www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1235709146)

การเพิ่มจำนวนและสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุจะส่งผลกระทบต่อสังคมและระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรของประเทศ จำนวนประชากรวัยแรงงานที่ลดลงจะมีผลต่อผลผลิตโดยรวม

ของประเทศ ในขณะที่การจัดสรรทรัพยากร เพื่อผู้สูงอายุของประเทศจะเพิ่มขึ้น ผลกระทบที่มีต่อการจัดการด้านสังคมก็คือ การพึ่งพิงสมาชิกในครอบครัวที่สูงขึ้น อันเนื่องมาจากภาวะถดถอยทางด้านกายภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศต่อเนื่องในระยะยาว (<http://ird.rmuti.ac.th/newweb/banner/index.php?s=proposals58>)

ทัศนคติและมุมมองต่อผู้สูงอายุ

การศึกษาและการวิจัยเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ ผู้สูงอายุ นั้นจะเห็นว่าสามารถทำได้หลายแง่หลายมุม และหลายมิติ ดังจะเห็นได้ไว้ว่า ถ้าเป็นนักประชากรศาสตร์ และ/หรือ นักเศรษฐศาสตร์ประชากรก็มักจะมองด้วยมุมมองทางด้านประชากรและการพัฒนา หรือโครงสร้างทางประชากรที่เปลี่ยนไปซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น นักวิชาการกลุ่มนี้จำนวนมากจึงมองว่า ผู้สูงอายุเป็นภาระต่อประชากรวัยแรงงาน เพราะใช้ดัชนีหรืออัตราส่วนการพึ่งพิง (Dependency ratio) หรือสัดส่วนของประชากรวัยแรงงานต่อวัยเด็กและวัยสูงอายุ เป็นเครื่องชี้วัด ทำให้เห็นว่าภาระของการพึ่งพิงที่สูงขึ้น ในขณะที่มุมมองของนักการแพทย์และสาธารณสุข มองว่า ผู้สูงอายุมัก

จะมีสุขภาพที่ไม่แข็งแรงและส่งผลให้มีภาระด้านการรักษาพยาบาล หรือการดูแลสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

สำหรับประชากรรุ่นต่างๆ รวมถึงบุตรหลานของผู้สูงอายุเอง ก็อาจจะมีทัศนคติหรือมุมมองที่แตกต่างกันไปจากที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งทัศนคติและมุมมองที่มีต่อผู้สูงอายุนี้อาจจะมีได้ทั้งทางบวก (positive) และทางลบ (negative) อย่างไรก็ดีตาม ทัศนคติต่อผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบก็จะมีเชื่อมโยงไปถึงบทบาทและการกระทำต่างๆ ที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ต่อผู้สูงอายุ อาทิเช่น การให้คุณค่าในด้านต่างๆ แก่ผู้สูงอายุ การดูแล การทอดทิ้ง และการกระทำรุนแรงต่อผู้สูงอายุ

ตัวอย่างของคำเรียกขานในเชิงลบที่กล่าวถึงผู้สูงอายุซึ่งส่วนหนึ่งก็มาจากทัศนคติและมุมมองของผู้เรียกหรือผู้ใช้ที่มีต่อผู้สูงอายุและอีกส่วนหนึ่งก็อาจจะเป็นผลมาจากสถานภาพ ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้สูงอายุเองด้วย เช่น ไตโนเสาร์ เต่าล้านปี แก่กะโหลกกะลา เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้สะท้อนภาพลักษณ์เชิงลบของผู้สูงอายุและสะท้อนด้วยว่าผู้สูงอายุไม่ค่อยมีประโยชน์หรือไม่มีคุณค่า

ในงานวิจัยเรื่อง การดูแลผู้สูงอายุ: ความสุขและความเครียด ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ได้นำเสนอผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ดูแลผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคมวัฒนธรรมไทย อันได้แก่ ค่านิยมความเชื่อ เรื่องการทดแทนบุญคุณบิดามารดา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงหน้าที่ความรับผิดชอบที่บุตรหลานที่ดีพึงมีต่อบุพการีหรือผู้มีพระคุณ จากคำบอกเล่าของผู้ที่มีหน้าที่ดูแลพ่อแม่ ทุกคนเห็นว่าการดูแลพ่อแม่เป็นส่วนหนึ่งของ “ความกตัญญู” ดังตัวอย่างคำพูดที่ได้กล่าวไว้ดังนี้

“เหตุผลที่อยู่ใจอันดับหนึ่งของเรา คือต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ เพราะพ่อแม่เลี้ยงเรามากกว่าเราจะโต เราก็ต้องดูแลเลี้ยงดูเขาตอบแทน”

“แค่เราคิดว่าการดูแลพ่อแม่เป็นภาระก็ผิดแล้ว มันเป็นหน้าที่เรา เป็นหน้าที่ของลูกๆทุกคน ใครทำไม่ได้ ผมบอกได้เลยว่าเสียชาติเกิด”

“การได้ดูแลแม่มีค่ามากกว่าเงินทอง มีเงินมีทองไม่ภูมิใจเท่าการมีแม่ มีทั้งคุณค่าและความภูมิใจ”

จากตัวอย่างข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าลูกหลานของผู้สูงอายุที่ได้รับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุก็จะเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุและปฏิบัติต่อผู้สูงอายุด้วยความรักและความภาคภูมิใจ

คุณค่าของผู้สูงอายุ

องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 1 ตุลาคมของทุกปี เป็นวันผู้สูงอายุสากล (International Day of Older Persons) และเพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของผู้สูงอายุที่ได้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้กับสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น วันที่ 1 ตุลาคม 2559 องค์การอนามัยโลกก็ได้กำหนดแนวทางของวันผู้สูงอายุสากล ปี 2016 ไว้ว่า Take a Stand Against Ageism “ให้โอกาสและบทบาทที่สำคัญแก่ผู้สูงอายุ”

ส่วนประเทศไทยก็กำหนดให้ วันที่ 13 เมษายนของทุกปี เป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติซึ่งเป็นวันเดียวกับ วันสงกรานต์ เพื่อให้ลูกหลานได้กลับบ้านไปรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ที่บ้านของตน และเลือก “ดอกล่ำดวน” ให้เป็นดอกไม้สัญลักษณ์แทน “ผู้สูงอายุ” เนื่องจากต้นล่ำดวนเป็นไม้ยืนต้น มีอายุยืน ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงเปรียบเสมือนที่พึ่งที่ให้ความร่มเย็นแก่ลูกหลาน

คุณค่าของผู้สูงอายุในระดับครอบครัว

สังคมไทยเปรียบผู้สูงอายุไว้ว่าเป็น “ร่มโพธิ์ร่มไทร” เป็น “ศูนย์รวมจิตใจ” เป็น “เสาหลัก” เป็น “พระในบ้าน” เป็นต้น

ดังนั้น 1. ผู้สูงอายุจึงเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าทางจิตใจแก่สมาชิกในครอบครัว เป็นศูนย์กลางของจิตใจสำหรับลูกหลาน และเนื่องจากผู้สูงอายุมีวิสัยทัศน์อันมีค่า คือ ความเข้าใจและความอดทน (understanding and tolerance) อีกทั้งยังผ่านประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่ยาวนานจากประสบการณ์ทั้งในด้านความรู้และทักษะ ผู้สูงอายุจึงสามารถเป็นที่ปรึกษาปัญหาต่างๆ ให้แก่สมาชิกของครอบครัวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังสามารถดูแลบุตรหลานที่เป็นสมาชิกของครอบครัวได้ และยังสามารถดูแลที่อยู่อาศัยและทรัพย์สินภายในบ้านได้อีกด้วย

2. ผู้สูงอายุมีคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจต่อครอบครัวโดยสามารถเป็นผู้จุนเจือครอบครัวและยังเป็นผู้มอบมรดกให้แก่บุตรหลาน ในขณะเดียวกันผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการทำงาน มีเงินบำนาญ มีเงินออมย่อมไม่เป็นภาระของบุตรหลานในการเกื้อหนุนเศรษฐกิจ

3. ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่รู้คุณค่าของเงินที่ได้มาด้วยความยากลำบาก จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัวในการเก็บออมทรัพย์สินและเป็นตัวอย่างในการสร้างนิสัยการออมที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัว

คุณค่าของผู้สูงอายุในระดับสังคม

1. ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และ ภูมิปัญญาต่างๆ ตลอดจนขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีให้แก่สมาชิกในสังคมทำให้เกิดความยั่งยืนของขนบธรรมเนียมในสังคมและเป็นการช่วยสืบทอดองค์ความรู้และวัฒนธรรมของสังคมด้วย

2. ผู้สูงอายุเป็นแรงงานทางภาคการผลิตในอนาคต ทั้งนี้เพราะว่า ผู้สูงอายุบางคนเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและมีการสะสมความมั่งคั่งในระดับหนึ่งจึงก่อให้เกิดการลงทุนในภาคเศรษฐกิจ

3. การทำงานของผู้สูงอายุเป็นการทำงานที่เข้ามามีส่วนในการช่วยเหลือสังคมเช่นการรวมกลุ่มในการปฏิบัติกิจกรรมในรูปแบบของอาสาสมัคร ตัวอย่างเช่น ชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ผู้สูงอายุที่เกษียณอายุราชการแล้วซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานจากหลากหลายอาชีพ อาทิ แพทย์ พยาบาล วิศวกรมอดุสสาหกรรม ช่างยนต์ ศิลปะ หัตถกรรมมารวมตัวกันเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาและประสบการณ์การทำงานให้แก่สังคม งานของชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุ นอกจากจะช่วยให้ประชาชนได้มีอาชีพมีรายได้เลี้ยง

ชีพแล้ว ยังช่วยให้ผู้สูงอายุที่พ้นจากงานประจำแล้วได้ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา และประสบการณ์จากการทำงานมาทำประโยชน์ให้แก่สังคมด้วยความสมัครใจ ทั้งนี้ตัวของผู้สูงอายุเองก็ได้ความภาคภูมิใจที่ความรู้ความสามารถของพวกเขายังเป็นที่ต้องการของผู้อื่น กิจกรรมดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงการมองเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม เมื่อผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม คนในสังคมย่อมมองเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน

ในปัจจุบันนี้ได้มีความพยายามจากหลายๆ ภาคส่วนในการที่จะผลักดันให้เกิดนโยบายระดับชาติที่ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและการเพิ่มคุณค่าในการมีชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานองค์กร สถาบัน เครื่องมือสื่อสาร หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมถึงการศึกษาวิจัยและพัฒนา การวิจัยและปฏิบัติการเรื่องคุณค่า และการส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นในหลายๆระดับ หลายๆ มิติ ซึ่งครอบคลุมทั้งมิติของนโยบาย มิติการสร้างองค์ความรู้ การสร้างบุคคลากร มิติการรณรงค์ส่งเสริม สร้างเสริมความ

เข้าใจที่ถูกต้องในสังคม มิติการเผยแพร่ข่าวสาร มิติการเสริมสร้างสุขภาพ มิติการพิทักษ์ปกป้องสิทธิ มิติการสร้างการมีส่วนร่วมของสังคม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นความพยายามที่มีคุณค่าและมีความหมายเป็นอย่างยิ่งและเป็นเครื่องบ่งชี้ได้ประการหนึ่งว่าสังคมไทยนั้นให้ความสำคัญหรือให้คุณค่ากับผู้สูงอายุ

ทัศนคติ มุมมอง หรือแนวคิดเกี่ยวกับ **คุณค่า** นั้นมีความสำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุสามารถปรับกระบวนทัศน์ของตนที่มีต่อผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เมื่อมองว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่าหรือผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมให้มีคุณค่าผู้สูงอายุก็ย่อมจะได้รับการปฏิบัติอย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี

การดูแลผู้สูงอายุ

นายแพทย์พฤษ อิศรางกูร ณ อยุธยา ได้สรุปว่า ในการให้การดูแลผู้สูงอายุนั้นผู้ดูแลควรให้การดูแลดังนี้คือ

1. เข้าใจ ผู้ดูแลต้องเข้าใจว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงไปทั้งทางร่างกาย และจิตใจเป็นเรื่องปกติของโลกและมนุษย์ ถ้ายังไม่ทราบก็ควรถามจากคนอื่นหรืออ่านหนังสือหรือสอบถามผู้รู้เพื่อให้เข้าใจ เพราะเมื่อผู้สูงอายุทำอะไรที่ผู้ดูแลคิดว่าไม่ถูกจะได้เข้าใจและไม่โกรธหรือหงุดหงิด

2. ทำใจ เมื่อเข้าใจผู้สูงอายุแล้วก็จะไม่รู้สึกรว่าเป็นโชคร้ายที่ต้องดูแลผู้สูงอายุแต่ผู้ดูแลจะเริ่มคิดว่าจะหาวิธีใดดูแลผู้สูงอายุต่อไป และจะรู้สึกว่าการดูแลผู้สูงอายุไม่ใช่ภาระแต่เป็นโอกาสที่ดีที่จะได้ตอบแทนบุญคุณผู้สูงอายุซึ่งเลี้ยงดูเรามาจนมีชีวิตถึงขนาดนี้

3. เตรียมใจ คือการหาวิธีการที่จะช่วยดูแลผู้สูงอายุให้ท่านมีความสุขให้มากที่สุดให้สมกับที่ท่านดูแลเรามาจนเติบโตและประสบความสำเร็จจนถึงขณะนี้ บางท่านอาจจะบอกว่า พ่อแม่ไม่เคยเลี้ยงดูเรามาก่อนแล้วจะให้มาดูแลตอบแทนตอนนี้ได้อย่างไร ขอให้คิดว่า แค่นี้ให้โอกาสเรากำเนิดขึ้นมาก็เป็นพระคุณที่ใหญ่หลวงแล้ว

4. ร่วมใจ ต้องถือว่าการดูแลญาติผู้สูงอายุเป็นหน้าที่ของลูกๆ ทุกคน ดังนั้นต้องพูดคุยกันอย่างเปิดอก จัดแบ่งหน้าที่ให้เท่าเทียมกันตามสมควร บางคนอาจช่วยด้านเงินทอง บางคนอาจช่วยดูแล ช่วยพาไปพบแพทย์ แต่ต้องไม่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเป็นภาระเพราะผู้สูงอายุจะรู้สึกเสียใจและน้อยใจอย่างมากถ้ารู้สึกว่าตนเองเป็นภาระให้ผู้อื่น โดยเฉพาะลูกหลานของตนเอง ไม่มีผู้สูงอายุท่านใดอยากทำตัวเป็นภาระของคนอื่น นอกจาก

ท่านจะป่วยจนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

5. หย่อนใจ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องดูแลผู้สูงอายุเป็นประจำได้มีโอกาสไปเที่ยวหรือพักผ่อนเพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศเพื่อให้สามารถทำงานต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. พักใจ ถ้ารู้สึกว่าผู้สูงอายุที่ดูแลมีปัญหาทางสุขภาพจิต การให้ผู้สูงอายุพบจิตแพทย์ก็อาจเป็นทางออกทางหนึ่ง เพราะจิตแพทย์จะช่วยวินิจฉัย ทำจิตบำบัด หรือให้ยาช่วยเหลือได้ และในส่วนของผู้ที่ดูแลเอง การขอคำปรึกษาจากจิตแพทย์ในการดูแลผู้สูงอายุก็เป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มความสามรถและความสบายใจในการดูแลผู้สูงอายุต่อไป

7. สุขใจ เมื่อได้ดูแลผู้สูงอายุแล้วให้สังเกตความรู้สึกสุขใจ อิ่มใจที่ได้ตอบแทนบุญคุณของบุพการีที่ให้กำเนิดและเลี้ยงดูเรามา ขอให้คิดว่าท่านได้ทำความดีขั้นสูงสุดของความเป็นคนแล้ว แม้จะไม่ร่ำรวยเกียรติยศเงินทองใดๆ แต่ก็รู้สึกละอายน้อยใจในความรู้สึกเหน้อยยากและเกิดกำลังใจในการที่จะดูแลผู้สูงอายุต่อไป (biz43.blogspot.com/2009/02/1.html)

ผู้สูงวัยจึงเปรียบเสมือน ต้นไม้ใหญ่ ที่ให้ความร่มรื่นแก่ชีวิตซึ่งลูกหลานจะต้อง ช่วยกันดูแลรดน้ำต้นไม้ใหญ่นี้ด้วยความรัก และเอาใจใส่ให้ต้นไม้ใหญ่นี้สดชื่นแข็งแรง และ ไม่เหี่ยวเฉา เพื่อต้นไม้ใหญ่นี้จะได้ให้ความร่มรื่นแก่ชีวิตของผู้คนและสังคมไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 นอกจากพระองค์ จะทรงเป็นยอดกษัตริย์ของโลกแล้ว พระองค์ท่านยังทรงเป็น “กษัตริย์ยอดกตัญญู” อีกด้วย ในพระราชดำรัสเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ในปี พ.ศ.2538 พระองค์ทรงเล่าถึงเรื่อง “สมเด็จพระย่า” เอาไว้ว่า เมื่อพระองค์ทรงเสด็จไปเยี่ยมสมเด็จย่า สมเด็จพระย่าทรงตรัสกับในหลวงว่า

.....“แม่เนี่ยะ เกิดมานานแล้ว ก็แก่มากแล้ว” แต่ทูลว่า “แก่อย่างนี้ดี ยิ่งแก่ยิ่งดี เพราะว่า ลูกหลานเนี่ยะ ถ้าพ่อหรือแม่แก่ก็เป็นกำลังใจสำหรับลูกหลานว่าเรามีแม่ที่อายุยืน เราก็คงอายุยืนเหมือนกัน มีแม่ที่แข็งแรง เราก็คงแข็งแรงเหมือนกัน” ก็เลยทูลว่า “แม่ต้องรักษาตัว ทูลว่าแม่ต้องเสวยเพราะตอนนี้เสวยนิดเดียวก็บอกว่าอิ่มแล้ว” ท่านก็ผอมลงทุกที หมดแรง ไม่หิว แล้วก็รับสั่งว่า “แก่แล้วจะอยู่ทำไม” ก็ทูลว่า “อยู่สิ เป็นประโยชน์ เป็นกำลังใจสำหรับลูกหลาน” และนอกจากนี้ท่านรับสั่งว่า “เวลาไปที่เขื่อนหรือที่ไหน ทำให้คนเขาเดือดร้อน ต้องมาเฝ้า” เลยทูลว่า “ขอรับรองว่า เจ้าหน้าที่เขายินดี ทรงเป็นกำลังใจให้เขา” เขาถึง

เรียกท่านว่าสมเด็จย่า ในที่สุด ทรงฟังแล้ว เริ่มสรวย ก็แข็งแรงขึ้นและแข็งแรงขึ้นเป็นลำดับ

ท่านเข้าพระทัยแล้วว่ายิ่งแก่ยิ่งดี สำหรับแม่หรือใครๆ ที่เรานับถือ เรารัก ถ้าผู้นั้นอายุมากและโดยเฉพาะอย่างท่าน ถ้าท่านทรงแข็งแรง ท่านรับสั่งรู้เรื่อง ทำอะไรอะไรได้ก็มีประโยชน์ ท่านทรงมีประโยชน์ เมื่อสวรรคตก็ทำตามที่ท่านรับสั่งว่า “แม่แก่แล้วจะตายเมื่อไหร่ก็ได้ ตายแล้วห้ามร้องไห้ ไม่ให้ร้องไห้ เพราะเป็นของธรรมดา คนเราก็ตาย” แต่ว่าตอนหลังนี้เมื่อเห็นท่านทรุดลงทรุดลง ก็รู้สึกว่าคุณจะอยู่ไม่ได้ แต่ก็ไม่อยากรู้ให้ท่านสิ้น อย่างไรก็ตามเมื่อสิ้นก็เป็นของธรรมดาที่เราอาลัย เป็นของธรรมดาเหมือนกัน

ฉะนั้นเมื่อท่านสิ้นแล้วและได้เห็นความรัก ความนับถือที่คนทั้งชาติมีต่อท่าน ก็ปลื้มใจ ปลื้มใจว่ามีแม่ที่คนรัก ที่ถือว่าท่านเป็นสมเด็จย่าซึ่งก็แปลกดีเหมือนกัน ถ้าใครต่อใครเรียกว่า สมเด็จย่า คนที่เรียกว่า สมเด็จย่า ก็เป็นหลานๆ ของเรา เป็นหลานเพราะว่า ท่านเป็นแม่ แล้วท่านเป็นย่าของคนทั่วๆ ไป และเป็นสมเด็จย่าของลูกๆ ที่อยู่ข้างหลังนี้ ฉะนั้นเราก็เป็นญาติกันทั้งหมดแล้ว แต่อย่างไรก็ตามทุกคนก็รู้สึกว่ามีความอาลัยและทำให้ประชาชนทั้งชาติได้แสดงความอาลัยเป็นประโยชน์ จะว่าครั้งสุดท้ายของท่านก็ไม่ใช่วินาทีสุดท้าย ท่านยังเป็นประโยชน์ต่อไปชั่วกาลนิรันดร์ ที่ว่า

เป็นประโยชน์เพราะว่าชาวต่างประเทศทุกชาติ ทุกภาษา เมื่อมาเห็นว่าเมืองไทยมีเหตุการณ์เช่นนี้แบบนี้ และการแสดงความคารวะบุคคลที่ควรคารวะ ต่างประเทศแม้จะไม่ชอบเมืองไทย เขาก็ต้องชอบ เขาจะต้องบอกว่า เมืองไทยนี้มีอะไรแปลก และเมืองไทยก็แปลกจริงๆ ที่มีสภาพอย่างนี้..... (guru.sanook.com)

จากพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่ทรงเล่าถึงสมเด็จย่า จะเห็นว่าพระองค์ท่านทรงเป็นลูกที่กตัญญู ทรงดูแลเอาใจใส่ สมเด็จย่า ด้วยความรักและทรงเข้าพระทัยถึงธรรมชาติของผู้สูงอายุว่า เมื่อเจ็บป่วยจนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ก็จะรู้สึกไม่สบายใจและไม่ต้องการเป็นภาระของผู้อื่น พระองค์ท่านจึงทรงอธิบายให้สมเด็จย่าให้ทรงเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุที่มีต่อลูกหลานและต่อผู้อื่นจนสมเด็จย่าทรงเข้าพระทัยและยอมสรวย

เมื่อสมเด็จย่าเสด็จสวรรคตแล้ว พระองค์จะทรงพระอาลัยแต่ก็ทรงปลื้มพระทัยที่ได้เห็นถึงความรักและความนับถือของคนไทยทั้งชาติที่มีต่อสมเด็จย่าและปรากฏการณ์นี้ก็ทำให้ต่างชาติประทับใจคนไทยและประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งพระองค์ท่านก็ทรงชี้ให้เห็นถึงคุณค่าแห่งความดีงามที่สมเด็จย่าได้ทรงทำและความดีนี้ก็จะดำรงอยู่ตราบนิรันดร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสเล่าเรื่อง สมเด็จพระเจ้าให้ประชาชนชาวไทยฟังก็เพื่อให้กำลังใจแก่ผู้สูงวัยให้เห็นคุณค่าของตนเองและให้ทุกคนได้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของผู้สูงวัยและเพื่อสอนทุกคนให้มีความรักและกตัญญูต่อบุพการีและผู้มีพระคุณ

พระองค์ท่านทรงเป็นแบบอย่างแห่งความกตัญญู คนไทยทุกคนยังคงจำภาพที่สมเด็จพระเจ้าเสด็จไปในที่ต่างๆ โดยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงประคอง สมเด็จพระเจ้าเดินไปตลอดทาง แม้จะมีพยาบาลคอยประคองอยู่แล้ว พระองค์ตรัสว่า “คนนี้เป็นแม่เรา เราประคองเอง ตอนเล็กๆ แม่ประคองเราสอนเราเดิน หัดให้เราเดิน เพราะฉะนั้นตอนนี้แม่แก่แล้ว เราต้องประคองแม่เดินเพื่อเทิดพระคุณแม่”

ก่อนที่สมเด็จพระเจ้าจะทรงสวรรคตปีเศษ รัชกาลที่ 9 ทรงเสด็จจากวังสวนจิตรไปวังสระปทุมตอนเย็นทุกวันเพื่อไปเสวยอาหารเย็นกับสมเด็จพระเจ้า ไปคุยกับสมเด็จพระเจ้าเพื่อให้สมเด็จพระเจ้าทรงชุ่มชื่นพระทัย ทรงเสด็จไปหาสมเด็จพระเจ้าสัปดาห์ละ 5 วันหรือแม้แต่ตอนที่สมเด็จพระเจ้าทรงพระประชวรที่โรงพยาบาลศิริราช พระองค์ท่านก็ทรงเสด็จไปเยี่ยมตอน ตี 1 ตี 2 ถึง ตี 4 จึงเสด็จกลับ พระองค์ทรงเป็นแบบอย่าง

ของกษัตริย์ยอดกตัญญู แบบอย่างของพระองค์สอนให้เราเห็นว่า ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ทรงคุณค่าซึ่งลูกหลานจะต้องให้ความรักและความเคารพและลูกต้องมีความรักและความกตัญญูต่อพ่อแม่

บทสรุป

ผู้เขียนขอจบบทความด้วยพระดำรัสของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่ทรงเรียกร้องให้ทุกคนช่วยกันเอาใจใส่ผู้สูงอายุที่กำลังเจ็บป่วยหรือถูกลูกหลานทอดทิ้งว่า พวกเขาต้องการการเอาใจใส่และการดูแลจากเรา อย่ามองพวกเขาเป็นภาระเด็ดขาด พระคัมภีร์กล่าวไว้ว่า ผู้สูงอายุคือคลังปัญญาของสังคม และในพระดำรัสตอนท้าย พระองค์ทรงตรัสว่า

“พระศาสนจักรจะเดินเคียงข้างผู้สูงอายุด้วยความสำนึกในพระคุณและความรักที่ท่านเหล่านั้นมีให้ พระศาสนจักรจะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่าตนเองได้รับการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม พระศาสนจักรไม่สามารถยอมรับความเสื่อมทรามทางศีลธรรม อาทิ การทอดทิ้งผู้สูงอายุและปล่อยให้พวกเขากลายเป็นส่วนเกินของสังคม ที่ใดที่ไม่ให้เกียรติผู้สูงอายุ ที่นั่นก็ไม่มีอนาคตให้กับเยาวชนลูกหลานของตน”

“ลูกหลานที่ไม่ดูแลพ่อแม่และผู้สูงอายุ ถือเป็นบาปหนัก” (www.popereport.com/2015/03/blog-post_4.html)

- การเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2016 จาก www.prorehab2home.com/th/.../Changes%20in%20the%20elderly.pdf
- ประมวล ดิคคินสัน. (2520). วัยท่าย วัยทอง.กรุงเทพมหานคร. แพร์พิทยา.
- พฤฒ อิศรางกูร ณ อยุธยา. ดูแลผู้สูงอายุอย่างไรให้ใจเปี่ยมสุข. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2016 จาก biz43.blogspot.com/2009/02/1.html
- ไพโรจน์ วงศ์วุฒิวัฒน์. เราจะเตรียมรับมือกันอย่างไร?...สังคมผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2016. จาก www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1235709146
- พระมหากษัตริย์ยอคตัญญ. King Bhumipol.สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2016 จาก <https://www.gotoknow.org/pots/380229>
- พระราชดำรัสเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 2538. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2016 จาก guru.sanook.com
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2551 สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2016. จาก <http://www.thaitgri.org/images/document/ElderSituations/situatioofthailandelderThai2551.pdf>
- ลูกหลานที่ไม่ดูแลพ่อแม่และผู้สูงอายุถือเป็นบาปหนัก. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2016. จาก www.popereport.com/2015/03/blog-post_52.html
- วันผู้สูงอายุสากล. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2016. จาก www.mhcr4.go.th/doc-5.html
- รศรินทร์ เกรย์ และคนอื่นๆ (2556). การดูแลผู้สูงอายุ:ความสุขและความเครียด. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรศาสตร์และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. ยุทธศาสตร์การวิจัยรายสาขา: ด้านผู้สูงอายุ พ.ศ. 2555-2559. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2016 จาก <http://ird.rmuti.ac.th/newweb/banner/index.php?s=proposals58>.
- สภาพจิตใจของผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2016. จาก rama4.mahidol.ac.th/ramamental/?q=generalknowledge/general...

ประสบการณ์ ก่อนจะได้ไปเรียนที่โรม...

บาทหลวงเมธาสิทธิ์ นามละคร

(พูดกับ)

สิ่งที่กำลังทำและเป็นอยู่นั้น เพื่อความสุขของตนเองหรือเพื่อความสุขและประโยชน์ของคนอื่น

ถ้าเราพอใจกับสิ่งที่เป็นอย่างนี้ และกำลังมีความสุขกับสิ่งนั้น บางทีมันก็เป็นเรื่องยากที่จะเปิดใจยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่กำลังจะเข้ามาในชีวิต หรือบางครั้ง เราแทบจะไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรเลยก็ได้ ฉันมีความสุขกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่ใน

ขณะนี้ มันก็ดีขึ้นแล้ว ฉันมีความสุขดี ฉันไม่ต้องการอะไรไปมากกว่านี้แล้ว อะไรประมาณนี้ แต่ถ้าเราพิจารณาอย่างลึกซึ้งและพยายามเปิดใจของเราให้กว้างขึ้น บางทีเราอาจจะพบคำถามหนึ่งคอยทิ่มแทงหัวใจของเราว่า สรุปแล้ว สิ่งที่เราเป็นอยู่หรือสิ่งที่เรากำลังทำอยู่นั้น เราทำเพื่อความสุขของตนเองหรือเพื่อความสุขของคนอื่น เราเอาเพียงแค่ความสุขของตัวเองมาเป็น

มหาบัณฑิตสาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม, บาทหลวงสังกัดอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง

หลักยึดในชีวิตของเราหรือเปล่า จนทำให้เราไม่ยอมก้าวออกจากกรอบแห่งความสุขของตนเอง เพื่อมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่อาจจะนำคุณประโยชน์และความสุขมาสู่คนอื่นมากกว่าตัวเอง ความสุขของเราอยู่ที่ไหน อยู่ที่แค่ได้ใช้ชีวิตแบบตามใจตนเอง หรืออยู่กับการได้ยอมสละตัวเองเพื่อเห็นรอยยิ้มและความสุขของคนอื่น

ตลอดชีวิตที่ผ่านมา เหตุการณ์ที่ทำให้ผมมีความสุขมากที่สุด คือการได้รับศิลาบวชเป็นพระสงฆ์ และถ้าจะกล่าวว่าการได้รับศิลาบวชเป็นพระสงฆ์เป็นความสำเร็จสูงสุดในชีวิตของผมเองก็คงจะไม่ผิด เพราะตลอดระยะเวลา 16 ปี ที่ผ่านมามีชีวิตของคนคนหนึ่งเตรียมตัวเป็นพระสงฆ์ นั้น ต้องฝึกฝนตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัย อยู่เสมอ ต้องเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ผ่านทางระเบียบวินัย ผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ที่บ้านเณรจัดขึ้น ผ่านทางคำแนะนำบอกสอนของผู้ใหญ่ในบ้านเณร สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทั้งหมดก็เพื่อหล่อหลอมตัวเราเพื่อจะได้มีความอดทน รู้จักการรอคอย พากเพียร และที่สำคัญที่สุดคือ ความนอบน้อม บ้านเณรจึงเป็นเหมือนแปลงบ่มเพาะต้นกล้าแห่งชีวิต เพื่อจะได้เจริญเติบโตกลายเป็นต้นไม้ใหญ่ที่ให้ร่มเงาแก่ผู้มาพักพิงอาศัย

จากวันนั้น ถึงวันนี้ ต้นกล้าแห่งชีวิตของผม ก็เริ่มเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ตามกาลเวลา จนในที่สุด ต้นกล้าแห่งชีวิตต้นนี้

ก็โตพอที่จะให้ร่มเงาแก่ผู้มาพักพิงอาศัยได้ ดังนั้น ช่วงเวลานี้ จึงเป็นช่วงเวลาที่ผมมีความสุขมากที่สุด มีความสุขกับการได้ใช้สิ่งที่ตนฝึกฝนมาตลอดชีวิตของการเป็นเณร มีความสุขกับชีวิตสงฆ์ที่ผมรอคอยมาโดยตลอด มีความสุขกับการได้ทำงานอภิบาล การได้อยู่ ได้ใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้าน การได้ทำหน้าที่ของความเป็นสงฆ์ในด้านศาสนบริกรต่างๆ ชีวิตของผมในตอนนี้อย่างไรไปมากกว่านี้แล้ว ผมมีความสุขกับการได้ใช้ชีวิตสงฆ์ ผมพอใจกับชีวิตแบบนี้และไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลงอะไรอีก แต่แล้วความสุขเหล่านี้ ก็ต้องหยุดลง เมื่อผมได้ทราบข่าวอย่างเป็นทางการจากพระสังฆราชประจำสังฆมณฑลว่า ผมจะต้องไปศึกษาต่อที่ประเทศอิตาลี ในวิชาพระคัมภีร์ ซึ่งนั่นก็หมายความว่า ความสุขกับการได้ใช้ชีวิตสงฆ์ของผมกำลังจะหมดไป ผมกำลังจะได้รับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่กำลังจะเข้ามาในชีวิตซึ่งเต็มไปด้วยความยากลำบากและการอดทนยิ่งกว่าเดิม แน่แน่นอนว่า ครั้งแรกผมอยากปฏิเสธที่จะไปเรียน เพราะรู้ตัวเองดีว่า ไม่มีความสามารถขนาดนั้น อีกอย่างวิชาพระคัมภีร์ก็เป็นวิชาที่ยากมาก ต้องใช้ความอดทนและพากเพียรค่อนข้างสูง นอกจากนี้ เราเองก็เพิ่งบวชได้แค่ปีเดียว เพิ่งจบชีวิตจากการเป็นนักศึกษาที่วิทยาลัยแสงธรรม อีกอย่างตอนนี้ก็กำลังมีความสุขกับการใช้ชีวิตสงฆ์ของตนเอง แล้วเราจะ

ต้องกลับมาเป็นนักศึกษาอีกแล้วหรือ เหตุผลสารพัดถาโถมเข้ามาในความคิดของผม สุดท้าย จึงย้อนกลับมาพูดกับตัวเองว่า เราจะเรียกตัวเองว่าเป็นพระสงฆ์ได้อย่างไร ถ้าขาดซึ่งความนอบน้อมเชื่อฟัง ดังนั้น ผมจึงตอบรับที่จะไปเรียน

ก้าวแรกมันยากเสมอ นอกจากความอดทนอย่างมากแล้ว เรายังต้องก้าวออกจากตัวเอง

เมื่อตอบรับที่จะไปเรียนต่อ ผมก็มีโอกาสได้ล่ำลัสัตบุรุษที่ผมทำงานด้วยจัดเตรียมและเก็บสัมภาระต่างๆ ที่จำเป็นพร้อมด้วยความไม่มั่นใจและความรู้สึกที่กลัวๆ กลัวๆ เพราะยังไม่รู้เลยว่าเราจะเรียนไหวหรือเปล่าแต่ก็ยังแอบรู้สึกเสียตายลึกๆ ในใจไม่ได้ ถึงความสุขในชีวิตสงฆ์และงานอภิบาลของตนเอง จนบ่นกับตนเองว่า ถ้าไม่ติดคำว่า นอบน้อม ผมคงปฏิเสธการไปเรียนตั้งแต่ที่แรกแล้ว เมื่อเตรียมทุกอย่างพร้อมแล้ว ผมก็ขับรถมาที่บ้านเณรใหญ่แสงธรรมที่ที่ผมคุ้นเคยเป็นอย่างดีที่นี่ ผมต้องเตรียมภาษาสำหรับใช้ในการเรียนพระคัมภีร์กับคุณพ่อท่านหนึ่งที่ประจำอยู่ที่นี้ และถ้าจะกล่าวถึงความยากของการเรียนวิชาพระคัมภีร์ คงเป็นอะไรไปไม่ได้ นอกจากเรื่องของภาษา เพราะคนที่จะเรียนวิชาพระคัมภีร์ต้องเรียนหลายภาษาด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาต้นฉบับที่ใช้บันทึกพระ

คัมภีร์ ได้แก่ภาษาฮีบรูและภาษากรีก ที่ผู้เรียนต้องเรียนในลักษณะที่วิเคราะห์ภาษาได้ รู้ที่มาที่ไปของคำ รู้จุดประสงค์ของผู้บันทึกว่าทำไมผู้บันทึกต้องใช้รูปประโยคนี้ หรือทำไมผู้บันทึกต้องใช้หลักไวยากรณ์นี้ในการบันทึก อะไรประมาณนี้ นอกจากนี้ยังต้องเรียนภาษาอาราเมอิก เพราะมีช่วงหนึ่งของพระคัมภีร์ที่บันทึกด้วยภาษานี้ ภาษาลาติน ภาษาฝรั่งเศสหรือเยอรมัน ต้องเรียนเพื่อใช้ศึกษาค้นคว้าอ่านตำราเพิ่มเติม ส่วนภาษาอังกฤษและอิตาเลียนต้องใช้ในชีวิตประจำวันเป็นหลักนี่คือความยากและความหนักของการเรียนวิชาพระคัมภีร์ และสิ่งที่ยากและหนักมากขึ้นไปอีกคือ การที่เราต้องท่องและจำในเวลาที่มีจำกัด

วันแรกของการเตรียมภาษา คุณพ่อที่ดูแลให้ผมเรียนภาษาฮีบรูก่อน โดยท่านได้เอาตำราที่ใช้เรียนจริงในสถาบันพระคัมภีร์ที่ผมจะไปเรียนนั้นมาสอนผม ซึ่งแน่นอนว่าเป็นประโยชน์กับผมมากที่สุดเลย ลักษณะของการเรียนคือ เรียนแบบเป็นผู้ใหญ่ ผมยังจำได้ว่า วันแรกที่เรียน คุณพ่อที่สอนได้เอาตำรามาให้ และก็แนะนำให้ผมอะไรนิดหน่อย และงานของผมคือกลับไปอ่านบทนำประมาณ 10 กว่าหน้าให้เข้าใจอย่างดี เพราะมันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนบทต่อไป และต้องจำตัวอักษรในภาษาฮีบรูให้ได้ พงุนั้นพ่อจะทดสอบ คื้นั้น ผมก็เริ่มกลับมาอ่านตำราอีกครั้งหนึ่ง เพราะ

เมื่อจบจากแสงธรรมไปผมก็ไม่ค่อยได้มีโอกาสมานั่งอ่านหนังสือแบบจริงจังสักเท่าไรนัก เนื่องจากผมเองก็เพิ่งจบจากแสงธรรมไป และรู้สึกว่าตัวเองอึดและพอแล้วกับการเรียนที่เหลือขอทำงานก็แล้วกัน ดังนั้นเมื่อพอจบจากแสงธรรมไปตำราเรียนหรือการที่ต้องมานั่งเรียน นั่งอ่านหนังสือแบบเคร่งเครียดจึงเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยจะได้ทำสักเท่าไรนัก เพราะชีวิตส่วนมากก็ทำแต่งงานอภิบาลและการใช้ชีวิตสงฆ์

คืนแรกของการอ่านหนังสือ ผมก็เริ่มอ่านตำราเรียนที่เป็นภาษาอังกฤษที่ละบรรทัดอย่างเคร่งเครียด ยอมรับว่า ภาษาอังกฤษของผมก็ไม่ค่อยจะดีเท่าไรนัก เรียนที่แสงธรรมก็พอมีโอกาสได้อ่านตำราที่เป็นภาษาอังกฤษบ้าง โดยอ่านในลักษณะแบบพอสรุปใจความได้ อ่านแบบพอเข้าใจ แต่ที่นี่ เราต้องเข้าใจทุกประโยค ต้องเข้าใจคำอธิบายทุกคำ จะเข้าไปไม่ได้แม้แต่ตัวเดียว เพราะนั่นคือการอธิบายหลักไวยากรณ์ของภาษา พอเริ่มอ่านไปเรื่อยๆ ก็เริ่มยากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อยากมากขึ้นเรื่อยๆ ก็เริ่มท้อ พอเริ่มท้อก็เริ่มหมดกำลังใจ และถ้าคนไร้ซึ่งกำลังใจก็หมดแรงที่จะก้าวต่อไป ผมหันมาพูดกับตัวเองว่า “เรามานั่งทำอะไรตรงนี้ เราก็ไม่ได้ทำอะไรผิดหนิ กับการแค่นี้ไปเรียนต่อต่างประเทศมันคงไม่ใช่เรื่องเลวร้ายขนาดนั้นหรอกมั้ง” ความรู้สึกตอนนั้น คือจะกลับมิตั้งมั่นนอนและจะบอกกับพระ

สังฆราชว่าจะไม่ไปเรียนต่อแล้ว จะมองผมเป็นคนอย่างไรก็ช่าง จะส่งผมไปอยู่ที่วัดไหนก็ตาม ขอแค่ผมได้เป็นพระสงฆ์ต่อไป ผมก็โอเคแล้ว ผมหยุดอ่านหนังสือ และนั่งคิดอะไรไปเรื่อยเปื่อย เวลาผ่านไปสักพักก็หันไปดูรูปพระเมตตาที่ตั้งไว้ในโต๊ะเรียนของตนเอง ยิ่งมองดูรูปพระเมตตารูปนั้น ผมก็เริ่มรู้สึกผิด เมื่อรู้สึกผิดก็เริ่มที่จะกลับใจ และพอเริ่มกลับใจก็เริ่มเปลี่ยนความคิด และมีกำลังใจอีกครั้งหนึ่ง แล้วหันมาพูดกับตัวเองในใจว่า ขนาดพระเยซูเจ้าพระองค์ยังยอมตายแทนเราได้เลย และแต่ละอย่างก้าวของการแบกกางเขนของพระองค์ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเช่นกัน นี่เรายังไม่ทันได้แบกกางเขนเลยจะยอมแพ้แล้วหรือ และสิ่งที่เราไปเรียน เราไม่ได้เรียนเพื่อตัวเราเอง แต่เรากำลังเรียนเพื่อประโยชน์ของคนอื่น เราเรียนพอคนอื่น เราเป็นความหวังของอีกหลายคน โดยเฉพาะชาวบ้านที่ต้องการบุคคลกรในด้านพระคัมภีร์ เพื่อเขาจะได้มีโอกาสได้เรียนรู้และเข้าใจพระคัมภีร์มากยิ่งขึ้น ถ้าผมเรียนจบสิ่งที่ผมเรียนจะมีประโยชน์ต่อมิสซังและคนอื่นอย่างมาก เมื่อคิดได้ก็กลับมาต่อสู้อีกครั้งหนึ่ง

จากเหตุการณ์ในคืนแรกนั้น ผมได้ข้อคิดประการแรกว่า ตลอดเวลาที่ได้เรียนในวิทยาลัยแสงธรรมแห่งนี้ ผมเรียนเพื่อตัวเอง เรียนเพื่อตัวเองจะได้จบตามกระบวนการ เรียนเพื่อวันที่จะได้บวชเป็น

พระสงฆ์ เรียนเพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องเรียน แต่เมื่อตัวเองก็ได้บรรลุปเป้าหมายสูงสุดคือการได้เป็นพระสงฆ์แล้ว คำถามคือ เรียนไปเพื่ออะไร เรียนเพื่อใคร จะยอมยากลำบากในการเรียนอีกทำไม แนนอน คำตอบก็คือ ไม่ใช่เพื่อตัวเองอีกต่อไป แต่เพื่อคนอื่น เพื่อประโยชน์ของคนอื่น เพราะการที่เรามาเป็นพระสงฆ์ไม่ใช่ด้วยเหตุผลประการนี้หรือ ก้าวแรกมันจึงยากเสมอ ที่เราต้องอดทนให้มาก และที่ยิ่งยากกว่าคือการก้าวออกจากตัวเอง

สิ่งที่คนเรียนพระคัมภีร์ต้องมี อาจจะไม่ใช่สมองที่เป็นเลิศหรือความจำที่ยอดเยี่ยม หากแต่เป็นความเชื่อ ความไว้วางใจและความสุภาพต้องมาก่อน

เมื่อการเรียนเริ่มก้าวไปที่ละก้าวอย่างช้าๆ ซึ่งผมก็ยอมรับว่า ตัวเองต้องออกแรงมากด้วยเช่นกัน เนื่องด้วยเราเรียนแบบเป็นผู้ใหญ่ ส่วนมากผมก็อ่านตำราและศึกษาเอง แล้วไปสอบกับคุณพ่อที่ดูแล ถ้าไม่เข้าใจประเด็นไหนก็ถามคุณพ่อ ผมใช้เวลาในการอ่านหนังสือประมาณ 6-8 ชั่วโมงต่อวัน ภาคเช้าอ่านตำราทำความเข้าใจบทเรียนและไวยากรณ์ของภาษา ภาคบ่ายก็นั่งทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ซึ่งถ้าเราทำแบบฝึกหัดได้และถูกก็แสดงว่าเราเข้าใจบทเรียนบทนั้น ตอนค่ำก็นั่งท่องศัพท์และต้องจำศัพท์ให้ได้ เพราะในการทำแบบฝึกหัด

ก็จะมีให้เราแปลประโยคจากภาษาฮีบรูเป็นภาษาอังกฤษ และให้เขียนประโยคจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาฮีบรู ดังนั้นคำศัพท์จึงต้องจำให้ได้ทุกคำและเมื่อจำแล้วก็ห้ามลืมเป็นอันขาดเพราะบทเรียนในบทถัดไป คำศัพท์ยังต้องใช้ในการทำแบบฝึกหัดอยู่เสมอ ถ้าถามผมว่า อะไรยากที่สุดในการเรียนภาษาฮีบรู ถ้าจะพูดไปคือยากทั้งหมด แต่ถ้าจะตอบคำว่า “ที่สุด” คือ การจำคำศัพท์ เพราะอย่าลืมไปว่า ตัวอักษรภาษาฮีบรูไม่เหมือนภาษาอังกฤษที่เราคุ้นเคยเป็นอย่างดี มันไม่รู้จะมีวิธีการจำอย่างไร อ่านออกเสียงแล้วก็ท่องจำ บางครั้งคำๆ เดียวต้องใช้เวลาจำทั้งวัน แล้วการเรียนของผมก็ผ่านไปเรื่อยๆ

ตอนนี้ผมเริ่มคุ้นกับการเรียนแบบเป็นผู้ใหญ่แล้ว ที่เราไม่ยอมเสียเวลาไปเปล่าๆ บางทีเนื่องด้วยว่าเรายังจำศัพท์ไม่ได้ ยังอ่านตำราเรียนไม่จบ ขนาดกินข้าวก็ต้องรีบกินเพื่อจะได้รีบไปอ่านหนังสือ อย่าว่าแต่กินข้าวเลย บางทีกำลังอ่านหนังสือและท่องศัพท์อยากเข้าห้องน้ำยังกลั้นไว้ก็มี ผมรู้สึกว่าคุณค่าเวลาจริงๆ ไม่อยากให้สูญเปล่าไปโดยไร้ประโยชน์ จึงนึกย้อนมามองการเรียนที่ผ่านมาของตนเองตอนเรียนที่วิทยาลัยแสงธรรมว่า ที่ผ่านมา มันไม่ใช่การเรียนแต่มันเป็นการแบกสังขารของตนเอง เพื่อไปนั่งฟังอาจารย์บรรยาย และรอเสียงกริ่งหมดเวลา เพื่อจะได้กลับห้องแล้วเผาเวลาไป

เปล่าๆ กับการดูหนังฟังเพลง พอถึงช่วงจะสอบค่อยอ่านหนังสือ เรียนเพื่อสอบ เรียนเพื่อเกรด ไม่ได้เรียนเพื่อชีวิต แต่นี้ผมเข้าใจแล้วว่าการเรียนที่แท้จริงคืออะไร เราไม่มีอาจารย์มาคอยบรรยายหรืออธิบายให้ เราไม่มีเสียงกริ่งคอยบอกว่าต้องเริ่มหรือหยุดตอนไหน เราไม่มีเกรดที่จะออกให้ เรียนด้วยชีวิตเพื่อชีวิต ซึ่งแน่นอนว่า มันไม่ถนัดมันต้องอดทน มันต้องออกแรง หลายครั้งเราก็อ่อนแอ ไม่อยากอ่านหนังสือ ไม่อยากท่อง แต่ด้วยเวลาที่จำกัด เราจะมัวเสียเวลาไม่ได้ เราจะมัวมาท้อแท้หรือหมดกำลังใจไม่ได้ เพราะตอนนี้เรากำลังเตรียมตัวอยู่ เราจึงต้องตัดทวนเวลาในการเตรียมตัวอย่างดี ถ้าเตรียมไม่ได้ เวลาไปเรียนจริงนั้น เราคงนึกจะเสียเวลาที่ผ่านมา แล้วหันมาโทษตัวเองว่า ทำไมไม่เตรียมตัวมาให้ดีและใช้เวลาในการเตรียมตัวให้คุ้มค่าที่สุด

จากวันแรกของการเรียน พอมาถึงวันนี้ นอกจากการเรียนที่ผมต้องทุ่มเทและอดทนแล้ว ผมยังได้ข้อคิดอีกประการหนึ่งจากการเตรียมตัวเรียนภาษาของผมว่า ผมรู้ตัวเองดีว่า ผมไม่ได้มีสมองที่เป็นเลิศในการเรียน ผมไม่ได้มีความจำที่ดีเยี่ยม แต่ผมมีความไวใจและเชื่อในพระเจ้าที่ผมรัก อาศัยความสุภาพที่บอกตัวเองเสมอว่าเราไม่เก่ง มันเลยทำให้เราเพียรและสู้และหลายครั้งอาศัยแค่ความพยายาม ความเพียรทนและความสามารถของเราเพียงอย่างเดียวมัน

ไม่พอ เราต้องอาศัยความไวใจและความเชื่อมั่นในพระเจ้าด้วย เพราะพระองค์คือต้นกำเนิดของทุกสิ่งและเราจะยืนหยัดด้วยตัวเองไม่ได้ ถ้าปราศจากความช่วยเหลือของพระองค์ หลายครั้งผมท้อแท้ทั้งวัน จำไม่ได้สักที สิ่งที่ผมทำคือ วางสมุดจดศัพท์ลง ทั้งความกังวลใจจากการเรียนเอาไว้ก่อนและเดินสวดสายประคำ เดินสวดภาวนา ขอนความช่วยเหลือจากพระเจ้า และสิ่งที่เกิดขึ้นแบบไม่น่าเชื่อคือ เมื่อผมกลับมาท่องศัพท์อีกครั้งหนึ่ง สิ่งที่เกิดขึ้นคือ ผมรู้สึกว่จำคำศัพท์ได้ดีขึ้น หรือคำไหนที่จำยากพอใช้เวลาคิดสักพักก็คิดว่าคำไหนหมายถึงอะไร ซึ่งสิ่งนี้ก็ทำให้ผมแปลกใจมากพอสมควร สิ่งต่างๆ เหล่านี้ จึงทำให้ผมยิ่งมีกำลังใจมากขึ้นไปอีกทุกวันนี้พยายามบอกกับตัวเองและคนอื่นที่ถามว่า เตรียมตัวไปเรียนอย่างไร อะไรที่สำคัญที่สุดในการเตรียมตัวไปเรียน แน่นอนจะเป็นอะไรไปไม่ได้ นอกจาก ความเชื่อ ความไวใจ และความสุภาพ ฝากมอบทุกอย่างไว้ในพระเมตตาของพระเจ้า ไม่ใช่ในความสามารถของตนเอง ความสามารถทางด้านสติปัญญา และความสามารถในด้านความจำ อาจมีความสำคัญในระดับหนึ่ง แต่ถ้าวันใดก็ตาม เราขาดซึ่งความเชื่อ ความไวใจและความสุภาพ เราอาจจะกลายเป็นคนเก่งแต่ไร้ซึ่งความดี ที่คอยข่มเหงคนอื่นไปเรื่อย คนอื่นอาจจะยอมรับแค่ความเก่งของเรา

แต่เขาไม่อาจจะยอมรับตัวตนของเรา คนอื่นอาจจะชื่นชมในความเก่งของเรา แต่เขาอาจจะไม่ชื่นชมในชีวิตของเรา เราอาจจะกลายเป็นคนเก่ง ที่ไม่มีวันเข้าใจความอ่อนแอของคนอื่น

ดังนั้น สิ่งที่ผู้เรียนพระคัมภีร์ต้องเตรียมให้มากที่สุด ในมุมมองของผมคือ ความเชื่อ ความไว้วางใจ และความสุภาพ ไม่มีอะไรที่เป็นไปไม่ได้สำหรับผู้ที่มีความเชื่อในพระองค์

สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การเสริมสร้างคุณธรรมความรักเมตตา

ผ่านโครงการปັักดีสิทธิ์แห่งเมตตาธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

ครั้งที่ 2 วันพฤหัสบดี ที่ 22 กันยายน 2559

ณ สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี

กัณวสุ ศรีไทย และ ปณิตดา ชัยพระคุณ

(มอบงานศึกษา)

“จงเป็นผู้เมตตากรุณา ดังพระบิดาของท่านทรงพระเมตตากรุณาเถิด” (ลก 6:36)

พระเยซูเจ้าทรงสอนว่าให้เราเป็นผู้มีความเมตตากรุณา โดยให้ดูตามแบบฉบับองค์พระบิดาเจ้า พระเยซูคริสต์เจ้าทรงใช้พระวาจาและกิจการของพระองค์เผยแสดงให้เห็นพระเมตตาของพระเจ้า ผู้ทรงขอให้เราอย่าได้ตัดสินหรือกล่าวโทษ แต่ขอให้อภัยและมอบความรักอย่างไม่มีขอบเขตแก่พี่น้องเรา พระเยซูคริสต์เจ้าทรงขอร้องให้เราเรียนรู้และพบพระองค์ในใครก็ตามที่มีความทุกข์และประสบความเดือดร้อน ดังที่พระองค์ตรัสว่า “เราบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลายว่า ถ้าทำสิ่งใดต่อพี่น้องต่ำต้อย

ที่สุดของเราคนหนึ่ง ท่านก็ทำสิ่งนั้นต่อเราเอง” (มธ 25:40) เมื่อมนุษย์ได้รับความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่จากพระเจ้า มนุษย์ก็ควรปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรักความเมตตาเช่นเดียวกัน

ในฉบับที่แล้ว ฝ่ายกิจการนักศึกษาได้นำเสนอ ผลการดำเนินกิจกรรมภายใน “โครงการปັักดีสิทธิ์แห่งเมตตาธรรม วิทยาลัยแสงธรรม” เพื่อ 1) ส่งเสริมให้บัณฑิตนำหลักจริยธรรมแบบคริสต์ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณค่าแก่สังคม และ 2) ส่งเสริมให้บัณฑิตสืบสานพันธกิจแพร่ธรรมบนพื้นฐานของจิตตารมณ์ธรรมทูตภายในตน ซึ่งในกิจกรรมครั้งที่ 1 นั้น นักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรม ได้เข้าร่วมกิจกรรม ณ สถาน

พินิจเด็กและเยาวชน จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 14 กรกฎาคม 2559 โดยนักศึกษาได้จัดกิจกรรมสนทนาการและแบ่งกลุ่มพูดคุยแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกับเด็กและเยาวชน การประเมินผลโดยรวมพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกประทับใจที่ตนเองได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสนทนาการ เยี่ยมเยียน ให้กำลังใจแก่เด็กและเยาวชนเหล่านั้น ได้แลกเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์ด้วยวัยที่ใกล้เคียงกัน ทั้งในเรื่องของการทำความผิดพลาด การยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข ทำให้นักศึกษาได้ย้อนตระหนักถึงตนเอง มีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตตนเองอย่างดีด้วยความหวัง และยินดีที่จะช่วยเหลือบุคคลรอบข้างให้มีความสุข ความหวังในชีวิต และนำพลังแห่งชีวิตนั้นไปช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

เพื่อให้การเสริมสร้างให้นักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรม เป็นบุคคลที่มีความรักเมตตาแก่คนรอบข้าง เป็นผู้ที่เติบโตเพื่อที่จะเป็น “ผู้รักและรับใช้” ได้อย่างเต็มภาคภูมิและเต็มกำลังความสามารถ ฝ่ายกิจการนักศึกษาจึงได้จัดกิจกรรมต่อเนื่องขึ้นเป็นครั้งที่ 2 คือ “กิจกรรมการเยี่ยมคนไร้ที่พึ่งที่สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี” ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 22 กันยายน 2559

ความเป็นมาของสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่ง

ก่อนปี พ.ศ.2484 ในกรุงเทพมหานครมีบุคคลเร่ร่อน ขอดาน เป็นจำนวนมากสร้างความสกปรกเสียหาย และเป็นภัยต่อสวัสดิภาพส่วนรวม ทำให้ส่งผลเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอันดีของชาติ รัฐบาลในขณะนั้น ซึ่งมีจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้ตราพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2484 และจัดตั้งสถานสงเคราะห์ขึ้น เพื่อดำเนินการควบคุมบุคคลขอทาน และผู้ใดกระทำการขอทานและผู้นั้นเป็นคนชราภาพ หรือวิกลจริต พิการ หรือเป็นคนมีโรคซึ่งไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ทั้งไม่มีญาติมิตรอุปการะเลี้ยงดู ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งตัวไปยังสถานสงเคราะห์ และให้เจ้าหน้าที่ออกจับกุมบุคคลเร่ร่อน ขอดานตามที่สาธารณะต่างๆ มาเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ โดยรัฐบาลได้จัดตั้งสถานสงเคราะห์ขึ้นเพื่อรับการอุปการะคนชราและคนพิการ ขึ้นเป็นแห่งแรก ที่ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดกองอนาถาสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ สำนักนายกรัฐมนตรี ต่อมากรมประชาสงเคราะห์ได้ย้ายสถานสงเคราะห์มาตั้งใหม่ที่ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2503 ต่อมา มีผู้ใช้บริการเพศหญิงเพิ่มจำนวนมากขึ้น จึงได้แยกไปเป็นสถาน

วิทยาลัยแสงธรรม ครั้งที่ 2 วันพฤหัสบดีที่ 22 กันยายน 2559 ณ สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี

สงเคราะห์หญิง เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2531 ปัจจุบันสถานสงเคราะห์นี้สังกัดสำนักบริการสวัสดิการสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

วัตถุประสงค์ พันธกิจ และภารกิจ ของสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการสงเคราะห์บำบัดฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพที่เหมาะสม บนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสวัสดิการสังคม
3. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทักษะของเจ้าหน้าที่ให้สามารถปฏิบัติและให้บริการได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน
4. เพื่อพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพมาตรฐานและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้บริการ
5. เพื่อคืนผู้ใช้บริการที่มีคุณค่าสู่สังคม

พันธกิจต่อผู้ใช้บริการ และพันธกิจต่อสังคม คือ การพัฒนาและฟื้นฟูศักยภาพผู้ใช้บริการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเตรียมความพร้อมคนไร้ที่พึ่งให้กลับคืนสู่สังคมอย่างยั่งยืน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรสังคมด้านอื่นๆ

ภารกิจหลัก

1. ให้การสงเคราะห์แก่ผู้ใช้บริการด้านปัจจัย 4 การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้ใช้บริการพึ่งตนเองได้ (จัดเลี้ยงอาหาร จัดอาคารที่พัก จัดเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม การดูแลสุขภาพอนามัยทั่วไป และดูแลรักษาพยาบาล)
2. ให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์ และการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ใช้บริการ (จัดทำทะเบียนประวัติ วิเคราะห์ปัญหาเป็นรายบุคคล แก้ไขปัญหาพฤติกรรมและให้การฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจ)
3. ให้การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ให้แก่ผู้ใช้บริการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ (ฟื้นฟูด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม การเยี่ยมบ้าน นำส่งบ้าน และการจัดกิจกรรมนันทนาการ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง)
4. ให้การฟื้นฟูและพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจพอเพียง อาชีวบำบัด แก่ผู้ใช้บริการตามความเหมาะสม (จัดฝึกวิชาชีพในรูปของอาชีวะบำบัดในด้านการเกษตร เช่น เลี้ยงปลา ปลูกผัก และฟื้นฟูอาชีพทางด้านความสามารถ เช่น การทำเฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่งบ้าน ทอเสื่อ)
5. ประสานงานเครือข่ายให้ทุกภาคส่วนร่วมในการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้ใช้บริการ

กลุ่มผู้รับบริการ

ผู้รับบริการในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้พิการทางจิต

จะเป็นกลุ่มใหญ่ ร้อยละ 70-80 ของผู้รับบริการทั้งหมด เป็นกลุ่มที่มีอาการเจ็บป่วยทางจิตใจ อาจได้รับการรักษามาบ้างแล้วโดยครอบครัวพาไปรักษาที่โรงพยาบาล หรือเป็นบุคคลที่ตำรวจนำมาจากแหล่งชุมชน สาธารณะต่างๆ ด้วยไม่มีที่อยู่อาศัย สาเหตุการพิการทางจิตส่วนใหญ่มาจากการใช้ยาเสพติดติดต่อเนื่อง พิษสุราเรื้อรัง ได้รับผลกระทบกระเทือนทางสมอง เช่น จากอุบัติเหตุ กลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีอาการ ซึมเศร้า เหม่อลอย ย้ำคิดย้ำทำ บางครั้งก้าวร้าว ทำร้ายตนเอง หรือผู้อื่น นอนไม่หลับ

กลุ่มที่ 2 คนขอทาน

จะมีจำนวนประมาณ ร้อยละ 20-30 ของผู้รับบริการทั้งหมด แบ่งเป็น 1) คนขอทาน เร่ร่อน พิกการร่างกาย สติปัญญาล่าช้า ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดู และ 2) คนขอทาน ทั้งคนไทย และคนต่างชาติ ที่ขอทานเป็นอาชีพ

บุคคลทั้ง 2 กลุ่มนี้ มีอยู่ประมาณ 160 คน มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป การอยู่ที่สถานสงเคราะห์ของผู้รับบริการ อาจแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) บุคคลที่อยู่ประจำ ที่สถานสงเคราะห์ 2)

บุคคลที่เดินทางไปกลับระหว่างโรงพยาบาล กับสถานสงเคราะห์ และ 3) บุคคลที่เดินทางไปกลับระหว่างบ้านกับสถานสงเคราะห์

การดำเนินกิจกรรมการเยี่ยมคนไร้ที่พึ่ง ที่สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 22 กันยายน 2559

การไปจัดกิจกรรมเยี่ยมคนไร้ที่พึ่ง ที่สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี ครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 21 คน แบ่งเป็นนักศึกษา 20 คน และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม จำนวน 1 คน โดยได้มีการนัดหมายวางแผนเตรียมการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า เมื่อทุกคนเดินทางไปถึงสถานสงเคราะห์ฯ ก็มีบุคลากรของสถานสงเคราะห์มาให้การต้อนรับ ให้ข้อมูลทั่วไปของสถานสงเคราะห์ฯ และสมาชิกผู้รับบริการของสถานสงเคราะห์ฯ การจัดกิจกรรมในวันนั้น จะเป็นในเรื่องของการจัดกิจกรรมสนทนาการให้พวกเขาได้มีความสุขสนุกสนานเบิกบานใจ และได้ทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มสมาชิก การเยี่ยมเยียน รับฟัง เรื่องราวต่างๆ ในชีวิตของพวกเขา และการให้กำลังใจแก่สมาชิกของสถานสงเคราะห์ฯ ให้พวกเขาอยู่อย่างมีความหวัง และมีความสุขในชีวิตท่ามกลางสังคมปัจจุบันและอนาคตที่พวกเขาได้หวังไว้ การได้จัดกิจกรรมสนทนาการการได้รับรู้เรื่องราวของพวกเขา ทำให้ได้

วิทยาลัยแสงธรรม ครั้งที่ 2 วันพฤหัสบดีที่ 22 กันยายน 2559 ณ สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายฉะบุรี

แนวคิดมุมมองที่หลากหลาย เพิ่มเติมจากที่เคยได้ยินได้ฟังมาเกี่ยวกับ ขอทาน ผู้ยากไร้ หรือสถานสงเคราะห์ต่างๆ

ตัวอย่างเช่นการที่ได้พูดคุยกับคุณลุงคนหนึ่ง อายุ 74 ปี คุณลุงเล่าว่า มาอยู่ที่สถานสงเคราะห์ฯ ได้ 3 ปี สาเหตุที่มาอยู่ที่สถานสงเคราะห์ฯ แห่งนี้ คือ เจ้าหน้าที่เทศกิจไปเจอคุณลุงที่ได้อาศัยอยู่หน้าร้านสะดวกซื้อ (7-eleven) แห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี เพราะไม่มีที่ที่จะอยู่ที่จะไปเจ้าหน้าที่เทศกิจมาพูดคุยแล้วนำคุณลุงขึ้นรถมาส่งที่สถานสงเคราะห์ฯ แห่งนี้ จากการพูดคุย คุณลุงจำชื่อ อายุ ตัวเองได้ดี ดูจากรูปลักษณะภายนอกและการพูดคุยก็เหมือนเป็นคนปกติทั่วไป คุณลุงเล่าว่าคุณลุงมีลูกทำงานที่จังหวัดสระบุรี แต่จำที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ ติดต่อลูกไม่ได้เลย ลูกและญาติๆ ของลุง ไม่ทราบว่าคุณลุงมาอยู่ที่แห่งนี้ คุณลุงเองก็ไม่ได้ติดต่อไปเพราะจำไม่ได้ และไปไม่ถูกด้วย ในเรื่องของความเป็นอยู่ในสถานสงเคราะห์ฯ นี้ ก็มีความสุขสบายดีพอสมควร มีอาหารให้กินครบ 3 มื้อ ตามสภาพ เมนูอาหารในวันนี้คือแกงจืดผักกวางตุ้งกับลูกชิ้น น้ำพริก และมีส่วนคนน้ำแดงเป็นขนมหวาน ทุกคนกินได้ไม่จำกัด จนกว่าอาหารจะหมด จะมีอาหารเตรียมไว้ตามจุดต่างๆ แล้วแต่ใครจะใกล้จุดไหนก็ให้ไปกินจุดนั้นได้เลย สำหรับคนป่วยที่เดินไม่ได้ก็จะมีผู้ดูแลนำอาหารไปป้อนให้

ซึ่งคนส่วนมากที่มาอยู่ที่มีอาการทางจิต (คุณลุงบอกว่าคนบ้า) อยู่ด้วยแล้วบางทีก็ อึดอัดมากเหมือนกัน เหมือนจะกลายเป็น คนบ้าไปด้วย แต่ก็สงสารพวกเขาด้วย อยากให้พวกเขาได้มีสภาพร่างกายหรือชีวิต ที่ปกติสุขเหมือนคนอื่น ๆ ส่วนเรื่องที่พัก อาศัย บ้านพักเป็นหลังจะนอนรวมกันและ ใช้ห้องน้ำรวมกัน บางคนก็อาบน้ำ บางคน ก็ไม่อาบน้ำ ที่สถานสงเคราะห์ฯ มีการฝึก อาชีพให้ทำระหว่างวันด้วย แต่ไม่ได้บังคับ ใครจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ แล้วแต่ที่บ้านพัก หลังไหนจะกำหนดให้ทำอะไร เช่น ทำไข่ เค็ม เพาะพันธุ์กล้าไม้ ปลูกผักนานาชนิด ทำเฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่งบ้าน แต่บ้าน พักของคุณลุงมีหน้าที่ “สานเสื่อ” ซึ่งการ ฝึกอาชีพที่คุณลุงเล่าให้ฟังนี้ เป็นส่วนหนึ่ง ของ “โครงการธัญโมเดล” (เริ่มดำเนินการ เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2558) ที่ ต้องการให้สมาชิกได้รับการฟื้นฟูและพัฒนา ทักษะด้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอาชีพ บำบัด ที่จะช่วยในด้านจิตใจ สังคม สุขภาพ และอาชีพตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกิจกรรมต่างๆ อัน เป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งของสถานสง เคราะห์ฯ แห่งนี้

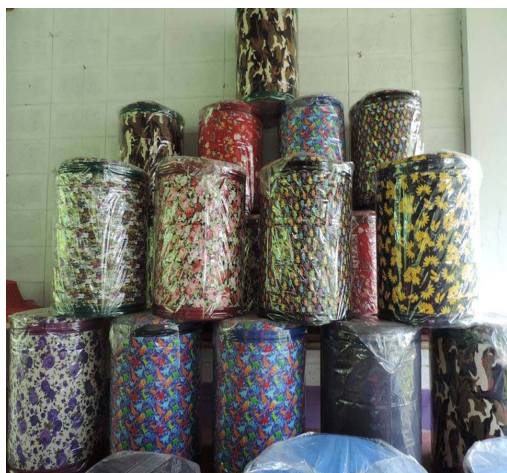
ขอขอบคุณรูปภาพเพิ่มเติมจาก โครงการธัญโมเดล <https://www.facebook.com/thanyaman2503/photos>

วิทยาลัยแสงธรรม ครั้งที่ 2 วันพฤหัสบดีที่ 22 กันยายน 2559 ณ สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี

ซึ่งการได้ทำงานแบบนี้ คุณลุงคิดว่า เป็นสิ่งที่ดี ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ว่า ตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า สามารถ ทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสถานสงเคราะห์ ได้ และสมาชิกยังสามารถนำไป เป็นหนทางในการประกอบอาชีพได้ หากมีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะออกไปใช้ชีวิต ภายนอกสถานสงเคราะห์ แห่งนี้

จากกิจกรรมการการเยี่ยมคนไร้ที่พึ่ง ที่สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในครั้งนี้ ทำให้นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่างได้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิด อุปสรรคในการดำเนินชีวิต ของสมาชิกที่อยู่ ในสถานสงเคราะห์ ความเหงา ว้าเหวที่อยู่ห่างไกลญาติพี่น้อง ความยากลำบากในการดำเนินชีวิตเมื่อมีอาการเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ที่ต้องการได้รับการดูแลเอาใจใส่ ใส่ใจ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้ คิดถึงเพื่อนพี่น้อง บุคคลในสังคมอีกมากที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็น ด้านร่างกายหรือจิตใจ นอกจากนี้ยังได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในการทำงาน การให้บริการแก่บุคคลที่ไร้ที่พึ่ง ของสถานสงเคราะห์ การทำงานด้วยความรักเมตตา ที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง การช่วยเหลือ สร้างโอกาสให้แก่พวกเขา ซึ่งหากกล่าวถึงการที่จะเป็นหรือการทำหน้าที่ในฐานะการเป็น “ผู้อภิบาล” แล้ว “การให้

ความรักและเมตตา” ควรเป็นภารกิจแรก ที่พวกเราควรนึกถึงและปฏิบัติ เริ่มที่ตัวเรา คนใกล้ตัว คนในชุมชน และสังคมที่เราได้ มีโอกาสพบเจอ โดยการช่วยเหลือในเบื้องต้น ก็ให้เป็นไปตามกำลังความสามารถของเราเอง อาจเป็นในด้านวัตถุสิ่งของ การ

เยียมเยียน ให้กำลังใจ การช่วยผสานไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เหล่านี้แหละ ที่จะช่วยให้เราได้เติบโตเป็น “ผู้รักและรับ ใช้” ได้อย่างสมบูรณ์ และอย่างมีความสุข เพราะ “ผู้ใดมีใจเมตตาต่อผู้อื่น ก็เป็นสุข เพราะเขาจะได้รับพระเมตตา” (มธ 5:7)

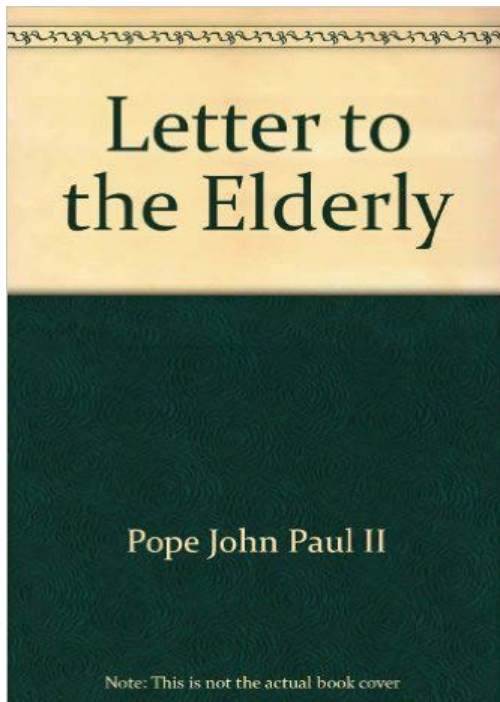
“โครงการธัญโมเดล”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:<https://www.facebook.com/thanyaman2503/photos/>. [ม.ป.ป.]. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2559.

“สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:<http://www.thanyaman.dsdw.go.th/>. [ม.ป.ป.]. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2559.

สำนักงานกิจการนักศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม. “โครงการปັกดีแห่งเมตตาธรรม วิทยาลัยแสงธรรม.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:<https://www.saengtham.ac.th/2008-10-04-05-56-48/55-studentclub-new>. สืบค้น 2558.

คะแนนนี้รู้

บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

ชื่อหนังสือ

ผู้เขียน

ผู้จัดพิมพ์

พิมพ์ครั้งแรก

จำนวนหน้า

พระสมณลิขิตถึงผู้สูงอายุ (Letter to the elderly)

นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 พระสันตะปาปา

เว็บไซต์วาติกัน (www.vatican.va)

1999/ 2542

23 หน้า

บาทหลวงสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี, อาจารย์สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

พระสมณลิขิตถึงผู้สูงอายุของนักบุญ ยอห์น ปอล ที่ 2 พระสันตะปาปา ถึงบรรดาพี่น้องผู้สูงอายุทั้งชายและหญิง นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 พระสันตะปาปา ได้เขียนพระสมณลิขิตนี้เมื่อพระองค์อายุ 79 ปี เขียนด้วยประสบการณ์ชีวิตที่น่า สนใจของพระสันตะปาปาผู้ศักดิ์สิทธิ์ผู้สูงวัย ให้กับพี่น้องผู้สูงอายุทุกท่าน

บทนำ (ข้อ 1-4) พระคัมภีร์บท สดุดีกล่าวว่า “ช่วงอายุชีวิตของข้าพเจ้าทั้งหลายยาวนานเจ็ดสิบปี อาจจะมีแปดสิบปี สำหรับผู้ที่แข็งแรง แต่ส่วนใหญ่ก็มีแต่ความ เหน็ดเหนื่อยและความกังวล วันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว แล้วข้าพเจ้าก็จากไป” (สดด 90:10) ในสมัยปัจจุบันเพราะความ ก้าวหน้าทางการแพทย์ สภาพด้าน เศรษฐกิจและสังคม ทำให้มนุษย์มีชีวิตร ยืนยาวมากขึ้น พระสันตะปาปายอห์น ปอล ที่ 2 ในฐานะผู้สูงอายุคนหนึ่งจึงรู้สึก ปรารถนาจะสนทนากับพวกท่านผู้สูงอายุ อย่างใกล้ชิด ก่อนอื่นข้าพเจ้าขอขอบคุณ พระเจ้าสำหรับพระคุณต่างๆ และโอกาส ต่างๆ ที่พระเจ้าทรงประทานให้เรา ข้าพเจ้าขอทูลระลึกถึงชีวิตช่วงต่างๆ ของ ข้าพเจ้า ซึ่งอยู่ในประวัติศาสตร์ของศตวรรษ นี้ ทั้งบุคคลและเหตุการณ์ ทั้งเวลาแห่ง ความยินดีและสถานการณ์แห่งความทุกข์ ยาก ข้าพเจ้าเห็นว่าพระเจ้าทรงดูแลพวกเรา บทสดุดีกล่าวว่า “ข้าแต่พระเจ้า พระองค์

ทรงสั่งสอนข้าพเจ้ามาตั้งแต่วัยเยาว์ และ ข้าพเจ้ายังเฝ้าประกาศการมหัศจรรย์น้ำ พิศวรของพระองค์ตลอดมา บัดนี้เมื่อ ข้าพเจ้าชราลงและผมก็เป็นสีดอกเลา ข้าแต่ พระเจ้าขอพระองค์อย่าทรงละทิ้งข้าพเจ้า จนกว่าจะได้ประกาศถึงพระอานุภาพแก่ชน รุ่นหลัง” (สดด 71:17-18) ข้าพเจ้าเขียน พระสมณลิขิตในปีที่สหประชาชาติประกาศ ให้เป็นปีสำหรับผู้สูงอายุ และสมณสภา มรวาสได้ออกเอกสาร “ศักดิ์ศรีและพันธ กิจของผู้สูงอายุในพระศาสนจักรและใน โลก” (The Dignity of Older People and Their Mission in the Church and in the World, Vatican City, 1998) (เว็บไซต์วาติกัน)

ในช่วงวัยของผู้สูงอายุเป็นธรรมชาติที่ จะมองดูอดีต เพื่อประเมินบุคคลและ เหตุการณ์ที่เราพบ วันเวลาที่ผ่านไปช่วยให้ มองดูประสบการณ์ต่างๆ ชัดขึ้น ทำให้ ความเจ็บปวดเบาบางลง ปัญหาและความ ทุกข์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ประสบการณ์ สอนเราว่า อาศัยพระพรของท่านของพระเจ้า ความยากลำบากในชีวิตประจำวันทำให้ มนุษย์เติบโตและหล่อหลอมอุปนิสัยให้ ก้าวหน้า ความเชื่อทำให้เรามี “ความหวัง ที่ไม่ทำให้เราผิดหวัง” (รม 5:5) และนำ เราไปสู่การกลับคืนชีพในวาระสุดท้าย ใน พิธีต้นเฝ้าวันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์เราภาวนา ว่า “พระคริสตเจ้าในอดีตและปัจจุบัน ทรง

เป็นปฐมและอวสานเป็นอัลฟาและโอเมกา ทรงเป็นเจ้าของกาลเวลาและศตวรรษทั้งสิ้น” พระองค์ทรงบังเกิดเป็นมนุษย์เพื่อนำมนุษย์ทุกคนกลับไปหาพระเจ้า

ข้าพเจ้าขอพูดกับผู้สูงอายุผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิต ประวัติศาสตร์ในช่วงแรกของศตวรรษนี้ได้เกิดสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สองที่ได้นำความสูญเสียอย่างมากมาต่อชีวิตมนุษย์ ช่วงหลังของศตวรรษก็เกิดสงครามเย็นที่ขัดแย้งต่อสู้ด้านอุดมการณ์คอมมิวนิสต์และเสรีประชาธิปไตย ขอขอบคุณพระเจ้าที่ค่ายคอมมิวนิสต์ได้ล่มสลายด้วยการต่อสู้ด้วยความจริงและความยุติธรรม (พระสมณสาสน์”การเฉลิมฉลองปีที่หนึ่งร้อย” ข้อ 18,23) ความขัดแย้งสงคราม และความรุนแรงยังคงมีอยู่ในโลกของเรา ในด้านที่ตีมนุษย์ได้เติบโตมีจิตสำนึกใหม่ มีการประกาศการให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนของมนุษย์ทุกคน มีการให้คุณค่ากับประชาธิปไตย มีระบบเสรีการค้าที่ต้องมีความยุติธรรมด้วย มีการเสวนาด้านศาสนาเพื่อความเป็นหนึ่งเดียว มีการยอมรับสิทธิและศักดิ์ศรีของสตรี มีการตระหนักด้านนิเวศวิทยา มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการแสวงหาส่งเสริมสันติภาพเพื่อรับใช้มนุษย์

ชีวิตช่วงปัจฉิมวัย (ข้อ 5-8) ช่วงวัยชีวิตของมนุษย์เหมือนกับการเปลี่ยนแปลงของวัฏจักรในธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์เป็นส่วน

หนึ่งของธรรมชาติ แต่ในเวลาเดียวกันมนุษย์แตกต่างจากสิ่งสร้างอื่นๆ มนุษย์เป็นบุคคลที่ถูกสร้างตามภาพลักษณ์และความคล้ายคลึงของพระเจ้า (ปฐมก 1:26) มนุษย์เป็นผู้ที่รับรู้และรับผิดชอบ มนุษย์มีการพัฒนาตามวัย วัยเด็กและวัยรุ่นเป็นเวลาหล่อหลอมตนเตรียมสู่ออนาคต เพื่อเห็นคุณค่าความสามารถของตน และวางแผนสู่วัยผู้ใหญ่ วัยผู้สูงอายุมีการเพิ่มพูนปรีชาญาณและคำปรึกษาแนะนำที่สมบูรณ์ ปรีชาญาณมาจากประสบการณ์เพราะเวลาเป็นครูที่ยิ่งใหญ่ บทสวดดึกกล่าวว่า “โปรดทรงสอนข้าพเจ้าทั้งหลายให้รู้จักนับวันแห่งชีวิตได้ถูกต้อง เพื่อจะได้มีจิตใจปรีชาฉลาด” (สดด 90:12) การตระหนักถึงความจำกัดและความอ่อนแอของมนุษย์นำสู่ปรีชาญาณ ซึ่งมาจากการยำเกรงพระเจ้า

ผู้สูงอายุในพระคัมภีร์พระธรรมเดิม พระคัมภีร์ปัญญาจารย์กล่าวว่า “ปัญญาจารย์พูดว่าไม่เที่ยงแท้ที่สุด ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยงแท้” (ปัญญา 1:2) “วัยเยาว์และรุ่งอรุณของชีวิตนั้นไม่เที่ยงแท้” (ปัญญา 11:10) แต่มนุษย์ถูกสร้างตามภาพลักษณ์และความคล้ายคลึงของพระเจ้า (ปฐมก 1:26) แต่ละช่วงวัยของชีวิตมนุษย์มีความสวยงามและมีพันธกิจ ในพระคัมภีร์การมีชีวิตยืนยาวเป็นเครื่องหมายว่าพระเจ้าทรงโปรดปราน (ปฐมก 11:10-32) พระเจ้าทรงเรียกอับราฮัมเมื่อท่านอายุเจ็ดสิบห้า

ปี “เราจะทำให้ท่านเป็นชนชาติใหญ่ จะอวยพรท่าน จะทำให้ท่านมีชื่อเสียงเลื่องลือ ท่านจะนำพระพรมาให้ผู้อื่น เราจะทำอวยพรผู้ที่อวยพรท่าน เราจะสาปแช่งผู้ที่สาปแช่งท่าน บรรดาเผ่าพันธุ์ทั้งสิ้นทั่วแผ่นดินจะได้รับพรเพราะท่าน” (ปฐม 12:2-3) และนางซาร่าภรรยาของท่านได้ให้กำเนิดบุตรชื่ออิสอัค เมื่ออับราฮัมอายุหนึ่งร้อยปี นางซาร่าอายุเก้าสิบปีแล้ว (ปฐม 21:2-5; 17:17) โมเสสเมื่ออายุสามช่วง ช่วงสี่สิบปีแรกเติบโตในราชวังของกษัตริย์ฟาโรห์ในอียิปต์ สี่สิบปีที่สองอยู่ในแผ่นดินมีเดียกับครอบครัว ช่วงสี่สิบปีสุดท้ายพระเจ้าทรงเรียกโมเสสเมื่อท่านอายุแปดสิบปี (อพย 7:7 กจ 7:20-30) เพื่อช่วยนำชาวอิสราเอลให้หลุดพ้นจากการเป็นทาสในอียิปต์ โทบิตเป็นคนดีดำเนินชีวิตในหนทางแห่งความจริงและความชอบธรรม เมื่อมีอายุหกสิบสองปี ท่านตาบอด ต่อมาเมื่อได้รับการรักษาจนกลับมองเห็นได้ มีชีวิตต่อไปถึงหนึ่งร้อยยี่สิบปีจึงสิ้นใจ (ทบท 3:16-17; 14:2) เอลาซาร์ผู้สูงอายุได้สละชีพเพื่อศาสนา (2 มคบ 6:18-31)

ผู้สูงอายุในพระคัมภีร์พระธรรมใหม่กล่าวถึงเศคาริยาห์และนางเอลีซาเบธดา มารดาของยอห์นผู้ทำพิธีล้าง ท่านทั้งสองคนชรามากแล้ว พระเจ้าทรงเมตตาให้ท่านทั้งสองได้ให้กำเนิดยอห์นผู้ทำพิธีล้าง ท่านทั้งสองมีจิตแห่งการภาวนาสรรเสริญพระเจ้า

(ลก 1:5-25; 39-79) ในพระวิหารที่กรุงเยรูซาเล็ม ขณะที่โยเซฟและพระนางมารีย์ได้นำพระกุมารเยซูมาถวายพระเจ้าเพื่อปฏิบัติตามธรรมเนียมบัญญัติ ได้พบกับสิเมโอน ผู้สูงอายุผู้ชอบธรรมรอคอยพระคริสต์เจ้า ท่านได้อุ้มพระกุมารและกล่าวสรรเสริญพระเจ้า โดยบทเพลงของสิเมโอน “ข้าแต่องค์พระผู้เป็นเจ้า บัดนี้พระองค์ทรงปล่อยผู้รับใช้ของพระองค์ไปเป็นสุข ตามพระคำรับสั่งของพระองค์ เพราะนัยน์ตาของข้าพเจ้าได้เห็นองค์พระผู้ช่วยให้รอด” (ลก 2:25-32) อันนาประกาศหญิงอายุแปดสิบสี่ รับใช้พระเจ้าในพระวิหารโดยจำศีลอดอาหารและอธิษฐานภาวนา “นางเข้ามาในเวลานั้นพอดี ขอบพระคุณพระเจ้าและกล่าวถึงพระกุมารให้ทุกคนที่กำลังรอคอยการไถ่กู้กรุงเยรูซาเล็มฟัง” (ลก 2:38) นิโคเดมัสผู้สูงอายุเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสภาซันเฮดรินได้มาเฝ้าพระเยซูเจ้าตอนกลางคืนเพื่อไม่ให้ใครเห็น พระองค์ได้เปิดเผยว่าพระองค์ทรงเป็นบุตรพระเจ้าเพื่อช่วยโลกให้ได้รับความรอดพ้น” (ยน 3:1-21) นิโคเดมัสปรากฏตัวมาในการฝังพระศพของพระเยซูเจ้า เขานำเครื่องหอมที่ผสมด้วยมดยอบและว่านหางจระเข้มา ท่านชนะความกลัวและแสดงตนเป็นศิษย์ของพระเยซู ผู้ถูกตรึงกางเขน (ยน 19:38-40) มนุษย์ทุกวัยสามารถรับใช้พระเจ้าได้ นักบุญเปโตรเมื่อท่านมีอายุสูง พระเยซูเจ้าทรง

ตรัสว่า ท่านจะตายเป็นมรณสักขีตามแบบอย่างของพระองค์ (ยน 21:18-19) บทสดุดีกล่าวว่า “ผู้ชอบธรรมจะเจริญงอกงามดั่งต้นอินทผลัม แม้ในวัยชรา เขาก็ยังออกผล” (สดด 92:12-14) นักบุญเปาโลกล่าวว่า “จงสอนชายสูงอายุให้มีชัยในการกินการดื่ม ทำตนเป็นที่ควรเคารพนับถือ มีเหตุผล มีความมั่นคงในความเชื่อ ความรัก และความอดทน จงสอนสตรีสูงอายุให้ประพฤติตนเหมาะสมกับการเป็นผู้มีความเชื่อ พวกเขາเหล่านั้นจะเป็นผู้อบรมสั่งสอนหญิงที่เยาว์วัยกว่า ให้อำนาจแก่สามีและลูกของตนอย่างไร” (ทต 2:2-5) หนังสือปรีชาญาณกล่าวว่า “วัยชราที่น่านับถือไม่ใช้การมีอายุยืน หรือวัดได้ด้วยจำนวนปี ความรอบรู้เป็นเสมือนผมหงอกสำหรับมนุษย์ ชีวิตไร้มลทินเป็นเสมือนวัยชราที่ยืนยาว” (สดด 4:8-9)

ผู้สูงอายุเป็นผู้รักษาความทรงจำที่มีร่วมกัน (ข้อ 9-10) ในอดีตเราให้ความเคารพผู้สูงอายุ ในปัจจุบันผู้สูงอายุบางคนยังได้รับความเคารพยกย่องและเห็นคุณค่า แต่ผู้สูงอายุหลายคนไม่ได้รับ เพราะความนึกคิดที่ให้ความสำคัญกับประโยชน์และความสามารถในการผลิต ทักษะคิดนั้นนำไปสู่การไม่เคารพผู้สูงอายุ การไม่ให้คุณค่าจนนำไปสู่การกระทำการรุนแรงเพื่อแก้ปัญหาให้ออกจากสถานการณ์ที่ยากลำบาก การกระทำการรุนแรงเป็นความผิดหนักต่อ

บัญญัติของพระเจ้าและละเมิดศักดิ์ศรีของมนุษย์ แต่เราสามารถปฏิเสธการรักษาในรูปแบบต่างๆ ที่อาจช่วยยืดชีวิตแบบไม่แน่นอนและเป็นภาระหนักขึ้น และรับการรักษาตามปกติเท่านั้น (E.V.15-16)

มีความต้องการบริเวณที่จะค้นพบการมองดูชีวิตอย่างถูกต้องครบถ้วน มุมมองที่ถูกต้องคือชีวิตช่วงนรีนทร แต่ละช่วงชีวิตของมนุษย์มีความหมายเพื่อเตรียมสู่ชีวิตนรีนทร ผู้สูงอายุมีบทบาทเฉพาะในกระบวนการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ตามลำดับตามหนทางสู่ชีวิตนรีนทร ผู้สูงอายุช่วยให้เราเห็นภารกิจของมนุษย์ด้วยปัญญาที่มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของชีวิตนำความรู้และความเป็นผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุเป็นผู้รักษาความทรงจำที่มีร่วมกัน ช่วยแปลความหมายคุณค่าร่วมกันของทุก ๆ คนที่หล่อเลี้ยงและชี้นำชีวิตสังคม เพราะประสบการณ์ความเป็นผู้ใหญ่ของผู้สูงอายุจึงทำให้ท่านสามารถให้คำแนะนำและการชี้แนะ แม้เรามีวัยที่แตกต่างกัน แต่เราทุกคนสามารถนำพรสวรรค์และพระพรพิเศษมามอบให้แก่กันและกัน

“จงนับถือบิดามารดา” (ข้อ 11-12) พระบัญญัติประการที่สี่ เป็นหน้าที่สากลของมนุษย์ที่ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว บุตรรักบิดามารดาและช่วยเหลือท่านในเมื่อท่านสูงอายุ “จงนับถือบิดามารดา เพื่อท่านจะได้มีอายุยืนอยู่ในแผ่นดินที่พระยาห์เวห์พระเจ้าของท่านประทาน

ให้” (อพย 20:12; ฉธบ 5:16) “ท่านจะต้องลุกขึ้นต่อหน้าผู้อาวุโสและแสดงความเคารพต่อผู้ชรา” (ลนต 19:32) การแสดงความเคารพผู้สูงอายุหมายถึง

1. การให้การต้อนรับ
2. การให้ความช่วยเหลือ และ
3. การใช้คุณภาพที่ดีของท่านเพื่อสังคม ทุกสังคมโดยเฉพาะสังคมที่เจริญด้านเศรษฐกิจต้องแสดงความเคารพและรักผู้สูงอายุ แม้จิตมนุษย์อยู่ในร่างกายที่สูงวัย แต่จิตวิญญาณยังหนุ่มเสมอถ้าเติบโตสู่ชีวิตนิรันดร์ นักบุญเกรโกรี แห่งนาซีอันเซน (329-374) กล่าวว่า “มนุษย์จะไม่ชราด้านจิตวิญญาณ แต่จะก้าวหน้าสู่สภาพอิสรภาพที่จะมา เขาจะค่อยๆ ก้าวหน้าสู่สภาพที่ไม่เป็นหนุ่มหรือชรา แต่ก้าวสู่สภาพที่สมบูรณ์ในความเป็นผู้ใหญ่ด้านจิตวิญญาณ” ในหลายสังคมยกย่องผู้สูงอายุเป็น “**สาราณกรรมแห่งปรีชาญาณที่มีชีวิต**” “**ผู้รักษาทรัพย์สมบัติล้ำค่าของประสบการณ์ของมนุษย์และจิตวิญญาณของมนุษย์**” สำหรับคนหนุ่มสาวจงอยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ หนังสือบุตรลึรากล่าวว่า “จงอย่ามองข้ามคำสั่งสอนของบรรดาผู้อาวุโส เพราะเขาก็เรียนรู้มาจากบรรพบุรุษของเขาเช่นเดียวกัน” “ท่านจงไปอยู่ในกลุ่มของบรรดาผู้อาวุโส ถ้าผู้ใดมีปรีชาญาณ ก็จงไปอยู่ใกล้ชิดกับเขา” “สิ่งที่น่าชื่นชมยิ่งคือปรีชาญาณของผู้ชรา การรู้จักไตร่ตรองและการตัดสินใจ มงกุฏของผู้

ชราคือประสบการณ์มากมาย ความภูมิใจของเขาคือความยำเกรงองค์พระผู้เป็นเจ้า” (บสร 8:9; 6:34; 25:5-6)

ชุมชนคริสตชนจะได้รับประโยชน์จากผู้สูงวัย (ข้อ 13-14) เช่นเรื่องการประกาศข่าวดีในหลายครอบครัวผู้สูงอายุเป็นผู้สอนความเชื่อเบื้องต้นให้หลานๆ นอกจากนั้นหลายคนได้รับความเข้าใจชีวิตและความบรรเทาใจจากผู้สูงวัย แม้บางครั้งท่านจะเหงาหรือเจ็บป่วย แต่ท่านสามารถถ่ายทอดปลูกฝังความกล้าหาญโดยให้คำแนะนำแห่งความรัก การภาวนาแบบเงียบ การเป็นพยานชีวิตที่ยอมรับความทุกข์ด้วยความอดทน แม้เมื่อพลังทางกายลดลง แต่ท่านเหล่านี้ยังมีคุณค่าในแผนการแห่งธรรมล้ำลึกของพระญาณเอื้ออาทรของพระเจ้า ผู้สูงวัยที่พักอยู่ในบ้านกับครอบครัวเป็นสถานที่แห่งอุดมคติที่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุได้อย่างดี แต่ถ้าเป็นไปได้ “บ้านพักผู้สูงอายุ” ที่ผู้สูงอายุอยู่ร่วมกัน และมีการดูแลบริการเป็นพิเศษด้วยความรักความห่วงใย บ้านผู้สูงอายุทุกแห่งควรได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกของครอบครัว มิตรสหายและสมาชิกของชุมชนคริสตชน ขอกล่าวยกย่องและรู้คุณสมาชิกคณะนักบวชและกลุ่มอาสาสมัครที่อุทิศตนดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ถูกทอดทิ้ง ผู้อยู่ในความยากลำบาก

ข้าพเจ้าขอกล่าวด้วยความใกล้ชิดและความรักกับผู้สูงอายุ ผู้เจ็บป่วยหรืออยู่ในสถานการณียากลำบากอื่น เมื่อพระเจ้าทรงอนุญาตให้เรา มีความทุกข์เพราะความเจ็บป่วย ความเหงา หรือเหตุจากสภาพสูงวัย พระองค์จะประทานพระพรพรทาน และพลังที่จะเป็นหนึ่งเดียวด้วยความรักยิ่งใหญ่แห่งการสละพระชนม์ชีพของพระบุตร และทำให้เรามีส่วนร่วมในแผนการแห่งความรอดของพระองค์ เพราะพระเจ้าทรงเป็นบิดาที่รักและเมตตา ข้าพเจ้ายังคิดถึงผู้เป็นหม้ายโดดเดี่ยวในปัจฉิมวัย นักบวชชายและหญิงผู้สูงวัยผู้เชื่อสัตย์รับใช้พระอาณาจักรสวรรค์อย่างยาวนาน พี่น้องพระสงฆ์และพระสังฆราชผู้สูงวัยผู้ไม่ได้ทำงานอภิบาลโดยตรงแล้ว พระศาสนจักรยังต้องการท่าน และเห็นคุณค่างานเผยแผ่ธรรมในด้านต่างๆ ของท่าน พระศาสนจักรยังต้องการคำภาวนา คำแนะนำจากประสบการณ์ และการเป็นพยานแห่งพระวรสารในชีวิตประจำวันของท่าน

“พระองค์จะทรงสอนข้าพเจ้าให้รู้จักหนทางแห่งชีวิต ข้าพเจ้าจะยินดีอย่างเต็มเปี่ยม ข้าพเจ้าจะมีความสุขตลอดไปเมื่ออยู่เบื้องขวาของพระองค์” (สดด 16:11) เป็นเรื่องธรรมดาเมื่อเวลาผ่านไป เราเข้าสู่ปัจฉิมวัย จำนวนของสมาชิกในครอบครัวมิตรสหาย คนรู้จักคุ้นเคยเริ่มลดลง เรารู้จากการเข้าร่วมการชุมนุมพบปะกับสมาชิก

ของครอบครัว กับเพื่อนในวัยเด็ก กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย กับเพื่อนเก่าจากกองทัพหรือบ้านเณรหลายคนค่อยๆ จากไป พวกเขาเดินทางสู่สวรรค์บ้านแท่นวันตร มัมผู้สูงวัยเองก็ยากที่ยอมรับว่าตนกำลังเดินทางในหนทางนี้ สภาพของมนุษย์ที่สัมผัสกับบาปและความตายย่อมนำความเศร้าและความกลัวมาให้ พระคัมภีร์ตั้งแต่เล่มแรกบอกเราว่า มนุษย์ถูกสร้างมาเพื่อมีชีวิต (ปฐม 2-3) ความตายไม่ได้อยู่ในแผนการดั้งเดิมของพระเจ้า แต่เป็นผลของบาป **“เพราะความอิจฉาของปีศาจความตายจึงเข้ามาในโลก ผู้ที่อยู่ฝ่ายปีศาจก็จะประสบความตาย”** (ปฐม 2:24) พระเยซูเจ้าผู้มีความเห็นใจและร่วมทุกข์กับเรา **“เรามีมหาสมณะผู้ผ่านการผจญทุกอย่างเหมือนกับเรา ยกวันบาป”** (ฮบ 4:15) พระเยซูเจ้าทรงมีประสบการณ์แห่งความกลัวเมื่ออยู่ต่อหน้าความตาย พระองค์ทรงอธิษฐานว่า **“พระบิดาเจ้าข้า ถ้าเป็นไปได้ ขอให้ถ้วยนี้พ้นจากข้าพเจ้าไปเถิด”** (มธ 26:39) พระเยซูเจ้าทรงสะท้อนพระทัยและโศกเศร้ามาก **“พระเยซูเจ้าทรงกันแสง”** ที่หลุมศพของลาซารัส (ยน 11:33-35) เอกสารสังคายนาวาติกันที่สองกล่าวว่า **“เมื่อต้องเผชิญหน้ากับความตายปริศนาแห่งการดำรงอยู่ของมนุษย์จึงปรากฏขึ้นโดยฉับพลัน มนุษย์ไม่เพียงต้องทนทุกข์ทรมานกับความเจ็บปวด และความ**

เสื่อมโทรมของร่างกายที่กำลังรุกคืบเข้ามา แต่มากกว่านั้นคือความกลัวต่อการดับสูญไปชั่วนิรันดร์” (G.S.18)

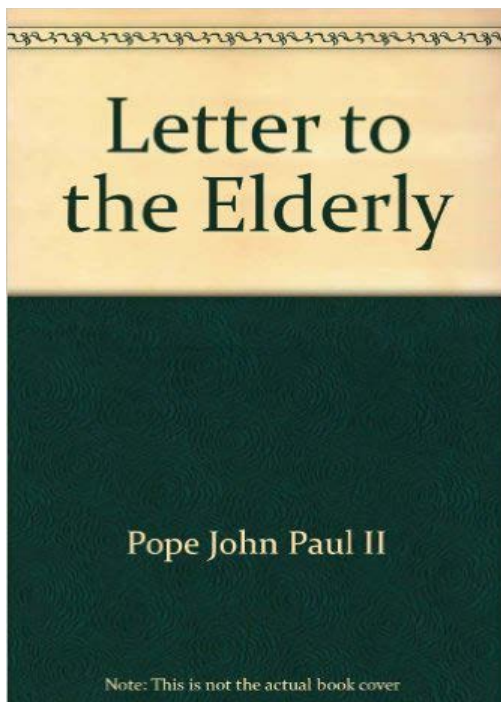
ความตายบังคับให้มนุษย์ถามตนเองเกี่ยวกับความหมายชีวิต (ข้อ 15-16) พระคัมภีร์ปัญญาจารย์กล่าวว่า “ร่างกายของท่านจะกลายเป็นฝุ่นดินดังเดิม และลมปราณจะกลับไปหาพระเจ้าผู้ประทานลมปราณแก่ท่าน” (ปัญญา 12:7) พระธรรมใหม่บอกเราว่า “พระองค์มิใช่พระเจ้าของผู้ตาย แต่เป็นพระเจ้าของผู้เป็น” (ลก 20:38) นักบุญเปาโลยืนยันว่า “พระเจ้าทรงเป็นผู้นำคนตายให้กลับคืนชีพ” “พระเจ้าจะทรงบันดาลให้ร่างกายที่ตายได้ของท่านกลับมีชีวิต เดชะพระจิตของพระองค์” ซึ่งสถิตในท่านด้วย” (รม 4:17; 8:11) พระเยซูเจ้าตรัสว่า “เราเป็นการกลับคืนชีพและเป็นชีวิต ใครเชื่อในเรา แม้ตายแล้ว ก็จะมีชีวิต และทุกคนที่มีชีวิต และเชื่อในเราจะไม่วันตายเลย” (ยน 11:25-26) ในบทประจําไมสซาอูทิส แก่ผู้ล่องลับบทเริ่มขอบพระคุณที่หนึ่ง “ข้าพเจ้าทั้งหลายที่เป็นทุกข์โศกเศร้าเพราะจำต้องตาย จึงมีหวังจะได้กลับคืนชีพเป็นสุข ศานต์ เมื่อตระหนักถึงพระสัญญาว่า จะได้ชีวิตอมตะ ก็คลายโศก พระเจ้าข้าสำหรับผู้เชื่อในพระองค์นั้น ชีวิตมิได้สูญหาย แต่กลับกลายเป็นชีวิตใหม่ และเมื่อสังขารที่พำนักในโลกนี้สลายไป ก็จะมีพำนักใหม่ในสวรรค์นิรันดร์”

ความเชื่อส่องสว่างความเข้าใจเรื่องธรรมล้ำลึกแห่งความตาย และนำความสงบมาให้ผู้สูงวัย ทำให้ท่านดำเนินชีวิตสู่เป้าหมายการเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ และดำเนินชีวิตวางใจมอบตนในพระหัตถ์ของพระเจ้าผู้ทรงเป็นบิดาที่เอื้ออาทรและเมตตา ทำให้ชีวิตจิตลึกซึ้งโดยภาวนาอย่างจริงจัง และอุทิศตนรับใช้พี่น้องด้วยความรัก ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านจิตวิญญาณอย่างลึกซึ้งสามารถเจริญชีวิตในปัจจุบันด้วยความยินดี ไม่ขัดแย้งกับการปรารถนาที่จะมีชีวิตนิรันดร์ ลิเมโอนผู้สูงวัยกล่าวว่า “บัดนี้ พระองค์ทรงปล่อยผู้รับใช้ของพระองค์ไปเป็นสุข เพราะนัยน์ตาของข้าพเจ้าได้เห็นองค์พระผู้ช่วยให้รอดพ้น” (ลก 2:29-30) นักบุญเปาโลรู้สึกเล็ดด้านหนึ่งปรารถนาจะอยู่ต่อไปในโลกเพื่อประกาศพระวรสาร อีกด้านหนึ่งปรารถนาจะพ้นจากชีวิตนี้เพื่ออยู่กับพระคริสตเจ้า (ฟป 1:23) นักบุญอิกญาซีโอแห่งอันติโอกขณะเดินสู่การเป็นมรณสักขีด้วยความยินดี ท่านกล่าวว่า “ข้าพเจ้าสามารถได้ยินเสียงของพระจิตเจ้าภายในเหมือนเสียงน้ำทรงชีวิตภายในข้าพเจ้า กระซิบเชิญข้าพเจ้าให้ไปหาพระบิดาเจ้า” ตัวอย่างเหล่านี้ทำให้เราเห็นว่า ชีวิตในโลกนี้มีคุณค่าแม้มีความจำกัดและความทุกข์ เราควรดำเนินชีวิตจนถึงวาระสุดท้าย ในเวลาเดียวกันทำให้เราเห็นจากมุมมองของคริสตชนว่า ชีวิตในโลกนี้ไม่ใช่มีคุณค่าที่สุด

ปัจฉิมวัยเป็นการก้าวผ่านสู่ชีวิตหนึ่งไปสู่อีกชีวิตหนึ่ง จากความยินดีที่ไม่แน่นอนและจิตจางง่ายของโลกนี้ ไปสู่ความชื่นชมยินดีที่เต็มเปี่ยมที่พระเจ้าทรงประทานแก่ผู้รับใช้ที่ซื่อสัตย์ของพระองค์ “จงมาร่วมยินดีกับนายของท่านเถิด” (มธ25:21)

การให้กำลังใจผู้สูงอายุให้ดำเนินชีวิตอย่างเต็มเปี่ยม (ข้อ17-18) พี่น้องผู้สูงอายุที่รักข้าพเจ้าขอให้กำลังใจทุกคนให้ดำเนินชีวิตที่พระเจ้าประทานให้ด้วยความสงบแจ่มใส ข้าพเจ้าขอแบ่งปันความรู้สึกในวัยนี้หลังจากทำหน้าที่รับใช้ในศาสนบริการสิบหอดตำแหน่งของนักบุญเปโตรได้ยี่สิบกว่าปี และกำลังรอคอยสหัสวรรษที่สาม แม้ข้าพเจ้าเป็นผู้สูงอายุ ข้าพเจ้ายังดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขความชื่นชมยินดีในชีวิต

ข้าพเจ้าขอขอบคุณพระเจ้า เป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่จะสามารถอุทิศตนจนวาระสุดท้ายเพื่ออาณาจักรพระเจ้า ขณะเดียวกันข้าพเจ้าอธิษฐานภาวนาเสมอด้วยบทภาวนาหลังพิธีบูชาขอบพระคุณสำหรับพระสงฆ์ “เมื่อถึงเวลาแห่งความตาย ขอพระองค์ทรงเรียกข้าพเจ้า และขอให้ข้าพเจ้ากลับไปหาพระองค์ เพื่อจะได้ร่วมสรรเสริญพระองค์พร้อมกับบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ตลอดนิรันดร์” ข้าแต่พระนางมารีย์มารดาของมนุษยชาติ ผู้เดินทางแสวงบุญในโลกนี้ โปรดภาวนาเพื่อเรา “บัดนี้และเมื่อจะตายเทอญ” โปรดช่วยให้เราใกล้ชิดกับพระเยซูเจ้าตลอดกาล พระบุตรสุดที่รักของท่านและพี่น้องของเรา พระเจ้าผู้ทรงชีวิตและพระสิริรุ่งโรจน์ อาแมน

แนะนำหนังสือ

บาทหลวงเชษฐา ไชยเดช

สรุปพระสมณลิขิต

Misericordia et misera ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

โอกาสปิดปีศักดิ์สิทธิ์พิเศษแห่งเมตตาธรรม

20 พฤศจิกายน 2016

คุณพ่อเชษฐา ไชยเดช

บาทหลวงสังกัดองค์กรสงฆ์มณฑลกรุงเทพฯ, อาจารย์ประจำสาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

ชื่อของสมณลิขิตฉบับนี้ คือ “MISERICORDIA ET MISERA” เป็นวลีที่นักบุญเอากุสตินนำมาเล่าเรื่องการพบกันของพระเยซูเจ้ากับหญิงที่ถูกจับขณะล่วงประเวณี (เทียบ ยน 8:1-11) เป็นคำที่งดงามและเหมาะสมอย่างยิ่งที่นำมาใช้อธิบายพระธรรมล้ำลึกแห่งความรักของพระเจ้าที่มีต่อคนบาป “เหลืออยู่เพียงสองคนเท่านั้น คือผู้ที่เป็ *น ความเมตตา (Misericordia) และผู้ที่น่าสงสาร (Misera)*” พระสมณลิขิตฉบับนี้ซึ่งมีความยาว 22 ข้อ

บทนำเกี่ยวกับพระเมตตาของพระเจ้าและพันธกิจของพระศาสนจักร (ข้อ 1-4)

เรื่องการพบกันของพระเยซูเจ้ากับหญิงที่ถูกจับขณะล่วงประเวณี (เทียบ ยน 8:1-11) สอนเราว่าพระเมตตาของพระเจ้าไม่อาจที่จะเป็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆ ช่วงหนึ่งในชีวิตของพระศาสนจักร แต่พระเมตตาของพระเจ้าจะต้องเป็นตัวตนที่แท้จริงและชีวิตของพระศาสนจักร ในพระวรสารตอนนี้เราพบว่าความน่าสงสารแห่งบาปถูกโอบอุ้มด้วยพระเมตตาแห่งความรักของพระเยซูเจ้า การตัดสินใจของพระองค์เปี่ยมด้วยพระเมตตาและความเห็นอกเห็นใจต่อสภาพของหญิงคนบาปผู้นี้ พระเยซูทรงช่วยหญิงคนบาปให้มองไปยังอนาคตด้วยความหวังและเริ่มต้นชีวิตใหม่ เธอสามารถที่จะ “ดำเนินชีวิตในความเมตตากรุณา” (อฟ 5:2) เมื่อ

ถูกโอบอุ้มด้วยพระเมตตาแล้ว แม้ความโน้มเอียงที่จะทำบาปยังคงอยู่ แต่ความรักของพระเจ้าจะทำให้เป็นไปได้สำหรับเธอที่จะมองไปข้างหน้าและดำเนินชีวิตที่แตกต่าง (mm ข้อ 1)

พระสันตะปาปายังทรงกล่าวถึงพระวรสารตอนที่พระเยซูเจ้าได้รับเชิญให้ไปร่วมรับประทานอาหารที่บ้านของชาวฟาริสีคนหนึ่ง (เทียบ ลก 7:36-50) และมีหญิงคนบาปเข้ามาเฝ้าพระองค์ ร้องไห้จนน้ำตาหยดลงเปียกพระบาท นางใช้ผมเช็ดพระบาท จูบพระบาท และใช้น้ำมันหอมชโลมพระบาทนั้น (เทียบ มرق 14:3-9)

พระสันตะปาปาทรงสอนเราว่าการให้อภัยเป็นเครื่องหมายที่เห็นถึงความรักได้อย่างชัดเจนของพระบิดาซึ่งพระเยซูทรงเผยให้เราเห็นตลอดชีวิตของพระองค์ ทุกหน้าของพระวรสารล้วนเต็มไปด้วยความรักที่แสดงออกโดยการให้อภัย ด้วยเหตุนี้ไม่มีผู้ใดในพวกเราที่มีสิทธิที่จะไปสร้างเงื่อนไขกับการให้อภัย (mm ข้อ 2)

ความชื่นชมยินดีที่เพิ่มพูนในจิตใจของหญิงคนบาปทั้งสอง การได้รับการอภัยทำให้พวกเธอรู้สึกเป็นอิสระ และมีความสุขชนิดที่ไม่เคยมีมาก่อน ประสบการณ์ในพระเมตตาจะนำมาซึ่งความชื่นชมยินดี ขอให้เรายา่ปล่อยให้ความชื่นชมยินดีนี้ถูกขโมยไปเพราะความยากลำบาก หรือความวิตกกังวล ขอให้ความเมตตาหยั่งรากลึกอยู่ใน

ดวงใจและทำให้เราสามารถปฏิบัติภาระกิจประจำวันของเราด้วยใจสงบ นอกจากนั้น เราจำเป็นต้องเป็นประจักษ์พยานต่อความหวังและความชื่นชมยินดีที่แท้จริง เราจำเป็นต้องยอมรับว่าความชื่นชมยินดีที่เกิดขึ้นในใจเรานั้นเป็นเพราะได้รับการสัมผัสจากพระเมตตาของ จึงขอให้เรารำลึกเสมอถึงพระวาจาของพระเจ้าที่กล่าวว่า “จงชื่นชมยินดีในพระคริสต์เจ้าเสมอ” (ฟป 4: 4; เทียบ 1ธส5:16) (mm ข้อ 3)

ในปีศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรมที่ผ่านไปแล้ว พระจิตทรงทำให้พระศาสนจักรสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นถึงพันธกิจของพระศาสนจักรตามพระบัญชาของพระเยซูเจ้า คือ “จงรับพระจิต หากท่านอภัยบาปผู้ใด บาปนั้นก็ได้รับการอภัยหากท่านหน่วงเหนี่ยวบาปผู้ใด บาปนั้นก็จะถูกหน่วงเหนี่ยวไว้เช่นเดียวกัน” (ยน 20:22-23) (mm ข้อ 4)

บัดนี้เรากำลังปิดปีศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรม เป็นเวลาที่เราจะต้องมองไปข้างหน้าและต้องเข้าใจด้วยว่าเราจะดำเนินการต่อไปอย่างดีที่สุดได้อย่างไร เราต้องมีความชื่นชมยินดี มีความซื่อสัตย์ มีความกระตือรือร้น และมีประสบการณ์กับความมั่งคั่งแห่งพระเมตตาของพระเจ้า ชุมชนของเราสามารถดำรงอยู่และปฏิบัติอย่างมีชีวิตชีวาในงานของการประกาศพระวรสารใหม่ด้วย “การกลับใจเชิงอภิบาล”

การเฉลิมฉลองพระเมตตา (celebrate mercy) ผ่านทางพิธีกรรมและพระวาจาของพระเจ้า (ข้อ 5-7)

ในพิธีกรรมพระเมตตาไม่เป็นเพียงภาวนาซ้ำๆ เท่านั้น แต่เป็นการได้รับและการมีประสบการณ์กับพระเมตตาที่น้อยอย่างแท้จริง

ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบพิธีบูชาขอบพระคุณ พระเมตตาจะปรากฏเสมอในการเสวนาระหว่างสัตบุรุษที่สวดภาวนาและดวงพระทัยของพระบิดาผู้ทรงพอพระทัยที่จะประทานความรักอันทรงเมตตาของพระองค์ ทุกๆ ช่วงของการเฉลิมฉลองศีลมหาสนิทเกี่ยวข้องกับพระเมตตาของพระเจ้า

ในชีวิตแห่งศีลศักดิ์สิทธิ์พระเจ้าทรงประทานพระเมตตาให้เราอย่างเหลือล้น พระศาสนจักรกล่าวถึงพระเมตตาอย่างชัดเจนในสูตรบทภาวนาแห่ง “ศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งการบัพติศมา” นั่นคือศีลอภัยบาปและศีลเจมคนไข้ (โดยเฉพาะในบทอภัยบาป และบทเจมคนไข้)

ดังนั้นในพิธีกรรม การกล่าวถึงพระเมตตาจึงมิใช่เพียงการเตือนสอน แต่เป็นการกระทำที่มีคุณค่าสูงสุด ซึ่งเท่ากับการบอกว่ขณะที่เราทูลขอพระเมตตาด้วยความเชื่อ เราก็จะได้รับพระเมตตา และหากเราเชื่อว่เป็นสิ่งที่ชีวิตชีวาและเป็นของจริงแน่แท้ พระเมตตาจะเปลี่ยนแปลงตัวเราได้ (mm ข้อ 5)

การฟังพระวาจาของพระเจ้ามีความสำคัญเป็นพิเศษ ทุกวันอาทิตย์มีการประกาศพระวาจาของพระเจ้าในชุมชนคริสตชน เพื่อดวงใจของผู้มีความเชื่อจะได้ชื่นชมในความยิ่งใหญ่แห่งพระเมตตา พระสันตะปาปาขอให้พระสงฆ์เตรียมเทศน์อย่างดี การเทศน์ของพระสงฆ์จะบังเกิดผลก็ต่อเมื่อตนเองมีประสบการณ์กับความดีแห่งพระเมตตาของพระเยซูคริสตเจ้า ไม่ใช่การพูดเก่ง แต่เป็นความน่าเชื่อถือในตัวพระสงฆ์ (mm ข้อ 6)

พระคัมภีร์เป็นเรื่องราวยิ่งใหญ่เกี่ยวกับมหัศจรรย์แห่งพระเมตตาของพระเจ้า พระสันตะปาปาทรงแนะนำให้มิวนาติย์หนึ่งตามปฏิทินพิธีกรรมที่ชุมชนคริสตชนทุกแห่งจะรื้อฟื้นความพยายามทำให้พระคัมภีร์เป็นที่รู้จักและแผ่ขยายออกไปยิ่งขึ้น ความคิดริเริ่มนี้จะต้องรวมถึงการทำ Lectio Divina ด้วย เพื่อว่าการภาวนาโดยพระคัมภีร์จะช่วยส่งเสริมและสร้างพลังให้กับชีวิตจิต ขอให้เราอ่านพระวาจาของพระเจ้าในแสงสว่างแห่งธรรมเนียนฝ่ายจิตของพระศาสนจักร ซึ่งจะช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรมและเมตตากิจ (mm ข้อ 7)

การเฉลิมฉลองพระเมตตาของพระเจ้าผ่านทางศีลอภัยบาป (ข้อ 8-12)

การเฉลิมฉลองพระเมตตาของพระเจ้าเกิดขึ้นด้วยวิธีพิเศษในศีลอภัยบาป ก่อนสิ่งใดการที่จะได้รับการอภัยจะต้องเริ่ม

ต้นด้วยการดำเนินชีวิตในความรักและเมตตา “ความรักลบล้างบาปได้มากมาย” 1 ปต 4:8) มีแต่พระเจ้าเท่านั้นที่ทรงอภัยบาปเราได้ เจกเช่นที่เราให้อภัยผู้อื่นที่ผิดต่อเรา “โปรดอภัยแก่ข้าพเจ้าเหมือนกับที่ข้าพเจ้าอภัยให้ผู้อื่น” (มธ 6:12) ช่างเป็นเรื่องน่าเศร้าเสียใจอะไรเมื่อเราปิดใจและไม่สามารถที่จะให้อภัย ปลอ่ยให้ความเสียใจ ความโกรธ และการแก้แค้นมาครอบงำจิตใจ ทำให้ชีวิตของเราน่าสมเพช และปิดกั้นมิให้เราเข้าถึงพระเมตตาได้ (mm ข้อ 8)

พระสันตะปาปาทรงขอบคุณธรรมทูตแห่งเมตตาธรรมทุกคนสำหรับการรับใช้อันทรงคุณค่าซึ่งมุ่งที่จะมอบพระพรพรทานอันทรงประสิทธิภาพแห่งการอภัยบาป และพันธกิจพิเศษนี้จะไม่จบลงพร้อมกันกับการปิดประตูศักดิ์สิทธิ์ สมณสภาเพื่อการประกาศข่าวดีใหม่จะเป็นผู้ดูแลพวกเขา และหารูปแบบที่เหมาะสมที่สุดเพื่อการปฏิบัติพันธกิจอันทรงคุณค่านี้ต่อไป (mm ข้อ 9)

พระสันตะปาปาทรงเชิญชวนพระสงฆ์ให้เตรียมตัวบริการศีลอภัยบาปเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นพันธกิจที่แท้จริงของพระสงฆ์ และทรงขอให้พระสงฆ์ทุกท่านให้การต้อนรับทุกคน เป็นประจักษ์พยานแห่งความรักเยี่ยงบิดา ไม่ว่าบาปนั้นจะหนักหนาสักเท่าใด ตั้งใจจริงช่วยผู้เข้ามาสารภาพบาปให้

ไต่ตรองถึงความผิดที่พวกเขากระทำ **ชัดเจน**ในการอธิบายถึงหลักแห่งศีลธรรม **เต็มใจ**ที่จะเดินเคียงข้างกับคนบาปด้วยความเพียรในการเดินทางของเขาเพื่อคืนดีกับพระเจ้า **มองกาลไกล**แยกแยะบาปแต่ละกรณี **มีใจกว้าง**ในการอภัยบาปในอำนาจของพระเจ้าที่มอบให้ เจกเช่นพระเยซูคริสต์ ที่ทรงเลือกวิธีเจียบเพื่อช่วยสตรีผู้นั้นที่ถูกจับได้ว่าเป็นหญิงผิดประเวณีให้พ้นจากการถูกตัดสินให้ถึงตาย ดังนั้นในที่โปรดศีลอภัยบาปพระสงฆ์ทุกคนควรมีใจกว้างเพราะคนบาปทุกคนเตือนใจท่านว่าท่านเองก็เป็นคนบาป ในขณะที่เดียวกันท่านก็เป็นศาสนบริกรแห่งพระเมตตาด้วย (mm ข้อ 10)

พระองค์ทรงเน้นย้ำว่า กฎหมายมีคุณค่าในเชิงสั่งสอน (เทียบ กท. 3:24) ซึ่งมีความเมตตาเป็นเป้าหมาย (เทียบ 1 ทธ 1:5) พระสงฆ์ที่เป็นผู้ฟังคำสารภาพบาปล้วนมีประสบการณ์กับการกลับใจที่เกิดขึ้นต่อหน้าต่อตา ดังนั้นพระสงฆ์จึงต้องมีความรับผิดชอบสำหรับการกระทำและคำพูดที่จะไปสัมผัสกับใจของผู้ที่มาสารภาพบาปที่ต้องไม่ไปขัดแย้งกับประสบการณ์ในพระเมตตาที่ผู้มาสารภาพบาปกำลังแสวงหาตรงกันข้ามให้พระสงฆ์จุดประกายให้กับมโนธรรมของพวกเขาด้วยความรักอันหาขอบเขตมิได้ของพระเจ้า (เทียบ 1 ยน 3:20) พระองค์ทรงเรียกร้องบรรดาพระ

สงฆ์ให้ดำเนินชีวิตด้วยการรับใช้ “**พันธกิจแห่งการคืนดี**” (2 คร 5:18) พระสงฆ์ต้องให้โอกาสทุกคนเพื่อมีประสบการณ์กับพลังแห่งอิสรภาพจากการได้รับอภัยบาป

พระสันตะปาปาทรงสนับสนุนให้ทุกสังฆมณฑลจัด 24 ชั่วโมงเพื่อพระคริสต์เจ้า ซึ่งมีคุณค่าในเชิงอภิบาลมากในการส่งเสริมให้ทุกคนมีประสบการณ์ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในศีลอภัยบาป (mm ข้อ 11)

พระองค์ทรงขยายเวลาการอนุญาตให้พระสงฆ์ทุกองค์ให้มีอำนาจโปรดบาปแก่ผู้ที่ทำบาปทำแท้ง อย่างไรก็ตามพระองค์ทรงยืนยันว่าการทำแท้งเป็นบาปหนักเพราะเป็นการทำลายชีวิตของผู้บริสุทธิ์ แต่ในขณะที่เดียวกันพระองค์ก็ทรงยืนยันด้วยว่าไม่มีบาปใดที่พระเมตตาของพระเจ้าจะเอื้อมไม่ถึงในการลบล้างบาปที่ผู้กระทำความผิดใจและต้องการคืนดีกับพระบิดาเจ้า เพราะฉะนั้นขอให้พระสงฆ์ทุกองค์จงช่วยแนะนำ สนับสนุน และให้ความบรรเทาใจเป็นพิเศษแก่ผู้ทำบาปที่กำลังเดินทางสู่การคืนดีกับพระเจ้า พระองค์ยังทรงอนุญาตให้สัตบุรุษที่ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ไปวัดซึ่งพระสงฆ์ของคณะนักบุญปีโอที่ 10 เป็นผู้ประกอบพิธีสามารถไปรับศีลอภัยบาปได้โดยถูกต้องจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น (mm ข้อ 12)

มิติของพระเมตตาในการดำเนินชีวิต
(ข้อ 13-21)

พระพักตร์อีกด้านหนึ่งของพระเมตตา คือ *ความบรรเทาใจ* “จงให้ความบรรเทาใจกับประชากรของเรา” (อสย 40:1) เราทุกคนต้องการความบรรเทาเพราะว่าไม่มีผู้ใดพ้นจากความทุกข์ ความเจ็บปวด และการเข้าใจผิด ฯลฯ แต่พระเจ้าก็ไม่เคยอยู่ห่างจากเราในยามที่เราเศร้าเสียใจและมีความยุ่งยากในชีวิต

ความบรรเทาใจแสดงออกโดยการ *ปลอบโยน* และในบางครั้งในความเงียบซึ่งสามารถช่วยเราได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเราไม่สามารถหาคำตอบได้กับปัญหาของคนที่ เป็นทุกข์ แต่การหาคำตอบไม่ได้สามารถเปลี่ยนให้เป็นความเห็นอกเห็นใจต่อคนที่อยู่เคียงข้างเรา และนี่เป็นหนทางที่เป็นรูปธรรมในการมีส่วนร่วมในความทุกข์ของพี่น้องชายหญิงของเรา (mm ข้อ 13)

พระพรแห่งการแต่งงานเป็นการเรียกร้องยิ่งใหญ่สำหรับคู่สามีภรรยาซึ่งอาศัยพระพรพรหมทานของพระเยซูคริสต์เจ้าต้องตอบสนองด้วยความรักด้วยใจกว้าง ด้วยความซื่อสัตย์ และด้วยความเพียรพยายามแม้จะมีปัญหาและทางเลือกมากมาย **พระพรพรหมทานแห่งศีลสมรส**ไม่เพียงแต่จะสร้างพลังให้ครอบครัวเป็นสถานที่พิเศษสำหรับปฏิบัติความเมตตาเท่านั้น แต่ยังชี้แนะให้ชุมชนคริสตชนและการอภิบาลยึดมั่นในคุณค่า

ที่ยิ่งใหญ่ของครอบครัวด้วย เราไม่อาจมองข้ามความยุ่งยากสลับซับซ้อนในความเป็นจริงแห่งยุคปัจจุบันของชีวิตครอบครัว **ประสบการณ์ในพระเมตตาสามารถทำให้เรามองปัญหาต่างๆของมนุษย์จากมุมมองแห่งความรักของพระเจ้า** ซึ่งไม่เคยเบือนหน้าที่จะต้อนรับและติดตามเรา (mm ข้อ 14)

ในเวลาแห่งความตาย พระศาสนจักรมีประสบการณ์ในช่วงเวลาที่สำคัญแห่งชีวิตช่วงนี้เสมอ ในแสงสว่างแห่งการกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสต์เจ้า ในฐานะคริสตชนเราทำพิธีปลงศพด้วยการอธิษฐานภาวนาที่เปี่ยมด้วยความหวังสำหรับวิญญาณผู้ล่วงลับ และสำหรับความบรรเทาของผู้ที่รับทุกข์เพราะสูญเสียบุคคลที่ตนรัก พระสันตะปาปาเชื่อว่าการอภิบาลที่เปี่ยมด้วยความเชื่อของเราจะทำให้เรามีประสบการณ์โดยตรงว่าเครื่องหมายแห่งพิธีกรรมและการอธิษฐานภาวนาของเราล้วนเป็นการแสดงออกถึงพระเมตตาของพระเจ้า เพราะไม่มีสิ่งใดแยกเราจากความรักของพระองค์ได้ (เทียบ รม 8:35) การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในช่วงเวลานี้เป็นรูปแบบที่มีความสำคัญมากในการอภิบาล เพราะนี่หมายถึงความใกล้ชิดกับชุมชนคริสตชนในยามที่เขามีความอ่อนแอ โดดเดี่ยว และมีความทุกข์ (mm ข้อ 15)

แม้ปี คัศศีลพิธีจะสิ้นสุดแล้วและ ประตูกัศศีลพิธีถูกปิดลงแล้ว แต่ประตูแห่ง ความเมตตาในดวงใจของเรายังคงเปิดกว้าง อยู่ เราได้เรียนรู้ว่าพระเจ้าทรงยื่นพระหัตถ์ มายังเรา (เทียบ ฮชย 11:4) เพื่อที่เรา จะได้เลียนแบบฉบับของพระองค์ที่จะยื่นมือ ออกมาช่วยเหลือพี่น้องชายหญิงของเรา คริสตชนจึงต้องเป็นประจักษ์พยานถึงความ รักของพระเจ้าต่อเพื่อนมนุษย์ ประตู คัศศีลพิธีที่เราก้าวข้ามไปทำให้เรากลายเป็น หนทางแห่งความรักเมตตา ซึ่งเราถูกเรียก ร้องให้เดินทุกวันด้วยความซื่อสัตย์และด้วย ความชื่นชมยินดี นี่เป็นถนนแห่งพระเมตตา ซึ่งในเส้นทางนี้เราจะพบกับบรรดาพี่น้องชาย หญิงของเรามากมาย ให้เรายื่นมือของเรา ออกไปจับมือของพวกเขาและเป็นเพื่อนร่วม เดินทางไปกับพวกเขา

พระเมตตาฟื้นฟูและไถ่กู้ เพราะ เป็นการพบกันระหว่างหัวใจสองดวง ดวง หทัยของพระเจ้าที่ทรงเสด็จมาพบเราและ ดวงใจมนุษย์ ดวงใจเราได้รับความอบอุ่น และได้รับการเยียวยารักษาจากพระองค์ ข้าพเจ้าได้รับความรัก เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า จึงมีตัวตน ข้าพเจ้าได้รับการอภัย เพราะ ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเกิดใหม่ ข้าพเจ้าได้เห็น พระเมตตา เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงกลายเป็นภาชนะแห่งพระเมตตา (mm ข้อ 16)

พระสันตะปาปาทรงกล่าวถึง ประสพการณ์ดีๆ ที่พระองค์ทรงได้รับ

จาก “วันศุกร์แห่งพระเมตตา” บ่อยครั้ง ความดีดังกล่าวซ่อนเร้น และแสดงออกมา แบบเงียบๆ มีวีรชนแห่งความเมตตาแท้จริง ได้แสดงความเอื้ออาทรอย่างสม่ำเสมอต่อคน ยากไร้และคนที่มิทุกข์ พระองค์ทรงขอบคุณ บรรดาอาสาสมัครที่อุทิศเวลาและความ พยายามทุกวันที่จะปฏิบัติให้เห็นถึงการ ประทับอยู่อย่างใกล้ชิดของพระเจ้า การรับ ใช้ของพวกเขาก็คืองานแท้จริงแห่งเมตตา ธรรม เป็นงานที่ช่วยผู้คนเป็นอันมากให้ได้ เข้าใกล้พระศาสนจักร (mm ข้อ 17)

งานเมตตาฝ่ายกายและฝ่ายจิตยังคง ดำเนินต่อไปในทุกวันนี้เพื่อเป็นการพิสูจน์ถึง อิทธิพลอันยิ่งใหญ่เชิงบวกแห่งความเมตตา ในฐานะที่มี **คุณค่าทางสังคม** ความเมตตา บังคับเราให้ถกแซนเสื่อขึ้น แล้วลงมือฟื้นฟู คัศศีลพิธีของมนุษย์จำนวนนับล้านๆ คน พวกเขาเป็นพี่น้องของเราซึ่งถูกเรียกร้องพร้อมกับ เราให้ช่วยกันสร้าง “นครที่เชื่อถือได้” (mm ข้อ 18)

ในช่วงปีคัศศีลพิธีแห่งเมตตาธรรมที่ ผ่านมานี้มีการกระทำที่เป็นเครื่องหมายแห่ง พระเมตตามากมาย ทั้งชุมชน ครอบครัว และปัจเจกชนต่างได้พบกับความชื่นชมยินดี แห่งการแบ่งปันและความงดงามแห่งความ เอื้ออาทร แต่นี่ยังไม่เป็นการเพียงพอ โลก เรายังคงสร้างความยากจนฝ่ายกายและฝ่าย จิตด้วยรูปแบบใหม่ๆ ที่เป็นพิษเป็นภัยต่อ คัศศีลพิธีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้พระศาสนจักร

จำเป็นต้องเฝ้าระวังและพร้อมที่จะหาเมตตากิจใหม่ๆ และนำไปปฏิบัติด้วยใจกว้างกระตือรือร้น

งานเมตตาฝ่ายกาย “การให้เสื้อผ้าแก่คนที่ไม่มียาเสื้อ” (เทียบ มธ 25: 36, 38, 43, 44) สิ่งนี้จะทำให้เรากลับไปสู่เบื้องต้นในสวนเอเดนเมื่ออาดัมและเอวารู้ตัวว่าตนเปลือยเปล่า เมื่อได้ยินเสียงของพระเจ้า เขารู้สึกอายแล้วไปแอบซ่อน (เทียบ ปฐก 3:7-8) เราทราบดีว่าพระเจ้าทรงลงโทษเขาทั้งสอง แต่พระเจ้าก็ “ทรงประทานเสื้อหนังสัตว์ให้อาดัมและภรรยาของเขาใส่” (เทียบ ปฐก 3:21) พระองค์ทรงปกปิดความอายของเขาทั้งสองแล้วคืนศักดิ์ศรีให้กับเขาเสียใหม่ พระเยซูเจ้าบนไม้กางเขนก็เช่นเดียวกัน บุตรของพระเจ้าถูกตรึงและเปลือยเปล่าอยู่บนไม้กางเขน ทหารถอดเสื้อคลุมของพระองค์ไป แล้วเสียงทายเป็นอันหนึ่งใจเดียวกันว่าใครจะเป็นเจ้าของเสื้อคลุมดังกล่าว (เทียบ ยน 19:23-24) พระเยซูคริสต์ไม่มีอะไรเหลืออยู่อีกเลย ไม้กางเขนเป็นการแสดงออกได้อย่างยอดเยี่ยมที่สุดถึงการแบ่งปันของพระเยซูในโชคชะตาของผู้ที่สูญเสียศักดิ์ศรีเนื่องจากขาดสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต เจกเซนที่พระศาสนจักรถูกเรียกร้องให้เป็น “เสื้อคลุมของพระเยซูคริสต์เจ้า” พระศาสนจักรจึงอุทิศตนที่จะมีความเอื้ออาทรกับคนที่เปลือยเปล่าในโลก เพื่อช่วยพวกเขาให้ได้พบกับศักดิ์ศรีที่เขาถูกแย่งชิงไป

คุณสมบัติทางสังคม แห่งความเมตตาเรียกร้องมิให้เรายินยอมโดยที่ไม่ได้ทำอะไร มิฉะนั้นแล้วแผนงานและโครงการต่างๆ ของเราก็จะกลายเป็นแค่ความฝันบนแผ่นกระดาษ ขอให้พระเจ้าทรงบันดาลให้เรามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันโดยไม่เห็นแก่ตัวในการเสริมสร้างความยุติธรรมและชีวิตที่ดีงาม เป็นประจักษ์พยานต่อการประทับอยู่แห่งพระอาณาจักรของพระเจ้า (mm ข้อ 19)

เราถูกเรียกร้องให้ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความเมตตา งานเมตตา เป็น “งานที่ทําขึ้นเป็นการเฉพาะ” ในความหมายที่ว่าไม่มีใครสักคนที่เหมือนกัน มือของเราสามารถปั้นแต่งให้พวกเขาได้ด้วยร้อยแปดวิธี โดยแต่ละคนจะได้รับพระเมตตาด้วยรูปแบบที่แตกต่างกัน

วัฒนธรรมแห่งความเมตตาถูกหล่อหลอมด้วยการภาวนา เราไม่อาจที่จะลืมยากคนจนได้ นี่เป็นข้อเสนอดีที่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกวันนี้ยิ่งกว่าสมัยใด และเป็นข้อเสนอดีที่เป็นข้อบังคับด้วยการรับรองของพระวรสาร (mm ข้อ 20)

ปีศักดิ์สิทธิ์ที่ผ่านมามีทำให้เรารู้สึกประทับใจคำพูดของอัครสาวกเปโตร “ในอดีตท่านมิได้รับพระเมตตา แต่บัดนี้ท่านได้รับพระเมตตาแล้ว” (1 ปต 2:10) ขอให้เราและชุมชนของเรายื่นมือไปยังทุกคนที่อยู่ท่ามกลางพวกเราเพื่อที่ความรักความเอ็นดู

ของพระเจ้าจะได้แผ่ไปถึงทุกคนโดยอาศัย
การเป็นประจักษ์พยานของคริสตชน

นี่เป็นเวลาแห่งพระเมตตา เพราะใน
แต่ละวันแห่งการเดินทางในชีวิตของเราล้วน
เปี่ยมด้วยการประทับอยู่ของพระเจ้า
พระองค์ทรงนำการเดินทางของเราด้วย
อำนาจแห่งพระพรที่พระจิตเจ้าทรง
หลั่งมายังดวงใจของเรา เพื่อให้ใจของเรา
สามารถที่จะมีความรัก

นี่เป็นเวลาแห่งพระเมตตา สำหรับ
แต่ละคนและทุกคน เพราะไม่มีใครสามารถ
กล่าวได้ว่าตนเองถูกตัดออกจากความใกล้ชิด
กับพระเจ้าและอำนาจแห่งความรักอันอ่อน
โยนของพระองค์

นี่เป็นเวลาแห่งพระเมตตา เพราะผู้
อ่อนแอเสี่ยงต่อภัยอันตรายที่อยู่ห่างไกล และ
อยู่ตามลำพัง ควรที่จะรู้สึกถึงการอยู่ใกล้ชิด
ของบรรดาพี่น้องซึ่งสามารถช่วยเหลือพวก
เขาได้ เมื่อพวกเขาเดือดร้อนและต้องการ
ความช่วยเหลือ

นี่เป็นเวลาแห่งพระเมตตา เพราะ
ว่าคนยากจนควรรู้สึกว่าพวกเขาได้รับการ
ปฏิบัติด้วยความเคารพและได้รับความ
ห่วงใยจากเพื่อนมนุษย์

นี่เป็นเวลาแห่งพระเมตตา เพราะว่า
ไม่มีคนบาปคนใดที่จะเบื่อหน่ายกับการ
ขอภัย และทุกคนรู้สึกว่พระบิดาเจ้าทรง
คอยต้อนรับและสวมกอดทุกคน

พระสันตะปาปาทรงมีความคิดว่า
เพื่อเป็นเครื่องหมายที่สัมผัสได้ พระ
ศาสนจักรจะทำการเฉลิมฉลอง วันคน
ยากจนสากล ในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 33
เทศกาลธรรมดา ถือเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด
ในการเตรียมสมโภชพระเยซูเจ้ากษัตริย์แห่ง
สากลจักรวาล พระองค์ทรงรักคนเล็กน้อย
อยู่เคียงข้างคนยากจน และจะทรงพิพากษา
เราตามผลงานแห่งความเมตตา (เทียบ มธ
25:31-46) วันฉลองนี้น่าจะเป็นวันที่ช่วย
ชุมชนคริสตชนและทุกคนที่ได้รับศีลล้าง
บาป มีโอกาสไตร่ตรองว่าความยากจนเป็น
หัวใจของพระวรสารและตราบใดที่ลาซารัส
ยังอยู่ที่ประตูบ้านของเรา (เทียบ ลก
16:19-21) จะไม่มีความยุติธรรมและ
สันติสุขได้เลย และยังเป็นวันที่เรารำลึกถึง
การประกาศพระวรสารใหม่ (เทียบ มธ
11:5) ซึ่งจะเป็นการรื้อฟื้นโฉมหน้าของ
พระศาสนจักรในฐานะที่พระศาสนจักรเป็น
ผู้ดำรงไว้ซึ่งกิจกรรมอันถาวรแห่งการกลับใจ
และการเป็นประจักษ์พยานถึงพระเมตตา
(mm ข้อ 21)

บทส่งท้าย

พระสันตะปาปาทรงส่งท้ายพระสมณลิขิตของพระองค์ ด้วยการกล่าวถึงแม่พระ พระนางเป็นคนแรกที่แสดงให้เราเห็นหนทางและติดตามเราไปในการเป็นประจักษ์พยานต่อความรัก ขอให้พวกเราวางใจในความช่วยเหลือเยี่ยงมารดาของแม่พระ และปฏิบัติตามคำแนะนำของพระแม่ที่ให้เราพิศพ่งไปที่พระเยซูคริสต์ซึ่งเป็นพระพักตร์ที่สว่างเจิดจ้าแห่งพระเมตตาของพระเจ้า(mm ข้อ 22)

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

ใบสมัครสมาชิก/ต่ออายุสมาชิก/ยกเลิกสมาชิก/เปลี่ยนที่อยู่

ข้าพเจ้า บาทหลวง/ภคินี/นาย/นาง/นางสาว.....มีความจำนง

- () 1.สมัครสมาชิกใหม่ ในนาม () องค์กร (โปรดระบุชื่อ).....
() บุคคล (โปรดระบุชื่อ).....

โดยเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ..... (หรือ ปีที่..... ฉบับที่.....) (ปีละ 3 ฉบับ อัตราค่าสมาชิก ปีละ 300 บาท)
ที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

() 2.ต่ออายุสมาชิก หมายเลข.....ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

() 3.ยกเลิกการเป็นสมาชิก หมายเลข.....ตั้งแต่ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

() 4.เปลี่ยนที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร ของ.....สมาชิกเลขที่.....

เป็นดังนี้ เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

() 5.สมทบทุนในการจัดพิมพ์วารสารแสงธรรมปริทัศน์ ปีที่.....ฉบับที่.....(หากต้องการระบุปี/ฉบับ)

พร้อมกันนี้ ขอส่งเงินค่า () สมาชิกใหม่ () ต่ออายุสมาชิกใหม่

() ยอดค้างชำระค่าสมาชิก () สมทบทุน

เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)

โดยช่องทาง

() เงินสด

() ธนาณัติ (สั่งจ่าย “บาทหลวงอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ”) ปณ.ออมใหญ่ 73160

() โอนเข้าบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทสโก้ โลตัส สามพราน นครปฐม

บัญชีเงินฝาก ออมทรัพย์ ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4

โดยกรุณาส่งสำเนาใบนำเข้าบัญชี (Pay-in-Slip) พร้อมระบุ ชื่อ-ชื่อสกุลและหมายเลขสมาชิก

(ถ้ามี) มาทางโทรสาร หรือ โทร.แจ้งการนำเงินเข้าบัญชีมาที่ ฝ่ายจัดทำวารสารแสงธรรมปริทัศน์

ลงชื่อ.....ผู้สมัครสมาชิก

วันที่...../...../.....